

ภาษาทัศนา

ปราณี กุลละวณิชย์
ม.ร.ว. กัลยา ติงศภัทิย์
สุดาพร ลักษณ์ยานาวิน
อมรา ประสิทธิรัฐสินธุ

โครงการตarmacณะอักษรศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ISBN 974-576-954-1

ปราณี กุลละวนิชย์ และคณะ

ภาษาทัศนา

กรุงเทพฯ : โครงการตัวรากและอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๒๕๔๐

๑. ภาษา ๒. ภาษาศาสตร์ ๓. การสื่อทางภาษา ๔. การสื่อสาร

๕๐๑.๔

ISBN 974-576-954-1

ลิขสิทธิ์ของโครงการตัวรากและอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พิมพ์ครั้งที่ ๔ จำนวน ๑,๐๐๐ เล่ม พ.ศ. ๒๕๔๐

พิมพ์ที่โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศูนย์หนังสือแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจัดทำ

คำนำ

(ในการพิมพ์ครั้งที่ ๔)

หนังสือภาษาทัศนา เรียนชื่นเพื่อใช้เป็นตัวราประกอบ ในการสอนวิชาภาษาทัศนา (Introduction to Language) วิชานี้เป็นวิชาพื้นฐานของนิลิตคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งมีจุดมุ่งหมายที่จะสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับธรรมชาติ หน้าที่ และบทบาทของภาษา พร้อมทั้งให้ความรู้เกี่ยวกับลักษณะต่างๆ ที่สำคัญของภาษา ตลอดจน เสนอการมองภาษาในแง่มุมต่างๆ ทั้งในแง่ภาษาศาสตร์ ปรัชญา สุนทรียศาสตร์ วัฒนธรรม สังคม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ความรู้ความเข้าใจและมุมมองต่างๆ เกี่ยวกับภาษาเป็น เรื่องจำเป็นของผู้ที่ศึกษาสาขาอักษรศาสตร์ หรือมนุษยศาสตร์ ในขณะเดียวกันก็เป็นเรื่องที่ ผู้อ่านทั่วไป หรือ นักศึกษาในสาขาวิชาอื่นๆ ที่สนใจเกี่ยวกับภาษาควรรู้ด้วย จึงมีการจัดพิมพ์ หลายครั้ง คณะผู้เขียนหวังว่าตัวเรียนนี้จะเป็นประโยชน์ในระดับพื้นฐานแก่ผู้อ่านที่มีความ สนใจเกี่ยวกับภาษา และจะก่อให้เกิดแรงคิดมุมมองใหม่ๆ เกี่ยวกับภาษา อันจะนำไปสู่การศึกษา อย่างลึกซึ้งต่อไป

ปราภี ฤลละวณิชย์
น.ร.ว. กัลยา ติงศกธิ์
สุดาพร ลักษณ์ยานาวิน
อนรา ประสิทธิรัฐสินธุ์

คำนำ

(ในการพิมพ์ครั้งที่ ๓)

ภาษาทัศนา เป็นหนังสือที่เขียนขึ้นเพื่อใช้เป็นตำราประกอบรายวิชา 141160 ภาษาทัศนา (Introduction to Language) ซึ่งเป็นรายวิชาพื้นฐานของคณะอักษรศาสตร์ pragmawat หนังสือเล่มนี้เป็นที่สนใจของผู้อ่านทั่วไปด้วย ทำให้ฉบับที่พิมพ์ครั้งที่ 2 ขาดตลาดลง ภายในเวลาไม่นานนัก โครงการคำารถทางอักษรศาสตร์จึงได้จัดพิมพ์ภาษาทัศนา เป็นครั้งที่ 3 ต้นฉบับที่ใช้เหมือนกับฉบับพิมพ์ครั้งที่ 2 แต่ได้ปรับปรุงรูปเล่มให้เหมาะสมขึ้น

ผู้เขียนหวังว่าตำราเล่มนี้คงจะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจธรรมชาติของภาษาที่เราใช้ในการสื่อสารขึ้น และหวังว่าจะได้รับคำวิจารณ์จากผู้อ่าน เพื่อผู้เขียนจะได้ปรับปรุงตำราเล่มนี้ต่อไป

ปราภี ฤกถะวัฒย์
ม.ร.ว.กัสยา ติงศักดิ์
สุดาพร ลักษณ์ยานวิน
อมรา ประสิทธิ์สุสินธุ์

คณะอักษรศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
มีนาคม 2537

คำนำ

(ในการพิมพ์ครั้งที่ ๑)

ภาษาทัศนา เป็นหนังสือที่เขียนขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อให้นิสิตคณะอักษรศาสตร์ใช้เป็นคู่มาระบบทรร育วิชาพื้นฐาน 141160 (INTRODUCTION TO LANGUAGE) อย่างไรก็ตาม หนังสือเล่มนี้ยังมุ่งให้ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับภาษาแก่บุคคลอื่นที่สนใจด้วย

เนื่องด้วยภาษาทัศนาฉบับพิมพ์ครั้งที่ 1 ได้ขาดตลาดลง โครงการตำราคณะอักษรศาสตร์จึงได้จัดพิมพ์ภาษาทัศนาครั้งที่ 2 ขึ้น ในการจัดพิมพ์ครั้งนี้ผู้เขียน 2 คนคือ ดร. ม.ร.ว. กัลยา ติงศักดิ์ย์ และ ดร. อมรา ประสาทธิรรัตน์ ได้ร่วมกันตรวจสอบแก้ไขเนื้อหาต้นฉบับ โดยได้แก้ไขและเปลี่ยนแปลงข้อความตามคำวิจารณ์และปฏิกริยาโดยชอบของนิสิตและผู้อ่านท่านอื่นๆ พร้อมกับดูแลพิจารณาของผู้เขียนเอง ผู้เขียนได้แก้ไขรายละเอียดพร้อมกับเพิ่มเติมตัวอย่างหลายแห่ง เพื่อให้ประเด็นต่างๆ ที่ขาดเจนยิ่งขึ้น แต่ยังคงรูปเล่มและเนื้อหาส่วนใหญ่ไว้ตามเดิมเหมือนฉบับพิมพ์ครั้งที่ 1

ผู้เขียนขอขอบคุณ ดร. ชลิตา ใจนวัฒน์ สำหรับข้อเสนอแนะต่างๆ ในฐานะผู้สอน ซึ่งช่วยให้คำราเล่มนี้ดีขึ้น และคุณเชาว์ณัฐ ช่องเรืองสุข เจ้าหน้าที่ห้องปฏิบัติการวิจัยทางภาษาศาสตร์ที่ช่วยในการจัดรูปเล่มและพิมพ์คันฉบับจากคอมพิวเตอร์

ผู้เขียนหวังเป็นอย่างยิ่งว่า เนื้อหาของคำราเล่มนี้คงจะมีประโยชน์ต่อผู้อ่านที่สนใจภาษาทั่วๆ ไปทุกคน และขอรับคำวิจารณ์ค่าวิเคราะห์ความยินดีเสมอ

ปราภี ฤกคละวณิชย์
ม.ร.ว. กัลยา ติงศักดิ์ย์
สุภาพร ลักษณ์ไบนาวิน
อมรา ประสาทธิรรัตน์

คณะอักษรศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
มิถุนายน 2535

คำนำ

(ในการพิมพ์ครั้งที่ ๑)

ตำราภาษาทัศนาเล่มนี้เขียนขึ้นโดยอาจารย์ภาควิชาภาษาศาสตร์ 4 คนซึ่งเคยร่วมกันสอนวิชา 141160 ภาษาทัศนา ซึ่งเป็นวิชาบังคับพื้นฐานสำหรับนิสิตปีที่ 1 คณะอักษรศาสตร์ วัสดุประสงค์ของวิชานี้คือมุ่งให้นิสิตมีความรู้พื้นฐานทั่วไปเกี่ยวกับภาษา เพื่อเป็นประโยชน์ในการศึกษาภาษาหนึ่งภาษาใดโดยเฉพาะต่อไป ถึงแม้ว่าผู้เขียนมุ่งให้คำราเล่มนี้ เป็นหนังสืออ่านประกอบหลักสำหรับนิสิตที่เรียนวิชาภาษาทัศนา กีตาน แต่ก็เห็นว่าคำราเล่มนี้ยังจะเป็นประโยชน์ต่อบุคคลอื่นที่สนใจภาษาโดยทั่วไปอีกด้วย

อนึ่ง เนื่องจากคำราเล่มนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะให้ความรู้ย่างกว้างๆ และทั่วๆ ไปเกี่ยวกับภาษาในแง่มุมที่สำคัญให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ จึงไม่ได้บรรยายละเอียดลึกซึ้งในหัวข้อใดหัวข้อหนึ่งโดยเฉพาะ และได้พยายามเลี่ยงการใช้ศัพท์เฉพาะทางภาษาศาสตร์ให้มากที่สุด อีกนัยหนึ่ง คำราเล่มนี้มุ่งประโยชน์ต่อผู้สนใจภาษาแต่ยังไม่มีความรู้พื้นฐานทางภาษาศาสตร์มากกว่าจะเป็นคำราที่แสดงแนวคิดหรือวิเคราะห์ที่ลึกซึ้งทางภาษาศาสตร์

เนื้อหาของคำราเล่มนี้ แบ่งออกเป็น 4 ตอน ตอนแรก (บทที่ 1-2) เป็นการนำผู้อ่านไปสู่ความรู้เกี่ยวกับภาษาบนุษย์โดยทั่วๆ ไป ตอนที่ 2 (บทที่ 3-7) เน้นคุณสมบัติเด่นของภาษาในแง่มีการแปรและเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ตอนที่ 3 (บทที่ 8-12) ซึ่งให้เห็นว่าภาษาบนุษย์มีองค์ประกอบอะไรบ้างและแต่ละองค์ประกอบมีระบบอย่างไร และตอนสุดท้าย (บทที่ 13-14) เป็นการพิจารณาความนุษย์เรียนรู้ภาษา รับรู้ภาษา และมีทัศนะคติต่อภาษาอย่างไร

ในกระบวนการเรียนเรียงคำราเล่มนี้ ผู้เขียนทั้ง 4 คน แบ่งกันเขียนเนื้อหาตามที่分工นัด หลังจากนั้นได้ซ่อนกันอ่านและวิเคราะห์ผลงานซึ่งกันและกัน ดร.ปราณี ဂดلةวนิชย์ เป็นผู้รับรวมเนื้อหาของผู้เขียนแต่ละคนเข้าด้วยกัน โดยตัดแต่ง ต่อเติม และแก้ไขตามความเหมาะสม ดร.อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ เป็นผู้อ่านและแก้ไขเนื้อหาคนสุดท้าย ผู้เขียนทั้ง 4 คน ขอขอบพระคุณ ดร.ชลิตา ใจชนกันุषณ พื้นที่สอนวิชาภาษาทัศนาในปัจจุบัน ซึ่งได้สละเวลาพร้อมแรงกายและสมอง ช่วยอ่านและเสนอแนะเพื่อแก้ไขให้คำราคีน และยังช่วยตรวจสอบฉบับทดลองรังก์ก่อนส่งโรงพิมพ์ ขอขอบพระคุณ ดร.เพียรศิริ วงศ์วิภานนท์ สำหรับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเสนอเนื้อหา ซึ่งผู้เขียนได้นำมาปรับปรุง คุณอภิญญา พรสมิบ ผู้ช่วยครุภัณฑ์ ฯ และคุณวิรัตน์ วาริชกุลงเจริญ ผู้พิมพ์แก้ไขและจัดรูปเล่มต้นฉบับด้วย

คอมพิวเตอร์ ท้ายที่สุดผู้เขียนทั้ง 4 คน ขอขอบคุณนิสิตที่เรียนวิชาภาษาไทย ที่ได้เสนอคำถายหรือห่วงดึงเกี่ยวกับเนื้อหาของตำราเล่มนี้

ท้ายที่สุดนี้ ผู้เขียนทั้ง 4 คนจะขออภัยก็ว่า ถึงแม้จะได้พยายามแก้ไขและปรับปรุง ตำราเล่มนี้หลายครั้งก่อนออกมานี้เป็นเล่ม แต่ก็คิดว่าตำราเล่มนี้ยังมีจุดอ่อนที่ต้องปรับปรุงอีกมาก ตั้งนี้นั่นจึงน้อมรับคำวิจารณ์ของผู้อ่านด้วยความยินดีอย่างยิ่ง

ปราภี ฤกສະวัฒย์
น.ร.ว.กอลยา ติงศักดิ์
สุภาพร ลักษณ์ยืนวิน
อมรา ประสาทธีรรัตน์

คณะอักษรศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พฤษภาคม 2532

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 การสื่อสาร	1
บทที่ 2 ภาษาอนุชัญ	7
บทที่ 3 การแปรของภาษา	14
บทที่ 4 การแปรของภาษา กับความแตกต่างของผู้พูดในสังคม	20
บทที่ 5 การแปรของภาษาตามการใช้หรือสถานการณ์	36
บทที่ 6 การเปลี่ยนแปลงของภาษา	46
บทที่ 7 ปัจจัยและกระบวนการที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในภาษา	56
บทที่ 8 ระบบตัวเขียน	66
บทที่ 9 โครงสร้างของภาษา : ว่าคำยังเสียง	78
บทที่ 10 โครงสร้างของภาษา : หน่วยคำและคำ	88
บทที่ 11 โครงสร้างของภาษา : โครงสร้างเนื้อคำ	97
บทที่ 12 ความหมาย	102
บทที่ 13 การรับรู้ภาษาและการเรียนรู้ภาษา	112
บทที่ 14 ทักษะคิดของคนในสังคมต่อภาษา	121
บรรณานุกรม	127

บทที่ 1

การสื่อสาร

ถ้าเราพิจารณาสัครว (รวมมุขย์ด้วย) ในแง่ของการอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มแล้ว เราจะเห็นว่าสัครวบางชนิดชอบอยู่โดยเดียวความลำพัง ถ้าจะอยู่เป็นคู่ก็เฉพาะในส่วนสีบพันธุ์ ในทางตรงข้ามมีสัครวบางประเภทซึ่งมักอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม สัครวประเภทนี้เป็นสัครวที่นักธรรมชาติวิทยาเรียกว่า สัครวสังคม พฤติกรรมสำคัญเชิงชาติเสียมิได้ข้องสัครวสังคมก็คือพฤติกรรมการสื่อสารระหว่างกัน รูปแบบของพฤติกรรมการสื่อสารนั้นมีหลายหลักแต่อาจจำแนกได้เป็น 2 ลักษณะใหญ่ๆ คือ พฤติกรรมการสื่อสารที่เป็นสัญชาตญาณ และพฤติกรรมการสื่อสารที่ไม่เป็นสัญชาตญาณหรือที่ต้องเรียนรู้

1.1 พฤติกรรมการสื่อสารที่เป็นสัญชาตญาณและพฤติกรรมการสื่อสารที่ต้องเรียนรู้

พฤติกรรมโดยทั่วไปของมนุษย์และสัครว เช่น การกะพริบตาของมนุษย์หรือการที่สูนขลงลิ้นยาวเมื่อมันเห็นอยู่นั้น มีลักษณะเป็นอัตโนมัติ พฤติกรรมโดยทั่วไปนี้ไม่มีความแตกต่างในมนุษย์ทุกคนและในสัครวชนิดเดียวกันทุกตัว มนุษย์ไม่ว่าชาติใดภาษาใดก็ตามมีลักษณะการกะพริบตาที่เหมือนกัน สูนขลงลิ้นยาวนี้โดยตัวใหญ่เล็กอย่างไรเมื่อเห็นอยู่จะต้องลงลิ้นออกมากเหมือนกันทั้งสิ้น พฤติกรรมดังกล่าวมีจัดเป็นพฤติกรรมที่เป็นสัญชาตญาณ อาจกล่าวได้ว่าพฤติกรรมที่เป็นสัญชาตญาณนั้นเป็นลักษณะทางสายเลือดอยู่ในโครงสร้างทางธรรมชาติของสัครวเอง ที่นี่ถ้าเราพิจารณา พฤติกรรมการสื่อสาร เราอาจจะเห็นว่าโดยทั่วไปสัครวต่าง ๆ ยกเว้นมนุษย์มีพฤติกรรมการสื่อสารที่เป็นสัญชาตญาณเท่านั้น อาทิ นกจะส่งเสียงร้องแบบเดียวกันเพื่อบอกอันตรายเมื่อว่าจะเป็นภัยนิดใด ไก่ตัวผู้จะขันเหมือนกัน และสูนขลงลิ้นของสัครวจะกระติกทางเมื่อรู้สึกคิ้ว อย่างไรก็มีผู้เสนอว่าสัครวอื่นๆ นอกจากมนุษย์มีพฤติกรรมการสื่อสารที่ไม่เป็นสัญชาตญาณอยู่เหมือนกัน มีนักสัครววิทยาซึ่งศึกษาพฤติกรรมการสื่อสารของนกบางตัวพบว่า นกประเภทเดียวกันมีการร้องที่แตกต่างกันไปตามห้องถิน ซึ่งแสดงว่าจะมีการเรียนรู้เกิดขึ้น อย่างไรก็ตามมีผู้โต้แย้งว่าการที่กร้องแตกต่างกันไปตามห้องถินนั้น อาจเป็นเพราะนกต่างพันธุ์กันหรือต่างภาวะความเจริญเติบโตด้วยเหตุนี้จึงไม่อาจกล่าวลงเป็นยุติได้ว่า สัครวที่มีใช้มนุษย์จะมีการสื่อสารเฉพาะแบบสัญชาตญาณเท่านั้น หรือว่ามีการสื่อสารแบบเรียนรู้ได้ด้วย ในที่นี่เราจะจัดกล่าวแต่เพียงว่า สัครวโดยทั่วไปที่มีใช้มนุษย์มีการสื่อสารแบบสัญชาตญาณ

ถ้าเราหันมาพิจารณาพฤติกรรมการสื่อสารของมนุษย์แล้ว จะเห็นว่ามนุษย์ใช้ทั้งแบบสัญชาตญาณและแบบเรียนรู้ การที่มนุษย์ส่งเสียงครางเมื่อเจ็บปวดเป็นตัวอย่าง พฤติกรรมการสื่อสารแบบสัญชาตญาณ แต่การที่คนไทยพยักหน้าโดยก้มหัวชี้นลงเป็นสิ่งที่ควรสืบทอดต่อไป แต่การที่คนไทยพยักหน้าโดยก้มหัวชี้นลงเป็นสิ่งที่ควรสืบทอดต่อไป แต่การที่คนไทยพยักหน้าของคนไทยหรือการลอยหน้าของคนอื่นเติมไม่ใช่เป็นพฤติกรรมแบบสัญชาตญาณแต่เป็นพฤติกรรมที่ต้องเรียนรู้ คนไทยต้องเรียนรู้ว่าการก้มหัวชี้นลงเป็นการบอกว่าเข้าใจและเห็นด้วยต่างจากการส่ายหัวไปมาซึ่งบอกความไม่เข้าใจหรือไม่เห็นด้วย

การสื่อสารไม่ว่าจะเป็นแบบสัญชาตญาณหรือเรียนรู้จะต้องมีลักษณะเป็นระบบ ถ้าเป็นการสื่อสารตามสัญชาตญาณระบบนั้นผู้ใช้ก็ไม่ต้องเรียนรู้ เพราะการติดต่อโดยอัตโนมัติตามธรรมชาติ การที่ผู้ใช้ไม่ทราบหน้ากว่ามีระบบใดให้หมายความว่าการสื่อสารนั้นไม่มีระบบ นักธรรมชาติวิทยาที่ศึกษาการสื่อสารแบบสัญชาตญาณสามารถกำหนดแบบแผนของการสื่อสารประเภทนี้ได้ คอนราด โลเรนส์ (Konrad Lorenz) พบว่าหากแจกดอว์ (Jackdaw) มีการร้องเพลงหลายแบบ มีอยู่ 2 แบบที่บอกให้ทางบินกลับรังหรือบินจากรัง โลเรนส์พบว่าแม้นกัดด้อว์จะถูกเสียงโดยเดียวแยกจากนกแจกดอว์ตัวอื่นไม่สำเร็จเปรล่งเสียงร้องทั้ง 2 แบบนี้ และเข้าใจความหมายของเสียงร้องทั้ง 2 แบบได้ดี

สำหรับการสื่อสารแบบที่ต้องเรียนรู้นั้น จำเป็นอยู่สองสิ่งที่จะต้องมีลักษณะเป็นระบบ หรือเป็นแบบแผนที่สั่งเกตเဟน์ต์ ฉะนั้นผู้ใช้ก็ไม่สามารถจะเรียนรู้ได้ ถึงแม้ว่าการสื่อสารทั้งแบบสัญชาตญาณและเรียนรู้จะต้องเป็นระบบเหมือนกันก็ตาม แต่ลักษณะของระบบการสื่อสารทั้งสองแบบมีลักษณะสำคัญที่ทำให้แตกต่างจากกัน คือระบบการสื่อสารแบบสัญชาตญาณนั้นถูกกำหนดโดยธรรมชาติ แต่ระบบการสื่อสารแบบเรียนรู้นั้น ผู้ใช้เป็นผู้ปูรุ่งแต่งเพิ่มขึ้นจากระบบที่เป็นธรรมชาติ หรือกำหนดทั้งระบบขึ้นเอง การกำหนดทั้งระบบขึ้นเองนี้สัมภาระที่มีความสามารถทำได้ก็มีแต่มนุษย์เท่านั้น เราชาระเรียงการสื่อสารที่มนุษย์กำหนดขึ้นเองนี้ว่า 'ภาษา' โดยนัยนี้ แม้ว่าสัตว์อื่นๆจะมีระบบการสื่อสารได้ก็ตาม เราจะจำกัดว่าสัตว์อื่นๆเหล่านั้นไม่มีภาษา มิแต่ระบบการสื่อสารเท่านั้น

สำหรับระบบสื่อสารของมนุษย์ซึ่งเราเรียกว่าภาษานั้น เราจะพบว่ามีได้หลายแบบ ตั้งจะได้กล่าวถึงต่อไปในบทที่ 2 ในบทนี้จะกล่าวถึงลักษณะทั่วๆไปของการสื่อสารเสียก่อน

1.2 องค์ประกอบของการสื่อสาร

ในตอนที่แล้ว เราได้ทราบว่าการสื่อสารนั้นอาจเกิดจากสัญชาตญาณก็ได้จากการเรียนรู้ก็ได้ ในตอนนี้เราจะมาพิจารณาว่าในการสื่อสารนั้นมองค์ประกอบจะอะไรบ้าง แต่ละองค์ประกอบมีลักษณะอย่างไร

1.2.1 สาร

องค์ประกอบที่สำคัญที่สุดในการสื่อสารคือ สาร ซึ่งหมายถึง เนื้อหาสาระ หรือ ใจความที่คนหนึ่งสื่อให้อีกคนหนึ่งรู้ ตัวอย่างเช่น เรายังกับเพื่อนว่า "หิวแล้ว ไปกินข้าว กันเถอะ" เนื้อหาสาระที่เราต้องการสื่อให้เพื่อนรู้คือว่าเราหิวแล้วและต้องการรับประทานอาหาร เนื้อหาสาระในการสื่อสารไม่จำเป็นต้องสื่อด้วยคำพูดเสมอไป การที่แม้วร้องพร้อมกับริบไปที่ร้านข้าวของมัน ก็แสดงว่ามันต้องการสื่อเนื้อหาสาระเช่นเดียวกับที่เราพูดว่า "หิว แล้ว" นั่นเอง

1.2.2 ผู้ส่งสารและผู้รับสาร

เมื่อใดก็ตามที่มีการสื่อสารก็จำเป็นต้องมี 2 ฝ่ายที่เกี่ยวข้อง คือฝ่ายผู้ส่งสารและฝ่ายผู้รับสาร เรื่องแรกที่เกี่ยวข้องกับผู้ส่งสารและผู้รับสาร คือบทบาทของทั้ง 2 ฝ่ายในการสื่อสาร โดยทั่วไปถ้าการสื่อสารเป็นแบบโดยชอบ ผู้ส่งสารและผู้รับสารมักจะอยู่ในบริเวณเดียวกัน ในกรณีผู้ส่งสารและผู้รับสารจะผลักบทบาทกันระหว่างการเป็นผู้ส่งสารและผู้รับสาร เมื่อนอกตัวผู้ร้องเพลงเกี่ยว ก็จะมีนักตัวเมียเป็นผู้รับสาร และเมื่อนอกตัวเมียตอบสนับ ก็จะเปลี่ยนบทบาทเป็นผู้ส่งสาร โดยมีนักตัวผู้เป็นผู้รับสาร เมื่อคนๆหนึ่งให้ อีกคนหนึ่ง ก็เป็นผู้รับสาร และเขาก็ส่งสารตอบโดยการให้รับทราบหรือยึดรับ การผลักบทบาทกันเช่นนี้ ทำให้การสื่อสารดำเนินต่อไปเรื่อยๆได้ อย่างไรก็ตี ถึงแม้ว่าโดยทั่วไปการสื่อสารที่จะดำเนินต่อไปเรื่อยๆนั้น จะมีผู้ส่งสารและผู้รับสารอยู่ในบริเวณเดียวกันเห็นกันได้ แต่ก็อาจมีการสื่อสารที่ผู้ส่งสารและผู้รับสารอยู่ไกลจากกันมาก ไม่อาจแอลเห็นกันได้ เช่นในกรณีที่ผู้ส่งสารและผู้รับสารโทรศัพท์ถึงกัน ผู้ส่งสารและผู้รับสารอาจอยู่ไกลจากกันคนละชีกโลกก็ได้

นอกจากผู้รับสารและผู้ส่งสารจะผลักบทบาทกันในการสื่อสารโดยปกติแล้ว ก็ยังมี การสื่อสารแบบที่ผู้รับสารเป็นฝ่ายรับสารข้างเดียวได้ การที่ผู้ส่งสารพูดลงเทปและผู้รับสารมาฟังเทปที่หลังเป็นตัวอย่างที่แสดงว่า ผู้ส่งสารมีบทบาทส่งสารโดยไม่ได้รับสารเลย ผู้รับสารอาจมีปฏิกริยาต่างๆ แต่ถ้าเขามิ่งส่งสารกลับ การสื่อสารนั้นก็อาจถือได้ว่า เป็นตัวอย่างที่ผู้ส่งสารและผู้รับสารไม่ได้เปลี่ยนบทบาท อย่างไรก็ตาม เราจะเห็นได้ว่าการที่ผู้ส่งสารและผู้รับสารไม่ได้เปลี่ยนบทบาทกันนั้น เป็นเพราะภารส่งสารและการรับสารไม่ได้เกิดขึ้นโดยที่ผู้ส่งสารและผู้รับสารอยู่ในที่เดียวกันและในเวลาเดียวกัน ดังนั้นเราอาจจะพูดได้ว่าโดยปกติแล้วถ้าผู้ส่งสารและผู้รับสารอยู่ในบริเวณเดียวกันและเวลาเดียวกัน ผู้ส่งสารและผู้รับสารก็มักจะผลักบทบาทกันในการเป็นผู้รับสารและส่งสาร เพื่อให้การสื่อสารและส่งสารดำเนินต่อไปได้

ในการสื่อสาร ผู้ส่งสารและผู้รับสารอาจมีอิทธิพลต่อการเลือกสารหรือวิธีการสื่อสาร หมายความว่า การสื่อสารนั้นอาจถูกจำกัดโดยคุณสมบัติของผู้ส่งสารและผู้รับสาร เช่น การรำแพนทางของนักยุงเป็นสารที่ต้องมีนักยุงตัวผู้เป็นผู้ส่งสารเท่านั้น การซ้ำคำในภาษาไทย เช่น ช่วยสาย ดีดี เพื่อสื่อสารความนิยมชอบสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เป็นวิธีการสื่อสารที่มักใช้

โดยผู้หงษ์ ผู้ชายจะไม่ใช้หรือไม่ในการสื่อสารแสดงความนิยมชมชอบของเข้า ดังนั้นตัวอย่างสองตัวอย่างที่ยกไปนั้นแสดงให้เห็นว่าเพศของผู้ส่งสารเป็นตัวกำหนดสารหรือวิธีการสื่อสาร ใน การโฆษณาซึ่งเป็นการสื่อสารที่ผู้ส่งสารพยายามทำให้ผู้รับสารเชื่อถึงที่ตนบอกเล่านั้น ผู้รับสารเป็นบุจจุหనีก็กำหนดให้สารที่ส่งมีลักษณะต่างกันออกไป เช่น ถ้าการโฆษณาผู้ชาย ที่ก่อรุณร้ายรุน สารที่ส่งออกไปคือมีลักษณะโน้มนำไว้ใจคนก่อรุนนี้ ซึ่งจะต่างจากการโฆษณา ที่มุ่งไปที่ก่อรุณผู้สูงอายุ หรือก่อรุณเด็กเล็กๆ เป็นต้น

เราทราบว่าการที่จะเกิดการสื่อสารนั้นต้องมีผู้ส่งสารและผู้รับสาร เราอาจจะถาม คำถามได้ว่า ใน การส่งสารนั้นจำเป็นหรือไม่ที่ผู้ส่งสารจะต้องเจาะจงผู้รับสาร เพื่อที่จะให้มี การสื่อสารขึ้น กล่าวอีกอย่างหนึ่งก็คือ ถ้าจะให้มีการสื่อสารผู้ส่งสารต้องเจาะจงผู้รับสารเพื่อ ให้เกิดการรับสารขึ้นหรือไม่ ตัวอย่างของกลัวผู้ที่ร้องเพลงเกี่ยว ซึ่งร้องเพลงโดยไม่เจาะ จงกตัวเมียตัวใดเป็นผู้รับสาร ก็แสดงให้เห็นว่า การสื่อสารเกิดขึ้นได้แม้ว่าผู้รับสารจะไม่มี การเจาะจง ทราบได้ที่มีผู้รับสารก็ถือว่าเกิดการสื่อสารขึ้น ตรงกันข้ามแม้ว่าผู้ส่งสารจะ เจาะจงตัวผู้รับสาร แต่ถ้าสารที่เข้าส่งออกไปผู้รับสารรับไม่ได้ ก็ถือว่าไม่มีผู้รับสาร และดัง นั้นจึงไม่มีการสื่อสารเกิดขึ้น ตัวอย่างเช่น ผู้ชายคนหนึ่งต้องการไปสวนดุจักร แต่เกิดทาง ทางและเข้าพุดได้แต่ภาษาจีนเท่านั้น เขาจึงพยายามส่งสารขอความช่วยเหลือโดยพูดภาษา จีนกับคนไทยที่พูดได้แต่ภาษาไทยซึ่งผ่านไปมาหลายคน ผลปรากฏว่าผู้พูดภาษาไทยเดิน หนีบ้าง สั่นหัวบ้าง พุดว่า "พังไม่รู้เรื่อง" บ้าง ผู้ชายจีนคนนั้นจึงไม่สามารถสื่อสารขอความ ช่วยเหลือได้ ตัวอย่างนี้แสดงให้เห็นว่าแม้จะมีผู้ส่งสาร และแม้ผู้ส่งสารจะเจาะจงบุคคลใดให้ เป็นผู้รับสารก็ตาม การสื่อสารก็ยังอาจไม่สัมฤทธิ์ผลก็ไม่มีการสื่อสารเกิดขึ้นได้

ด้วยเหตุนี้จึงอาจกล่าวได้ว่า การสื่อสารจะเกิดขึ้นได้ต้องมีผู้รับสารและผู้ส่งสาร ทราบได้ที่มีผู้รับสารโดยที่ผู้ส่งสารจะเจาะจงส่งสารให้เขารึไม่ การสื่อสารก็จะเกิดขึ้น

1.2.3 เจตนาของผู้ส่งสาร

ในตอนที่กล่าวมาแล้ว เราอาจมีความรู้สึกว่าการสื่อสารจะเกิดขึ้นได้ เมื่อผู้ส่งสารมี เจตนาส่งสารเท่านั้น ตัวอย่างต่อไปนี้แสดงให้เห็นว่าคำกล่าวที่ไม่เป็นความจริง ผู้หงษ์คน หนึ่งรูปร่างหน้าตาดีเดินผ่านหน้าผู้ชายคนหนึ่งไปอย่างไม่สนใจ แต่ชายคนนั้นรู้สึกว่าหงษ์ คนนั้นดีเดินขี้ยวيانเข้า กรณีนี้มีการสื่อสารเกิดขึ้นโดยผู้ส่งสารไม่มีเจตนาส่งสารเลยแม้แต่น้อย ตัวอย่างอื่นก็คือคำพูดซึ่งเรามักได้ยินเสมอ เช่น "ฉันพูก็จริง แต่ฉันไม่ได้หมายความอย่างที่ เชยคิด เชยคิดเอาเองทั้งนั้น" หรือ "กีเชอฤกซื้นยืนนั้นก็เลยคิดว่าเชยะกลับ" คำพูดทั้งสอง คำพูดที่ยกมาเนี่ยแสดงให้เห็นว่า มีการส่งสารที่ผู้ส่งสารไม่มีเจตนาจะส่งขึ้นแล้ว

1.2.4 สื่อที่ใช้ในการส่งสาร

ในการส่งสารไม่ว่าผู้ส่งสารจะมีเจตนาหรือไม่ก็ตาม การที่สารจะเดินทางจากผู้ส่ง สารมาถึงผู้รับสารก็จะต้องผ่านสื่อหรือวิธีการที่จะส่งสาร สื่อแตกต่างกันเป็นหลายอย่าง และ

อาจจะมีวิธีการจัดกลุ่มได้เป็นหลายแบบ ในที่นี้จะแบ่งสื่อออกเป็น 2 ประเภท ตามลักษณะ ที่สื่อหรือวิธีการนั้นว่าเป็นเสียงหรือไม่ ถ้าผู้ส่งสารเลือกใช้สื่อที่เป็นเสียง ผู้รับสารก็รับสาร ผ่านประสาทหู ถ้าผู้รับสารเลือกใช้สื่อประเภทที่มิใช่เสียง ผู้รับสารก็รับสารผ่านประสาทตา เป็นส่วนใหญ่และอาจมีประสาทสัมผัสบังคับได้

1.2.4.1 สื่อที่เป็นเสียง

ในบรรดาวิธีการส่งสารหรือสื่อต่างๆ ที่ใช้ในการส่งสาร วิธีการที่ใช้เสียงเป็นวิธี การที่ใช้มากที่สุด เสียงที่เป็นสื่อนี้อาจเป็นเสียงจากการเคลื่อนไหว อวัยวะที่ใช้ในการออกเสียง ของสัตว์ เช่น เสียงพุคของมนุษย์ เสียงร้องของนก หรือเสียงสะบัดตัวของสัตว์ หรืออาจเป็น เสียงที่เกิดจากการใช้วัสดุอื่นทำให้เกิดเสียง เช่น การตีกระด้วยไม้ ตีกลอง การใช้ สัญญาณวิทยุ การใช้เสียงเป็นสื่อนี้มีได้ทั้งที่ผู้ส่งสารมีเจตนาในการส่งสารหรือไม่มีเจตนาในการส่งสาร มีทั้งที่ผู้ส่งสารส่งสารโดยสัญชาตญาณ หรือส่งสารตามที่ได้เรียนรู้ เช่น ผู้ ส่งสารที่เป็นคนบัตรบีบแตรเพื่อให้คนเดินถนนไม่ก้าวออกมานاحข้างทาง หรือผู้ส่งสารใช้ สัญญาณวิทยุส่งโทรศัพท์เป็นตัวอย่างการสื่อสารที่ใช้เสียงแบบเรียนรู้และส่งสารโดยเจตนา สมศักดิ์ถอนหายใจยาวโดยไม่ตั้งใจ แต่เสียงถอนหายใจของเขานำมาให้มาส์โค้ดรับสารว่าสมศักดิ์ เป็นที่เชื่อพุค เป็นตัวอย่างของการสื่อสารโดยใช้เสียงแบบที่ผู้ส่งสารไม่มีเจตนา แต่มีลักษณะ เรียนรู้ในฝ่ายผู้รับสาร เสียงหมายอนทำให้สมศักดิ์เกิดกลัวผี การที่หมายอนนั้นหมายไม่มี เจตนาจะบอกว่าผีมาแต่สมศักดิ์เคยเรียนรู้ความเชื่อว่าหมายอนถ้าเห็นผี ก็จะได้รับสารว่าผี มาและกลัว ทั้งๆที่หมายไม่มีเจตนาส่งสารเข่นหนึ่น ตัวอย่างนี้เป็นการสื่อโดยใช้เสียงแบบที่ ผู้ส่งสารไม่มีเจตนา และการสื่อสารมีลักษณะเรียนรู้ในฝ่ายรับสารเข่นกัน

ในบรรดาการสื่อสารที่ใช้เสียงเป็นสื่อนั้น การสื่อสารที่ใช้เสียงพุคของมนุษย์เป็นสื่อ เป็นระบบที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดและจะเป็นการสื่อสารแบบที่จะกล่าวโดยละเอียด ต่อไป ในหนังสือเล่นนี้

1.2.4.2 สื่อที่ไม่เป็นเสียง

เช่นเดียวกับการสื่อสารที่ใช้เสียงเป็นสื่อ การสื่อสารแบบที่มิได้ใช้เสียงเป็นสื่อก็มิได้ หลายอย่างเช่นกัน เช่น การโนกนือ การส่ายศีรษะ การใช้ภาษาเมืองคนทุก民族 การใช้ สัญญาณของเรือ 2 ลำ การใช้สัญญาณควันของเรือบิน เหล่านี้ล้วนเป็นการสื่อสารที่มิได้ใช้ เสียงเป็นสื่อทั้งสิ้น เช่นเดียวกันในการสื่อสารที่มิสื่อชึ้งมิใช่เสียงนี้ผู้สื่อสารอาจไม่มีเจตนา ก็ได้ สมศักดิ์พยาบาลชื่นตาให้ลืมขณะที่พังยารายพุค แต่อาจารย์ก็รับสารที่เขาไม่มีเจตนาจะส่ง จากการเห็นตาที่ปรือของเขาว่า กำลังง่วงนอน ในการสื่อสารโดยสื่อที่ไม่เป็นเสียง ผู้รับ สารจะรับสารผ่านประสาทตาเป็นส่วนใหญ่ สำหรับมนุษย์การสื่อสารโดยไม่ใช้เสียงและโดย ผ่านประสาทตาในฝ่ายผู้รับสารนั้น ระบบสื่อสารที่ใช้ตัวเขียนเป็นระบบที่มีความสำคัญยิ่ง เรายังได้ทราบในบทต่อไปว่า ระบบสื่อสารที่ใช้ตัวเขียนของมนุษย์ซึ่งเรียกว่าภาษาเขียน นั้น มีความสัมพันธ์กับระบบภาษาพุคของมนุษย์

มีข้อสังเกตว่าในการสื่อสารของนุชย์นั้น ถ้าอนุชย์ใช้เสียงพูดเป็นสื่อแล้ว เขาถึมักใช้สื่อที่มิใช่เสียงควบคู่กันไป เช่น ผู้ส่งสารมักสายหัวไปมาเมื่อพูดว่า “ไม่รู้” หรือโนบกมือเมื่อพูดว่า “ไปก่อนนะ” หรือทำตาเข้มเมื่อพูดว่า “อย่าขยับนะ”

เราจากล่าวโดยสรุปว่า เมื่อกล่าวถึงพฤติกรรมต่างๆของสัตว์แล้ว พฤติกรรมที่สัตว์ทำตลอดเวลาเป็นส่วนใหญ่ก็คือการสื่อสาร การสื่อสารของสัตว์อาจเป็นแบบที่เป็นพฤติกรรมที่เป็นสัญชาตญาณหรือเรียนรู้ หรือเป็นได้ทั้งสองอย่างรวมกัน ถ้าพิจารณาพฤติกรรมสื่อสารของสัตว์อื่นๆเทียบกับมนุษย์แล้ว ข้อแตกต่างที่เห็นได้ชัด ก็คือพฤติกรรมการสื่อสารของมนุษย์ที่ใช้เสียงพูดเป็นสื่อหนึ่นเป็นพฤติกรรมแบบเรียนรู้ซึ่งเกิดจากการกำหนดของมนุษย์เอง พฤติกรรมการสื่อสารดังกล่าวจะเรียกว่า ภาษา ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าภาษา เป็นพฤติกรรมการสื่อสารชนิดหนึ่งซึ่งมนุษย์ทำนั้นเป็นผู้ใช้

บทที่ 2

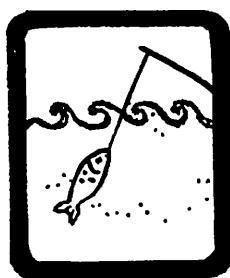
ภาษาบ้านเมือง

ในบทที่แล้วเราได้กล่าวถึงพฤติกรรมการสื่อสารแบบเรียนรู้ว่า เป็นการสื่อสารที่ผู้สื่อสารกำหนดระบบขึ้นให้เอง และว่าการสื่อสารในลักษณะนี้มีแต่เฉพาะในมนุษย์เท่านั้น ในบทนี้เราจะศึกษาดูกันว่าระบบการสื่อสารของมนุษย์ซึ่งมนุษย์กำหนดขึ้นเองนั้นมีลักษณะอย่างไร

2.1 ระบบสัญญาณ

เนื่องจากระบบสื่อสารที่มนุษย์กำหนดขึ้นให้เองมีลักษณะเป็นระบบสัญญาณ จึงควรจะทำความเข้าใจกับระบบสัญญาณเสียก่อน สัญญาณคือ องค์ร่วมของสิ่งที่มองเห็นด้วยตาหรือได้ยินด้วยหูกับความหมายที่เราได้จากสิ่งที่เราเห็นหรือได้ยิน เราอาจเปรียบเทียบ สัญญาณกับเครื่องหมายทาง ซึ่งมีข้างหนึ่งเป็นสิ่งของหรือวัตถุที่เราเห็นหรือเสียงที่เราได้ยิน และ มีข้างหนึ่งเป็นความหมายซึ่งสิ่งของหรือเสียงทำให้เราНИกถึง ครัวไฟที่เราเห็นด้วยการทำให้เราНИกถึงไฟ ไฟราชสีแดงทำให้นักขับรถที่เห็นรู้ว่ามีประชุมและเข้าจะต้องไปร่วมไฟจราจรสีแดงทำให้นักขับรถที่เห็นรู้ว่าต้องหยุด เสียงกรุ๊ปดีก็ชาร้องว่า “หยุด” ทำให้ นักเรียนที่ได้ยินหยุดซอยเท้า ตัวเลข 2 ที่เราเห็นด้วยตาทำให้เราНИกถึงจำนวนหนึ่งที่มีค่าระหว่างหนึ่งและสาม ตัวอย่างที่ยกมาก็หงคนนี้เป็นสัญญาณทั้งสิ้น เราจะเห็นได้ว่าสัญญาณ ทั้งหมดเป็นเรื่องที่เรากำหนดขึ้น ในสิ่วคประจำวันของคนเรามีสัญญาณใช้อยู่มากมาย

เพราะสัญญาณต่างๆที่มนุษย์ใช้เป็นสัญญาณที่กำหนดขึ้น จึงจำเป็นต้องเรียนรู้ เรา จะสังเกตได้ว่า ยิ่งสัญญาณที่มีคนเข้าใจมากสัญญาณนั้นก็มีลักษณะใกล้ช่องชิงที่มีอยู่ในโลก และคนอาจจะพอยเข้าใจได้โดยไม่ต้องเรียนรู้มากนัก เช่น สัญญาณรุปที่เห็นนี้

จากสัญญาณรูปนี้พอเข้าใจได้ว่าตกปลาในบริเวณนั้นได้ ที่ เป็นชั้นนี้ เพราะสัญญาณรูปนี้ใกล้ช่องชิงที่มีอยู่ในโลก ถ้า เป็นสัญญาณที่ไม่มีลักษณะคล้ายช่องชิง เช่น สัญญาณ ตัวเลข ๒ สัญญาณนี้จะเป็นที่เข้าใจได้ก็เฉพาะคนที่เรียน ภาษาเขียนภาษาไทย เพราะสัญญาณนี้ไม่ใกล้ช่องชิง อะไรมีเป็นสัญญาณที่ประคิดชี้รูปโดยไม่มีลักษณะคล้าย กับช่องชิง เพราะฉะนั้นผู้ที่จะเข้าใจความหมายของ

สัญญาณนี้ก็ต้องเป็นคนที่รู้จักเรียนหนังสือไทยเท่านั้น ด้วยเหตุนี้จึงอาจกล่าวได้ว่าสัญญาณ อาจแบ่งได้เป็นสัญญาณทางที่ไม่ต้องเรียนรู้ และสัญญาณที่ไม่สามารถและต้องเรียนรู้ สัญญาณแบบหลังมีลักษณะที่ทำให้เกิดข้อจำกัดในเรื่องความสามารถในการรับสาร สัญญาณ ยังสามารถแตกต่างในสมรรถนะของการสื่อสารว่าจะสื่อสารได้เฉพาะเรื่องหรือไม่

ข้อจำกัดของสัญญาณแบบที่ต้องเรียนรู้นี้ มีใช้เป็นข้อเสียร้ายแรงของสัญญาณ ถ้า สัญญาณแบบเรียนรู้นั้นสามารถสื่อสารได้ทุกเรื่องโดยไม่จำกัด ถ้าเราต้องเรียนชุดสัญญาณ แบบหมายเลขอ 2 สักหนึ่งชุด แต่ชุดสัญญาณนี้ทำให้เราสื่อเรื่องได้ทุกเรื่องที่ต้องการ การ เรียนรู้สัญญาณนี้ก็มีผลคุ้มค่า แต่ถ้าสัญญาณนั้นแม้ไม่ต้องเรียนรู้แต่ไม่อาจสื่อสารได้ทุกเรื่อง สัญญาณนั้นก็มีลักษณะด้อย ถ้าเป็นสัญญาณที่หักดงเรียนรู้และยังไม่สามารถสื่อเรื่องได้ทุก เรื่องอีกด้วยแล้ว สัญญาณนั้นก็มีลักษณะด้อยมาก ระบบสัญญาณจำนวนไม่น้อยสื่อสารได้ เฉพาะเรื่อง เช่น ระบบสัญญาณไฟจราจร สื่อสารได้เฉพาะให้รักษาดูแล เคลื่อนที่หรือเครื่อง เครื่องน้ำที่เท่านั้น ระบบสัญญาณธงในการเดินเรือ แม้จะสื่อสารได้มากสัญญาณชิ้น แต่ ระบบสัญญาณธงก็ยังคงสื่อสารได้เฉพาะเรื่อง สัญญาณจะไม่สามารถส่งสารบอกเรื่องการ ซื้อ-ขายเรือได้เป็นคัน

มนุษย์ใช้ระบบสัญญาณแบบต่างๆที่กล่าวมานี้ทั้งหมดในการสื่อสาร แค่ในบรรดา ระบบสัญญาณที่มนุษย์ใช้เหล่านี้นั้น ระบบที่สามารถขัดข้อจำกัด อันได้แก่เรื่องสั่งสารได้ เพียงเฉพาะเรื่องได้สำเร็จก็คือ ระบบสื่อสารของมนุษย์ที่ใช้เสียงพูดเป็นสัญญาณ และระบบ สื่อสารอื่นๆของมนุษย์ที่สืบเนื่องมาจากการบันทึก

2.2 ลักษณะของภาษาพูดของมนุษย์

ระบบสื่อสารของมนุษย์ที่ใช้เสียงพูดเป็นสัญญาณนี้เราจะเรียกว่าภาษาพูด (speech) คือไปป็นเราจะมาคุยกันว่าภาษาพูดมีลักษณะอย่างไร จึงสามารถสื่อสารได้ไม่จำกัดเรื่อง

2.2.1 ทวิลักษณ์ (Duality)

การที่ภาษาพูดไม่มีข้อจำกัดในลักษณะของสารที่จะส่ง คือสามารถส่งสารเรื่องอะไร ก็ได้นั้น เป็นเพราะภาษาพูดใช้ระบบสัญญาณที่มีลักษณะทวิลักษณ์ ไม่ว่าภาษาใดๆในโลกก็มี ลักษณะนี้เขียนเทียบกัน ลักษณะทวิลักษณ์นี้ได้แก่ การที่ภาษาประกอบขึ้นด้วย 2 ส่วน หนึ่งเป็นหน่วยที่ไม่มีความหมาย อีกส่วนหนึ่งเป็นหน่วยที่มีความหมาย หน่วยที่ไม่มีความ หมายสามารถรวมกันขึ้นเป็นหน่วยที่มีความหมาย และหน่วยที่มีความหมายสามารถ วิเคราะห์แยกออกจากกันได้ หน่วยที่ไม่มีความหมายได้ หน่วยที่มีความหมายในภาษาพูด ได้แก่ เสียง เช่น เสียงที่แทนด้วยตัวอักษร ก พ ศ ร = - โ - ในภาษาไทยเป็นคัน เสียงเหล่านี้แต่ละเสียงไม่มีความหมาย หน่วยที่มีความหมายได้แก่ คำ และประโยค เช่น

คำว่า สี น้อง ประคุ และประโยคว่า เช่นไปเที่ยวเชียงใหม่มา พรุ่งนีฝันคงไม่ตก เป็นต้น หน่วยที่มีความหมายประกอบขึ้นด้วยหน่วยที่ไม่มีความหมาย เช่น สี ประกอบขึ้นด้วย เสียงพยัญชนะที่แทนด้วยตัวอักษร ต เสียงสระ ฯ และเสียงวรรณยุกต์ด้วย ส่วนหน่วยที่ไม่มีความหมายนั้นก็สามารถประกอบกันตามระบบในแต่ละภาษา ก็เป็นหน่วยที่มีความหมายได้ เช่น เสียง ป ต ร ล -ฯ ฯ มาประกอบกันเป็นคำ ปี ป้า รี รา ลา ปลา ปลี ตรา ตรี เป็นต้น

ระบบสื่อสารของสัครวบทางชนิด เช่น ผึ้ง อาจมีลักษณะเป็นทวิลักษณ์ ผึ้งซึ่งใช้ การบินแบบเป็นวงกลม หรือเป็นรูปเหล่่่าแปดประกอบกับอัตราความเร็วในการส่ายกันของ มันนั้น สามารถบอกแหล่งของน้ำหวานว่าอยู่ใกล้หรือไกล และมีน้ำหวานมากหรือน้อยนั้น ต้องนับได้ว่าสามารถให้ข้อมูลใหม่ได้จากลักษณะการบิน คือใช้การบินแบบวงกลมหรือเหล่่าแปดแต่ทำมุกกับดวงอาทิตย์ในองศาต่างๆ ถ้าเราพิจารณาเสียงร้องของชนิดมาเปรียบเทียบ แล้ว จะนี้แม้จะใช้เสียงในการสื่อสาร แต่ลักษณะของเสียงร้องของชนิดมีลักษณะเป็นหนึ่ง แยกออกจากไม่ได้และมีความหมายเฉพาะในตัวเอง กล่าวอีกนัยหนึ่ง เสียงร้องของชนิดไม่มีส่วน ไหนที่ไม่มีความหมาย แล้วนำมาร่วมเข้าทำให้เกิดความหมาย เช่นระบบภาษาพุกของ มนุษย์ ดังนั้นการสื่อสารของชนิดจึงมีข้อจำกัดอย่างยิ่ง เราจักล่าวได้ว่า แม้ว่าสัครวบทาง ชนิดอาจจะมีระบบสื่อสารแบบทวิลักษณ์ แต่ก็กล่าวได้ว่าสัครวบประเภทดังกล่าวมีน้อยมาก

2.2.2 ความสมมติ (Arbitrariness)

ลักษณะ ความสมมติของภาษาพุก คือการที่เสียงพุกไม่มีความสัมพันธ์กับความ หมายในลักษณะที่กำหนดตายตัว ไม่มีเหตุผลอะไรที่คำว่า "บ้าน" ซึ่งความหมายว่า "สถานที่อยู่อาศัย" จะต้องมีเสียงเช่นนี้ ไม่มีเสียงใดในเสียงคำนี้ที่กำหนดให้คำนี้ต้องมี ความ หมายว่า "สถานที่อยู่อาศัย" และไม่มีอะไรในความหมายว่า "สถานที่อยู่อาศัย" ที่ต้องการ หรือกำหนดให้ต้องใช้เสียงใดเสียงหนึ่งในคำว่า "บ้าน" การกำหนดให้เสียง "บ้าน" มีความ หมายว่า "สถานที่อยู่อาศัย" จึงเป็นความสมมติ ผู้ที่พูดภาษาไทย ยอมรับรู้ความสมมตินี้ใน ขณะที่ผู้พูดภาษาอื่นๆ ไม่รับทราบความสมมตินี้ และใช้ความสมมติอีกแบบหนึ่ง ด้วยเหตุนี้ ความหมายว่า "สถานที่อยู่อาศัย" จึงใช้คำ house ในภาษาอังกฤษ และ maison ใน ภาษาฝรั่งเศส คนพูดภาษาอังกฤษและคนพูดภาษาฝรั่งเศสต่างกันรับรู้ความสมมติของระบบ ของตน

อย่างไรก็ตามแม้เราจะได้กล่าวว่า เสียงไม่มีความสัมพันธ์แบบตายตัวกับความ หมาย และเป็นเรื่องที่ยอมรับหรือสมมติของผู้ใช้ภาษานั้นๆ ความ แต่ก็มีผู้ศึกษาว่า เสียงบาง เสียงชี้บอกความหมายบางอย่าง เช่น มีผู้สังเกตว่าเสียง ฉ, ช ในภาษาไทยมีจะสื่อความ หมายว่า เปียก, ไม่แห้ง เพราะในภาษาไทยคำที่มีเสียง ฉ, ช ล้วนสื่อความหมายเช่นที่ ว่านี้ เช่น ชืน ฉ่า และ ชุม นอกจากนี้ยังมีคำที่เลียนเสียงธรรมชาติ (Onomatopoeic words) เช่น เพลঁ ฉัว กระ กระ ซึ่งคุณเมื่อการแสดงความสัมพันธ์ชัดเจนระหว่างเสียง

และความหมาย อย่างไรก็คือเหตานี้ชี้งั้นๆ ข้อความนี้มีลักษณะความสมมติ ก็มีอยู่เป็นจำนวนหนึ่งมากในแต่ละภาษา

ระบบการสื่อสารของสัตว์ ซึ่งเป็นระบบสัญญาณไม่มีลักษณะความสมมตินั้น ธรรมชาติได้กำหนดระบบไว้ให้แล้ว ดังนั้นสัญญาณในระบบสื่อสารของสัตว์แต่ละประเภท จึงมีลักษณะเดียวกัน ไม่มีความคล้ายคลอกแบบที่จะทำให้สัตว์ประเภทเดียวกันแต่คนละ กลุ่มไม่เข้าใจกัน

2.2.3 ความไม่มีปัจจัยจำกัด (Productivity)

ความหมายของลักษณะความไม่มีปัจจัยจำกัดคือ การที่ภาษาพูดของมนุษย์สามารถ ใช้นอกถึงเรื่องอะไรก็ได้ บอกเหตุการณ์ใหม่ๆ ได้เสมอ และผู้ที่พูดภาษาเดียวกันก็สามารถ เข้าใจข้อความที่คนเพ่งจะได้ยินเป็นครั้งแรกได้ทุกครั้ง หากข้อความดังกล่าวเป็นไปตาม ระบบหลักเกณฑ์ของภาษาหนึ่ง เช่น

ก. Within a few years typewriters will become obsolete and will be replaced by computers.

ข. ในอนาคตเด็กอายุ 13-14 ปี อาจสอนเข้ามหาวิทยาลัยได้ด้วยการเริ่มสอน เทียบชั้นตั้งแต่กำลังเรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ผู้ที่พูดภาษาอังกฤษทุกคนสามารถเข้าใจประโยชน์ ก. ได้แม้จะเพียงเคยได้ยินเป็น ครั้งแรก เขาอาจจะไม่รู้จัก computers และอาจถามว่า computers คืออะไร การที่ เข้าถูกเนื่องนั้นก็ได้หมายความว่าไม่เข้าใจประโยชน์ แท้จริงเข้าใจประโยชน์แล้วจึงสามารถ ตามคำถูกได้ว่าคอมพิวเตอร์คืออะไร ลักษณะความไม่มีปัจจัยจำกัดในแห่งของการส่งสารไม่ จำกัดเรื่องเช่นนี้ไม่พบในระบบสื่อสารของสัตว์อื่น ผึ้งแม้จะมีระบบทวิลักษณ์ก็ไม่สามารถสื่อ เรื่องอื่นใดนอกจากเรื่องน้ำหวาน

ความไม่มีปัจจัยจำกัดของภาษาอังกฤษหมายถึง การที่ประโยชน์ในภาษาสามารถ ขยายออกไปได้โดยไม่สิ้นสุดเช่น

ແຄງເທິ່ນແນວ

ແຄງເທິ່ນແນວສີຄຳ

ແຄງເທິ່ນແນວສີຄຳທີ່ຮະການປະກວດ

ແຄງເທິ່ນແນວສີຄຳທີ່ຮະການປະກວດທີ່ຈັດໂຄຍສາມຄູ່ເລື່ອງແນວແຫ່ງປະເທດໄທຍ

ແຄນເທິ່ນແມວສີດຳທີ່ໜະກາປປະກວດທີ່ຈັດໂດຍສາມາຄຜູ້ເລື່ອງແມວແຫ່ງປະເທດໄທຍ
ຊື່ຈັດຂຶ້ນທີ່ສ່ວນດຸສືດ

ແຄນເທິ່ນແມວສີດຳທີ່ໜະກາປປະກວດ ທີ່ຈັດໂດຍສາມາຄຜູ້ເລື່ອງແມວແຫ່ງປະເທດໄທຍ
ຊື່ຈັດຂຶ້ນທີ່ສ່ວນດຸສືດເມື່ອວັນທີ 10 ເພື່າມຍັນ ຄກນີ້

ໆຈາກ

ໂດຍກ່ວ່າໄປປະໂຍດທີ່ນຸ່າຍໃຈຈະໄຟ່ຍາຍຍາວອກໄປມາກ ແນວ່າກາໝາຈະມີລັກຂະດະ
ຂໍາຍໄມ່ຈຳກັດອຸ່ນ ກັ້ນີ້ເພຣະຮບນຄວາມຈຳຂອງນຸ່າຍມີເຊື້ອຈຳກັດ ປະໂຍດທີ່ຍາວເກີນໄປຈຸນ
ເກີນຂອບເຂດກໍາໄໝນຸ່າຍຈຳໄຟ່ໄດ້

ລັກຂະດະຄວາມໄມ່ມີເຊື້ອຈຳກັດນີ້ຈະປາກງູເຈພະໃນກາໝາພຸດຫຼືກາໝາທີ່ມີຮາກສານມາ
ຈາກກາໝາພຸດ ເຊັ່ນ ຮະບນກາໝາເຊີຍ ແຕ່ໄໝປາກງູໃນກາໝານຸ່າຍແບບອື່ນໆ ເຊັ່ນ ຮະບນ
ກາໝາຮັງ ຮະບນສັງຄູ່ງາຜົນທີ່ໄມ່ມີລັກຂະດະນີ້ ສ້າມີເຫດຖາກຮົມໃໝ່ທີ່ມີລັກຂະດະຕ່າງອອກໄປຈາກ
ເຫດຖາກຮົມທີ່ສັງຄູ່ງາຜົນທີ່ກໍາທຳໄວ້ ຮະບນສັງຄູ່ງາຜົນທີ່ໄມ່ສາມາດສື່ອສິ່ງເຫດຖາກຮົມໃໝ່ນັ້ນໄດ້

2.2.4 ຄວາມໄມ່ຈຳກັດໃນເຮືອງຂອງຜູ້ສັ່ງສາຮ (Interchangeability)

ຄຸນສົມບັດໃນຂ້ອນ້ອງກາໝາພຸດຂອງນຸ່າຍຈະເທິ່ນແດ່ນັ້ນມາກ ນຸ່າຍໃໝ່ວ່າເພັດຫຼູງ
ເພັດຫຼູງ ແກ້ຂ່ອງເຄີກ ສາມາດຈະພັດບົນທາກໃນການເປັນຜູ້ສັ່ງສາຮແລະຜູ້ຮັບສາຮ ຕຶງແມ່ວ່າຈະມີ
ຂ້ອຈຳກັດໃນເຮືອງການໃຊ້ວິທີກາຮສື່ອບາງອ່າຍ່າງຍັງບ້າງດັ່ງທີ່ກໍລ່າວໄວ້ໃນບາທທີ່ແລ້ວ ເຊັ່ນ ກາຣທີ່ຜູ້ສັ່ງສາຮ
ຜູ້ຫຼືງອາຈາໃຊ້ວິທີກາຮ້າຄໍາເພື່ອເນັ້ນຄວາມໃໝ່ຄະທີ່ຜູ້ສັ່ງສາຮຜູ້ຫ້າຍອາຈາຈະໄນ້ໃຊ້ວິທີນີ້ ແຕ່ຂ້ອຈຳກັດນີ້
ກີມີໃຊ້ຂ້ອຈຳກັດໃນການເປັ້ນປະບາທຮັບສາຮແລະສັ່ງສາຮ ອາກແຕ່ເປັນເພີ່ມຂ້ອງປັບປຸງຢ່ອຍໃນວິທີກາຮ
ຂອງຜູ້ສັ່ງສາຮເທົ່ານັ້ນ ແລະຂ້ອຈຳກັດຕັ້ງກ່າວກີມີຢູ່ຢູ່ນ້ອຍມາກ ໃນກາຮສື່ອສາຮຂອງສັກວະລາຍປະ
ເກດ ຜູ້ສັ່ງສາຮແລະຜູ້ຮັບສາຮໄມ່ອາຈາເປັ້ນປະບາທກັນໄດ້ ເຊັ່ນໃນກາຮສື່ອສາຮຮ່າມາຫຼັງຂອງ
ນກຢູ່ງຕົວຜູ້ເພື່ອແສດງຄວາມເປັນຕົວຜູ້ ນກຢູ່ງຕົວຜູ້ເທົ່ານັ້ນທີ່ເປັນຜູ້ສັ່ງສາຮ ນກຢູ່ງຕົວເມີຍກີຈະໄຟ່
ແພນໜາງພະແນກນັ້ນທີ່ມີປະບາທແຕ່ເປັນຜູ້ຮັບສາຮເທົ່ານັ້ນ

2.2.5 ຄວາມໄມ່ຈຳກັດເຮືອງເວລາແລະສຕານທີ່ (Displacement)

ຄຸນສົມບັດຂ້ອນ້ອງກາໝາພຸດໃຫ້ກາໝາພຸດຂອງຕົນ ກ່າວສິ່ງເຫດຖາກຮົມ
ທີ່ເກີດຂຶ້ນໄມ່ເຈພະແຕ່ໃນປັ້ງປັບນ ແຕ່ຮວມທັງໃນຍົດຫຼືກໍທີ່ຈະເກີດໃນອານັດຕິໄດ້ ສັກວະສ່ວນໃຫຍ່ຈະ
ສັ່ງສາຮນອກເຫດຖາກຮົມໃນປັ້ງປັບນ ເຊັ່ນ ຂະນີສັ່ງເສີ່ງຮ້ອງບອກຍັນຕຽບທີ່ມັນແໜ່ນຕ່ອຫັນ ແຕ່ມີ
ສາມາດໃຫ້ເສີ່ງເລົາສິ່ງຍັນຕຽບທີ່ເກີດຂຶ້ນເພື່ອວານນີ້ ຫຼືເກີດຂຶ້ນໃນສຕານທີ່ຖ້າກຳໄປແລະນັນ
ນອນໄໝເທິ່ນໄດ້

2.2.6 ความสามารถเป็นเครื่องมือถ่ายทอดวัฒนธรรมและวิทยาการ

ภาษาทุกภาษาสามารถเป็นเครื่องมือถ่ายทอดวัฒนธรรมและวิทยาการต่างๆ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมและการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ ขึ้น พัฒนาการความเริ่มห้องอารยธรรมของมนุษย์ไม่สามารถเกิดขึ้นได้เช่นที่เป็นอยู่ ถ้าไม่มีภาษาเขียนซึ่งเป็นระบบสื่อสารของมนุษย์ที่มีรากฐานมาจากภาษาพูดของมนุษย์

2.3 ภาษาบนแบบอื่นๆ

ผู้ตั้งค่าสถานะว่าจากภาษาพูดแล้วมนุษย์ยังใช้ระบบสื่อสารแบบอื่นๆ หรือไม่ ค่าตอบก็คือมนุษย์ยังใช้ระบบสื่อสารอื่นๆ ระบบสื่อสารดังกล่าว อาจจำแนกได้เป็น 2 ประเภทคือ ภาษาบนมนุษย์ที่ไม่ใช้เสียงพูดเลยและไม่มีความสืบเนื่องจากภาษาพูดและภาษาบนมนุษย์ที่สืบเนื่องมาจากภาษาพูด

สำหรับภาษาบนมนุษย์ที่ไม่ใช้เสียงพูดและไม่มีความเกี่ยวข้องหรือสืบเนื่องกับภาษาพูดนั้น ส่วนใหญ่จะเป็นภาษาจ้างภักดิ์ คือสื่อสารโดยเฉพาะเรื่องและมีเนื้อหาจำกัด เช่นภาษาสัญญาณทาง ภาษาสัญญาณควัน ในที่นี่เราจะไม่ให้ความสนใจกับภาษาแบบนี้ สำหรับแบบที่สืบเนื่องมาจากภาษาพูดนั้นอาจจะแบ่งได้เป็นประเภทสอง คือ

- ภาษาที่มนุษย์ใช้ประกอบกับภาษาพูด
- ภาษาที่สืบเนื่องจากภาษาพูด

2.3.1 ภาษาที่มนุษย์ใช้ประกอบกับภาษาพูด

แม้ว่ามนุษย์จะใช้ภาษาพูดเป็นระบบสื่อสารหลักก็ตาม แต่เราอาจสังเกตเห็นได้โดยไม่ยากนักว่า มนุษย์ใช้ภาษาท่าทางประกอบในเวลาที่พูดหรือรับสาร ผู้พูดหลายชาติหลายภาษาใช้มือทำท่าทางประกอบการพูด เช่น กระคลานี้ชี้นิ้วลงเป็นจังหวะเพื่อเพิ่มน้ำหนักให้คำพูดเป็นตัน การแสดงออกด้วยสีหน้าหรือสายตาขณะพูดก็เป็นการใช้ภาษาท่าทางประกอบการพูดเช่นเดียวกัน การลูกชิ้นยืนพร้อมกับพูดว่า "ผมเห็นจะต้องไปเสียที" ก็เป็นการใช้ภาษาท่าทางยืนแบบหนึ่ง ภาษาท่าทางนี้มีผู้ศึกษาอยู่พอสมควร การศึกษาซึ่งให้เห็นว่าภาษาท่าทางมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับวัฒนธรรมของผู้พูดภาษานั้นๆ

ภาษาท่าทางประเภทหนึ่งได้แก่ ภาษามือของคนใบ้ นับเป็นภาษาท่าทางที่แตกต่างไปจากภาษาท่าทางอื่นๆ เพราะภาษามือเป็นภาษาท่าทางที่มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับภาษาพูด ในภาษาเมืองเรารู้ระบบของท่าทางที่แสดงออกด้วยมือให้ถ่ายทอดภาษาพูดออกมาแทนเสียงพูด ภาษาประเภทนี้เราจะเรียกว่าภาษาที่สืบเนื่องจากภาษาพูด

2.3.2 ภาษาที่สืบทอดมาจากภาษาพูด

ภาษาที่สืบทอดมาจากภาษาพูดได้แก่ ภาษาที่กำหนดสัญลักษณ์ต่าง ๆ เพื่อสื่อความหมายในลักษณะที่เป็นการถ่ายทอดจากภาษาพูด ก่อรากนัยหนึ่ง ภาษาประเภทนี้เพียงแต่แปลงระบบภาษาพูดให้สามารถสื่อได้ด้วยสัญญาณประเภทอื่น

ได้กล่าวแล้วว่าภาษาเมืองคนใบเป็นภาษาที่สืบทอดมาจากภาษาพูด ในภาษาเมือง การกำหนดใช้ให้มีการทำเป็นรูปต่างๆเพื่อสื่อความหมายแทนภาษาพูด นอกจากภาษาเมืองแล้ว ยังมีภาษาที่เกิดเนื่องต่อจากระบบภาษาพูดคือ ระบบตัวเขียน ซึ่งเป็นการกำหนดตัวเขียนขึ้นเพื่อใช้แทนภาษาพูด เรื่องระบบตัวเขียนนี้จะนำมากล่าวโดยละเอียดในบทที่ 8 นอกเหนือไปยังภาษากลุ่มพิวเตอร์ ซึ่งมุชย์กำหนดสัญลักษณ์ต่างๆขึ้นมาใช้ เพื่อการดำเนินงานของคอมพิวเตอร์ แต่ภาษากลุ่มพิวเตอร์จะต้องถูกสับออกมาเป็นระบบภาษาพูด อีกครั้งหนึ่งซึ่งจะเป็นที่เข้าใจของคนทั่วไป ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าแม้ภาษากลุ่มพิวเตอร์จะมีระบบของมันเอง แต่ระบบนั้นก็มีกำหนดให้มีพันธุ์กับระบบภาษาพูดอยู่นั่นเอง

สรุปได้ว่า ภาษาพูดของมนุษย์เป็นระบบสื่อสารที่มีคุณสมบัติหลายประการที่ทำให้ภาษาสามารถสื่อสารได้ทุกเรื่องโดยไม่มีข้อจำกัด เป็นระบบสื่อสารซึ่งไม่ปรากฏในระบบสื่อสารของสัตว์อื่น และถึงแม้มนุษย์จะมีระบบสื่อสารอื่นๆที่กำหนดขึ้นมาใช้ ระบบเหล่านั้นก็มีข้อจำกัดบางประการ หรือมีฉันท์ก็มีพันธุ์กับระบบภาษาพูดอยู่นั่นเอง

ในบทที่ 1 และบทที่ 2 เราได้เรียนรู้เกี่ยวกับลักษณะทั่วๆไปของการสื่อสาร ซึ่งภาษาบุรพ์เป็นระบบการสื่อสารแบบหนึ่ง และลักษณะสำคัญของภาษาบุรพ์โดยทั่วๆไปในตอนต่อไปดังต่อไปนี้ 3 ถึงบทที่ 7 เราจะมองภาษาบุรพ์ให้ลึกซึ้งขึ้น โดยสำรวจธรรมชาติที่สำคัญ 2 ประการของภาษา คือการแพร่ของภาษาและการเปลี่ยนแปลงของภาษา

บทที่ 3

การแปรของภาษา

ในบทเรียนนี้แล้ว เรามองภาษาพุคของมนุษย์ในฐานะระบบสื่อสารระบบหนึ่งในระบบสื่อสารที่มีอยู่ในโลก เราได้เห็นว่าภาษาพุคของมนุษย์มีลักษณะต่างไปจากระบบสื่อสารของสัตว์ และต่างไปจากระบบสื่อสารแบบอื่นของมนุษย์เอง ตั้งแต่นั้นเป็นต้นไปเราจะศึกษาระบบภาษาพุคดังกล่าวนี้ และจะใช้คำว่า "ภาษา" เพื่อหมายถึงระบบดังกล่าวเท่านั้น

ให้กล่าวมาบ้างแล้วว่ามนุษย์คือสัตว์สังคม สังคมมนุษย์คือกลุ่มคนที่อยู่รวมกันโดยมีคืออะไรเป็นแบบแผน ศาสตรา ความเชื่อ และชนธรรมเนียมประเพณีในการดำรงชีวิตร่วมกัน ในสังคมหนึ่งๆจะมีภาษาที่ใช้ในการสื่อสารมากกว่า 1 ภาษา เช่นในประเทศไทย ถึงแม้ภาษาไทยกรุงเทพฯจะเป็นภาษาประจำชาติและใช้กันแพร่หลาย แต่ยังมีภาษาไทยถิ่นอีนๆ เช่นภาษาเหนือ ภาษาอีสาน ภาษาบังชี และภาษาชนกลุ่มน้อยอีกมากมาย อาทิ เช่น ภาษาเขมร ภาษาส่วย และภาษาชาวเข้าเผ่าต่างๆ

นอกจากจะเห็นความหลากหลายของภาษาจากการที่มีชนชาติเชื้อชาติอยู่รวมกันในสังคมหนึ่งแล้ว ผู้พูดภาษาในแต่ละสังคมยังอาจแสดงให้เห็นความหลากหลายของภาษาได้ กล่าวคือ ผู้พูด 1 คน อาจพูดได้มากกว่า 1 ภาษา เช่นคนภาคเหนือของประเทศไทยพูดได้ทั้งภาษาเหนือหรือภาษาคำเมือง และภาษากรุงเทพฯ ชาวเข้าเผ่าแม้ว่า อาจพูดได้ทั้งภาษาแม้ว่า ภาษาคำเมือง ภาษากรุงเทพฯ และบางคนอาจพูดภาษาอังกฤษและฝรั่งเศสได้อีก เพราะศึกษาจากหมู่บ้านศาสตรา คนกรุงเทพฯที่มีการศึกษามากพูดภาษาอังกฤษได้อีก 1 ภาษา นอกจากภาษากรุงเทพฯ ความหลากหลายของภาษาในสังคมหนึ่งๆจึงเป็นสิ่งธรรมชาติและเห็นได้ทั่วไป

นอกจากความหลากหลายของภาษาที่ใช้ในแต่ละสังคมแล้ว ยังมีความหลากหลายในอีกแง่มุมหนึ่งซึ่งจะเน้นในบทนี้ กล่าวคือ ความหลากหลายที่มีอยู่ในภาษาภาษาเดียว เช่น ในภาษาไทยกรุงเทพฯ มีความหลากหลายที่ทำให้สามารถแบ่งภาษาไทยกรุงเทพฯออกไปเป็นภาษาไทยกรุงเทพฯของคนที่มีการศึกษา และภาษาไทยกรุงเทพฯของคนที่ไม่มีการศึกษา หรือภาษาไทยกรุงเทพฯของคนรุ่นเก่า และภาษาไทยกรุงเทพฯของคนรุ่นใหม่ เป็นต้น ความหลากหลายของภาษาในภาษาๆเดียวนี้ เราฝึกเรียนเฉพาะว่า "การแปรของภาษา"

ก่อนที่จะพูดถึงการแปรของภาษา คงต้องอธิบายคำว่า "การแปร" โดยทว่าไปเสียงก่อน "การแปร" หรือตรงกับภาษาอังกฤษว่า "variation" นั้นหมายถึง การที่ของสิ่งใด

สิ่งหนึ่งหรือประเภทใดประเภทหนึ่งมีความแตกต่างเกิดขึ้น หรือเปลี่ยนไปตามปัจจัยต่างๆ คำว่าการแปรมาจากคำเรียกว่า "แปร" ซึ่งตรงกับภาษาอังกฤษว่า "vary" นั้น บางครั้งอาจใช้คำว่า "เปลี่ยน" หรือ "ต่างกัน" แทน เช่นจะพูดว่า "ราคายังผิดแปรไปตามฤดูกาล" หรือ "ราคายังผิดเปลี่ยนไปตามฤดูกาล" หรือ "ราคายังผิดกันไปตามฤดูกาล" ก็ได้ ล้วนมีความหมายอย่างเดียวกัน อีกตัวอย่างหนึ่ง "อุณหภูมิ ตอนนี้จะแปรอยู่ระหว่าง 30-35 องศาเซลเซียส" ซึ่งหมายความว่าจะเปลี่ยนไปเปลี่ยนมาในพิสัยตั้งกล่าวนี้ เป็นต้น บางครั้งอาจใช้คำว่า "การแปร" โดยหมายถึง การเปลี่ยน ต่าง หรือเปรียบเทียบไปจากความหมายปกติหรือมาตรฐาน เช่น นักศึกษา คนหนึ่งจ่ายค่าอาหารกลางวันโดยปกติประมาณวันละ 15 บาท แต่มีบางวันที่เข้าจ่ายมากหรือน้อยกว่าปกติ เช่น บางวัน 20 บาทบ้าง 25 บาทบ้าง 10 บาทบ้าง 5 บาทบ้าง จำนวนเงินทั้งหมดที่เข้าจ่ายคือ 20, 25, 15, 10, 5 แสดงการแปรของค่าอาหารกลางวันของนักศึกษาคนนี้ และอาจกล่าวได้ว่าค่าอาหารกลางวันของเขาราคาแปรไปจากปกติ คือ 15 บาทโดยอาจมากหรือน้อยลงก็ได้ ตั้งแต่ 5 ถึง 20 บาท ดังนี้เป็นต้น อาจสรุปสั้นๆได้ว่า เมื่อของสิ่งใดสิ่งหนึ่งมีความแตกต่าง หรือเปลี่ยนไปจากเดิม จะด้วยเหตุหรือปัจจัยใดก็ตาม เราเรียกว่าของสิ่งนั้นหรือชนิดนั้นเกิดการแปรขึ้น

ภาษาที่เป็นสิ่งหนึ่งที่มีการแปร ภาษาอาจแปรหรือต่างกันตามกาลเวลา การแปรของภาษาตามกาลเวลาที่เราเรียกว่า การเปลี่ยนแปลงของภาษา เราจะพูดถึงการเปลี่ยนแปลงของภาษาในบทที่ 6 สำหรับในบทนี้เราจะพูดถึงการแปรของภาษาจากปัจจัยอื่นๆ เช่น ก่อน การแปรของภาษาจากปัจจัยอื่นๆ นี้เราจะเรียกว่า การแปรของภาษา เมื่อกล่าวถึงการแปรของภาษา เราไม่ได้พิจารณาดูภาษาทั้งภาษาแบบภาษาฯ หากแต่พิจารณาลักษณะหรือรูปสำคัญในภาษานั้นๆ อย่างเช่นภาษาฯ ลักษณะหรือรูปสำคัญในภาษาฯ อยู่ในองค์ประกอบใดของภาษาที่ได้ กล่าวอีกนัยหนึ่ง การแปรนั้นอาจเกิดกับรูปหรือลักษณะในภาษาด้านใดด้านหนึ่งก็ได้ สิ่งสำคัญสำหรับการแปรของรูปก็คือจะต้องไม่ทำให้ความหมายหรือความสำคัญของรูปนั้นเปลี่ยนไป ถ้าทำให้เปลี่ยนเราอาจจะไม่นับเป็นการแปรแต่จะถือว่าเป็นการเปลี่ยนไปเป็นอีกรูปหนึ่ง หรืออีกชนิดหนึ่ง เช่นถ้าเราเขียนอักษร ๕ เป็น อักษรตัวหลังนี้ก็จะไม่เป็นการแปรของ ๕ แต่ถ้าเป็นอักษรอีกตัวหนึ่งเพราะคำว่า สาม กับ สาม มีความหมายต่างกัน เมื่อได้เข้าใจว่าการแปรในภาษาหมายถึงอะไรแล้ว ในหัวข้อต่อไปจะได้กล่าวถึงการแปรชนิดต่างๆ ในภาษา

ກລ່າວໂຄຍສຽງ ການແປ່ງທຳໃຫ້ເກີດຮູບແບບ (variant) ສິ່ງໃນກີ່ນໍ້າມາຍື່ງຮູບພາກທີ່ຕ່າງກັນ ແຕ່ຍັງຄອງເປັນສາມາຊີກຂອງສິ່ງເດືອກກັນ ເຊັ່ນ ສະ ພາ ທີ່ອ ແລ້ວ ໃນຄໍາວ່າ class ໃນພາສາຢັ້ງກຸຖ່າຕ່າງກັນເປັນຮູບແບບຂອງສະໄໝໃນຄໍານີ້ ຮູບພາກທີ່ມີການແປ່ງເຮົາເວີຍກວ່າ ຕັ້ງແປ່ງພາກພາ (linguistic variable) ສະໄໝໃນຄໍາວ່າ class ກີ່ນໍ້າມາຍື່ງໃນຕັ້ງແປ່ງພາກນັ້ນແປ່ງໄປຄາມນັ້ນຈີ້ຕ່າງ ຖ້າ ໄດ້ ໂຄຍແພານັ້ນຈີ້ການສັງຄນ ສິ່ງຈະໄດ້ກລ່າວໂຄຍໃນນທີ່ 4 ແລ້ວ 5 ຕອງໄປ

3.1 การแปรในการออกเสียง

เสียงแต่ละเสียงในภาษาไทยสามารถอาจมีการแปร ผู้พูดภาษาอาจสังเกตหรือไม่สังเกต เห็นก็ได้ เช่นถ้าถามคำตามกว้างๆว่า เสียงตัว ส ในภาษาไทยนั้นคนไทยทั้งหลายออกเสียงต่างกันได้กี่แบบอะไรบ้าง เราอาจได้คำตอบว่า มีบางคนพูด ชัดมากออกเป็นเสียงคล้ายๆเสียงตัว ต ในภาษาอังกฤษ เช่นในคำว่า "ring" แต่บางคนก็ออกเสียงคล้ายๆกับตัว th ในภาษาอังกฤษ ในคำว่า "think" ที่กล่าวมาทั้งหมดคงเป็นการแปรของเสียงตัว ส ในภาษาไทยทั้งสิ้น

เสียงในภาษาไทย ที่เป็นที่กล่าวขวัญถึงเกี่ยวกับการแปรมากที่สุดได้แก่เสียงตัว ร ตั้งที่หลายคนไทยคิดว่าต้องสังเกตไว้ว่า คนไทยออกเสียงที่นี่ต่างๆกันไป แสงจันทร์ ศรียุฤทธิ์ (2529) ได้ศึกษาการออกเสียงตัว ร, ล ของผู้ประภาพชาติวิทยุ พบว่า ร ออกเสียงได้ถึง 4 แบบ คือ ร เสียงรัวมากๆ ร เสียงรัวกระดิ่นครึ่งเดียว ร เสียงลื้นมัวเหมือนภาษาอังกฤษ และ ร ที่ออกเสียงเป็นเสียงตัว ล เสียงตัว ร แบบต่างๆตั้งที่กล่าวมานี้ถือได้ว่าเป็นรูปแปรต่างๆ ของเสียงตัว ร ในภาษาไทย

ถ้าพิจารณาภาษาไทยในวงกว้าง กล่าวคือทั้งประเทศไทยและต่างประเทศเห็นว่าเสียงบ่างเสียงที่ภาษากรุงเทพฯออกเป็นเสียงหนึ่งนั้น คนไทยบางกลุ่มหรือบางถิ่นจะออกเป็นเสียงอื่น เช่นเสียงตัว ร มีคนบางกลุ่มในถนนตะวันออกเฉียงเหนือของไทยออกเป็นเสียง ซ เช่น ร้อน เข้าจะออกเสียงว่า ย่อน (วรรณยุกต์ก็แบร์ไปด้วย) เสียง ช ก็ออกเป็นเสียงตัว ช เช่นคำว่า ช้าง ก็จะออกเสียงแบร์ไปเป็น ชาง ดังนี้เป็นต้น

ถ้าเราลองพิจารณาภาษาอังกฤษ เราอาจจะเห็นว่ามีการแปรทางเสียงเช่นกัน เสียงสระ a เช่นในคำ class, fast, chance ออกเสียงเป็น อ่า ก็ได้ แอ ก็ได้ ส่วนเสียงสระ e-a ในคำว่า house, mouse นั้นบางแห่งในอเมริกาออกเสียงเป็น แอו บางแห่งเป็น เอโอ แต่บางแห่งเป็น เอื้ว ก็มี

เสียงพัญชนะก็มีการแปรในภาษาอังกฤษ เช่นเสียงตัว t ในภาษาของคนไอริชในประเทศอังกฤษ มีผู้ศึกษาพบว่า อาจออกเป็นเสียง ต แปรกับ อ เช่น ในคำว่า butter จะมีการออกเสียงเป็น บะเตอร์ และ บะเออร์ ในนครนิวยอร์กที่มีผู้ศึกษาการแปรของเสียง ร ที่เกิดขึ้นคำพนวจว่า บางคนออกเสียงนี้ และบางคนก็ไม่ออกเสียง จึงพูดได้ว่าตัว ร มีการออกเสียงเป็น ร แปรกับ 0 หรือพูดอีกอย่างหนึ่งก็คือเสียง r และ 0 ต่างก็เป็นรูปแปรของเสียง ร ท้ายคำ เช่นคำว่า four ก็ออกเสียงเป็น โฟ หรือ ฟอร์ เป็นต้น

ตัวอย่างการแปรทางเสียงที่ยกมาเนี้ยจะเกิดกับคำจำนวนมาก และทำให้มีผู้พูดแยกเป็นกลุ่มได้ตามลักษณะของเสียงแปร ยังมีการแปรทางเสียงอีกอย่างหนึ่งซึ่งเกิดในคำเฉพาะเพียงคำเดียว ในภาษาไทยมีตัวอย่างเช่นนี้มาก many เช่น คำว่า และ ในภาษาไทย บางคนออกเสียงเป็นเสียงครีว่า และ บางคนออกเสียงคำว่า แหละ ก็มี คำว่า มหาวิทยาลัย

มีคนออกเสียงต่างๆกันเป็นหลายแบบ เช่น มะ-หา-วิค-กะ-ยา-ลัย มหา-วิค-ทายา-ลัย มหา-วิค-ยา-ลัย มหา-วิค-หลัย และ มหา-ลัย คำว่า คงนากคม มีการออกเสียงเป็น คง-มะ-นา-คม ก็มี และ คง-มะ-นา-คม ก็มี คำว่า โรงพยาบาล บางคนออกเสียงว่า โรงพยาบาล และบางคนก็ออกเสียงว่า โรงพยาบาล ดังนี้เป็นต้น

ในภาษาอังกฤษ คำที่ออกเสียงได้หลายแบบก็มีมากมาย ยกตัวอย่าง เช่นคำว่า economic ระหว่างจะออกเสียง อี หรือ เอ ก็ได้ คำว่า preliminary ระหว่างพยางค์ที่ 3 บางคนก็ออกเสียงเป็น อิ บางคนก็ออกเสียงเป็น เออะ บางคนก็ไม่ออกเสียงระหว่างไปเลย คำว่า physically เสียงระหว่างพยางค์ที่ 3 บางคนก็ออกเสียงเป็น เออะ บางคนก็ไม่ออกเสียงไปเลยก็มี ดังนี้เป็นต้น

3.2 การแปรของคำศัพท์

การแปรของคำศัพท์หมายถึงการพูดถึงสิ่งๆเดียวกัน แต่ใช้ศัพท์ได้มากกว่า 1 คำ ตัวอย่างเช่นในภาษาไทย พระจันทร์ - เศียร บิรา - พ่อ โทรทัศน์ - ทีวี เนตร - ตา เกศ - ผน งาม - สวย ชีเกีย - เกียกร้าน รถเมล์ - รถประจำทาง เนอ - คุณ - มึง เป็นต้น

ในภาษาอังกฤษการแปรของคำศัพท์ก็หาตัวอย่างได้ไม่ยาก เช่น

lift	- elevator	lorry	- truck
flat	- apartment	underground	- subway
petrol	- gasoline	dust bin	- trash can
postman	- mailman	biscuit	- cookie

3.3 การแปรในรูปสิหรือประโยชน์

วิธีชนิดต่างๆหรือประโยชน์คือปัจจุบันที่มีการแปร เช่นเดียวกับเสียงและคำศัพท์ ในภาษาอังกฤษ ได้มีผู้ศึกษาเกี่ยวกับการแปรในด้านดังกล่าวไว้มากพอสมควร ดังตัวอย่างต่อไปนี้ (จาก Trudgill 1974 : 18, 41, 110)

1. I have got.

I have gotten.

2. You need your hair cut.

You need your hair cutting.

3. It needs washing.

It needs washed.

4. I require your attendance to be punctual.

I want you to come on time.

ตั้งจะสังเกตได้จากคัวอ่าย่างที่ยกมา รูปโครงสร้างที่ต่างกันไปในแต่ละข้อสามารถสื่อความหมายแก่นของประโยคได้เหมือนกัน จึงถือได้ว่าเป็นรูปแบบ ในภาษาไทย สาม 3 คน กับ 3 สาว มีการแปรกันเพราะมีความหมายเหมือนกัน ประโยชน์คุณปั่นกัน เช่น แม่คุณยอง และ น้องถูกแม่คุ ถือว่าเป็นรูปแบบของประโยชน์คุณที่มีความหมายอย่างเดียวกันได้

3.4 การแปรในภาษาเขียน

ที่กล่าวมาร้างต้นนี้เป็นการแปรในภาษาพูด ในระบบคัวเขียนซึ่งเป็นระบบที่มุนชย์ประดิษฐ์ขึ้นเพื่อถ่ายทอดภาษาพูดออกเป็นตัวอักษรนั้น ก็มีการแปรรูปตัวอักษร และการแปรในการสะกดคำ ซึ่งจะได้กล่าวถึงต่อไปนี้

3.4.1 การแปรของตัวอักษรในภาษา

ในภาษาที่มีภาษาเขียน และตัวอักษรที่ใช้เขียนแทนเสียงพูดเพื่อถ่ายทอดลงในหน้ากระดาษหรือวัสดุอื่นนั้น ตัวอักษรทุกตัวจะมีลักษณะเด่น ซึ่งทำให้เข้าใจง่าย ภาษาสามารถบ่งบอกได้ว่าคือตัวอักษรตัวนั้นตัวนี้ และไม่ใช่ตัวนั้นตัวนี้ เช่น ทำให้เราทราบว่า ตัว ก ไก ต่างกับ ถ ถุง อย่างไร หรือ ค ควาย ต่างกับ ค เด็กอย่างไร ถึงกระนั้นก็ตาม เวลาใช้ตัวอักษรแต่ละตัวจริงๆคือเวลาเขียนจะสังเกตได้ว่า ตัวอักษรแต่ละตัวสามารถเขียนออกໄไปได้หลายแบบต่างๆกัน การที่ตัวอักษรแต่ละตัวสามารถเขียนออกໄไปได้หลายแบบหมายความว่าตัวอักษรแต่ละตัวมีการแปรนั้นเอง เช่น ก ไก อาจเขียนได้เป็น ก ก ก ตัว ย ยักษ์ ก็อาจเขียนเป็น ຍ 𠁞 𠁞 𠁞 ดังนี้เป็นต้น ในบางครั้งการแปรอาจมีมากจนทำให้ตัวอักษรตัวนั้นๆไม่ชัดเจน เพราะໄไปมีลักษณะของตัวอักษรอีกตัวหนึ่งเข้ามาได้ แต่คนใช้ภาษาบังเข้าใจชื่อความอยู่เพราะใช้ปรินท (คือคำหรือประโยค) เป็นเครื่องช่วย เช่น ตัว ต เต่า อาจแปรไปชนเมื่อน ค เด็ก คือ ຕ ตัว ค ควาย และ ค เด็ก อาจแปรไปชนทั้งคู่ เมื่อนกันดังเป็นตัวศิริกัน คือ ດ ตั้งนี้เป็นต้น

แม้แต่ตัวอักษรที่ใช้ในการพิมพ์มีหลายแบบสำหรับแต่ละตัว แต่ละแบบก็คือรูปแบบของตัวอักษรเดียวกัน

ในภาษาอังกฤษตัวเขียนก็มีการแปร เช่นเดียวกัน ที่เห็นตัวอย่างข้างล่างนี้ คือการแปรระหว่างตัวใหญ่กับตัวเล็ก เช่น D กับ d หรือ J กับ j เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีการแปรระหว่างตัวพิมพ์กับตัวเขียนลายมืออีก เช่น D กับ *D* F กับ *F* H กับ *H* S กับ *S* K กับ *K* R กับ *R* เป็นต้น รูปต่างๆ เช่น s, *s*, *s*, S, ต่างก็เป็นรูปแปรคล้ายรูปของตัวอักษร S ในภาษาอังกฤษ

3.4.2 การแปรในการสะกดคำ

ในบางภาษาตัวสะกดของคำอาจมีการแปรได้ เช่น ในกรณีเขียนคนละอย่างแต่อาจออกเสียงอย่างเดียวกันและถือว่าเป็นคำเดียวกัน เพราะองค์ประกอบของตัวสะกดที่แปรไปไม่ทำให้ความหมายของคำเปลี่ยน ตั้งตัวอย่างเช่น อัชชาศัย/อัชชาสัย ยนต์/ยนตร์ ออกชิเจน/อ็อกซิเจน สุริยะ/สุริย (เช่นในคำว่า สุริยเทพ) เหล่านี้เป็นต้น

ในภาษาอังกฤษมีตัวอย่างคำที่สะกดได้ 2 อย่างมากmany เช่น colour/color, behaviour/behavior, night/nite, practise/practice, metre/meter, socks/sox, realise/realize เป็นต้น

ที่ได้กล่าวมาแล้วในบทนี้พอสรุปได้ว่าภาษาเป็นสิ่งที่มีการแปร ภาษาที่ใช้เพื่อสื่อสารในชีวิตประจำวันนั้นไม่ได้มีเพียงรูปเคี้ยวที่ทุกคนใช้เหมือนกันหมด การแปรของภาษาหมายถึงการที่รูปโครงสร้างนั่น หรือลักษณะใดลักษณะหนึ่งในภาษามีความแตกต่างหรือเปลี่ยนไป โดยไม่ทำให้ความหมายเปลี่ยน หรือยืนยันนั่น การที่รูปโครงสร้างนั่นในภาษามีลักษณะเปลี่ยนไปจากเดิม โดยไม่ถึงขั้นที่จะถือว่าเป็นยิกรูปหนึ่งนั้น ถือเป็นการแปรของภาษา

บทที่ 4

การแพร่ของภาษากับความแตกต่างของผู้พูดในสังคม

ในบทที่แล้วซึ่งเป็นเรื่องการแพร่ประเกทต่างๆ ในภาษา เราได้เห็นแล้วว่า การแพร่เกิดขึ้นในทุกค้านของภาษา ได้แก่ ในค้านเสียง คำศัพท์ ลักษณะโดยรวม ตัวอักษร และการสะกดคำ ปัญหาที่เราต้องถกถามต่อไปก็คือ การแพร่เหล่านี้เกิดจากอะไร กล่าวคือว่า ปัจจัยที่มีผลทำให้เกิดการแพร่มีอยู่หลายประการ เราจะเริ่มกล่าวถึงปัจจัยหนึ่งในบทนี้ก่อน คือ ปัจจัยความแตกต่างของผู้พูดในสังคม

ผู้พูดภาษาแต่ละคนเป็นสมาชิกคนหนึ่งของสังคม แต่ละคนจะมีสถานภาพแตกต่าง จากสมาชิกคนอื่นของสังคมด้วยปัจจัยต่างๆ ทางสังคมวิทยา เช่น เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ เป็นต้น การที่ผู้พูดภาษาคนหนึ่งมีสถานภาพหรือ ลักษณะทางสังคมแตกต่างจากผู้พูดคนอื่นๆ ของ เป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้เกิดการแพร่องภาษา กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือตัวยเหตุ ที่กันในสังคมมีความแตกต่างกัน ภาษาที่เข้าพูดซึ่งแตกต่างกันไปด้วย

ปัจจัยสำคัญซึ่งเป็นตัวกำหนดให้ผู้พูดภาษามีความแตกต่างกันทางสังคมหรือสถานภาพทางสังคมต่างกัน และอาจทำให้เกิดการแพร่องภาษา ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ ชาติพันธุ์ ชั้นทางสังคมและถิ่นที่อยู่อาศัย ซึ่งจะได้อธิบาย ต่อไปอย่างความล้ำคบในหัวข้ออยู่ต่อไปนี้

4.1 เพศ

เพศเป็นสิ่งที่ทำให้คนมีสถานภาพทางสังคมต่างกัน และการใช้ภาษาอาจแปรไปตามเพศของผู้พูด หมายความว่าในการสื่อความหมายอย่างเดียวกัน ผู้ชายอาจใช้ภาษาแบบหนึ่ง แต่ผู้หญิงอีกแบบหนึ่ง ความแตกต่างระหว่างภาษาของผู้หญิงกับภาษาของผู้ชายนั้น จะมีน้อยหรือมาก บางทางหรือส่วนซึ่งซ้อนเพียงใดขึ้นอยู่กับแต่ละภาษา ซึ่งสอดคล้องกับวัฒนธรรมของคนที่พูดภาษานั้นด้วย

ในบางภาษา เช่นภาษาญี่ปุ่น แบบแผนของภาษาผู้หญิงกับภาษาผู้ชายแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด นับตั้งแต่การใช้คำนำองเสียง การใช้คำ ตลอดจนรูปประโยค คนญี่ปุ่น แทบจะยอมรับไม่ได้เลยถ้าได้ยินศรีผู้ใดใช้ภาษาผู้ชาย บรรทัดฐานที่ถือกันทั่วไปในสังคมญี่ปุ่นก็คือ ผู้หญิงพึงใช้ภาษาสุภาพเสมอ โดยเฉพาะเวลาพูดกับเพศตรงข้าม ส่วนผู้ชายสามารถใช้ภาษาไม่สุภาพได้และถือว่าปกติ

Goldstein and Tamura (1975 : 113) ให้คำอธิบายว่าความแตกต่างระหว่างภาษาผู้หญิงกับภาษาผู้ชายในญี่ปุ่นนั้น ส่วนหนึ่งเนื่องมาจากการในภาษาญี่ปุ่นมีรูปแบบที่ผู้หญิงและผู้ชายใช้ในสถานการณ์ต่างๆไม่เท่ากัน ตารางข้างล่างนี้แสดงให้เห็นว่า นอกจากผู้ชายและผู้หญิงจะใช้รูปแบบที่ไม่อยู่ในระดับเดียวกัน กล่าวคือผู้หญิงมีแนวโน้มที่จะใช้ภาษาเป็นทางการมากกว่าแล้ว ผู้ชายยังมีรูปแบบที่ไม่สุภาพหรือไม่เป็นทางการใช้ซึ่งไม่มีในภาษาผู้หญิงอีกด้วย (บริเวณที่เป็นสีดำ แสดงภาษาที่ไม่มีในภาษาผู้หญิง)

หญิง	ชาย
เป็นทางการ (สุภาพ)	เป็นทางการ (สุภาพ)
กึ่งทางการ	กึ่งทางการ
ไม่เป็นทางการ	ไม่เป็นทางการ
ไม่เป็นทางการอย่างมาก	ไม่เป็นทางการอย่างมาก

Goldstein and Tamura ได้ให้ตัวอย่างประโยคที่แปลเป็นอังกฤษว่า "I will cut it for you" ในภาษาญี่ปุ่นซึ่งผู้หญิงและผู้ชายใช้ต่างกัน ดังนี้ (เรียงลำดับจากเป็นทางการมากที่สุดถึงไม่เป็นทางการมากที่สุด)

หญิง	ชาย
Watakushi ga okiri shite sashiagemashō	(เหมือนกัน)
Watakushi ga okiri shimashō	(เหมือนกัน)
Watashi ga okiri shimashō	(เหมือนกัน)
Watashi ga kitte agemashō	(เหมือนกัน)
Watashi ga kitte ageru wa (yo)	Boku ga kitte ageru yo.
Watashi ga kitte yaru wa (yo)	Boku ga kitte yarō
	Ore ga kitte yaru yo.
Watashi ga kitte yaru sa	Ore ga kitte yaru sa(zo)

ตัวอย่างข้างบนนี้แสดงให้เห็นว่าภาษาผู้หญิงของญี่ปุ่นมีความเป็นทางการหรือสุภาพกว่าภาษาผู้ชาย คำสรรพนามจะไม่เปลี่ยนແฉะใช้ในระดับเป็นทางการน้อยลงมา คราว

กันข้ามผู้ชายจะมีรูปแบบใช้มากกว่าในระดับที่ไม่เป็นทางการ ความจริงแล้วรูปแบบที่ไม่เป็นทางการในภาษาผู้หญิงผู้ชายก็ใช้ได้ แต่ใช้เพื่อแสดงความสุภาพในระดับที่ไม่เป็นทางการ เล็กน้อย แต่ถ้าเป็นกันเองจริงๆ ผู้ชายจะใช้รูปแบบเดียวกันของคน

อีกตัวอย่างที่แสดงความแตกต่างทางสังคมระหว่างหญิงและชายในสังคมญี่ปุ่นคือ การใช้คำเรียกขานระหว่างสามีภรรยาซึ่งใช้ต่างกันดังนี้

สามีเรียกภรรยา

- เรียกชื่อ (ไม่ใช้ san)
- oi (แปลว่า 'Hey you')
- omae ('you')
- okasan (เมื่อถูกอยู่ด้วย)

ภรรยาเรียกสามี

- เรียกชื่อโดยใช้ san
- anata (แปลว่า 'ท่าน')
- omaesan (สุภาพ)
- otosan (เมื่อถูกอยู่ด้วย)

จะเห็นได้ว่าคำเรียกขานที่ภรรยาใช้เรียกสามีมีความสุภาพและแสดงความเคารพมากกว่าที่สามีใช้เรียกภรรยา คำว่า san เป็นคำที่แสดงการยกย่อง ซึ่งสามีจะใช้เมื่อถูกอยู่ด้วยเท่านั้น

ภาษาไทยก็เป็นอีกภาษาที่มีตัวอย่างการใช้ภาษาที่แตกต่างกันระหว่างผู้พูดเพศหญิงกับผู้พูดเพศชาย ดังจะเห็นได้จากการใช้คำสรรพนามเรียกคนเอง เมื่อเปรียบเทียบกับภาษาญี่ปุ่น เช่น ภาษาอังกฤษและภาษาฝรั่งเศส ในภาษาเหล่านั้น ไม่ว่าผู้หญิงหรือผู้ชายจะเรียกตัวเองคำว่าเหมือนกัน คือ I (อังกฤษ) และ Je (ฝรั่งเศส) แต่ในภาษาไทย ผู้พูดชายกับหญิงใช้คำเรียกตัวเองต่างกัน กันตัวคือ นอกจากผู้หญิงจะมีคำเรียกตัวเองจำนวนมากกว่าและหลากหลายกว่าชายแล้ว คำที่ใช้โดยผู้พูดทั้งสองเพศยังต่างกันอย่างเห็นได้ชัดอย่างตัวอย่างคำที่ผู้ชายมักใช้เรียก ตัวเอง ได้แก่ กระผม ผม ข้า กุ ส่วนคำที่ผู้หญิงมักใช้คือ คิฉัน เคียน ฉัน หนู ชื่อเล่น (เช่น ติ่ม) และ เค้า เป็นต้น

นอกจากสรรพนามเรียกคนเองแล้ว การใช้คำลงท้ายกับปริปักษามเพศ ของผู้พูด เช่น ครับ เป็นคำพูดเพศชายใช้ และ ค่ะ/ค่ะ เป็นของผู้พูดเพศหญิง อีกตัวอย่างหนึ่งที่เห็นได้ชัดคือการใช้คำชี้霞และคงอารมณ์ เช่น ช้อนช้อน คีตี เกลี้ยดเกลี้ยด ซึ่งถือว่าเป็น "ภาษาผู้หญิง" ในภาษาไทย

ในภาษาอังกฤษ ได้มีผู้ศึกษาและพบว่า คำคุณศัพท์บางคำ เช่น cute, adorable, charming, lovely, sweet, divine นั้นผู้หญิงใช้มากกว่าผู้ชาย นอกจากนั้นในเรื่องของการออกเสียง ยังมีผู้พบว่าในภาษาอังกฤษจำนวนผู้ชายและผู้หญิงออกเสียงบางเสียงไม่เท่ากัน เช่นในการออกเสียง r ของผู้ชายและผู้หญิงผิดคำในเมืองตีกรอยศ์ในอเมริกา จำนวนผู้หญิงที่ออกเสียง r หลังจากอย่างในคำว่า car มีมากกว่าผู้ชายที่ออก

เสียงนี้ในคำเดียวกัน ผลการศึกษาของมาในกำหนดเดียวกันกับเสียงอื่นๆด้วย เช่นเสียง ng ในคำว่า walking ผู้หญิงจะออกเสียง -ing มากกว่า ผู้ชายมักจะออกเสียงเป็น -in คือใน walking จะออกเสียงเป็น walkin

มีข้อสังเกตบางประการที่เกี่ยวกับการแพร่ของภาษาตามเพศของผู้พูด กล่าวคือ เท่าที่ได้รับศึกษามาพบว่า ผู้หญิงมีแนวโน้มที่จะใช้รูปแบบของภาษาที่ "ถูกต้อง" หรือ มาตรฐาน หรือเป็นที่ยอมรับมากกว่าผู้ชาย เช่นการออกเสียงตัว r และการออกเสียง ng หลังสระเช่นใน -ing ซึ่งเป็นการออกเสียงที่ยอมรับมากกว่าการไม่ออกเสียง r และออกเสียงเป็น -in ตั้งได้ถาวรไปแล้ว ข้อสังเกตอีกประการก็คือ การแพร่ของภาษาตาม เพศนั้นมีลักษณะแตกต่างกันในสังคมต่างๆ กล่าวคือ ในบางสังคมความแตกต่างของการใช้ภาษาของเพศชายหรือหญิงเป็นลิ่งที่เห็นได้ชัดเจน และมีกฎที่เคร่งครัด ที่ทุกคนต้องปฏิบัติ เช่น ภาษาญี่ปุ่น แต่ในบางสังคม ความแตกต่าง อาจลดลงແ geg อยู่ ไม่มีกฎเคร่งครัด ต้อง ศึกษาอย่างละเอียดจึงจะค้นพบความแตกต่าง เช่น ภาษาอังกฤษ และผลสรุปที่ได้จากการ ศึกษาเพียงสองคases ว่าผู้พูด ผู้หญิงและผู้ชายมีแนวโน้มที่จะพูดอย่างไร "ไม่มีข้อปฏิบัติที่ เคร่งครัดแตกต่างอย่างชัดเจน" คำในภาษาพูดระหว่างผู้หญิงและผู้ชาย

การศึกษาเรื่องภาษา กับ เพศนั้น นับเป็นหัวข้อการศึกษาซึ่งเป็นที่นิยม มากใน 2 ทศวรรษที่ผ่านมา หลักฐานแสดงความแตกต่างของการใช้ภาษาระหว่างเพศชายกับเพศ หญิงในภาษาต่างๆ ไม่เพียงแต่จะทำให้เราเข้าใจการใช้ภาษาเหล่านั้นซึ่งกันและกัน แต่ยังนำเราไปสู่ความเข้าใจถึงลักษณะสังคมของผู้พูดภาษาเหล่านั้นอีกด้วย

4.2 อายุ

นอกจากเพศของผู้พูดแล้ว การใช้ภาษาอาจแปรตามอายุของผู้พูด อีกด้วย บาง ครั้งคนรุ่นนี้ย้ายภาษาของเรามุกต่างกันเรา แม้แต่รุ่นพ่อแม่ของเรายังคงรักษาภาษาเดิมไว้ ค่านำงค์ หรือสำนวนบางส่วนนุ่นต่างกันเรา ถึงแม้อาจไม่แตกต่างมากเท่ากับที่ภาษารุ่น นี้ย้ายภาษาต่างกันภาษาของเราก็ตาม

การที่คนอายุต่างกันใช้ภาษาต่างกันนี้เองเป็นเหตุทำให้เรามี "ภาษาเด็ก" "ภาษา วัยรุ่น" "ภาษาของคนรุ่นใหม่" "ภาษาของคนรุ่นเก่า" ฯลฯ

ภาษาที่แปรตามอายุของผู้พูดนี้ ถ้าเราศึกษาตั้งแต่ภาษาของคนรุ่นแก่ไปจนถึง ภาษาของคนรุ่นเด็ก เราอาจเห็นภาพภาษาที่แปรจากอคิดไปถึงอนาคตได้ ทั้งนี้โดยถือว่า คนรุ่นแก่เป็นตัวแทนของช่วงเวลาในอดีต คนรุ่นกลางเป็นตัวแทนของช่วงเวลาในปัจจุบัน และคนรุ่นเด็กเป็นตัวแทนของช่วงเวลาอนาคต เปรียบเสมือนเราศึกษาการใช้ภาษาที่ริบกวนใน อดีต ปัจจุบันและแนวโน้มของภาษาในอนาคตต่อไป

ในภาษาไทย เสียงวรรณยุกต์ก็คือเมื่อมีการแปรในหมู่ผู้มีอายุต่างกัน ถึงได้มีผู้สังเกตว่า ผู้พูดรุ่นเด็กกับรุ่นผู้ใหญ่ออกเสียงวรรณยุกต์ไทยต่างกัน ยกตัวอย่างเช่น คำว่า พ่อ ห่าน บ้าน ปัจจุบันเรามักได้ยินคนรุ่นเด็กออกเสียงคำเหล่านี้ด้วยเสียงวรรณยุกต์ที่ต่างออกไป คือมีลักษณะคล้ายเสียงตรีมาก

นอกจากนี้ยังมีผู้สังเกตอีกว่าวัยรุ่นปัจจุบันมักออกเสียง ช ในภาษาโดยกรุงเทพฯ เป็นเสียงคล้าย sh ในภาษาอังกฤษ ทั้งนี้จะยืนยันได้ว่าจริงเท่าใดก็ต้องทำวิจัยเพื่อให้ได้ผลที่เชื่อถือได้ ยกตัวอย่างของภารกิจที่ออกเสียงที่แตกต่างกันโดยผู้พูดอายุต่างกันได้แก่การออกเสียง ช ในภาษาสองภาษาที่ทรงกับเสียง ง ในภาษากรุงเทพฯ เช่น ในคำว่า งุ เงิน ผู้วิจัย เรื่องนี้ (ปาลีรัฐ ทรัพย์ปุรง 2535) พบว่าชาวสองภาษาที่มีอายุน้อยจะออกเสียงดังกล่าวเป็น ง มากกว่าผู้พูดอายุมาก แสดงว่าได้รับอิทธิพลจากภาษากรุงเทพฯ ภาษาสองภาษาจึงมีการแปรและภารกิจที่ทำให้เราสามารถทำนายได้ว่าในอนาคตเสียง ช เช่นในคำว่า ง ในภาษาสองภาษาอาจหายไป เพราะคนรุ่นอายุน้อยจะเติบโตมาแทนที่คนรุ่นอายุมากซึ่งหายไป และคนรุ่นนี้ได้รับเอาเสียง ง เข้ามาแทนที่เสียง ช แล้ว ดังนั้นการแปรของภาษาในคนรุ่นต่างๆ กัน จึงเป็นคัชชนิดหนึ่งในการเปลี่ยนแปลงที่กำลังดำเนินอยู่

นอกจากจะมีการแปรทางเสียงเช่นด้วยตัวอย่างที่กล่าวมาแล้ว อาจมีการแปรในการออกเสียงคำ เช่นมีการกร่อนเสียงหรือการพุดตัดพยางค์บางพยางค์ในคำไป เช่น สนุก ทำไม่ ขนม วิชุ หนังสือพิมพ์ ผู้พูดรุ่นเด็กและผู้พูดวัยรุ่นมักออกเสียงเป็น หนุก ใน ขนม วิชุ และสือพิม ตามลำดับ

นอกจากเรื่องการออกเสียงแล้ว การใช้คำศัพท์ก็อาจแปรไปตามอายุของผู้พูดด้วย ตั้งจะสังเกตเห็นได้ชัดในภาษาวัยรุ่น ตัวอย่างข้างล่างนี้เป็นประโยชน์ที่แสดงการใช้คำศัพท์ที่หมายถึงสิ่งเดียวกัน แต่แตกต่างกันตามกุญแจอายุของผู้พูด

- (1) วัยรุ่น : แกชอน~~เบรค~~คนอยู่เรือย
ผู้ใหญ่ : แกชอน~~ขัค~~คนอยู่เรือย
- (2) วัยรุ่น : เป็นใจ ถูกว่า ชะหน้า~~แคก~~ ไปเลย
ผู้ใหญ่ : เป็นใจ ถูกว่า ชะเสียหน้า ไปเลย
- (3) วัยรุ่น : อาย่าแต่งตัวให้มัน~~เริค~~ นักเลย
ผู้ใหญ่ : อาย่าแต่งตัวให้มัน~~มากเกินไป~~ นักเลย

4.3 การศึกษา

ระดับการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้เกิดการแพร่ของภาษาในหมู่ผู้พูด เมื่อเปรียบเทียบผู้พูดซึ่งมีการศึกษาแค่ระดับประถมซึ่งบางคนยังไม่ออกเสียงได้กับผู้พูดที่มีการศึกษาสูงระดับมหาวิทยาลัย ซึ่งส่วนใหญ่ต้องอ่านและเขียนมากในชีวิตประจำวันแล้ว เราจะพบว่าภาษาที่กลุ่มคนทั้ง 2 กลุ่มนี้ใช้ต่างกัน โดยเฉพาะในคำศัพท์และรูปประโยค ผู้ที่มีการศึกษาสูงมีแนวโน้มที่จะพูดประโยคที่ซับซ้อนและมีลักษณะเป็นภาษาเขียนมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาต่ำ

นอกจากนี้ ผู้พูดที่มีการศึกษาสูงยังมักใช้คำศัพท์ยากๆหรือฟังก์ชันเป็นวิชาการ และยังนิยมใช้คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษอีกด้วย ดังตัวอย่างข้างล่างนี้

ผู้มีการศึกษาสูง : เรื่องผู้พูดคิดว่าควรจะมีมาตรการการลงโทษเพื่อให้แพร่กับทุกคน

ผู้มีการศึกษาต่ำ : ก็คิดว่าจะลงโทษให้เหมือนๆกันทุกคน

4.4 อาชีพ

อาชีพหรือหน้าที่การงานของผู้พูด ก็มีภาระเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อภาษาที่ใช้ อาชีพมีความสัมพันธ์กับการศึกษาอย่างใกล้ชิด กล่าวคือ การศึกษามักเป็นตัวกำหนดอาชีพของบุคคล เช่น เราสามารถทำนายได้ถูกต้องว่าผู้มีอาชีพอย่างหนึ่งจะมีการศึกษาอย่างน้อยอยู่ในระดับใด เช่น เราทราบได้แน่นอนว่า ผู้มีอาชีพแพทย์ต้องมีการศึกษาต่ำสุดระดับปริญญาตรี เป็นต้น อย่างไรก็ตามเราไม่สามารถทำนายได้เสมอไป บังเอิญ ผู้ประกอบอาชีพค้าขาย เช่น ขายอาหาร ที่จบปริญญาตรีหรือปริญญาโทก็มีไม่น้อย คนที่มีอาชีพครู อาจมีระดับการศึกษาต่างๆกัน เช่น ประกาศนียบัตร ปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก ในทำนองเดียวกันคนที่มีการศึกษาระดับเดียวกันก็อาจประกอบอาชีพต่างๆกันได้ เช่น คนที่จบปริญญาตรี อาจารย์อาชีพครู นายธนาคาร เซลล์แมน ผู้อ่านข่าว พนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน เป็นต้น

ในด้านการออกเสียง เราอาจสังเกตเห็นการแพร่ในผู้พูดต่างอาชีพกัน ถ้าตั้งคำถามว่า การออกเสียงตัว ร ล จะมีความแตกต่างกันหรือไม่ในผู้พูดที่มีอาชีพต่อไปนี้ คือ เลขานุการ ครุ และผู้อ่านข่าวโทรทัศน์ ทุกคนคงตอบเป็นเสียงเดียวกันว่า มีความแตกต่างกัน กล่าวคือ ผู้อ่านข่าวโทรทัศน์คุ้นเคยจะเป็นกลุ่มที่ย่านออกเสียง ร ล ได้ชัดเจน และ "ถูกต้อง" มากที่สุด รองลงมาคือ ครุ และ เลขานุการ เป็นอันดับสาม

การใช้คำศัพท์ ก็อาจแปรความอาชีพได้ คำศัพท์ที่หมายถึงสิ่งๆเดียวกัน ผู้มีอาชีพ หนึ่งอาชีพโดยเฉพาะอย่างเรียกอย่างหนึ่ง ในขณะที่คนอื่นเรียกอีกอย่างหนึ่ง ยกตัวอย่าง คำศัพท์ที่แพทย์ใช้มักต่างจากที่คนทั่วไปหรือชาวบ้านใช้ ตั้งจะเห็นได้จากคำที่ยกมาเป็น ตัวอย่างข้างล่างนี้

<u>คนทั่วไป</u>	<u>แพทย์</u>
ตึกผู้ป่วยนอก	โอลีฟี
ตึกผู้ป่วยใน/ตึกคนไข้	วอร์ค
เข้มฉีดยา	ไซริง
หุพัง	สะเต็ต
ห้องผ่าตัด	โออาร์
ห้องฉุกเฉิน	อีอาร์
การโรค	ริด

ฯลฯ

จะเห็นได้ว่าแพทย์มักนิยมใช้คำทับศัพท์มากกว่าคำไทย การแปรในการใช้คำศัพท์ เช่นนี้คล้ายคลึงกับการแปรในการใช้คำศัพท์ที่เกิดจากผู้คนมีระดับการศึกษาต่างกัน แต่คุณเมื่อนำว่าอาชีพจะทำให้มีการใช้ศัพท์เฉพาะเจาะจงมากกว่า เพราะสัมพันธ์กับชีวิตและแวดวงเฉพาะของแต่ละอาชีพ

4.5 ชาติพันธุ์

คำว่า "ชาติพันธุ์" ตรงกับคำภาษาอังกฤษว่า "ethnicity" ซึ่งหมายถึง การที่กลุ่มหนึ่งในสังคมต่างจากอีกกลุ่มหนึ่ง โดยลักษณะทางร่างกาย เช่น สีผิว หรือเชื้อชาติ หรือโดยประวัติความเป็นมา หรือลักษณะทางวัฒนธรรม เช่น ศาสนา ภาษา หรือ ขนบธรรมเนียม ประเพณี อื่นๆ กลุ่มที่มีชาติพันธุ์ต่างจากอีกกลุ่ม เรียกว่า กลุ่มชาติพันธุ์ (ethnic group) ตัวอย่างกลุ่มชาติพันธุ์ย่อยในสังคมไทย ได้แก่ กลุ่มคนจีน กลุ่มคนมุสลิม กลุ่มชาวເງົາເຕ່າຕ່າງໆ เป็นต้น กลุ่มชาติพันธุ์ย่อยในประเทศไทย ก็มี เช่น กลุ่มคนจีน กลุ่มคนอิหร่าน กลุ่มคนญี่ปุ่น และกลุ่มคนพิวต้า เป็นต้น

ภาษาอังกฤษที่พูดในสก็อตแลนด์ มีการแปรตามกลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มนี้เดิมพูดภาษา Gaelic เป็นภาษาแม่ และอีกกลุ่มหนึ่งพูดภาษาสก็อต ซึ่งถือว่าเป็นภาษาเดียวกับภาษาอังกฤษ บ่าๆ บันทั้งสองกลุ่มใช้ภาษาเดียวกัน คือภาษาอังกฤษแบบสก็อต แต่มีความแตกต่างกัน ภาษาอังกฤษของกลุ่มแรก เรียกว่า West Highland English ส่วนภาษาอังกฤษของกลุ่มสก็อต เรียกว่า standard Scots English รูปประโยคที่ใช้แตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด ดังตัวอย่างต่อไปนี้

West Highland English	Standard Scots English
Take that whisky here.	Bring that whisky here.
I'm seeing you !	I can see you !
It's not that that I'm wanting.	I don't want that.

(จาก Trudgill 1974: 64)

อีกตัวอย่างหนึ่งที่แสดงการแปรของภาษาด้านไวยากรณ์ตามชาติพันธุ์ ได้แก่ ภาษาของคนผิวดำในอเมริกา ข้อความข้างล่างนี้เป็นภาษารองเด็กผิวดำอายุ 12 ขวบที่เมืองคิทรอยด์ ซึ่งได้จากการศึกษาสำรวจภาษาดิจิทัลของโรเจอร์ ชา耶 จะสังเกตได้ว่าคำที่มีคั่นเส้นใต้ต่างจากภาษาอังกฤษมาตรฐานอย่างชัดเจน

"Sometimes we think she's absolutely crazy. She come in the classroom she be nice and happy.... the next minute she be hollering at us for no reason, she never have a smile, she'd be giving us a lecture on something that happened twenty years ago."

(จาก Shuy 1970 ยังใน Trudgill : 1974 : 66)

อีกตัวอย่างหนึ่งเป็นตัวอย่างการศึกษาภาษา尼วยอร์กของวิลเลียม ลานอฟ ผู้พูดเป็นคนผิวดำอายุ 15 ปี ชาวเมืองยาร์ลีน

"You know, like some people say if you're good your spirit goin' t'heaven... 'n' if you bad, your spirit goin' to hell. Well, bullshit! Your spirit goin' to hell anyway. I'll

tell you why. 'Cause, you see, doesn' nobody really know that it's a God. An'when they be sayin' if you good, you goin' t'heaven, tha's bullshit, 'cause you ain't goin' to no heaven, 'cause it ain't no heaven for you to go to."

(จาก Labov 1972 ยังใน Trudgill 1974 : 66)

ตัวอย่างภาษาอังกฤษของคนผิวค้ำที่ยกมาข้างบน แสดงถึงชนะทางไวยากรณ์ที่ต่างจากภาษาอังกฤษมาตรฐาน ลักษณะเด่นที่เป็นเอกลักษณ์ของภาษาอังกฤษของคนผิวค้ำ ซึ่งสรุปได้จากตัวอย่างข้างบนมีดังนี้

- ไม่เติม -s ท้ายคำกริยาเอกพจน์บุรุษที่ 3 เช่น พูดว่า She come. แทนที่จะเป็น She comes.
- ไม่ใช้ verb to be ในบัญญากล เช่น พูดว่า If you good , you goin' t' heaven. แทนที่จะเป็น If you are good , you are going to heaven.
- ใช้คำกริยา be โดยไม่ผันตามประชาน เช่น พูดว่า She be nice and happy. แทนที่จะเป็น She is nice and happy.
- ใช้รูปปฏิเสธซ้อน เช่น พูดว่า you ain't goin' to no heaven. แทนที่จะเป็น you aren't going to heaven. และ It ain't no heaven for you to go to แทนที่จะเป็น There is no heaven for you to go to. (ขอให้สังเกตว่า ain't และ it ain't เป็นรูปที่ใช้มากในภาษาอังกฤษของคนผิวค้ำ ตรงกับรูปมาตรฐาน aren't / isn't และ there isn't / there aren't ตามลำดับ)

4.6 ชั้นทางสังคม

คำว่า "ชั้นทางสังคม" ตรงกับภาษาอังกฤษว่า "Social class" ซึ่งโดยทั่วไปหมายถึง กลุ่มคนในสังคมที่ถูกจัดให้อยู่ในระดับหนึ่ง มีความแตกต่างจากกลุ่มคนระดับอื่นเพราะลักษณะทางเศรษฐกิจ การเมือง หรือวัฒนธรรม ในโลกตะวันตกการแบ่งชั้นทางสังคมมักถือเอาฐานทางเศรษฐกิจ หรือรายได้เป็นเกณฑ์ พูดง่ายๆคือใครรายได้สูงสุดก็จะถูกจัดให้อยู่ชั้นสูง ใครรายได้ปานกลางก็อยู่ชั้นกลาง และใครรายได้น้อยที่สุดก็จะถูกจัดไว้ในชั้นต่ำ ตั้งนั้นถ้าแบ่งชั้นทางสังคมโดยหมายๆ ก็จะมี ชั้นสูง (higher class) ชั้นกลาง

(middle class) และชั้นต่ำ (lower class) ในโลกตะวันตก อาจมีการซอยละเมียด ย่อยลงไปอีกได้โดยเฉพาะในชั้นกลาง และชั้นต่ำ เป็นดังนี้

ชั้นสูง (higher class)

ชั้นกลางชั้นสูง (upper middle class)

ชั้นกลางชั้นกลาง (middle middle class)

ชั้นกลางชั้นต่ำ (lower middle class)

ชนชั้นแรงงานชั้นสูง (upper working class)

ชนชั้นแรงงานชั้นต่ำ (lower working class)

ในประเทศไทย เอเชีย การแบ่งชั้นทางสังคมไม่ถือรายได้เป็นเกณฑ์ เมื่อในประเทศไทย ในประเทศอื่นเดียวกันจะซึ่งติดตัวมาตั้งแต่เกิดเป็นเกณฑ์การแบ่งชั้นของคนในสังคม ชั้นทางสังคมจึงถูกจัดเป็นระบบชั้นตามระดับภูมิภาค ไม่ใช่ชั้นทางเศรษฐกิจ

ในประเทศไทย การแบ่งชั้นไม่มีเกณฑ์เด่นชัด เช่นในโลกตะวันตก และก็ไม่มีการแบ่งตามภูมิภาคอย่างยินดี ชั้นทางสังคมของไทยก็เหมือนจะใช้การศึกษา อาชีพ และฐานะครั้นคือเป็นหลัก ชั้นทางสังคมเหล่านี้มีผลกระทบกับการใช้ภาษา ทำให้เกิดการแบ่งชั้นทางภาษาตามชั้นทางสังคม ในภาษาอังกฤษการแบ่งของภาษาตามชั้นทางสังคมเป็นเรื่องที่สังเกตเห็นได้ง่าย ตัวอย่างข้างล่างนี้เป็นภาษาพูดของผู้พูด 2 คน ชื่อ (ก) และ (ข) ภาษาที่เข้าพูดระบุชั้นทางสังคมของเข้าได้

(ก)

I done it yesterday.

He ain't got it.

It was her what said it.

(ข)

I did it yesterday.

He hasn't got it.

It was her that said it.

(จาก Trudgill 1974 : 34)

คนที่ได้ยินภาษารูปของผู้พูด 2 คนนี้ สามารถบอกได้ทันทีว่า (ก) มาจากชั้นทางสังคมที่ต่ำกว่า (ข)

อนึ่ง ภาษาอังกฤษของผู้พูดในชั้นทางสังคมที่ต่ำกว่ามีข้อสังเกตได้ คือ มักเป็นภาษาที่ไม่มาตรฐาน หรือไม่เป็นที่ยอมรับ ดังเช่นคำอย่างข้างบนที่แสดงไปแล้ว และอีกคำอย่างที่จะแสดงต่อไปนี้

ภาษามาตรฐาน

He's a man who likes his beer.

He's a man that likes his beer.

ภาษาไม่มาตรฐาน

He's a man at likes his beer.

He's a man as likes his beer.

He's a man what likes his beer.

He's a man he likes his beer.

He's a man likes his beer.

(จาก Trudgill 1974 : 41)

นอกจากด้านไวยากรณ์แล้ว การออกเสียงก็แสดงได้ว่าผู้พูดมาจากชั้นสังคมใด ผู้ศึกษาการแปรในการออกเสียงบางสิ่งของผู้พูดในเมืองnorwich ประเทศอังกฤษ พบว่าผู้พูดที่มาจากชั้นแรงงานชั้นต่ำ (จัดเป็นชั้นค่าต่ำ) มีเปอร์เซ็นต์การออกเสียงผิดไปจากมาตรฐานสูงที่สุด และในทางตรงข้ามผู้ที่มาจากชั้นกลางชั้นกลาง (ซึ่งเป็นชั้นที่สูงสุดในงานวิจัยนี้) มีเปอร์เซ็นต์การออกเสียงผิดไปจากมาตรฐานค่าต่ำ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือออกเสียง "ถูกต้อง" ตามมาตรฐานมากที่สุด นั่นเอง เสียงที่ศึกษาได้แก่เสียง h ซึ่งผู้พูดที่มาจากชั้นทางสังคมต่ำมีแนวโน้มที่จะไม่ออกเสียง เขาจะออกเสียง hammer เป็น แอมเมอร์ นอกจากนี้เสียง t เขายังออกเป็น อ เช่น butter จะออกเป็น บะเตอร์ และ -ing ใน walking เขายังออกเป็น ἰກ

ดังได้กล่าวมาแล้วว่าสังคมไทยไม่มีการแบ่งชั้นแบบตะวันตก แต่ทั้งนี้มีได้หมายความว่าคนไทยไม่มีการแบ่งชั้นทางสังคม ชั้นของสังคมไทยไม่ซอยเป็นชั้นอย่างมีระบบและเห็นได้ชัดเหมือนในสังคมตะวันตก และนอกจากนั้นการแบ่งก็ไม่ได้ใช้ฐานะทางการเงินเป็นเกณฑ์ แต่คุณเมื่อจะใช้การศึกษาและอาชีพเป็นหลักมากกว่า ถึงแม้จะไม่ทราบแน่ชัดว่า ลักษณะอะไรทางสังคมที่บ่งบอกความเป็น "ชั้นต่ำ" และ "ชั้นสูง" ในสังคมไทย แต่ก็มีคำ

กล่าวสั่งสอนว่า ให้พูดชาไฟเราะ สุภาพ มีฉะนั้นจะถูกหารว่าเป็นคนชั้นต่ำ การใช้คำ เช่น ภู มิ แขก ก็อาจถือเป็นครรชน้อยย่างหนึ่งที่บ่งบอกว่าผู้พูดอยู่ชั้นระดับไหน บางคนกล่าวว่า การใช้คำไม่สุภาพก็สามารถบอกได้ว่าผู้พูดไม่ใช่ "ผู้ดี" ซึ่งอาจหมายถึง "ชั้นสูง" เช่น ใช้ คำว่า "ศีน" แทนคำว่า "เท้า" คำว่า "หัว" แทน "ศีรษะ" "ขึ้นบก" แทน "น้ำมูก" เป็นต้น

ผู้พูดที่ยกเสียง "คำ" เป็น "ฟ" เช่น ควร เป็น พาย ก็อาจถูกมองว่าเป็นคน ชั้นต่ำ หรือการยกเสียงควบกล้ำอื่นๆ ไม่ชัดเจน เช่น พุดว่า ปราบปราบ เป็น ปานปาม ก็เป็นครรชนึบอกชั้นทางสังคมของคนไทย

4.7 ถิ่นที่อยู่อาศัย

ปัจจัยเกี่ยวกับตัวผู้พูดประเกทสุคท้ายที่จะกล่าวถึงในเชิงสัมพันธ์กับการแปรของ ภาษา คือ ถิ่นที่อยู่อาศัย หรือแหล่งพื้นเดิมของผู้พูด พูดง่ายๆ ว่าภาษาของผู้พูดสามารถ บอกได้ว่าเขามาจากถิ่นไหนนั้นเอง ในสังคมไทยถ้าได้ยินผู้ใดเรียก ช้าง ว่า ช้าง เราทราบได้ ทันทีว่า เขามาจากภาคอีสาน ถ้าผู้ใดเรียก พี่ ว่า ปี เราก็ทราบได้ว่าเขามาจากภาคเหนือ และถ้าผู้ใดเรียก มะเรื่อง ว่า เรือ เราก็บอกได้ว่าเขามาเป็นคนภาคใต้

ถิ่นที่อยู่อาศัยนี้เองที่แยกภาษาไทยออกเป็น "ภาษาถิ่น" ภาคต่างๆ เช่น ภาษาถิ่น ภาคเหนือ ภาษาถิ่นภาคอีสาน และภาษาถิ่นภาคใต้

ภาษาถิ่นภาคต่างๆเหล่านี้แปรไปจากภาษากรุงเทพฯในด้านต่างๆ เช่น การยก เสียงและคำศัพท์ ตัวอย่างต่อไปนี้เป็นตัวอย่างที่แสดงความแตกต่างระหว่างภาษากรุงเทพฯ กับภาษาอีสาน

	<u>กรุงเทพฯ</u>	<u>อีสาน</u>
วรรณยุกต์ต่างกัน	ม้า	ม่า
方言ต่างกัน	มะเรื่อง	มะเรีย
พยัญชนะต่างกัน	ร้อน	ข้อน(ออกเสียงว่า "ข่อน")
	ช้าง	ชั่ง(ออกเสียงว่า "ช่าง")
ศัพท์ต่างกัน	เคิน	ย่าง
	อร่อย	แซบ
	สนุก	ม่วน

ภาษาถิ่นของภาษาไทยอาจแบ่งแยกย่อยออกเป็นได้อีก ภาษาของแต่ละจังหวัดก็อาจขัดเป็นภาษาถิ่นหนึ่งๆได้ ถ้าแตกต่างจากภาษาของจังหวัดอื่น เช่น ภาษา(ถิ่น)เชียงใหม่ ภาษา(ถิ่น)สงขลา ฯลฯ แม้แต่ภาษาในด้านลหรืออ่าເກອหนึ่งๆก็อาจแตกต่างจากกันอีก และถือเป็นภาษาถิ่นหนึ่งซึ่งก็เป็นภาษาอยู่อย่างหนึ่งของภาษาไทย

ภาษาอังกฤษที่สามารถจำแนกออกเป็นภาษาถิ่นได้หลายภาษาถิ่น เช่น กัน ประเพก ไห富有ๆ ไคแก่ ภาษาอังกฤษที่พูดที่ประเทศอังกฤษ ภาษาอังกฤษในนิวซีแลนด์ ภาษาอังกฤษ ในอินเดีย ภาษาอังกฤษในฟิลิปปินส์ ภาษาอังกฤษในมาเลเซีย และภาษาอังกฤษในสิงคโปร์ เป็นต้น มีบางคนจำแนกต่อไปถึงภาษาอังกฤษต่างๆ ที่พูดในทุกๆ ประเทศในโลก

ภาษาอังกฤษที่พูดในประเทศอังกฤษ หรือที่เรียกว่าภาษาอังกฤษแบบอังกฤษ (British English) นั้น ต่างกับภาษาอังกฤษในเมริกาหรือที่เรียกว่า ภาษาอังกฤษ แบบอเมริกัน (American English) ในด้านต่างๆ กัน ตัวอย่างเช่นในคำเสียง ทุกคนคงเคยสัมผัสถึงคำว่า class บางทีก็มีคนเขียน ออกเสียงระหว่าง บางคนก็เขียน ออกเสียงระหว่าง โดยทั่วๆ ไป ระหว่าง ในอังกฤษแบบอังกฤษจะเท่ากับ ระหว่าง ในอังกฤษแบบ อเมริกัน ระหว่าง ในอังกฤษแบบอังกฤษจะเท่ากับ ระหว่าง (ค่อนข้างสั้น) ในอังกฤษแบบ อเมริกัน เช่นในคำ pot, hot เสียงระหว่างก็มีแต่อาจไม่สัมเกตได้ง่ายเท่าสองเสียงที่ได้ยกตัวอย่างไปแล้ว เสียงพยัญชนะถ้าครูเป็นเสียงๆ แล้ว อาจไม่พบความแตกต่าง แต่ถ้าฟังทึ้งคำ หรือประโยชน์แล้วจะพบว่าในภาษาอังกฤษแบบอเมริกัน พยัญชนะท้ายคำมักก้มองออกเสียงเด่น ขัดเท่าในภาษาอังกฤษแบบอังกฤษ

นอกจากความแตกต่างในด้านเสียงแล้ว ภาษาอังกฤษยังมีเรื่องการใช้คำศพที่ แตกต่างไปตามภาษาอังกฤษถิ่นอีกด้วย ตัวอย่างข้างล่างนี้แสดงความแตกต่างเรื่องศพในภาษา อังกฤษแบบอังกฤษและภาษาอังกฤษแบบอเมริกัน

<u>อังกฤษ</u>	<u>อเมริกัน</u>
lift	elevator
flat	apartment
petrol	gasoline (gas)
postman	mailman
lorry	truck
underground	subway
dust bin	trash can
biscuit	cookie
to pick someone up	to collect

ในเรื่องรูปประโยคก็มีความแตกต่างระหว่างภาษาถิ่นทั้งสองดังจะเห็นได้จากตัวอย่างข้างล่างนี้

อังกฤษ

Have you any money?

อเมริกัน

Do you have any money?

Have you got any money ?

แม้แต่เรื่องการสะกดคำ ภาษาอังกฤษแบบอังกฤษกับภาษาอังกฤษแบบอเมริกัน ก็ต่างกัน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

อังกฤษ

colour

อเมริกัน

color

behaviourbehavior

night

nite (ใช้โดยบางกลุ่ม)

practise

practice

theatre

theater

socks

sox (ใช้โดยบางกลุ่ม)

เช่นเดียวกับภาษาถิ่นในประเทศไทยที่อาจมีภาษาถิ่นย่อย ภาษาที่พูดในประเทศไทย อังกฤษหรือประเทศไทยเมริกาก็ยังสามารถจำแนกย่อยออกได้ ถ้าจำแนกหยาบๆ ตามภาคเราก็ อาจพูดถึงความแตกต่างระหว่างภาษาอังกฤษภาคเหนือและภาษาอังกฤษภาคใต้ในประเทศไทย อังกฤษ ส่วนในประเทศไทยเมริกาก็อาจพูดถึงความแตกต่างระหว่างภาษาถิ่นแบบฝั่งทะเลตะวันออก (East Coast) ภาษาถิ่นภาคใต้ (Southern) ภาษาถิ่นแบบฝั่งทะเลตะวันตก (West Coast) ภาษาถิ่นแบบฝั่งทะเลใต้ (South Coast) ภาษาถิ่นแบบตะวันตกกลาง (Middle West หรือ Midwest) เป็นต้น ในแต่ละภาคหรือพื้นที่ใหญ่ๆ ดังกล่าวก็ยังมีความแตกต่างของภาษาตามพื้นที่ย่อยลงไปอีก เช่นในประเทศไทยสหรัฐอเมริกา มักมีคนกล่าวถึงลักษณะของภาษาถิ่นย่อยตะวันตกกลางทางเหนือ (Northern Middle West) ซึ่งแตกต่างอย่างมากจากภาษาถิ่นตะวันตกกลาง (Middle West) ภาษาถิ่นนิวยอร์ก

แ伦ค์ติดทะเล (Coastal New England) กับภาษาถิ่นย่ออย่างไม่ได้ติดทะเล เป็นต้น ยิ่งไปกว่านั้นยังมีผู้แบ่งภาษาถิ่นในอเมริกาย่ออย่างไปตามเมืองอีกด้วย เช่น ภาษาถิ่นย่ออย่างนิวยอร์ก ภาษาถิ่นย่ออย่างพิล่าเดลเพีย เป็นต้น

ต่อไปนี้แสดงตัวอย่างการแบ่งของเสียงสระที่แตกต่างกันตามภาษาถิ่นต่างๆของภาษาอังกฤษในอเมริกาและแคนาดา

<u>คำ</u>	<u>ถิ่นที่พูด</u>	<u>ออกเสียงว่า</u>
lost	รัชดาบานามาทางเหนือ	เลาส์ท
	กรุงนิวยอร์ก	โลร์ส์ท
	เมืองชิคาโก	ลอล์สท์
house	เมืองคลีฟแลนด์ (ในโอไฮโอ)	ไฮส์
	เมืองพิล่าเดลเพีย	ไฮ渥ส์
	เมืองไครอนไฮ (ในแคนาดา)	ไฮเวส
Mary	เมืองริชมอนด์ (ในเวอร์จิเนีย)	ไฮว์ส
	เมืองมิลวอกี (ในวิสคอนซิน)	เมรี่
	เมืองแกรี (ในอินเดียนนา)	แมรี่
blessing	เมืองบลัตเติมอร์	เมย์ลรี่
	เมืองชาลลอกสวิลล์ (ในเวอร์จิเนีย)	เมย์รี่

(จาก Henry Lee Smith, 1976)

ในชิคาโก คำว่า merry, Mary, marry อ่านเหมือนกันหมด เป็นแมรี่ ในบลัตเติมอร์ (ตัวแทนฝั่งแอตแลนติก) ออกเสียงว่า เมรี่ เมย์ลรี่ แมรี่ ตามลำดับ

นอกจากการแบ่งทางเสียงแล้ว ภาษาถิ่นย่อของอเมริกายังแตกต่างกันเรื่องคำศัพท์และประโยค เช่นตัวอย่างการใช้รูปปฏิเสธต่างกันในถิ่นต่างๆของ สรรษามาตริก

ກາງຊາມຕຽບຮູນ Nobody said anything about it.

ภาษาของบางถิ่น Nobody said nothing about it.

ภาษาของแคนบาก็ได้ของอเมริกา Nobody didn't say nothing about it.

ตามที่ได้กล่าวมาแล้วจะสังเกตได้ว่า ภาษาฯเปรียปีความถี่นี้อย่างศักดิ์ของผู้พูด
เริ่มแต่เปรียปีความประเทศ ภาค รัฐ เมือง ตำบล หมู่บ้าน ฯลฯ นอกรากานี สภาพอื่นๆทาง
ภูมิศาสตร์ก็อาจทำให้ภาษาแตกตัว และพัฒนาความแตกต่างขึ้นได้ ในอดีต ภาษา แม่น้ำ
ทะเล ทะเลสาป อาจเป็นปัจจัยสำคัญที่กีดกันและทำให้เกิดภาษาถี่น้อยอยู่ขึ้น แต่ในปัจจุบัน
ความสะดวกและรวดเร็วในการคมนาคม การไปมาหาสู่ หรือการทำมาค้าขาย ทำให้ค
โดยง่ายดายยิ่งทั้งวิทยาการก้าวหน้าทางการสื่อสาร เช่น วิทยุ โทรทัศน์ ดาวเทียม
คอมพิวเตอร์ วิทยุโทรทัศน์ สภาพภูมิศาสตร์ดังกล่าวจึงไม่เป็นสาเหตุให้เกิดภาษาถี่น้อยยึดตัวไป

ในบทนี้เรารีบเรียนรู้ว่าภาษาอาจเปรียบเสมือนบัตรของตัวผู้พูด เช่น เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ ชาติพันธุ์ ชื่อทางสังคม และถ้าที่อยู่อาศัย เราอาจกล่าวได้ว่าภาษาของผู้พูดเองเป็นสิ่งหนึ่งที่สามารถบ่งบอกภูมิหลังของเขาราว่าเขามีผู้ชาย หรือผู้หญิง อายุอยู่ในวัยใด การศึกษาระดับใด อาชีพใด เป็นสมาร์ทิกในชื่อสังคมใด อยู่ในกรุ๊ปชาติพันธุ์ใด และมาจากถิ่นใด เช่นทำนองที่ว่า ‘สามีอย่างบอกภาษา กิริยาส่อสกุล’ นั่นเอง

บทที่ 5

การประของภาษาตามการใช้หรือสถานการณ์

ในบทที่แล้วเราได้พิจารณาการประของภาษาตามตัวผู้พูดตามคุณสมบัติทางสังคม ของตัวผู้พูดเป็นตัวกำหนดให้ผู้พูดใช้ภาษาที่ต่างจากกัน จะสังเกตได้ว่าบีจัยที่ได้กล่าวไป แล้วเป็นกรณีของบีจัยภาษาในที่กำหนดการใช้ภาษาของผู้พูดโดยผู้พูดไม่รู้สึกตัว เพราะฉะนั้น จึงเป็นการยกที่ผู้พูดจะควบคุมภาษาของเขากลับคืนจากบีจัยภายในเหล่านั้น ต้องใช้ ความพยายามและเวลา很多 จะเห็นได้จากภาพยนตร์เรื่อง My Fair Lady ในเรื่องนี้ ศาสตราจารย์อิกกินช์ พยายามจะเปลี่ยนภาษาพูดของ มิส คุลิตเติล เด็กสาวชาว คอกไม้ที่มาจากชนชั้นต่ำทางสังคม โดยพยายามหัดให้เธอพูดภาษาแบบคนชั้นสูง เชอต้องฝึก หัดออกเสียงใหม่ๆหลายเสียง เช่น เสียงระหว่าง rain และ spain เป็นต้น ใน ภาพยนตร์ครูเมฟ่อนว่าเด็กสาวผู้นี้ประสบความสำเร็จในการเปลี่ยนภาษาของตนเองในเวลาไม่ นาน และใช้ความพยายามไม่มากนัก แต่ถ้าเป็นเชิงจริง การที่จะประสบผลสำเร็จเช่นที่เห็น นั้น คงต้องใช้เวลาและความพยายามมากที่เดียว ทั้งนี้เป็นเพราะการประของภาษาตาม บีจัยทางสังคมของตัวผู้พูดนั้นเป็นสิ่งที่ผู้พูดไม่มีสิทธิเลือกในชั้นต้น จึงควบคุมไม่ได้ และทำการเปลี่ยนได้ไม่ง่ายนัก

บีจัยสำคัญอีกประเท่านั้นที่เรียกว่ามิติหนึ่งที่ทำให้เกิดการประในภาษา เป็น บีจัยในลักษณะตรงกันข้าม กล่าวคือเป็นบีจัยที่อยู่ในข่ายที่ผู้พูดอาจควบคุมได้ บีจัย ประเท่านี้ได้แก่ ปริบทของการใช้ภาษานั้นเอง ภาษาต้องใช้ในปริบทหรือสถานการณ์ต่างๆ เพื่อสื่อสารกับคนอื่นๆในสังคม ปริบทการใช้ที่ต่างกันไปนี้เองเป็นตัวกำหนดให้มีการใช้ภาษา ที่แตกต่างกันไปด้วย บีจัยประเท่านี้เปรียบเสมือนบีจัยภายนอกตัวผู้พูด ตรงข้ามกับบีจัย ภายนอกตัวผู้พูดแล้ว

บีจัยภายนอกหรือปริบทการใช้ภาษาจำแนกได้เป็น 4 แบบใหญ่ๆคือ ความ สัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง การเทศะ เรื่องที่พูด และวัตถุประสงค์

5.1 ความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง

ในบทที่แล้วเราทราบว่า ผู้พูดเพศชายและเพศหญิงใช้คำสรรพนามแตกต่างกัน กล่าวคือ ผู้ชายมักเรียกคนของว่า กระหม ข้าว ผู้หญิงมักใช้คำว่า คิฉัน เกี้ยน ฉัน เค้า หนุ ติ่ม (ชื่อเล่น) เป็นต้น จะเห็นได้ว่าผู้พูดแต่ละเพศต่างก็มีสรรพนามให้เลือกใช้ได้ฝ่ายละฝ่าย

ตัว แต่ในการใช้ภาษาจริงๆผู้พูดต้องเลือกใช้สรรนามเหล่านี้ในบริบท ไม่ใช่ว่าผู้ชายจะใช้ กระผม ผู้หญิง ตามแต่จะนึกใช้คำใดก็ได้ การที่จะเลือกใช้ กระผม หรือผู้ คิณ หรือหนุ (สำหรับผู้หญิง) ผู้พูดต้องคำนึงถึงผู้ฟังว่าเป็นใคร แล้วพิจารณาคุ่าว่า สถานภาพของเข้าสัมพันธ์กับคนอย่างไรในสังคม จึงจะเลือกใช้คำเรียกตนเองได้เหมาะสม

ดังนั้นความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งในการกำหนดการ เลือกใช้ภาษาของผู้พูดแต่ละคน ลองนึกภาพดูว่าถ้าเราได้ยินผู้จัดการบริษัทเรียกตนเองว่า "กระผม" เมื่อพูดกับคนงาน หรือ อาจารย์ผู้หญิงเรียกตนเองว่า "หนุ" เมื่อพูดกับลูกศิษย์ เราจะรู้สึกอย่างไร

ความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง มีมากน้อยหลายแบบ แบบใดจะมีนัยสำคัญ มากพอที่จะทำให้มีการแปรเปลี่ยนในการใช้ภาษาหรือไม่ ก็ขึ้นอยู่กับวัฒนธรรมของแต่ละสังคม ใน สังคมตะวันตกไม่ว่าผู้จัดการจะพูดกับคนงาน หรือคนงานพูดกับผู้จัดการ อาจารย์พูดกับ ลูกศิษย์ หรือลูกศิษย์พูดกับอาจารย์ คำเรียกตนเองย่อมไม่เปลี่ยน สรรพนามบุรุษที่ 1 ที่ใช้ มีอยู่ 1 คำ ใช้ได้หมดสำหรับทุกความสัมพันธ์ อาจกล่าวได้ว่าถ้าพิจารณาจากการ ใช้สรรพนาม ไม่มีการแปรเปลี่ยนแต่คงสถานภาพที่แตกต่างกันในสังคมระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง ปรากฏในภาษาตะวันตก ตรงกันข้ามกับภาษาไทยและภาษาในเชิงโลกาภิวัตนอักษรส่วนใหญ่ ผู้พูดต้องระวังความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังอย่างมาก ไม่เพียงแต่คำเรียกชานคนเอง เท่านั้นที่แปรไปตามความสัมพันธ์ คำที่ใช้เรียกผู้ฟังหรือคำเรียกชานก็มีความสำคัญมากพอๆ กัน คือจะต้องเลือกใช้ให้ถูกต้องกับความสัมพันธ์แต่ละแบบ ในงานวิจัยของ ม.ร.ว. กัลยา ติงคากิริย์ และ อนรา ประสีทธิ์รุสินธ์ (2531) ชี้วิธีการใช้คำเรียกชานในสมัยกรุง รัตนโกสินทร์ ผู้วิจัยได้แบ่งความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังออกเป็น 9 แบบ ดังนี้

ญาติผู้ใหญ่กับญาติผู้น้อย

สามีกับภรรยา

ผู้บังคับบัญชา กับผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา

ครุกับศิษย์

ผู้ให้บริการ กับผู้รับบริการ

เพื่อน

ครรภ์

คนที่รู้จักกัน

คนที่ไม่รู้จักกัน

ผู้วิจัยพบว่า การใช้คำเรียกชานแปรไปตามความสัมพันธ์ตั้งกล่าว ปัจจัยที่เข้ามามีส่วนอย่างมากในการเลือกคำเรียกชาน คือความเคารพ และความสนใจทั่วไป

ในความสัมพันธ์ที่ผู้พูดกับผู้ฟังมีสถานภาพไม่เท่ากัน ความเคารพจะเข้ามามีบทบาทอย่างมาก ผู้ใหญ่หรือผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่า เช่น ญาติใหญ่ ผู้บังคับบัญชา ครู และสามี มักเรียกผู้น้อย ได้แก่ ญาติรุ่นเยาว์ ผู้ให้มังคบบัญชา อุปกรณ์และภาระความลำดับ โดยใช้ชื่อ เช่น คุณ อาจารย์ แต่ผู้น้อยจะไม่ใช้ชื่อเรียกผู้ใหญ่หรือผู้มีสถานภาพสูงกว่า แต่จะเรียกคำว่าคุณ เช่น คุณนายคุณ อาจารย์คุณ คุณครู เป็นต้น

ในความสัมพันธ์แบบอื่น เช่น ระหว่างเพื่อน คู่รัก คนรู้จักกัน ความสนใจทั่วไปจะเข้ามามีบทบาท ถ้าสนใจให้ชื่อเรียกกัน ถ้าไม่สนใจมักให้คำว่า คุณ และ คุณตามคำว่าชื่อ หรือคำนำอกอาชีพและตำแหน่ง เช่น หมอย ผู้หมวด เป็นต้น ผู้วิจัยยังได้ค้นพบว่า การใช้คำเรียกชานมีการเปลี่ยนแปลงไปตามการเปลี่ยนแปลงทางสังคมด้วย เช่นความสัมพันธ์ระหว่างชายและหญิง ซึ่งคิดเป็นความสัมพันธ์แบบไม่เท่าเทียมกัน กำลังเปลี่ยนมาเป็นความสัมพันธ์แบบเท่าเทียม ทั้งนี้มีหลักฐานจากการใช้คำเรียกชานที่เปลี่ยนแปลงไป กล่าวคือเปลี่ยนจากคำเรียกชานที่ภาระใหญ่เรียกสามีโดยไม่ใช้ชื่อเลยมาเป็นการใช้ชื่อได้ในสมัยปัจจุบัน

นอกจากคำสรรพนามเรียกตนเอง และคำเรียกชานแล้ว การใช้คำในประโยคและการเลือกใช้รูปประโยค ก็อาจเปรียบเสมือนปัจจัยความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังด้วย ดังตัวอย่างข้างล่างนี้

พูดกับคนที่ต่ำกว่า เช่น บุตร คนรับใช้	พูดกับคนที่เท่ากัน เช่น เพื่อน	พูดกับคนที่สูงกว่า เช่น อาจารย์ เจ้านาย
กินข้าวหรือยังครับ	กินข้าวหรือยัง ทานข้าวหรือยัง	อาจารย์ทานข้าวหรือยังคะ ท่านรับประทานอาหารแล้วหรือ ครับ
โถะ	ขอโถะ	หนูต้องขอโถะอาจารย์อย่างมากค่ะ ผู้ต้องขออภัยท่านอย่างมากครับ
ไปไหน	ไปลงนะ	หนูเห็นจะต้องไปแล้วล่ะค่ะ หนูเห็นจะต้องขอตัวก่อนนะค่ะ ผู้ขออนุญาตไปก่อนนะครับ

ตารางข้างบนนี้เป็นเพียงตัวอย่างที่ได้มาจากสังเกตเท่านั้น บางคนอาจไม่เห็นด้วยกับตัวอย่างนี้ เพราะคนสองข้างอาจใช้ต่างออกไป ลักษณะการแปรความผู้ฟังที่เด่นในตัวอย่างข้าง

บันไดแก่การเลือกใช้คำให้ต่างกัน เช่น กิน/ทาน/รับประทาน นอกจากนั้นมีการใช้รูปประโยคต่างกันอีก เมื่อพูดกับคนที่สูงกว่าผู้พูดมากใช้รูปประโยคเต็มๆ มีประธานของประโยค แต่เมื่อพูดกับคนที่เท่าๆ กันหรือต่ำกว่ามักจะประยานของประโยค

จะสังเกตได้ว่า ความสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังนี้เองเป็นสิ่งที่กำหนดให้ภาษา มีลักษณะเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการได้ หรืออีกนัยหนึ่ง ความเป็นทางการของภาษาอาจขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ทางสังคม เช่น ถ้าเราพูดกับ พ่อแม่ เรายังใช้ภาษาที่เป็นทางการน้อยกว่าพูดกับอาจารย์หรือผู้บังคับบัญชา ภาษาที่ใช้พูดกับเพื่อน ญาติ หรือผู้ร่วมงานย่อมมีความเป็นทางการน้อยกว่าภาษาที่ใช้พูดกับคนแปลกหน้า ตั้งนี้เป็นต้น

อาจสรุปได้ว่า ภาษาที่ใช้ในชีวิตประจำวันมีการแปรตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง เมื่อผู้ฟังมีสถานภาพทางสังคมต่ำกว่าผู้พูด ภาษาที่ใช้ก็จะมีลักษณะเป็นแบบกลางๆ และถ้าผู้ฟังมีสถานภาพทางสังคมสูงกว่าผู้พูด ภาษาที่ใช้ก็จะมีลักษณะเป็นทางการ

อย่างไรก็ตามความเป็นทางการและไม่เป็นทางการของภาษานั้น มีได้ขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ดังกล่าวแต่เพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่ยังขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่นอีกหลายประการ ดังจะได้กล่าวต่อไป

5.2 การเทศะ

ปัจจัยอีกอย่างหนึ่งที่ควรมีอนุจاهเข้ามาเกี่ยวกับอย่างมากกับการใช้ภาษา คือ การเทศะในการใช้ภาษา คงไม่มีใครปฏิเสธว่าเวลาเราใช้ภาษามาไว้วางใจในด้านใด เช่น เยี่ยนหัว อักษร สะกดคำ ออกรสียิ่ง การใช้ศัพท์ และรูปประโยค เราจะต้องเลือกให้เหมาะสมกับเวลาและสถานที่ นั่นก็คือเราจะต้องรู้ว่า เรายังใช้ภาษานี้ที่ไหนและเมื่อไรนั้นเอง ในหัวข้อที่แล้วเป็นการกล่าวถึงการใช้ภาษาว่าขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง หรือพูดง่ายๆ ก็คือเราถามตัวเราเองว่า เราทำลังพูดกับใคร ในหัวข้อนี้เราถามตัวเราว่าพูดที่ไหนและเมื่อไร เป็นการเพิ่มความสัมพันธ์อีกแบบหนึ่งเข้าไป เช่น เมื่อครูพูดกับนักเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับลูกศิษย์ก็เข้ามา มีส่วนทำให้ครูเลือกใช้รูปภาษาให้เหมาะสม แต่การที่ครูพูดกับนักเรียนในห้องเรียนและพูดกับนักเรียนคนเดียวกันนอกห้องเรียน ครูอาจใช้ภาษาที่ต่างกัน ยกตัวอย่าง เช่น อยู่ในห้องเรียนครูอาจใช้คำเรียกชานเรียนนักเรียนว่า คุณ หรือ ใช้ชื่อรหิง แต่ถ้าห้องเรียนครูอาจเรียกนักเรียนด้วยชื่อเล่น และรูปประโยคที่ใช้ก็อาจมีความเป็นทางการน้อยลง

ในทำนองเดียวกันภาษาที่ใช้พูดที่ต้องอาหารระหว่างเพื่อนร่วมงานในบริษัทแห่งหนึ่ง จะมีลักษณะไม่เป็นทางการเลย ส่วนภาษาที่ใช้โดยคนกลุ่มเดียวกันนี้ในห้องประชุมหรือในงานเลี้ยงต้อนรับแขกจากที่อื่นจะมีลักษณะเป็นทางการ ตั้นนี้เราอาจสรุปได้ว่า การเทศะ

มีส่วนกำหนดให้ภาษาแปรไป ซึ่งในมิติหนึ่งเรารายงานในรูปของภาษาที่เป็นทางการ กับภาษาที่ไม่เป็นทางการ

ภาษาที่แปรตามกาลเทศะนั้น อาจจัดออกมาในรูปของระดับภาษาหลายระดับ จากลักษณะความเป็นทางการสูงสุด ลงไปถึงไม่มีความเป็นทางการเลย ลักษณะของภาษาที่แบ่งเป็นระดับความความเป็นทางการนี้ เรียกว่า วัฒนลีลา (style)

มาร์ติน โซส (1961) แบ่งภาษาอังกฤษตามวัฒนลีลา ออกเป็น 5 วัฒนลีลา เรียงลำดับตั้งแต่วัฒนลีลาที่เป็นทางการมากที่สุด ไปหาวัฒนลีลาที่ไม่เป็นทางการเลย ได้แก่

1. วัฒนลีลาแบบตายตัว (frozen style)
2. วัฒนลีลาแบบเป็นทางการ (formal style)
3. วัฒนลีลาแบบปรึกษาหารือ (consultative style)
4. วัฒนลีลาแบบเป็นกันเอง (casual style)
5. วัฒนลีลาแบบสนิทสนม (intimate style)

วัฒนลีลาแบบตายตัวเป็นภาษาที่มีลักษณะเป็นภาษาเขียน¹ ที่คีเดิส์ครีบบาร์ชต์ เกletaຍຢ່າງດີ ຖຸກໄວຍາກຮັດທຸກປະກາດ ຍກຕ້ວຍຢ່າງ ເຊັ່ນ ຄໍາການບັນຄົມທຸລພະບາຫສມເຕົ້າ ພຣະເຈົ້າອູ້ໜ້າ ຄໍາຍວຍພຽບໃໝ່ ຈົດໝາຍຮາຊການ ເປັນຕັ້ນ

วัฒนลีลาแบบเป็นทางการเป็นภาษาที่ใช้สำหรับให้ความรู้แก่ผู้ฟังหรือผู้อ่าน มีลักษณะไม่แสดงความสนิทสนมและไม่เปิดโอกาสให้ผู้ฟัง ผู้อ่าน พูดแทรกได้ ตัวอย่างในภาษาอังกฤษ เช่น การใช้ may แทน might หรือ can ใช้ should แทน ought to เช่น ประโยค

That may cause trouble.

You should come before six o'clock.

นอกจากนั้นยังมีการใช้บุพบທວິແທນคำบุพบທคำเดียว เช่นใช้ for the purpose of แทน for หรือมีการเรียงบุพบທໄວແຍກจากประพันธ์สรรพนาม เช่น From whom did you get it? แทน who did you get it from?

¹ "ภาษาเขียน" ในที่นี่หมายถึงภาษาที่มีลักษณะเหมือนภาษาที่คนใช้เขียนเป็นส่วนใหญ่ ไม่ใช้หมายถึง "ภาษาที่สื่อโดยตัวเขียน" หรือ "ตัวอักษรในภาษา"

วันลีลาแบบปรึกษาหารือมีลักษณะคล้ายแบบเป็นทางการ แต่ผู้พูดไม่ได้เตรียมตัวหน้า และปีกโอกาสให้ผู้ฟังพูดแทรก หรือโต้ตอบได้ เช่น ภาษาที่ใช้ในการสนทนาระหว่างครุภัณฑ์เรียนหรือในการติดต่อธุรกิจทั่วไป

วันลีลาแบบเป็นกันเองเป็นภาษาที่ไม่เป็นทางการ มีลักษณะเด่น คือใช้คำพื้นๆ ในการลงทะเบียน และการใช้คำสแลง เช่น ใช้ maybe และ perhaps หรือจะ article เช่นพูดว่า Coffee's cold จะ subject เช่นพูดว่า Bought it yesterday ตะกริยาช่วย เช่น พูดว่า Done it again? เป็นต้น

สำหรับวันลีลาแบบสนิทสนมนั้น จุดอยู่ในขั้นค่าสุดของสเกลวัดความเป็นทางการ มีลักษณะพิเศษคือผู้พูดมักย่อคำที่นิยมใช้ เช่น ใช้คำว่า "Eng" แทน "English" และใช้เฉพาะที่รู้กันในกลุ่มของคนที่สนิทกันเท่านั้น ตัวอย่างในภาษาไทยก็มี เช่น ใช้คำว่า "ส.บ.ม." แทน "สบายมาก" "ย ห" แทน "อย่าห่วง" " สนใจ " แทน "สนใจเหมือน" หรือออกเสียง มหา-ลัย/มหาลัย แทน มะ-หา-วิค-ทะ-ยา-ลัย เป็นต้น

ดังกล่าวมาแล้วจะเห็นได้ว่า ภาษาที่ใช้ตามกาลเทศะอาจแปรไปในลักษณะต่างๆ ซึ่งอาจมองໄค์ในมิติของลักษณะเป็นทางการ ไม่เป็นทางการ หรือจะเป็นระดับต่างๆ ที่เรียกว่า วันลีลา หรือในรูปของภาษาพูดและภาษาเขียน

5.3 เรื่องที่พูด

นอกจากภาษาอาจแปรตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง และ กาล-เทศะ ตามที่ได้กล่าวไปแล้ว การใช้ภาษาบ้างอาจแปรไปตามเรื่องที่พูดอีกด้วย ยกตัวอย่าง เช่น ผู้พูดกลุ่มเดียว ก็ เมื่อพูดคุยกันเรื่องเงินๆ เช่น รายการราย รายการโทรศัพท์ ก็อาจจะใช้ภาษาที่ไม่เหมือนกับเมื่อพูดรื่องเป็นการเป็นงาน เช่นเรื่องธุรกิจ การพูดรื่องที่เป็นการเป็นงานนั้นผู้พูดย่อมใช้ภาษาที่เป็นทางการมากกว่าคุยกันเรื่องเบาๆ หรือเรื่องสัพเพเหระซึ่งเนื้อหาไม่สำคัญ

มีผู้ศึกษาการใช้รูปปัจจัยเดสในภาษาฝรั่งเศสและพบว่าการแปรในภาษารูปปัจจัยเดส ขึ้นอยู่กับเรื่องที่พูด

ในภาษาฝรั่งเศสปัจจุบัน รูปปัจจัยเดสที่ใช้แบบใหญ่ๆ คือ แบบที่ใช้ ne และแบบที่ไม่ใช้ ne

- (1) ne pas
- ne rien
- ne jamais

(2) pas
rien
jamais

แบบที่ใช้ ne นั้น เป็นภาษามาตรฐานและเป็นภาษาเขียนมากกว่าแบบที่ไม่มี ne ผู้ศึกษาพบว่าเรื่องที่พูดเป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดการเลือกใช้ แบบ (1) หรือ (2) กล่าวคือ เมื่อผู้พูด พูดคุยกันเพื่อนรื่องเบาๆ ต่อน้ำใจเรื่องแบบ เขายังใช้แบบที่ (2) (เมื่อ ne) แต่เมื่อมาพูดเรื่องการเมือง หรือวิชาการ ก็จะหันมาใช้รูปปฏิเสธแบบที่ (1) แทน นี่แสดงว่าเรื่องหรือเนื้อหาที่พูด มีอิทธิพลต่อการใช้ภาษาด้วย

นอกจากทางด้านไวยากรณ์แล้ว เรื่องที่พูดยังเป็นตัวกำหนดให้มีความแตกต่างกันในการใช้คำศัพท์อีกด้วย ตัวอย่างข้างล่างนี้แสดงให้เห็นการใช้คำศัพท์ที่ต่างกันเมื่อพูดถึงเรื่องทางวิชาการในสาขาวิชาต่างๆ เทียบกับเมื่อพูดถึงเรื่องที่ไม่ใช่ทางสาขาวิชาที่เป็นวิชาการ

	<u>ศัพท์ที่ใช้ในวิชาการ</u>	<u>ศัพท์ที่ใช้ทั่วไป</u>
<u>ปรัชญา</u>	ความตรึงใจ (impression)	ความประทับใจ
	เจตनิยม (spiritualism)	ลัทธิเชื่อฟัง
	เจตภาพ (idea)	ความคิด
	ทุกรրคนิยม (pressimism)	การมองโลกในแง่ร้าย
	สุกรรคนิยม (optimism)	การมองโลกในแง่ดี
<u>จิตวิทยา</u>	กิจกรรม (performance)	การแสดง/การกระทำ
	กลไก (device)	เครื่องมือ
	สัมฤทธิ์ (achieve)	บรรลุ/สำเร็จ
	อนุวัติ (comply)	ยินยอม/อนุโลม
	ความสันทัด (skill)	ความชำนาญ
<u>สังคมวิทยา</u>	ผันธนาการ (recreation)	การพักผ่อนหย่อนใจ
	พิชาน (consciousness)	สติ/ความรู้สึกตัว
	เอกสารสิทธิ์ (privilege)	สิทธิพิเศษ
	เสถียรภาพ (stability)	ความมั่นคง
	เศรษฐทรัพย์ (wealth)	ความมั่งคั่ง

5.4 วัตถุประสงค์

นอกจากการใช้ภาษาจะแตกต่างกันไปตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟัง ตาม
กาลเทศะ และความเรื่องที่พูดแล้ว ยังอาจแตกต่างกันตามวัตถุประสงค์ของผู้พูดอีกด้วย
ผู้พูดต้องคำนึงถึงด้วยว่ากำลังใช้ภาษาเพื่ออะไร ภาษาที่มีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะให้โน้มน้าวให้
คนเชื่อหรือเห็นใจถ้อยตาม คือภาษาโฆษณา ภาษาที่เขียนขึ้นเพื่อให้เป็นกฎหมายที่สำหรับ
ตัดสินความประพฤติของคนในสังคมว่าถูกหรือผิดเรียกว่าภาษากฎหมาย ตั้งนี้เป็นต้น นอกจาก
จากภาษาโฆษณาและภาษากฎหมายแล้ว ยังมีศวยย่างภาษาเฉพาะกิจหรือภาษาที่ใช้เพื่อ
วัตถุประสงค์อย่างหนึ่งโดยเฉพาะอีกเช่น ภาษาแสดงธรรมเนียม ภาษาที่ใช้เพื่อ
เป็นวิทยานิพนธ์ ภาษาที่ใช้เขียนข่าวสังคม ภาษาที่ใช้เขียนนวนิยาย และภาษาธุรกิจ
เป็นต้น

รูปแบบของภาษาเฉพาะกิจประเภทหนึ่งๆ อาจวิเคราะห์ให้เห็นแค่นี้คือโดยทั่วไป
กับภาษาเฉพาะกิจประเภทอื่นๆ หรือเทียบกับภาษาที่ใช้พูดคุยกันตามปกติ ซึ่งก็อาจเป็น
ภาษาเฉพาะกิจประเภทหนึ่งด้วย ความแตกต่างอาจเป็นค้านการใช้คำศัพท์หรือรูปประโยค
ก็ได้

ภาษาธุรกิจ เป็นภาษาเฉพาะกิจอย่างหนึ่ง มีวัตถุประสงค์เพื่อสื่อสารให้ได้ผลดี
ที่สุด ด้วยวิธีการที่ประยุกต์ที่สุด ภาษาที่ใช้ต้องไม่คุณเครื่อง หรือยืดยาวโดยไม่จำเป็น
เพราะจะทำให้เกิดการไม่ประยุกต์และเข้าใจผิด ทำให้เสียเวลาและทุนทรัพย์ ซึ่งเป็นสิ่งไม่พึง
ปราศนาในวงการธุรกิจ ดังนั้นภาษาธุรกิจจึงใช้คำรูปธรรม (concrete) มากกว่านาม
ธรรม (abstract) และใช้คำที่มีความหมายเฉพาะเจาะจงมากกว่าคำที่มีความหมาย
กว้างๆ ด้วยอย่างข้างล่างนี้แสดงความแตกต่างในการเลือกใช้คำในภาษาธุรกิจกับภาษาที่ใช้
กันทั่วๆ ไปในภาษาอังกฤษ

<u>ภาษาอังกฤษ</u>	<u>ภาษาทั่วไป</u>
<u>spotless offices</u>	<u>clean offices</u>
<u>14.5 percent profit</u>	<u>pretty good profit</u>
<u>a profitless month</u>	<u>a rough month</u>
<u>a \$3 million loss</u>	<u>a huge loss</u>
<u>a 38-page report</u>	<u>a lengthy report</u>

จากด้วยอย่างจะเห็นได้ว่าคำศัพท์ที่ใช้ในภาษาธุรกิจมีความหมายเป็นรูปธรรม
และเฉพาะเจาะจงกว่าที่ใช้กันทั่วๆ ไป เช่น คำว่า spotless (ไร้รอยเปื้อน),

profitless (ไม่มีกำไร) มีความหมายที่ซัดเจนกว่า clean (สะอาด) และ rough (ไม่ราบรื่น)มาก นอกจานั้นการใช้คำขยายเป็นตัวเลขที่จะชงย่อให้ความหมายที่ซัดเจน กว่าการใช้คำอุณห์พท์ธรรมดาวามาก ถึงแม้จะสื่อความหมายอย่างเดียวกันก็ตาม

ตัวอย่างภาษาธุรกิจ แสดงการใช้คำพท์ที่แปรไปจากภาษาทั่วไป คราวน์ลง มาดูการใช้รูปประโยคในภาษาเฉพาะกิจ ที่แปรไปจากภาษาทั่วไปบ้างตัวอย่างที่เห็นได้ชัด ได้แก่ ภาษาโฆษณา ภาษาโฆษณา มีสำนวนคล้ายกับภาษาธุรกิจคือมุ่งสื่อสารให้ได้ผลโดย การใช้ถ้อยคำให้ประทัยคึกคัก แต่นอกจากนั้นภาษาโฆษณา yang มุ่งตึงคุณความสนใจ และ พยายามทำให้ผู้รับสารจากจำถ้อยคำในภาษาโฆษณาด้วย ตั้งนั้นภาษาโฆษณาจึงมักใช้รูป ประโยคที่ไม่มีประธรรม บางครั้งก็ไม่มีกริยา และสานถ้อยคำให้คล้องจองกันหรือซ้ำคำด้วย ตังตัวอย่างข้างล่างนี้

<u>ภาษาโฆษณา</u>	<u>ภาษาทั่วไป</u>
ถึงที่หมาย สนับนัดกัน	ท่านจะไปถึงจุดหมายปลายทางด้วย ความสนับนัดที่ต่างกัน
ผิวสวย อิ่มน้ำ อิ่มนวล	ท่านจะมีผิวสวย มีน้ำมีนวล
ความอ่อนละมุนที่รู้สึกได้ เพียงแค่สัมผัส	ความอ่อนนุ่มที่ <u>ท่านจะรู้สึกได้โดย เพียงแต่ท่านสัมผัส (สิ่งนี้)</u> เท่านั้น
(ชื่อสินค้า) สัญญาลักษณ์ของผู้มีรสนิยม	(ชื่อสินค้า) เป็นสัญญาลักษณ์ของ ผู้มีรสนิยม

จึงเห็นได้ว่าไม่ว่าจะเป็นภาษาธุรกิจหรือภาษาโฆษณาต่างก็มีเอกลักษณ์ประจำตัว ต่างจากภาษาที่ใช้เพื่อวัตถุประสงค์อื่น กล่าวโดยสรุปก็คือ การใช้ภาษานั้นอาจแปรตาม วัตถุประสงค์ของการใช้ด้วย

อาจสรุปได้ว่าภาษาอาจแปรตามการใช้ ปัจจัยที่ทำให้เกิดการแปร ได้แก่ ความ สมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง โดยการหรือการเทศะขณะที่พูด เรื่องที่พูด และประการ ลูกท้าย วัตถุประสงค์ของการพูด บังจัยเหล่านี้เป็นปัจจัยภายนอกตัวผู้พูดและอยู่ในความ ควบคุมของผู้พูดได้ ซึ่งต่างจากปัจจัยที่เกี่ยวกับตัวผู้พูดเอง

ถึงแม้ความสามารถแยกปัจจัยที่เกี่ยวกับการใช้ภาษาออกเป็นประเภทต่างๆ ก็จริง แต่เวลาใช้ภาษาในชีวิตจริงนั้น ผู้พูดต้องคำนึงถึงปัจจัยเหล่านี้รวมกัน เช่น เมื่อจะพูดอะไร สักอย่าง ผู้พูดจะต้องทราบว่าพูดกับใคร พูดที่ไหน เมื่อไร พูดเรื่องอะไร และพูดเพื่ออะไร แล้วจึงพูดหรือเขียนออกไป ภาษาที่ใช้จึงจะถูกคองเหมาะสม แต่กระบวนการคิดกล่าวนี้ ดำเนินไปอย่างรวดเร็วมาก จนเรียกได้ว่าไม่รู้ตัวเลย ผู้พูดจะทราบหนักถึงความสำคัญของ

ปัจจัยเกี่ยวกับการใช้ภาษาที่อยู่ในใช้ภาษาผิดกฎหมายของการใช้ ดังตัวอย่างซึ่งท่านอาจทดลองทำได้ เช่น พูดกับอาจารย์แต่ใช้ภาษาเหมือนพูดกับเพื่อน พูดในที่ประชุมแต่ใช้ภาษาเหมือนพูดกับบ้าน พูดเรื่องวิชาการแต่ใช้ภาษาเหมือนพูดรีองหนังคลิก เสียงภาษากรุณาอย แต่ใช้ภาษาเหมือนพากหัวข่าว เมื่อทำดังนี้จะลดความอย่างไรคงเป็นได้ และผู้พูดหรือผู้ใช้ภาษาจะทราบทันทีว่าการใช้ภาษานั้นมีกฎหมายหรือไม่ เมื่อคนดังค้ากล่าวที่ว่า ถ้าพูดไม่ถูก กาลเทศะ แล้วก็จะไม่เป็นที่รื่นเริงแก่ผู้คนทั่วไป ความไม่เหมาะสมก็เกิดขึ้นและการสื่อสารก็จะล้มเหลวอย่างแน่นอน

บทที่ 6

การเปลี่ยนแปลงของภาษา

เราได้เรียนรู้มาจากการที่ 3, 4 และ 5 แล้วว่าภาษาพูดซึ่งเป็นระบบสื่อสาร ระบบหนึ่งของมนุษย์นั้นมีลักษณะที่สำคัญอย่างหนึ่งคือ ความหลากหลายหรือการแปร การแปรของภาษาเป็นลักษณะธรรมชาติของภาษาในช่วงเวลาเดียว ช่วงเวลาเดียวนั้นไม่จำกัดว่า ต้องเป็นช่วงเวลาปัจจุบันหรืออดีต ภาษาในช่วงปี 1826 มีลักษณะธรรมชาติหลากหลาย อย่างไร ภาษาที่เกิดในช่วงปี 2530 ก็จะมีความหลากหลายแตกต่างกัน เมื่อเราได้พิจารณา การแปรของภาษาในช่วงเวลาหนึ่งไปแล้ว เราอาจต้องคำถานได้ว่า ถ้าเราพิจารณาภาษาเดียวกันใน 2 ช่วงเวลาภาษาจะมีลักษณะอย่างไร

6.1 การเปลี่ยนแปลงของภาษาหมายความว่าอย่างไร

6.1.1 การเปลี่ยนแปลงกับการแปร

เมื่อเรามองภาษาในช่วงเวลาเดียวกันแล้วเห็นว่ามีการแปร ถ้าเรามองภาษาเดียวกัน ใน 2 ช่วงเวลา นั่นก็คือถ้าเราเอาภาษาใน 2 สมัยมาเทียบกันดู เราอาจจะเห็นภาษาในสองสมัยนี้มีความต่างกัน เรายังเรียกว่าความต่างนี้ว่าการแปรหรือไม่ นักภาษาศาสตร์เชิงประวัติซึ่งศึกษาการเปลี่ยนแปลงของภาษาไม่เรียกว่าความแตกต่างชนิดหลังว่าการแปรของภาษา เพราะเขายังคงการแปรของภาษาจาก การเปลี่ยนแปลงของภาษา กล่าวคือ ในการมองภาษาเดียวกันใน 2 สมัยนั้นเขามิได้คำนึงว่ามีความแตกต่างอย่างไรเท่ากับมองครัวว่า ภาษาเดียวนั้นมีการวิวัฒนาการต่อเนื่องจากสมัยหนึ่งมาถึงอีกสมัยหนึ่งอย่างไร

อย่างไรก็ได้ถ้าภาษาศาสตร์สังคมซึ่งได้ศึกษาภาษาใน 2 สมัย ได้มีวิธีการมอง วิวัฒนาการของภาษาไม่ใช่ในลักษณะที่ภาษาในสมัย ก เป็นลักษณะที่ภาษาในสมัย ข แต่ได้มองว่าในช่วงเวลาระหว่าง 2 สมัยที่ศึกษานั้นมีการใช้ภาษาแตกต่างกันไปอย่างไร ลักษณะใดมีการใช้มากกว่าหรือน้อยกว่า เช่น ในการศึกษาเรื่องประ迤คกรรมในภาษาไทยของอมรา ประสิทธิรัฐสินธุ (Prasithrathsint 1985) ซึ่งศึกษาการใช้ประ迤คกรรมตั้งแต่ปี ค.ศ. 1902 ถึง 1982 และได้ชี้ให้เห็นว่ามีโครงสร้างของประ迤คกรรมหลายแบบ แต่ละแบบมีอัตราการใช้ในหมู่คนไทยแตกต่างกันตามสมัย แบบที่ใช้กริยาเพียงตัวเดียว เช่น บ้านหลังนี้สร้างเมื่อ 20 ปีมาแล้ว กับแบบ “ถูก” เช่น น้อยถูกมากคด เป็นประ迤คกรรมที่มีการใช้สม่ำเสมอที่สุดมาจนปี ค.ศ. 1982 นอยจากนี้ยังชี้ให้เห็นว่า อัตราการใช้

ประโยชน์ในภาษาอีชนของไทยมีการเพิ่มขึ้นในช่วงหลังสมัยรัชกาลที่ 5 และพบมากในภาษาอีชนแบบวิชาการและหนังสือพิมพ์ เห็นได้ว่าการศึกษาแบบนี้เป็นการศึกษาภาษาในช่วงเวลาหลายสมัยแต่ไม่ได้เน้นถึงในเรื่องที่ว่าประโยชน์แบบหนึ่งแบบใด การวิจัยและการเปลี่ยนแปลงความสมัยมาอย่างไร

สำหรับในหนังสือเล่มนี้เราจึงใช้คำว่า "การเปลี่ยนแปลงของภาษา" ว่า หมายถึง การวิจัยและการของภาษาจากสมัยหนึ่งมาสู่อีกสมัยหนึ่ง

6.1.2 การเปลี่ยนแปลงของภาษาเป็นธรรมชาติของภาษาที่ยังไม่ตาย

การเปลี่ยนแปลงของภาษาเป็นลักษณะธรรมชาติของภาษาที่ยังไม่ตาย คือภาษาที่ยังมีผู้พูดในชีวิตประจำวัน ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส เป็นตัวอย่างของภาษาที่ยังไม่ตาย ภาษาلاتิน ภาษาบาลี ภาษาสันสกฤต จัดว่าเป็นภาษาที่ตายแล้ว ถึงแม้ว่าจะมีผู้ศึกษาภาษาเหล่านี้ถึงขั้นที่จะเขียนหรือพูดได้ก็ตาม แต่ผู้ที่ศึกษาเหล่านั้นก็ไม่ได้ใช้ภาษาเหล่านั้นในชีวิตประจำวันเพื่อการสื่อสาร เป็นแต่เพียงศึกษาภาษาเหล่านั้นเท่านั้น การที่กล่าวว่าภาษาที่มีผู้ใช้เท่านั้นจึงจะมีการเปลี่ยนแปลง เท่ากับหมายความว่าภาษาที่มีผู้ใช้จะต้องเปลี่ยนแปลง ไม่มีความสามารถที่บุคคลการเปลี่ยนแปลงของภาษาได้ เพราะผู้ใช้นั้นเองเป็นผู้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ถ้าจะให้ภาษาไม่มีการเปลี่ยนแปลงก็ต้องไม่มีผู้ใช้เท่านั้น

ในเมื่อการเปลี่ยนแปลงทางภาษาเป็นเรื่องปกติ เราจึงไม่ควรกล่าวว่าภาษาที่มีการเปลี่ยนแปลงนั้นเป็นการเดินทางไปสู่ภาษาวินาศิษฐ์ ภาษาไม่มีการวินาศิษฐิ化เท่าที่ภาษาอื่นยังสามารถใช้เป็นสื่อในการสื่อสารระหว่างผู้พูดภาษาหนึ่งๆได้ จริงอยู่ผู้พูดภาษาบางกลุ่มอาจจะไม่พอยิ่งกับแนวโน้มไปสู่การเปลี่ยนแปลงในภาษานางอย่าง และพยายามที่จะเปลี่ยนกระแสแนวโน้มนั้น แต่ผู้ที่กระทำการเช่นนั้นไม่น่าจะคิดว่าเขากำลังต่อสู้กับความวินาศิษฐิของภาษาแต่อย่างใด เพียงแต่เขายพยายามจะรักษาภาษาให้อยู่ในลักษณะเดิมเท่านั้นไม่ใช่เพราะว่าภาษาจะเสียคุณสมบัติของสิ่งที่ดีไป เพราะคุณสมบัติที่ดีของภาษานั้นถ้าจะกล่าวไปแล้วก็คือการที่มันสามารถทำให้เกิดการสื่อสารที่ถูกต้องได้ในหมู่ผู้พูดภาษาเดียวกัน ภาษาได้ก็ตามที่สามารถดำรงสภาวะนี้ไว้ได้ก็ต้องถือว่าเป็นภาษาที่ดี ผู้พูดภาษาบางกลุ่มอาจจะรู้สึกว่าลักษณะเดิมบางลักษณะน่าจะอนุรักษ์ไว้ เนื่องจากทำภาระรองรับได้ แต่ภาระรองรับคันนั้นเขาก็ต้องรู้ว่าเป็นภาระรองรับเพื่อนอนุรักษ์ลักษณะบางอย่าง มิใช่ภาระรองรับเพื่อต่อสู้กับการวินาศิษฐิ

6.1.3 การเปลี่ยนแปลงของภาษาหมายถึงการเปลี่ยนแปลงในระบบกลาง

ในภาษาได้ก็ตามย่อมมีผู้พูดอยู่จำนวนหนึ่ง ผู้พูดเหล่านี้แม้จะกล่าวว่าพูดภาษาเดียวกัน แต่ก็ไม่มีผู้ใดเลยที่จะพูดเหมือนกันทุกประการ ผู้พูดแต่ละคนต่างก็เป็นบุคคล บุคคล และพูดภาษาที่มีลักษณะเฉพาะตนหรือที่เรียกว่าภาษาบุคคล (*idiolect*) การที่เราสามารถถือเลียนการพูดของคนหนึ่งคนได้ แสดงว่าภาษาบุคคลนั้นมีและสังเกตเห็นได้ การที่ผู้พูดแต่ละคนพูดภาษาบุคคลอาจทำให้เกิดข้อสงสัยได้ว่า ผู้พูดในสังคมหนึ่งๆจะ

สามารถติดต่อสื่อสารกันได้หรือไม่เมื่อต่างคนก็พูดต่างกัน คำตอบก็คือความแตกต่างของภาษาบุคคลนั้นเมื่อเทียบกับภาษาทั่วไปที่บุคคลในสังคมทุกคนรับรู้ หรือเทียบกับความรู้ ความสามารถทางภาษาที่ผู้พูดภาษาเดียวกันมีร่วมกันแล้ว ความแตกต่างของภาษาบุคคลก็เป็นลักษณะปลีกย่อยจากรูปแบบการถอดรหัสภาษา เช่น การเขียนอักษร ก ဂ ກ ດ เป็นหลายแบบนี้เป็นเรื่องของแต่ละบุคคล แต่เมื่อเทียบกับตัวอักษร ก ซึ่งเป็นตัวมาตรฐานในระบบกล่างซึ่งผู้เขียนภาษาไทยทุกคนมีอยู่โดยอัตโนมัติแล้ว ตัวอักษรที่มีลักษณะต่างๆ กันนี้ก็เป็นที่เข้าใจในหมู่ผู้เขียนภาษาไทยว่าเป็นอักษรตัวแรกของภาษาไทย ความหมายของคำว่า "แมว" ในผู้พูดภาษาไทยแต่ละคนก็อาจแตกต่างกัน แมวในความคิดของผู้พูดคนหนึ่งอาจเป็นแมวสีขาว ของอีกคนหนึ่งอาจเป็นแมวลายเสือ ไม่ว่าแมวของแต่ละคนจะมีลักษณะแตกต่างกันไปอย่างไร คำว่า "แมว" ในความคิดของผู้พูดภาษาไทยทุกคนก็คือ "สัตว์เลี้ยงในบ้านชนิดหนึ่ง" ณ 4 ชา ที่จับหนูและร้องเหมียวๆ ในสภาพที่กล่าวมานี้ก็คุ้มเหมือนว่าภาษา มีระบบกล่างซึ่งคำงอญ่าที่มีถอดรหัสภาษาที่ใช้ในภาษาไทย โดยความแตกต่างเล็กน้อยนี้ในกระบวนการถอดรหัสภาษาไทยจะทำให้เกิดความไม่เข้าใจกัน ถ้าเช่นนั้นการเปลี่ยนแปลงของภาษาจะเกิดขึ้นได้อย่างไร ในเมื่อการเปลี่ยนแปลงของภาษาหนึ่งหมายถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในระบบกล่าง

ได้กล่าวแล้วว่าระบบกล่าง ก็คือระบบภาษาที่คนในสังคมที่พูดภาษานั้นยอมรับ ระบบกล่างจะเปลี่ยนไปได้ก็เมื่อคนส่วนใหญ่ที่พูดภาษานั้นหันมาใช้ภาษาที่เปลี่ยนไปจากระบบกล่างที่มีมาแต่เดิม เช่นในสมัยหนึ่งมีเสียง อ ย ในคำว่า อ ยา (ไหร่กษาโรค) ต่างจาก ยา (อุดเรือร้า) ผู้พูดจะใช้คำใดก็ต้องออกเสียงให้ชัดเจน เพราะต่างความหมายกัน ต่อมาจะด้วยเหตุผลใดก็ตามอาจมีผู้พูดจำนวนหนึ่งออกเสียง อ ยา เมื่อกัน ยา ต่อมาผู้พูดส่วนใหญ่ ก็ออกเสียง อ ยา เป็นเสียงเดียวกัน ยา เช่นกัน เพราะฉะนั้นคำว่า อ ยา กับ ยา ก็มีเสียงพยัญชนะเดียวกัน ถ้าผู้พูดส่วนใหญ่ยอมรับว่า อ ย และ ย ออกเสียงเหมือนกัน ระบบกล่างซึ่งเคยมี อ ยา ต่างจาก ยา ก็ไม่ต้องเก็บความต่างนี้ไว้อีกต่อไป ภาษาที่เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้น

สรุปได้ว่า ภาษาจะเปลี่ยนแปลงได้นั้นต้องมีข้อปฏิรูปที่สำคัญกับจำนวนผู้พูดภาษาส่วนใหญ่ ว่ายอมรับความต่างนั้นๆ หรือไม่ ถ้าผู้พูดส่วนใหญ่ยอมรับความต่างนั้นการเปลี่ยนแปลงจะเกิดขึ้นได้

6.2 ส่วนใดของภาษาที่มีการเปลี่ยนแปลง

การเปลี่ยนแปลงของภาษาเกิดขึ้นได้ในทุกส่วนของภาษา คือในคลังคำ ในระบบเสียง และในระบบไวยากรณ์ สำหรับภาษาเขียนซึ่งถือกันว่าเป็นตัวแทนของภาษาพูดเมื่อถ่ายทอดออกเป็นสัญลักษณ์ที่เห็นด้วยคนนั้น ก็มีการเปลี่ยนแปลง เป็นการเปลี่ยนแปลงที่ต่อเนื่องจากการที่ภาษาพูดเปลี่ยน อย่างไรก็จาก การศึกษาในระยะหลังนี้ทำให้เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงของภาษาบางอย่างอาจเริ่มที่ภาษาเขียน แล้วจึงย้อนกลับในภาษาพูด เช่นใน

การณ์ของประโยคกรรมในภาษาไทยซึ่งเริ่มจากภาษาเขียนก่อน บัคนีก็เริ่มเข้าไปสู่ภาษาพูด แล้ว อย่างไรก็ตามเนื่องจากในตอนนี้เราจะมุ่งเน้นไปที่ภาษาพูด การเปลี่ยนแปลงในภาษาเขียนจะไม่กล่าวถึง

6.2.1 การเปลี่ยนแปลงในคลังคำ

ส่วนของภาษาที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วคือคลังคำ ถ้าเราเปรียบเทียบ พจนานุกรมของหมอบร็อกเกอร์ หรือที่เรียกว่า อักษรภิธานศัพท์ของหมอบร็อกเกอร์ พ.ศ. 2416 กับ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 เราจะเห็นว่า จำนวนคำศัพท์ที่เก็บในพจนานุกรมทั้งสองอาจมีขนาดไม่เลียกัน แต่พจนานุกรมทั้งสองก็มีความแตกต่างในหลายด้านดังนี้ คำจำนวนไม่น้อยปรากฏในอักษรภิธานศัพท์แต่ไม่ปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน และคำที่ปรากฏในฉบับราชบัณฑิตยสถานก็ไม่ปรากฏในอักษรภิธานศัพท์ อาจกล่าวได้ว่ามีคำที่เลิกใช้ไปแล้วอยู่กับที่มีคำใหม่เกิดขึ้นมา นอกจากนั้นคำบางคำซึ่งแม้จะปรากฏในพจนานุกรมทั้ง 2 ฉบับก็มีความแตกต่างกัน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

อักษรภิธานศัพท์ (2416)	พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2525)
กระซุง คนเข้าผะนักงาน คนเข้ากระกรวง	-
ฉึง คืออาการแห่งแข่นคอก ชาenne	-
เหมือนอย่างคนพิการขาหัก	
แขนหักเป็นตัน	
ยาปะจุ คือยาที่กินใช้ชำระโรคฝ่ายในท้องให้เหลืออกมานั้น	-
-	กฤษโตก (n) น้ำตาลชนิดหนึ่งประเภทโมโนแซ็กก้าโรฟ
-	ภัตตาหาร (n) อาหารที่จำหน่ายอาหารและเครื่องดื่ม

นอกจากคำบางคำที่มีความแตกต่างกันทั้งในเรื่องตัวสะกดและ/หรือความหมาย

อักษรกรีกชานศัพท์ (2416)**ตัวสะกดต่าง-ความหมายเหมือน**

แครง คืออวัยวะที่เป็นท่อเนื้องคู่ๆ,
คือขาลงไปถึงข้อศอกนั้น

พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน (2525)

แข้ง อวัยวะค้านหน้าใต้เข่าลงไป
ถึงข้อเท้า หน้าแข็งกว่า

ตัวสะกดต่าง ความหมายต่างเล็กน้อย

สาขา แปลว่ากิ่ง, บันคายของไม้ทึ่งอก
แตกออกจากลำต้นนั้น, ว่ากิ่ง

สาขา น. กิ่งไม้, ก้าน, กิ่ง
ส่วนย่อย, ส่วนรอง

ตัวสะกดเหมือน ความหมายต่างเล็กน้อย

ຍຍ ยกย่อง สรรเสริญ คือกล่าว
คำสรรเสริญ ว่าทำ낸ผู้คนนั้นให้ดี
เป็นทัน

ຍຍ กล่าวคำเพื่อเชิญชวนหรือเพื่อให้
ช่วยใจ

ตัวสะกดเหมือน ความหมายต่างกัน

เส้นสาย เป็นคำพูดถึงเส้น, บางทีก็เอา
คำสายใส่ด้วย

เส้นสาย น. ระบบเส้นของร่างกาย
โดยปริยายหมายความว่า
พวกรังหรือผู้ช่วยเหลือ
ที่อยู่ใน

เส้น, เย็น คือของป่านสายยาวๆ เช่นด้าย
และไหมและเชือกปอเป็นต้นนั้น

เส้น น. สาย, แต้ว, แนว, สิงชึง
มีลักษณะเป็นสายในร่างกาย
เป็นทางเดินของเลือดและ
ประสาทของร่างกาย

จากตัวอย่างข้างบนนี้จะเห็นได้ว่า พจนานุกรมซึ่งพอจะจัดให้ว่าเป็นตัวแทนของคลังคำของผู้พูดภาษาไทย ถ้าเทียบสองสมัยแล้วก็จะทำให้เห็นการเปลี่ยนแปลงของคำในลักษณะ
ที่มีคำที่เลิกใช้ (obsolete) คำที่เกิดขึ้นใหม่ (new entries) และคำที่มีไว้ในทั้ง 2

สมัยแปรเมื่อความเปลี่ยนแปลงในความหมายของคำหรือในเรื่องของการสะกดการรันต์ซึ่งส่วนใหญ่จะสะท้อนการเปลี่ยนแปลงทางการออกเสียงของคำๆนั้น การที่คำมีการเลิกใช้ เกิดใหม่ หรือเปลี่ยนแปลงความหมายเป็นมาเนื่อสาเหตุหลายประการซึ่งจะกล่าวถึงในตอนต่อไป ในที่นี้จะพิจารณา กันว่า คำซึ่งปราชญ์ใช้ใน 2 สมัย แปรเมื่อความหมายแตกต่างกันออกไป ความหมายที่แตกต่างกันออกไปนี้จะอยู่ในประเภทใดบ้าง

ก. ความหมายกว้างออก (Widening)

มีคำจำนวนหนึ่งในภาษาซึ่งใช้ใน 2 สมัยแปรเมื่อความหมายไม่เท่ากัน กล่าวคือคำที่ใช้ในสมัยที่ใหม่กว่า มีความหมายมากขึ้นกว่าที่เคยใช้ในสมัยเก่า ในภาษาไทย อา แต่เดิมเคยมีความหมายว่า "น้องสาวของพ่อ" ใช้คู่กับ อา ซึ่งมีความหมายว่า "น้องชายของพ่อ" คำว่า อา มีความหมายกว้างออกดังจะเห็นได้จากใน อักษรภารกิจานศัพท์ พ.ศ. 2416 และในพจนานุกรมสมัยปัจจุบัน กล่าวคือ ในอักษรภารกิจานศัพท์ให้ความหมายว่า

อา คือคำเข้าเรียกคนที่เป็นน้องของพ่อหรือทั้งผู้หญิงผู้ชายนั้น

ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานให้ความหมายว่า

อา น้องของพ่อ อา หรืออาร์กีได้

จะเห็นได้ว่าในทั้งสองสมัยนี้ คำว่า อา มีความหมายครุณทั้งน้องชายและน้องสาวของพ่อ จะอย่างไรก็ตามการที่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานให้ว่า "อา หรือ อาร์ กีใช้" นั้นเป็นหลักฐานแสดงให้เห็นว่า อา อาว์ น่าจะเป็นรูปที่เคยปราชญ์ใช้ และเมื่อประมาณ พ.ศ. 2490 ไม่มีคำว่า อา แต่เมื่อ อาว์ ใช้ หมายความถึง น้องของพ่อทั้งหญิงและชาย เมื่อสิ่งการใช้คำนี้ในภาษาไทยอีกที่ปราชญ์ว่า มีทั้งคำว่า อาว์ น้องชายของพ่อ และ อา น้องสาวของพ่อ จึงอาจสรุปได้ว่า ในภาษาไทยกรุงเทพฯความหมาย "น้องชายของพ่อ" และ "น้องสาวของพ่อ" ได้เกิดรวมกันเข้าเป็น "น้องของพ่อ" อย่างน้อยก็มีการรวมแล้วเมื่อ พ.ศ. 2416 และได้มีการสับเปลี่ยน อา หรือ อาร์, อาว์ แทนความหมายที่รวมกันนี้ การรวมความหมายนี้ทำให้ความหมายของ อา หรือ อาร์ ไม่ว่าจะใช้รูปใดก็มีข้อบ่งบอกทางความหมายเพิ่มขึ้นทั้งสิ้น

ข. ความหมายแคบเข้า (Narrowing)

ตรงกันข้ามกับลักษณะเปลี่ยนแปลงทางความหมายของคำในประเภท ก. ข้างต้น คำบางคำก็แสดงลักษณะการเปลี่ยนแปลงความหมายในแบบที่ความหมายแคบเข้า คำว่า ใช้ เคยหมายความว่า "ไม่สนใจ" แต่ในปัจจุบัน ถ้าพูดว่า "เป็นใช้" ก็หมายความว่าเป็น โครงการหนึ่งโดยเฉพาะ มีคำมีความหมายที่ว่าไปร่วม "ไม่สนใจ" คำว่า meat ในภาษาอังกฤษเคยมีความหมายว่า "อาหาร" (และความหมายนี้ยังคงเห็นอยู่เฉพาะในคำว่า

sweet meat ซึ่งหมายถึง "ของหวาน") แต่ในปัจจุบัน คำว่า meat มีความหมายว่า "เนื้อสัตว์" เท่านั้น

ค. ความหมายส่อไปในทางที่เลวဆ

คำในภาษาจำนวนไม่น้อยที่มีความหมายเปลี่ยนไปในทางลบ เพราะผู้พูดต้องการจะเลี้ยงกส่าวถึงเรื่องหรือการกระทำซึ่งเป็นส่วนคน และไม่สมควรนำมาเปิดเผย คำที่นำมาใช้แทนนั้นมักมีลักษณะความหมายเป็นกลาง ๆ เช่น คำว่า "เย็ด" ซึ่งปัจจุบันมีความหมายไปในทางลบเป็นคำหยาบ ในสังคมไทยนั้นแต่เดิมหมายถึง "ทำ" ยังเป็นความหมายกลางๆ เท่ากับ "เข้า" ซึ่งคนอีสานและไทยเหนือก็ใช้อยู่ เมื่อคำนี้กล้ายเป็นคำหยาบไปแล้ว ผู้พูดก็หาคำอื่นมาใช้แทนคำนี้ เช่นเริ่มใช้คำว่า "เอา" ซึ่งมีความหมายเป็นกลางๆถ้าการใช้แทนยังคำนิ่นต่อไป คำว่า "เอา" ก็อาจเปลี่ยนไปมีความหมายในทางลบก็ได้

คำว่า บ่าว เคิมมีความหมายว่าชายหนุ่มทั่วไป ปัจจุบันในภาษาไทยกรุงเทพฯ คำนี้มีความหมายว่า ผู้รับใช้ไม่ว่าหญิงหรือชาย ซึ่งเป็นความหมายที่อยู่ในทางลบ

จากตัวสรุปได้ว่าการเปลี่ยนแปลงในคลังคำนั้นอาจจะประภัยทั้งในเรื่องจำนวน คำมากขึ้นหรือน้อยลง และในเรื่องความหมายประจำคำแต่ละคำด้วย

6.2.2 การเปลี่ยนแปลงทางเสียง

นอกจากคำจะแสคงให้เห็นการเปลี่ยนแปลงทางความหมายแล้ว เรายังสามารถสังเกตเห็นการเปลี่ยนแปลงทางเสียงของคำได้อีกด้วย ได้แก่ ภาษาข้างต้นแล้วว่าถ้าเราเทียบตัวเขียน 2 สมัยเราจะเห็นว่ามีการเขียนที่แตกต่างกัน การเขียนที่แตกต่างกันนี้บางทีก็อาจเป็นเรื่องอักษรร่วมของแต่ละสมัย¹ แต่เมื่อเข้าใจเรื่องอักษรร่วมแล้ว ความแตกต่างอื่นๆนั้นก็กล่าวได้ว่าอาจเป็นการสะท้อนให้เห็นการเปลี่ยนแปลงทางเสียง เช่นในสมัยรัชกาลที่ 5 เขียนอยา (สำหรับรักษาราช) แต่ในปัจจุบันเขียนว่า ยะ เช่นนี้ก็ทำให้ตั้งข้อสันนิษฐานได้ว่าเสียงที่แทนด้วย อย อาจจะมีการเปลี่ยนแปลงมาร่วมกับเสียงที่แทนด้วย ย และในสมัยรัชกาลที่ 5 และผู้เขียนแทนเสียงที่รวมกันนั้นด้วย ย

การเปลี่ยนแปลงทางเสียงในคำซึ่งได้จากข้อมูลทางตัวเขียนนี้ ในบางครั้งก็แสคงการเปลี่ยนแปลงเฉพาะในคำๆเดียว เช่น ဘญ្យ (ศิลาราชิกหลักที่ 1) ห้ง (ตัวเขียนปัจจุบัน) ตัวอย่างนี้เราเห็นอักษรร่วม - ง ซึ่งต่างกับ ဉ แต่ห้ก็สองแบบแทนเสียง ဉ ซึ่งที่ต่างก็อยู่ หง ไม่มีไว้รองรับยุกต์ ส่วน ห้ง มีไว้รองรับยุกต์ ความแตกต่างดังกล่าวเนี้ย แสดงการเปลี่ยนแปลงทางเสียงวรรณยุกต์ของคำนี้ แต่การเปลี่ยนแปลงทางวรรณยุกต์นี้ไม่เกิด

¹ ถ้าเราเทียบอักษรร่วมในศิลาราชิกหลักที่ 1 กับอักษรร่วมในภาษาเขียนปัจจุบันนี้เราจะเห็นว่าการเรียงรูปะระพัญชนะต่างกัน เช่น ឧសប្ប - តិប

กับคำอื่นๆที่มีลักษณะพยานค์แบบเดียวกับ ทาง เช่น ไม่เกิดกับคำ คง (ตั้ง) หรือ ยัง (ยัง)

ลักษณะทางเสียงที่แตกต่างกันตามหลักฐานคำเขียนนั้น อาจมิใช่เกิดเฉพาะในคำๆเดียวแบบ ทาง แต่เกิดกับคำจำนวนมากที่มีลักษณะเดียวกัน เช่นใน ตัวอย่าง อยา-ยา ถ้าเราตรวจสอบภาษาเขียนสมัย ร.5 เรายังพบว่าคำจำนวนมากที่เขียนด้วย อ อย ในสมัย ร.5 มาเขียนเป็น ย ในปัจจุบัน เช่น อุค เย็น ซึ่งในปัจจุบันเขียนเป็น อุค เย็น หลักฐานนี้ทำให้เราระนนนนิษฐานได้ว่าเสียงที่แทนด้วย อ อย น่าจะเกิดการเปลี่ยนแปลงกล้ายเป็นเสียง ย ลักษณะการเปลี่ยนแปลงทางเสียงที่เกิดกับคำส่วนใหญ่ดังตัวอย่างของ อ อย-->ย นี้ เป็นการเปลี่ยนแปลงทางเสียงที่นักภาษาศาสตร์ศึกษาภัน เพาะการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวทำให้ระบบเสียงของภาษา 2 สมัยมีความแตกต่างกัน ในกรณี ของ อ อย-->ย นั้น นักภาษาศาสตร์ก็จะกล่าวว่าระบบเสียงของภาษาสมัย ร.5 ซึ่งมีห้องเสียง อ อย และ ย นั้นถูกเปลี่ยนกับระบบเสียงภาษาปัจจุบัน ซึ่งมีแต่เสียง ย แล้ว ก็แสดงว่ามีการเปลี่ยนแปลงทางเสียงแบบที่จำนวนเสียงลดลง การเปลี่ยนแปลงทางเสียงอาจมีในลักษณะอื่นเช่นในกรณีของเสียง ส ท้ายคำ ในภาษาไทยกรุงเทพฯปัจจุบัน คนกรุงเทพฯส่วนใหญ่ไม่ออกเสียง -s ท้ายคำ ไม่ว่าคำนั้นจะสะกดด้วยตัวอักษร ต หรือไม่ เช่น คำรัส ปารีส มาส เราอ่านว่า คำ-หัวค ปา-รีค มาด อย่างไรก็ตามในคำยิ่งภาษาอังกฤษ เช่น tennis gas คนไทยกรุงเทพฯ จำนวนไม่น้อยออกเสียง -s คือ เทนนิส แก๊ส ต่อไปคัคนไทยกรุงเทพฯส่วนมากออกเสียง -s ท้ายคำยิ่งเช่นนี้ภาษาไทยกรุงเทพฯก็อาจมีการเปลี่ยนแปลงในระบบเสียงขึ้นได้ คือ เสียง ส หรือ s ในภาษาไทยอาจปรากฏได้ทั้งที่ต้นคำ เช่น สวย หรือท้ายคำ เช่น เทนนิส ปารีส แทนที่จะออกเสียงเฉพาะต้นคำเท่านั้น

สรุปได้ว่าการเปลี่ยนแปลงทางเสียงในภาษาหนึ่งโดยปกติหมายถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดกับเสียงในคำส่วนใหญ่ของภาษา แม้ว่าจะมีตัวอย่างของการเปลี่ยนแปลงทางเสียงที่เกิดเฉพาะในคำบางคำ แต่ไม่เกิดกับคำส่วนใหญ่ของภาษา ก็ได้

6.2.3 การเปลี่ยนแปลงทางไวยากรณ์

นอกจากการเปลี่ยนแปลงทางเสียงแล้ว ภาษาอังกฤษและการเปลี่ยนแปลงทางไวยากรณ์อีกด้วย การเปลี่ยนแปลงทางไวยากรณ์นั้นอาจพิจารณาได้เป็น 2 แนว คือ การเปลี่ยนแปลงของระบบไวยากรณ์ หรือการเปลี่ยนแปลงทางไวยากรณ์ของคำเพียงคำเดียว ในภาษาอังกฤษเก่า (Old English) คำนามจำแนกเป็นคำนามเพศชาย (masculine gender) คำนามเพศหญิง (feminine gender) และคำนามที่ไม่มีเพศ (neuter gender) คำนามแต่ละเพศยังจำแนกย่อยตามหมวดฐานศัพท์ (stem) ต่างๆ เช่น คำนามเพศชายแยกเป็นฐานศัพท์ -o ฐานศัพท์ -a คำนามจำแนกเพศและฐานศัพท์นี้จะมีการกระจายคำเพื่อบอกเพศและการกินรูปแบบต่างกัน คำนามเพศชายฐานศัพท์ -a ซึ่งเป็นคำนามหมวดใหญ่ที่สุดจะมีการกระจายคำตั้งในตัวอย่างคำว่า "hund" "hma"

รูปเอกสาร

รูปภาพ

1. กรรมการและกรรมการก
(แสดงการเป็นประธานและ
กรรมตรอง)	hund	hundas
2. ผู้พันธุ์การก (แสดงความเป็น ^{เจ้าของ})	hundes	hunda
3. สัมปทานการก (แสดงการ
เป็นกรรมรอง)
(แสดงการเป็นเครื่องมือ)	hunde	hundum

ในภาษาอังกฤษสมัยกลาง (Middle English) เสียงสาระในพยางค์ท้ายซึ่งไม่ลงเสียงหนักจะออกเสียงเป็นเสียง เออะ และตัวเขียนภาษาอังกฤษสมัยกลางจะแทนด้วยตัว e เพราะฉะนั้นรูปคำ hundas hunda hundum จึงเปลี่ยนเป็น hundes hunde และ hundem ต่อมาเสียงท้ายใน hunde hundem ไม่ออกเสียงอีก ดังนั้นคำนาม hund จึงเหลือเพียง 2 รูป คือรูป hund และ hundes เนื่องจากคำนามที่มีฐานศัพท์ -a เป็นคำนามส่วนใหญ่ในภาษาอังกฤษ รูปคำนามที่เหลือ 2 รูปนี้才ต่อมาถูกพยายามยกเพียงความแตกต่างระหว่างเอกสารนี้ และพหุพจน์ท่านนั้น ระบบไวยากรณ์อังกฤษสมัยใหม่ หรือสมัยต่อจากสมัยอังกฤษสมัยกลางจึงเกิดการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ ก่อให้คำนามในภาษาอังกฤษไม่เปลี่ยนรูปตามเพศและการกอีกต่อไป คงเปลี่ยนรูปแสดงพจน์เท่านั้น

ในบางภาษา เช่นภาษาไทยซึ่งไม่มีการเปลี่ยนแปลงรูปคำ การเปลี่ยนแปลงทางไวยากรณ์มักประกบกับไวยากรณ์ของคำ เช่น ในสมัยพ่อขุนรามคำแหง กรรมรองของคำกริยา เอ่า มีคำว่า แก่ นำ เช่น มากสัม มากหวาน ถูเขามา~~แก~~พ่อ~~กู~~ ในปัจจุบัน กรรมรองของ เอ่า ใช้ให้นำ เช่น ฉันเอานั้น~~ตือ~~ให้เข้า

สรุปได้ว่าการเปลี่ยนแปลงทางไวยากรณ์เมื่อเทียบกับการเปลี่ยนแปลง ทางความหมายของคำ และการเปลี่ยนแปลงทางเสียงแล้วก็จากล่าวได้ว่ามีอัตราการเปลี่ยนแปลงที่ มากกว่าเพื่อน ในบางภาษากการเปลี่ยนแปลงทางไวยากรณ์ที่มักเกิดแต่เฉพาะคำ ในบางภาษา เช่นภาษาอังกฤษการเปลี่ยนแปลงทางไวยากรณ์มีผลกับภาษาทั้งระบบ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางไวยากรณ์อย่างมาก

เราได้ทราบจากบทนี้ว่าการเปลี่ยนแปลงของภาษาเป็นปรากฏการณ์ที่ปกติ สำหรับภาษาใดก็ตามที่ยังมีผู้พูดใช้ในชีวิตประจำวันอยู่ การเปลี่ยนแปลงอาจจะเป็นการเปลี่ยนแปลงในคติสั่งคำ การเปลี่ยนแปลงทางเสียง และการเปลี่ยนแปลงทางไวยากรณ์ ในบทต่อไปเราจะมาพิจารณา กันถึงปัจจัยและกระบวนการที่ทำให้ภาษาเปลี่ยนแปลง

บทที่ 7

ปัจจัยและกระบวนการที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในภาษา

7.1 ทำไมภาษาจึงเปลี่ยนแปลง

เราได้ทราบแล้วว่าภาษาที่มีการใช้อยู่ทุกวันย่อมมีการเปลี่ยนไปเป็นปกติ และการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนั้นเกิดจาก การที่ผู้พูดภาษาส่วนใหญ่เปลี่ยนแปลงการพูดของตน ในตอนนี้เราจะพิจารณาว่ามีปัจจัยอะไรที่ทำให้ผู้พูดเปลี่ยนแปลงการพูดของตน

7.1.1 ความสะดวกในการออกเสียง

ในการออกเสียงนั้น เป็นธรรมชาติที่ผู้พูดภาษาอยู่มต้องการเคลื่อนไหวริมทางในการออกเสียงในทางที่ง่ายและสะดวกแก่เขามากที่สุด เช่น ถ้าออกเสียง น ตามคำวัย ก จะยากกว่าออกเสียง ง ตามคำวัย ก เพราะฉะนั้น คำว่า congress ซึ่งตามตัวเขียนน่าจะออกเสียงว่า ค่อนเกรส แต่ผู้พูดภาษาอังกฤษบ้านจะออกเสียงว่า คงเกรส ในภาษาไทย การออกเสียงควบกล้ำ คร ยากกว่าหรือไม่สะดวกเท่ากับการออกเสียง ค เฉยๆ เพราะฉะนั้นครูสอนภาษาไทยจึงมักสอนให้เด็กนักเรียนระวังการออกเสียงควบกล้ำให้ชัดเจน การระวังแสดงให้เห็นว่าการออกเสียงควบกล้ำไม่สะดวกเท่ากับการออกเสียงพยัญชนะเดียว¹

เหตุที่ผู้พูดสามารถใช้ "ความสะดวก" ใน การออกเสียงได้โดยไม่ต้องเกรงว่าผู้ฟังจะฟังไม่รู้เรื่องนี้ มีส่วนสำคัญที่ทำให้ผู้พูดไม่ต้องระวังการออกเสียงให้ชัดเจนทุกครั้งไป เหตุใดจึงเป็นเช่นนั้น? คำตอบก็คือในการพูดนั้นส่วนใหญ่ผู้พูดจะพูดโดยมีปริบทเสมอ ปริบทอาจจะเป็นปริบททางเสียง หรือปริบทสถานการณ์ก็ได้ เช่นถ้าผู้พูดพูดว่า เดียวฉันจะไปหาคุณคุณหน่อย ผู้ฟังก็คาดได้ว่า ผู้พูดคงต้องการพูดว่า ครู มากกว่าจะหมายถึง คุณ้า หรือผู้พูดพูดว่า หมอยเป็ง แทน หมอยเปล่ง ผู้ฟังก็คงนึกได้ว่าเป็นหมอยเปล่ง ถ้าผู้พูดและผู้ฟังไปหาหมอกันเดียวกัน หรือถ้าผู้ฟังไม่รู้ชื่อหมอกันนี้เขาก็ยังคงคาดได้ว่าหมอยรือ เปลง เพราะชื่อของคนไทยว่า เปลงนั้นไม่ใช่สามัญ

¹ การกล่าวเช่นนี้มีได้หมายความว่าการออกเสียงพยัญชนะเดียวจะถูกกว่าหรือดีกว่าการออกเสียงพยัญชนะควบกล้ำ แม้ในที่นักล่วงเสียงลักษณะการเคลื่อนไหวริมทางออกเสียงว่า เสียงควบกล้ำออกได้ลำบากกว่าเสียงพยัญชนะเดียวเท่านั้น

7.1.2 ปัจจัยจากตัวผู้พูด

ผู้พูดซึ่งเป็นผู้ใช้ภาษานั้นมีลักษณะหลายประการที่เป็นปัจจัยทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางภาษา

7.1.2.1 ความรู้สึกของผู้พูดที่มีต่อภาษา

ผู้ใช้ภาษาใช้ภาษาในสถานการณ์ต่างๆ กัน บ่อยครั้งที่ผู้ใช้ภาษามีความรู้สึกว่า คำที่ใช้สื่อความหมายนั้นไม่สามารถสื่อความหมายได้เท่าที่เข้าต้องการ เช่น ผู้พูดอย่างจะบอกว่า เสียงตัวนี้สวยงาม แต่การใช้คำ "สวยงาม" ไม่ใช่ที่เข้ารู้สึก เข้าใจพูดว่า "เสียงตัวนี้สวยงามเบิกเบิก" การเลือกใช้คำ "ระเบิด" มาสื่อความหมาย "มาก" นั้นทำให้คำ "ระเบิด" เป็นปัจจัยเปลี่ยนแปลงในทางความหมายและการใช้

นอกจากจะรู้สึกว่าคำที่เคยใช้ไม่สามารถสื่อความหมายได้จึงไปเลือกใช้คำอื่นมาแทนแล้ว ผู้พูดภาษาอังกฤษรู้สึกว่าคำที่เคยใช้ไม่สุภาพ หรือสื่อความหมายตรงกันไปอาจทำให้ผู้ฟังตกใจหรือผิดหวัง ผู้พูดภาษาอังกฤษจะเลี่ยงไปใช้คำอื่นมาแทนให้ฟังรื่นเริง เช่น "อย่าเดินเท้าไปเล่น" แทน "อย่าเดินดีนเด่นไปเล่น" "ผมเสียใจที่ประวิตรมาเสียแต่ยังหnung" แทน "ผมเสียใจที่ประวิตรมาตายแต่ยังหnung" การใช้คำรื่นเริงนี้อาจทำให้คำเดิมมีความหมายเปลี่ยนไป เช่น คำว่า "ศีน" ก็อาจมีความหมายแคบลง คือหมายถึงเฉพาะศีนของสัตว์หรือสิ่งของ เช่น ศีนแมว ศีนเข้า คำว่า เสีย ก็มีความหมายเพิ่มขึ้น คือ หมายความว่าต้องใช้สำหรับคน เพิ่มขึ้นจากที่มีความเห็นว่า "บุคหน่า" เช่น แกงเสีย หรือ "ไม่ทำงานตามปกติ" เช่น โทรศัพท์เสีย

นอกจากผู้ใช้ภาษาจะจงใจใช้คำที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในภาษาแล้ว บางครั้งผู้ใช้ภาษาอาจทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางภาษาโดยความไม่รู้ ตั้งตัวกันล้าม้าบ้างแล้วว่าใน การฟัง ผู้ฟังไม่ได้ฟังชัดเจนทุกคำที่ผู้พูดพูด ยิ่งกว่านั้นถ้ามีคำบางคำที่ไม่เข้าใจความหมายโดยแท้จริง ผู้ฟังก็อาจใช้ปริบทเข้าช่วย หรือตีความ หรือลากเข้าหาคำที่มีเสียงคล้ายคลึงกัน ต้นรู้จัก เช่น มีผู้ใช้คำว่า *upmost* เพื่อบอกความหมายว่า "สูงสุด มากที่สุด" แทนคำที่ควรใช้คือ *utmost* ทั้งนี้ เพราะผู้พูดไม่เห็นว่า *ut-* จะมีความหมายอย่างไรในขณะที่ *up* มีความหมายและเข้ากับความหมายว่า "สูงสุด มากที่สุด" ด้วย คำว่า *peas* กลายเป็น พูพจน์ของคำว่า *pea* เพราะผู้พูดเข้าใจว่า *peas* ประกอบด้วย *pea+s* ซึ่งนอกพูพจน์ ทั้งๆ ที่จริงๆแล้ว คำนี้เดิมเป็นคำนามที่ไม่นับจำนวน (uncountable noun)

7.1.2.2 ฐานะของผู้ใช้ภาษาในสังคม

ในสังคมใดก็ตามย่อมมีความแตกต่างในลักษณะทางสถานภาพของผู้ที่อยู่ในสังคม เช่น ในสถานภาพทางการศึกษา บางคนได้รับการศึกษาน้อยมากหรือไม่ได้รับการศึกษาในขณะที่บางคนมีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า ความแตกต่างในสถานภาพทางสังคม มีส่วนทำให้ประสบการณ์ทางภาษาของผู้พูดแตกต่างกันออกไป ผู้พูดภาษาที่มีการ

ศึกษาสูงมักมีความรู้ทางภาษาต่างประเทศและมักเป็นผู้นำคำต่างประเทศมาใช้ โดยผู้พูดเหล่านี้จะออกเสียงใกล้กับคำต่างประเทศที่คนไทยรู้จัก เช่น คำว่า tennis ผู้รู้ภาษาอังกฤษมากจะเสียง -s ท้ายคำให้ การออกเสียงคำยืมเทนนิสตัวย -s ท้ายคำนั้น อาจทำให้ผู้ไม่รู้ภาษาอังกฤษแต่มีความนิยมผู้ที่มีการศึกษาสูงออกเสียงตามไป ถ้ามีผู้ออกเสียงจำนวนมากขึ้น เสียง -s ซึ่งไม่เคยปรากฏห้ายคำในระบบเสียงภาษาไทยมาก่อนก็อาจปรากฏได้เป็นของธรรมชาติไป จึงกล่าวได้ว่าฐานะทางสังคม และความรู้สึกของผู้พูดภาษา เกี่ยวกับฐานะทางสังคมของตนและของผู้พูดคนอื่นๆอาจมีส่วนผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในภาษาขึ้นได้

ยังที่จริงแล้วปัจจัยข้อนี้เป็นสิ่งเดียวกับปัจจัยตัวผู้พูดที่ทำให้ภาษามีการแปรในรูปแบบต่างๆกัน ตั้งที่ได้กล่าวแล้วในบทที่ 4 ลักษณะความแตกต่างทางเพศ อายุ การศึกษา ฐานะทางสังคม ฯลฯ ล้วนแต่ทำให้เกิดรูปภาษาที่แตกต่างกันอันจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงของภาษาเมื่อเวลาผ่านไปในที่สุด

7.1.3 ความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการ

ความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการ มีส่วนทำให้ภาษาโดยเฉพาะคลังคำเปลี่ยนไปได้อย่างรวดเร็ว ความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการมีผลทำให้เกิดสิ่งของใหม่ๆ ความคิดใหม่ๆ ขึ้น ซึ่งมีความจำเป็นที่จะต้องหาคำที่จะใช้พูดถึงสิ่งของหรือความคิดใหม่ๆนั้น ภาษาทุกภาษาต่างๆมีวิธีการที่จะทำให้เกิดคำใหม่ๆขึ้นใช้ เช่นการสร้างคำขึ้นใหม่ อาจจะโดยวิธีผสมคำ หรือเปลี่ยนแปลงลักษณะบางประการของคำที่ใช้อยู่แล้ว อาทิ สร้างคำ น้ำแข็ง ขึ้นจากการนำคำมูล 2 คำมาผสมกัน หรือสร้างคำ โทรศัพท์ ขึ้นโดยวิธีการ合成แบบไวยากรณ์สันสกฤต หรือยึดคำต่างประเทศที่ใช้รียกสิ่งนั้นเข้ามา เช่น คอมพิวเตอร์ หรือแปลงคำต่างประเทศนั้นให้เป็นคำในภาษาของตน เช่น การชาด ซึ่งเป็นคำไทยที่แปลจาก Red Cross วิธีการยึดศัพท์ก็คือ แปลศัพท์ก็คือมีผลโดยตรงกับการเปลี่ยนแปลงในคลังคำ และอาจมีผลกระทบทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางระบบเสียงของภาษาหนึ่งๆได้

นอกจากที่ความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการจะมีส่วนผลักดันให้มีการสร้างคำใหม่ๆขึ้นแล้ว บางครั้งคำเก่าๆก็เปลี่ยนความหมายความความเจริญก้าวหน้า เช่น ในภาษาอังกฤษ pen เคยหมายถึงปากกาชนิดแบบต้องจิ้มหมึก เมื่อพูดถึง pen คนที่พูดภาษาอังกฤษบ้านก็จะนึกถึงปากกาถูกลิ่นหรือหมึกซึ่งโดยไม่นึกถึงปากกาชนิดเลย ดังนั้นจึงยากต่อให้รู้ความหมายของคำว่า pen นั้นเปลี่ยนไป ตามวิรัตนของการของปากกานอกจากปัจจัยหลักดังที่ได้กล่าวมาแล้วยังมีปัจจัยอีกๆที่ควรกล่าวถึงอีกเช่น เหตุการณ์ทางการเมืองซึ่งอาจส่งผลกระทบกับการเปลี่ยนแปลงอนาคต การที่รัฐบาลไทยสมัยพลเอกเปรมติณสูลานนท์ เรียกร้องอย่างเป็นทางการใน พ.ศ.2531 ให้มีการออกเสียงตัว r-l และเสียงควบกล้ำให้ชัดเจนนั้น มีผลทำให้การออกเสียงเปลี่ยนแปลงจากเสียง r เป็น l และจากเสียงพยัญชนะควบกล้ำเป็นเสียงพยัญชนะเดียวกันลดลง การเรียกร้องของรัฐบาลทำให้เกิด

การศึกษาด้วยหัวใจไปว่าการไม่ออกเสียงตัว ร หรือเสียงควบกล้ำให้ชัดเจนนั้น เป็นการออกเสียงภาษาไทยที่ไม่ได้มาตรฐาน ผู้พูดภาษาไทยเป็นจำนวนมากที่มีค่านิยมของการพูดภาษา มาตรฐานย่อลงต้องระวังการพูดของเข้าให้คงความมาตรฐาน หรือตัดแปลงการพูดของเข้าให้เข้าสู่ระดับมาตรฐาน ผลก็คือกระบวนการเปลี่ยนแปลงจากเสียง ร ถ และจากเสียงควบกล้ำเป็นเสียงพัญญาณเดียวจะลดลง

ข้อสังเกตในเรื่องปัจจัยต่างๆที่ได้กล่าวมาแล้วก็คือ ถึงแม้ว่าการเปลี่ยนแปลงของภาษาอาจเกิดเป็นผลจากปัจจัยเหล่านี้ก็ตาม แต่เราไม่อาจท่านายได้ว่าเมื่อมีปัจจัยเหล่านี้อย่างไรย่างหนึ่งแล้ว จะมีผลทำให้ภาษาเปลี่ยนแปลง ความสำคัญในการออกเสียงเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ภาษาอาจเปลี่ยนแปลง แต่เหตุการณ์ทางการเมืองเช่น นโยบายของรัฐบาลก็อาจมีผลทำให้เกิดทางระบักันนี้ไปได้ ตั้งตัวอย่างที่ยกมาแล้ว ซึ่งอาจสรุปได้ว่าการเปลี่ยนแปลงของภาษานั้นไม่อาจกำหนดได้ ในเวลาปัจจุบันเรายังแค่เห็นความแตกต่าง หรือการแพร่ของภาษา และอาจจะมองเห็นความโน้มเอียงไปในทางใดทางหนึ่งในกลุ่มผู้พูด แต่เราไม่สามารถแน่ใจได้ว่าความโน้มเอียงเหล่านี้จะมีผลสุดท้ายเป็นการเปลี่ยนแปลงทางภาษาได้หรือไม่

7.2 กระบวนการที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในภาษา

เราได้กล่าวถึงปัจจัยต่างๆที่อาจมีผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในภาษามาแล้ว ในตอนนี้เราจะได้กล่าวถึงกระบวนการหรือกลไกที่เป็นเหตุให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้น กระบวนการเหล่านี้เป็นกระบวนการที่นักภาษาศาสตร์ใช้อธิบายเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงทางภาษาเกิดขึ้นแล้ว กล่าวอีกนัยหนึ่ง กระบวนการเหล่านี้เป็นกระบวนการอธิบายการเปลี่ยนแปลง มิใช่กระบวนการท่านายการเปลี่ยนแปลง

7.2.1 กระบวนการกรากลายเสียง (Sound Change)

ถ้าเราศึกษาภาษา 2 สมัยและพบว่ามีการเปลี่ยนแปลงทางเสียง เราจะเห็นว่า การเปลี่ยนแปลงทางเสียงเหล่านี้เกิดขึ้นจากประเภทต่าง ๆ ของการกลายเสียงต่อไปนี้ เช่น

7.2.1.1 การกลมกลืนเสียง (assimilation) การออกเสียงคำว่า congress เป็น คองเกรส แสดงให้เห็นว่ามีการกลมกลืนเสียงเกิดขึ้น คือ เสียง น(ŋ) ซึ่งอยู่ใกล้กับเสียง ɔ เกิดกลมกลืนให้เข้ากับเสียง ɔ มากขึ้น โดยกลยဏะเป็นเสียง ɔ ซึ่งมีความเหมือน ก มากยิ่งขึ้น

7.2.1.2 การเพิ่มเสียง (sound insertion) คำว่า glimpse ในภาษาอังกฤษ ปัจจุบันถ้าเทียบกับคำเดิมว่า glimsen แล้วจะเห็นว่ามีการเพิ่มเสียง -p- เข้าไป คำว่า école "โรงเรียน" ในภาษาฝรั่งเศสเมื่อเทียบกับภาษาละตินว่า

scola (หรือ school ในภาษาอังกฤษ) แล้วก็จะเห็นว่า ภาษาฝรั่งเศสมีการเพิ่มเสียง e เข้าไปที่ต้นคำ

7.2.1.3 การสูญเสีย (sound loss) การสูญเสียมักเป็นการค่อเนื่องจากการที่เสียงเหล่านั้นอยู่ในพยางค์ที่ไม่ลงเสียงหนัก หรืออยู่ในตำแหน่งที่ผู้พูดไม่ลงเสียงหนัก เช่น ในภาษาไทย คำ 2 พยางค์จะมีพยางค์หนึ่งที่ลงเสียงเบากว่าอีกพยางค์หนึ่ง เช่น ในคำว่า หนังสือ ผู้พูดคนไทยส่วนใหญ่ออกเสียงว่า นังสือ โดยมีพยางค์แรกไม่ลงเสียงหนัก การไม่ลงเสียงหนักในพยางค์นี้มีผลทำให้เสียงระหว่างพยางค์ลดครุ่ปลง เช่น จากเสียง อา เป็นเสียง อะ หรือ เออะ บางครั้งเสียงวรรณยุกต์ก็เปลี่ยนไป ในการพื่นของหนังสือ วรรณยุกต์ในพยางค์ต้นกล้ายเป็นเสียงกลางแทนเสียงจัตวา

ในคำว่า มะม่วง เราจะเห็นว่าพยางค์แรกไม่ลงเสียงหนัก มีเสียงระหว่าง อะ หรือ เออะ และมีเสียงวรรณยุกต์กลาง ถ้าเราเทียบคำนี้กับ หมากม่วง ในภาษาซึ่งปรากฏในสาริกหลักที่ 1 เราจะเห็นว่าสระในพยางค์แรกของคำนี้มีเสียงยาว คือ อา และมีเสียงพยัญชนะท้ายคือ -ก ด้วย เราอาจอธิบายการเปลี่ยนแปลงของ หมากม่วง -----> มะม่วง ได้ว่าเกิดจากการที่พยางค์แรกคือ หมาก ไม่ลงเสียงหนัก ทำให้เกิดการลดเสียงระหว่าง เป็น อะ เป็น หมากม่วง และเมื่อเกิดการสูญเสียงพยัญชนะท้าย-ก และการเปลี่ยนแปลงทางเสียงวรรณยุกต์ด้วย คำนี้จึงกลายมาออกเสียงเป็นมะม่วง การสูญเสียงท้ายก็ไม่ลงเสียงหนัก อย่างเช่นในกรณีของ หมากม่วง -----> มะม่วง นี่ เป็นเรื่องปกติที่เกิดขึ้นในภาษาต่างๆ

กระบวนการกล้ายเสียงที่ยกมาเนี้ยเป็นบางกระบวนการเท่านั้น ยังมีกระบวนการอื่นๆอีกมากซึ่งจะมีผลกับภาษาแตกต่างกันไป บางกระบวนการก็มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงหลักๆของภาษา เช่นกรณีของการลงเสียงเบาในพยางค์และทำให้เกิดการสูญเสียงในคำนำของภาษาอังกฤษ และพยายามเลียนแบบเสียงของทางไวยากรณ์ (ดู 6.2.3) บางกระบวนการก็เกิดกับเสียงของคำเป็นคำๆไป เช่น การลับที่ของเสียง(metathesis) คำว่า ask ปัจจุบันเมื่อเทียบกับ axian ซึ่งออกเสียงเป็น aksian ในภาษาอังกฤษเก่า เป็นตัวอย่างของการลับที่ของ -ks เป็น -sk

7.2.3 การยืมคำ (Lexical Borrowing)

ชุมชนใดก็ตามเมื่อมีการติดต่อกับชุมชนอื่นย่อมพบเห็นสิ่งที่แปลกออกไป นับแต่ข้าวของ เครื่องใช้ อาหารการกิน ตลอดจนความคิดที่แตกต่างออกไป เมื่อจะต้องพูดถึงสิ่งของใหม่ๆหรือความคิดใหม่ๆ ที่ต่างออกไปนี้ก็เกิดความจำเป็นที่จะต้องหาคำมาใช้เพื่อให้สื่อกับผู้ฟังได้ การหาคำใหม่มาใช้นั้นทำได้ด้วยวิธีการต่างๆ เช่น ใช้คำในภาษาที่มีอยู่แล้ว และมีความหมายใกล้เคียงกับความหมายใหม่ ชนชาติ Angles หรืออังกฤษแต่เดิมนั้นเรียกเทพเจ้าที่ตนนับถือว่า god เมื่อมา住เข้ามาในอาณาจักรโรมันก็เรียกพระผู้เป็นเจ้าว่า god หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือใช้คำว่า god ซึ่งเดิมหมายถึงเทพเจ้าของพวกคนมาใช้หมาย

ถึง พระเป็นเจ้าในศาสนาคริสต์ คำๆนี้จึงมีความหมายเปลี่ยนไป อีกเวชีการหนึ่งที่ใช้กันมากก็คือ การสร้างคำขึ้นใหม่ด้วยวิธีการอื่นๆที่มีอยู่ในภาษาเช่น ในภาษาไทยใช้การประสมคำให้เป็นคำประสม ตัวอย่างเช่น เมื่อวันนี้แข็งซึ่งเป็นของใหม่ไม่เคยเห็นหรือนึกมาก่อน คนไทยก็ประสม น้ำ เข้ากับ แข็ง เป็น น้ำแข็ง เพื่อสื่อความหมายนี้ นอกจาก การประสมคำแล้ว ภาษาไทยยังใช้วิธีการスマสที่เรียกว่า "スマส" ได้แก่วิธีการที่เอาศัพท์ตั้งแต่ 2 ศัพท์ขึ้นไปมาต่อเป็นศัพท์เดียวกันตามหลักไวยากรณ์บาลีสันสกฤต ซึ่งไทยนำมาตัดแปลงใช้คำ เช่น โทรศัพท์ เป็นตัวอย่างของการนำคำ โทร (สันสกฤต) มาスマสกับ ศัพท์ (สันสกฤต) เพื่อหมายถึงการติดต่อแบบหนึ่งเมื่อผู้พูดกับผู้ฟังอยู่ไกลจากกัน คำๆนี้เป็นคำขึ้นไม่ปรากฏใช้ในภาษาบาลีหรือสันสกฤตแต่ไทยสร้างขึ้นเอง โดยอาศัยหลักการスマส วิธีการอีกชีวิธีหนึ่งซึ่งใช้กันมากคือ วิธีการยืมคำภาษาต่างประเทศ วิธีการนี้เป็นวิธีการที่ง่ายมากที่สุดและมีผลกระทบทางภาษาหลายประการ

7.2.3.1 คำยืมทับศัพท์ (Loan Words)

วิธีการยืมคำภาษาต่างประเทศเข้ามาใช้นั้นมีมากกว่าหนึ่งวิธี การยืมคำแบบทับศัพท์เป็นวิธีการหนึ่งซึ่งง่ายที่สุด สะดวกและรวดเร็วที่สุด คำที่ยืมแบบทับศัพท์เข้ามานั้น โดยทั่วไป มักจะถูกตัดแปลงให้เข้ากับระบบเสียงของภาษาผู้ยืม เพื่อให้ออกเสียงได้ง่ายเช่น การปรับเสียงเช่นนี้มีลักษณะเป็นแบบแผนขั้นๆ ตัวอย่าง เช่น คำยืมภาษาฝรั่งเศสที่มีเสียง อิ เมื่อเข้าไปอยู่ในภาษาอังกฤษจะเปลี่ยนเป็น ไอ เช่น fine [ฟีน] > fine [ไฟน์], lion [ลิ-ອอง] lion [ไล-อون] คำรั่งเศสที่มีเสียง อุ หรือที่เขียนด้วย on เมื่อยืมเข้าไปในภาษาอังกฤษ จะออกเสียงเป็น เ�า เช่น epouse [ເອ-ປູສ] > spouse [สเปาส์] คำภาษาอังกฤษที่มีเสามาใช้ในภาษาไทยก็แสดงการปรับเข้ากับระบบเสียงของไทย กล่าวคือคำในภาษาอังกฤษทุกคำต้องมีพยางค์ที่ลงเสียงหนัก 1 พยางค์ เช่น computer, number เมื่อถูกยืมเข้ามาในภาษาไทยแบบทับศัพท์ก็มักจะลงเสียงหนักที่พยางค์สุดท้ายเสมอ ในบางครั้งพยางค์สุดท้ายนี้ก็จะออกเสียงเป็นเสียงสูงตควรรณยุกต์โถด้วย เช่น computer ซึ่งเป็น การลงเสียงหนักในพยางค์สุดท้ายของคำยืนนี้เข้ากับระบบภาษาไทยในคำที่เป็นคำสองพยางค์เช่นไป ที่ส่วนมากก็ลงเสียงหนักที่พยางค์สุดท้าย เช่น การบ้าน ไฟฟ้านาฬิกา อีกตัวอย่างหนึ่งคือคำว่า stew ซึ่งมีพยัญชนะประสม st- อยู่ต้นพยางค์ เมื่อยืมเข้ามาในภาษาไทยซึ่งไม่มีพยัญชนะประสมแบบนี้ คนไทยก็ปรับให้ออกเสียงง่ายเช่นโดยการเพิ่มเสียง อะ (อะ) เข้าไปหลัง s ทำให้คำนี้ออกเสียงเป็น 2 พยางค์ คือ สะตุ

นอกจากการตัดแปลงคำยืนให้เข้ากับระบบเสียงของภาษาผู้ยืมแล้ว ยังมีการตัดแปลงคำยืนให้เข้ากับระบบไวยากรณ์ของภาษาผู้ยืminster เช่น คำนามภาษาอังกฤษในปัจจุบัน ไม่บ่งเพศ (gender) แต่ในภาษาเยอร์มันคำนามยังคงลักษณะที่คำนามต้องบ่งเพศว่าเป็น คำนามเพศชาย (masculine noun) คำนามเพศหญิง (feminine noun) หรือ คำนามที่ไม่มีเพศ (neuter noun) เมื่อยืมคำนามจากภาษาอังกฤษเข้าไปในภาษาเยอร์มัน คำนามเหล่านั้นก็จะต้องบ่งเพศ โดยทั่วไปก็มีวิธีการ 2 อย่างที่ใช้ในการให้เพศ

แก่คำนามที่ยึดเข้าไป วิธีหนึ่งก็คือดูจากรูปทางเสียงของคำ อีกวิธีหนึ่งก็คือ ดูว่าคำที่ยึดเข้าไปนั้นมีความหมายเกี่ยวข้องกับคำใดบ้างในภาษาเยอร์มัน โดยทั่วไปคำนามเยอร์มันที่เป็นเพศหญิง จะลงคำยเลียง -a แต่คำนามเพศชายและไม่มีเพศจะลงคำยเลียงพยัญชนะ เพราะฉะนั้นคำว่า stress ถ้ายึดเข้าไปในภาษาเยอร์มัน ก็จะถูกกำหนดให้เป็นคำนามเพศชาย หรือคำนามไม่มีเพศ ระหว่างคำนามเพศชายกับไม่มีเพศ ก็อาจใช้วิธีที่ 2 คือ ถูกความหมายของคำยึดว่าใกล้เคียงทางความหมายกับคำใด คำว่า stress ใกล้เคียงทางความหมายกับ Kampf "การต่อสู้แข่งขัน" หรือ Druck "ความกดดัน" ซึ่งเป็นคำนามเพศชาย ทั้งๆ ดังนั้น stress ซึ่งมีความหมายไปในทางเดียวกันจึงถูกกำหนดให้เป็นคำนามเพศชาย

นอกจากคำจะถูกเปลี่ยนแปลงให้เข้ากับระบบเสียงหรือระบบไวยากรณ์ของภาษาผู้ยึดแล้ว คำยึดยังได้รับการเปลี่ยนแปลงในด้านความหมายของคำอีกด้วย เรื่องการเปลี่ยนแปลงทางความหมายนี้ เป็นเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นได้ง่ายและมักเป็นเรื่องเฉพาะคำ ด้วยย่าง เช่น Aaalah ในภาษาอาหรับ แต่เดิมเป็นส่วนของคำใช้ประกอบหน้าคำอื่นเพื่อบ่งความหมายว่าเป็นเครื่องจักรเครื่องกล เมื่อยึดเข้ามาในภาษาไทยเป็นอะไหล่ มีความหมายว่า ชื่นส่วนของเครื่องจักรที่นำมาเปลี่ยนແแทบทองเก่า ความหมายนี้ใกล้เคียงกับความหมายเดิม แต่คำ อะไหล่ ยังมีความหมายเพิ่มขึ้นอีกว่า "ของสำรองซึ่งเตรียมไว้ใช้ในเวลาจำเป็นหรือต้องการ โดยของนั้นไม่จำเป็นต้องเป็นเครื่องจักรก็ได้" เช่น เราอาจพูดว่า "แบบบันทึกเสียงแบบนี้ไม่มีข่ายที่ยะลา คุณน่าจะซื้อไปเป็นอะไหล่สัก 5-6 กลั้ก"

จึงกล่าวได้ว่าคำยึดที่เข้ามาในภาษาของผู้ยึดจะได้รับการตัดแปลงทั้งในทางเสียง ไวยากรณ์ หรือความหมายอย่างโดยย่างหนึ่ง หรือมากกว่า 1 อย่างก็ได้ การตัดแปลงนั้น ส่วนใหญ่ก็จะเป็นการเปลี่ยนแปลงทางเสียงให้เข้ากับระบบเสียงของภาษาผู้ยึด ถ้าคำภาษาต่างประเทศมีลักษณะทางเสียงใกล้เคียงกับระบบเสียงของภาษาผู้ยึดก็อาจไม่มีการตัดแปลงมาก ถ้ามีลักษณะทางเสียงต่างจากระบบเสียงของผู้ยึดมาก การตัดแปลงก็เห็นได้ชัดเจน และคำที่ถูกยึดเข้ามาหากมักเห็นได้ชัดว่าเป็นคำยึด

การตัดแปลงทางเสียงของคำยึดตามที่กล่าวมานี้อาจทำให้เข้าใจว่าคำยึดแบบทั่วศพที่ในภาษาใดก็ความจะกำหนดให้ง่ายว่าเป็นคำยึด เพราะมีลักษณะที่เห็นได้ชัดเจน จริงอยู่ ถ้ายึดเข้ามาไม่นานนัก ผู้ยึดก็ยังอาจมองเห็นได้ชัดเจนว่าเป็นคำยึด แต่เมื่อเวลาล่วงเลยไป และคำนั้นมีการเปลี่ยนแปลงไปพร้อมกับคำอื่นๆ ที่เป็นคำเดิมในภาษาหนึ่งๆแล้ว คำยึดก็จะกลมกลืนไปกับคำเดิมในภาษานั้นจนยากที่จะจำแนกออกได้ เหตุนี้จึงมักมีการถกเถียงกันว่า คำนั้นๆเป็นคำยึด เป็นคำเดิมในภาษา หรือเป็นคำที่ทั้งสองภาษาต่างก็ยึดมาจากภาษาที่ 3 เช่น คำว่า ลุง ในภาษาเยมร ออกเสียงว่า ลุง มีความหมายตรงกับคำไทยว่า งา ที่แปลว่า เมล็ดพีชนิดหนึ่ง คำว่า ลุง นั้นถ้าตัด'เสียง' ล ออกก็จะมีเสียงคล้ายคำว่า 'งา' ในภาษาไทยมาก จนน่าคิดว่าคำนี้จะไม่ใช่คำไทยเดิม อย่างไรก็ได้คำว่า งา ก็ใช้ในภาษาไทย

ทั่วๆไป อาจเป็นไปได้ว่าคำนี้มิใช่คำดั้งเดิมของทั้งไทยและเขมร แต่ทั้งสองภาษาต่างก็ยึดมาจากภาษาที่ 3 ค่วยกัน และต่างก็มีการเปลี่ยนแปลงในภาษากลางๆ

คำว่า ทาง "สัตว์คุณเลือดคน" นั้น เยมรใช้ เดิมๆ หมายถึงปลิงบก คำนี้พบในภาษาไทยทั่วไป จนลงความเห็นนอนใจได้ว่าเป็นคำไทยแต่เดิมหรือเป็นคำเขมรแต่เดิม คำที่เป็นปัญหาแบบตัวอย่างที่ยกมาเนี้ยงฟื้อกันมากในภาษาไทย เป็นเครื่องหมายแสดงว่า คำยึดในภาษานั้น เมื่อเข้ามาในภาษาแล้วบางครั้งก็ยากที่จะตัดสินได้ว่าคำนั้น เป็นคำยึด หรือไม่

ในการยึดคำภาษาต่างประเทศแบบทับศัพท์เข้ามานั้น ถ้าผู้ยึดไม่รู้ภาษาต่างประเทศ ก็อาจมีกรณีของคำยึดทับศัพท์แบบชาวบ้าน ไคแก่การนำศัพท์ต่างประเทศมาเทียบเสียงกับคำในภาษากลางๆที่คนรู้จักความหมาย เช่น หันแควร เป็นคำยึดทับศัพท์แบบชาวบ้านในภาษาไทย ซึ่งเกิดจากการยึดศัพท์ภาษาอังกฤษว่า Henry เข้ามาสมัยรัชกาลที่ 3 คนไทยในสมัยนั้นพึงเสียงคำ Henry ในภาษาอังกฤษแล้วลากเข้าหาคำไทยที่คนรู้จักและรู้ความหมาย คือ หันแควร ตัวอย่างอื่นๆ เช่น โกรด ชื่อไม่ประดับชนิดหนึ่งจาก Croton การถากคำยึดเข้าหาคำที่มีความหมายในภาษากลางๆ บางครั้งก็มีผลต่อเนื่องให้เกิดการสร้างคำศัพท์ตามแบบชื่นมาอีกด้วย เช่น ในภาษาอังกฤษ คำยึด hamburger เป็นคำยึดทับศัพท์จากภาษาเยอรมันที่เข้ามาพร้อมกับอาหารชนิดหนึ่งซึ่งเป็นอาหารของชาวเยอรมันเมือง Hamburg ชาวอเมริกันจำนวนมากมีได้แก่เสียงคำว่า Hamburg แต่คุ้นเคยกับคำว่า ham จึงลากคำ hamburger เข้าไปให้มีความหมายว่า เป็นอาหารที่มีแฮมประกอบ ดังนั้นจึงตั้งชื่ออาหารเลียนแบบจากแฮมเป็นเนื้อสัตว์อื่นหรืออาหารชนิดอื่น เช่น Tunaburger Cheeseburger ตัวอย่างที่ยกมาเนี้ยงเป็นตัวอย่างการตัดคำผิดที่ แต่ก็แสดงให้เห็นการที่ชาวบ้านยึดคำทับศัพท์แต่ขาดความรู้ในภาษาที่คนยึดเข้ามา จึงลากศัพท์ต่างประเทศที่ยึดให้เข้ากับคำในภาษากลางๆที่คนรู้ความหมาย ผลก็คือทำให้เกิดคำศัพท์ใหม่ที่ทำให้มองไม่เห็นรากศัพท์เดิม

นอกจากคำยึดที่เข้ามาอยู่ในอีกภาษาหนึ่ง อาจจะมีการเปลี่ยนแปลงทางเสียงในคำนั้น เพื่อให้ผู้ยึดออกเสียงได้สะทวកแล้ว การยึดก็อาจแสดงผลในทางตรงข้ามก็คือทำให้ระบบเสียงในภาษาผู้ยึดเปลี่ยนไป กล่าวคือคำยึดทับศัพท์อาจมีผลกับระบบเสียงของผู้ยึดได้ในลักษณะที่ทำให้เกิดมีเสียงเพิ่มขึ้นในภาษาหรือทำให้เสียงซึ่งมีอยู่แล้วในภาษาผู้ยึดมีหน้าที่แตกต่างของไป ในภาษาไทยคำยึดภาษาอังกฤษที่มีเสียง -1 ทำให้คนไทยจำนวนไม่น้อยเริ่มออกเสียง -1 ท้ายคำได้ เช่น พุกนозд และ บีด ทั้งๆที่ในระบบเสียงภาษาไทย ไม่มีเสียง 1 เกิดท้ายคำ ถ้าหากการออกเสียง -1 ท้ายคำจะหายใจออกมากขึ้นในหมู่ผู้พูดภาษาไทย และคำยึดทับศัพท์ที่มีเสียง -1 มีมากขึ้น และใช้บ่อยขึ้น ระบบเสียงของคนไทยก็อาจเปลี่ยนไปในลักษณะที่ 1 อาจเกิดได้ทั้งต้นและท้ายคำ ในภาษาอังกฤษเก่า f จะออกเสียงเป็น f เนพาะเมื่อเกิดต้นคำและท้ายคำ เสียง v จะปรากฏระหว่างสะท้านน จะไม่ปรากฏต้นหรือท้ายคำ ต่อมาก็การยึดคำภาษาฝรั่งเศสเข้าไปในภาษาอังกฤษจำนวนมาก ในบรรดา

คำยิมเหล่านี้มีคำที่มีเสียง v อยู่ต้นคำก็มี เช่น veal เมื่อเทียบกับ feel ซึ่งเป็นคำยังกฤษแต่เดิม ผลก็คือในคำแห่งต้นคำเสียง v ปรากฏได้เช่นเดียวกับ f

ด้วยเหตุนี้จึงกล่าวไว้ว่า การยิมคำภาษาต่างประเทศเข้ามานั้นมีใช้แต่คำศัพท์ที่ยิมจะต้องปรับปูเสียงให้เข้ากับระบบเสียงของภาษาผู้ยิมเท่านั้น แต่ระบบเสียงของภาษาผู้ยิมนั้นเองอาจมีการเปลี่ยนแปลงได้

นอกจากอิทธิพลในเรื่องเสียงแล้ว คำยิมทับศัพท์ยังอาจทำให้เกิดผลกับระบบโครงสร้างของคำในภาษาผู้ยิมได้ คำยิมทับศัพท์ภาษาฝรั่งเศสในภาษาอังกฤษเช่น comfortable agreeable variable tolerable มีอยู่เป็นจำนวนมาก จนทำให้คนอังกฤษสังเกตเห็นส่วนลงท้าย -able ได้ชัดเจน ผลก็คือคนอังกฤษนำเอาส่วนลงท้าย -able ซึ่งได้จากคำยิมภาษาฝรั่งเศสเหล่านี้ไปเติมเข้ากับคำอังกฤษแท้ๆ เช่นใช้ในคำว่า drink, eat, punish เป็น drinkable, eatable, punishable สรุปได้ว่า คำยิมในภาษาฝรั่งเศสที่ลงท้าย -able ทำให้เกิดการสร้างคำศัพท์การใช้ -able ซึ่งในภาษาอังกฤษ ถึงแม้ว่าภาษาอังกฤษจะมีได้ยิมวิธีการสร้างคำแบบนี้จากภาษาฝรั่งเศสโดยตรงก็ตาม

ในภาษาไทยของเรามีลักษณะการสร้างคำโดยใช้วิธีการแบบของเขมร ทั้งๆที่เรามีได้ยิมวิธีการมาโดยตรง แต่การที่ยิมคำเข้ามาในภาษาไทยทำให้แลเห็นวิธีการสร้างคำเช่นนี้ และจึงเกิดการใช้วิธีการสร้างคำแบบเขมรกับคำไทยแท้ เช่น ไทยยิม อาช-ยា-นา-ชา (มีการเติมหน่วยกลางศัพท์ -อาช- เข้ากับคำว่า อา) ตรวจ - คำตรวจ (มีการเติมหน่วยกลางศัพท์ -คำ- เข้ากับ ตรวจ) และคำเขมรยึดจำนานวนมากในลักษณะเดียวกันนี้เข้ามาในภาษาไทย ในที่สุดก็มีการใช้การเติมหน่วยกลางคำเขียนกับคำไทยเอง เช่น จ่าย - จำหน่าย เกิด-กำเนิด เป็นต้น

7.2.3.2 คำยิมแบบแปล (Loan Translation Words)

ในการกล่าวถึงสิ่งที่ชนชาติหนึ่งไม่เคยมีหรือไม่เคยรู้จัก หรือการกล่าวถึง ความคิดเห็นของธรรม ซึ่งไม่ใช่ความคิดหรือนามธรรมที่ชนชาตินั้นนิยมคิดมาก่อน ไม่ใช่เรื่องง่าย การคิดคำเขียนใหม่โดยใช้วิธีการในภาษาของตนให้ได้ความหมายตรงกันเป็นหนทางที่ดี แต่มักกินเวลาและไม่ทันการ การยิมคำแบบทับศัพท์เข้ามาไม่อาจสื่อความหมายได้สำหรับผู้พูดที่ไม่รู้จักของหรือความคิดเช่นนั้นมาก่อน วิธีอีกวิธีหนึ่งซึ่งอาจทำให้ผู้พูดเข้าใจได้ไม่ยากนัก ก็คือ การแปลคำที่แทนสิ่งของหรือแทนความคิดชนิดตัวต่อตัว เช่น middle-man ภาษาไทยนำ มาแปลว่า "คนกลาง" ซึ่งเป็นการแปลตรงตัว ระหว่าง middle กับ กลาง และ man กับ คน standpoint "จุดยืน" ก็เป็นการแปลแบบตรงตัวเช่นกัน สิ่งที่ควรสังเกต จากตัวอย่างก็คือ แม้จะเป็นการแปลแบบตัวต่อตัวแต่ก็ยังมีการรักษาโครงสร้างแบบหน่วยหลักหน่วยขยายในภาษาของตนไว้ ในตัวอย่าง middleman หน่วยขยายคือคำศัพท์ "middle" อยู่หน้าคำหลักคือคำนาม "man" ตามแบบโครงสร้างของภาษาอังกฤษ แต่ใน

"คนกลาง" หน่วยหลักคำนำม "คน" อุทหน้าหน่วยขยาย "กลาง" ซึ่งเป็นแบบโครงสร้างในภาษาไทย

การยึดแบบแปลนลักษณะน่าสนใจในลักษณะที่เป็นกีกกลางระหว่างการยึดแบบทับศพที่ซึ่งเป็นการนำศพที่ภาษาต่างประเทศพร้อมความหมายเข้ามาใช้โดยตรง กับการสร้างคำขึ้นใหม่ "word coinage" ซึ่งนับเป็นการยึดความหมายแต่ใช้วิธีการสร้างคำขึ้นใหม่โดยให้มีความหมายตรงกับคำในภาษาต่างประเทศ การยึดแบบแปลนมีคือยึดคำแบบตรงๆเข้ามาแบบทับศพที่ ในขณะเดียวกันก็ไม่ต้องใช้เวลาในการคิดคำขึ้นใหม่

7.2.4 การเทียบแบบ (Analogy)

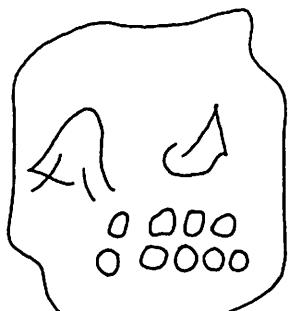
กระบวนการอีกกระบวนการหนึ่งซึ่งมีผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในภาษาคือการเทียบแบบ คำว่าเทียบแบบนอกให้ทราบว่า จะต้องมีแบบทางภาษาอยู่และมีการเปลี่ยนแปลงตามแบบนั้น ในภาษาอังกฤษคำกริยาส่วนใหญ่แสดงออกตัวโดยการเพิ่ม -ed เข้าหัวคำกริยา แต่ก็มีกริยาอีกส่วนหนึ่งอยู่ในลักษณะยกเว้นโดยมีการผันรูปแสดงออกตัวโดยไม่ใช้วิธีการเพิ่ม -ed เช่น bring brought มีผู้สังเกตเห็นนิองฯว่าเต็กล่อรั่งใช้ bringed แทน brought การใช้ bringed นี้จัดเป็นตัวอย่างแสดงการเทียบแบบกับกริยาอื่นๆส่วนใหญ่ในภาษาอังกฤษ กล่าวกันว่ากระบวนการเทียบแบบตามตัวอย่างที่ยกมาเนี้ยงเกิดติดต่อกันเรื่อย ๆ ในภาษาอังกฤษ เพราะฉะนั้นตัวอย่างของ swim ซึ่งเคยใช้ swam บัดนี้คงส่วนใหญ่ใช้ swummed แทนแล้ว เพราะฉะนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า การเทียบแบบเป็นกระบวนการที่อาจทำให้ลักษณะยกเว้นค่อยๆหายไป ถ้าเทียบกับกระบวนการกล้ายเสียงใน 7.2.1 และ กระบวนการการเทียบแบบมีการเกิดน้อยกว่ากระบวนการกล้ายเสียงมาก

กล่าวโดยสรุป ในบรรดากระบวนการที่มีผลทำให้ภาษาเกิดการเปลี่ยนแปลงนั้น กระบวนการยึดคำ เป็นกระบวนการเกิดติดต่อเรื่อยๆ ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงนั้น กระบวนการกล้ายเสียง เป็นกระบวนการที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงกับระบบเสียงได้มากที่สุด สำหรับกระบวนการสุดท้ายคือการเทียบแบบนั้น เป็นกระบวนการที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางภาษาในวงแคบที่สุด

บทที่ 8

ระบบตัวเขียน

ถึงแม้ว่ามนุษย์จะมีภาษาพูดที่ใช้สื่อความรู้สึก ความนึกคิด และสารอื่นๆ ในระหว่างกันแล้วก็ตาม แต่มนุษย์ก็ยังคงมีความต้องการที่จะสื่อความรู้สึกนึกคิดและสารต่างๆ ในรูปแบบอื่นๆ อีก หลักฐานภาษาพูดโบราณในถ้ำหินแสดงความต้องการที่จะสื่อความรู้สึก และอารมณ์ของผู้ว่าด้วยคินของชาวสูมีเรียนในเมืองโปลีเมียเมื่อประมาณ 6,000 ปีมาแล้ว เป็นหลักฐานแสดงความต้องการของชาวสูมีเรียนในการส่งสารเรื่องราวที่เกี่ยวกับการซื้อขายหรือการส่งปัญช์ระหว่างกัน ดังตัวอย่างข้างล่างนี้

ศิลปะ :

"ส่งวัวตัวผู้ และตัวเมียมาจำนวน 54 ตัว"

หลักฐานตามที่กล่าวมานี้ ชี้ให้เห็นว่ามนุษย์ตั้งแต่สมัยโบราณมาแล้ว ต้องการสื่อสารรับส่งสารที่นอกเหนือไปจากภาษาพูด ถ้าเราสามารถน่าจะเห็นได้ในมนุษย์ซึ่งมีความต้องการสื่อสารอื่นนอกเหนือจากภาษาพูด ก็อาจเป็นได้ว่าภาษาพูดซึ่งเรายอมรับกันโดยทั่วไปว่ามีประสิทธิภาพสูงในการส่งสารนั้น แท้จริงแล้วก็มีข้อจำกัดในเรื่องเวลา กล่าวคือ ภาษาพูด คงอยู่ในช่วงเวลาเดียวกับปัจจุบันเท่านั้น เมื่อพูดแล้วสารที่พูดไปแล้วนั้นก็เป็นอนันต์สุดไป ไม่สามารถยืนยันได้นอกจากความทรงจำ ควยเหตุนี้ในสมัยที่ยังไม่มีการบันทึกเสียงไว้ในแบบบันทึกเสียงอย่างในปัจจุบัน จึงมีความจำเป็นต้องบันทึกสารเพื่อให้เป็นหลักฐานด้วยระบบตัวเขียน

อย่างไรก็ตาม เราไม่สามารถพูดได้ว่าความจำเป็นที่จะต้องบันทึกสารมีอยู่ในก่อตุ้นมนุษย์ทุกกลุ่ม กลุ่มชนที่พูดภาษาบางภาษาไม่มีความพยากรณ์ที่จะสร้างระบบตัวเขียนอันเป็นระบบสื่อสารที่ไม่ใช่เสียง กล่าวได้ว่าไม่ใช่ทุกภาษาพูดจะมีระบบตัวเขียน ภาษาร้องขอฟรีกันบางแห่งไม่มีตัวเขียน พากผีคงเหลือ หรือ melantri ในประเทศไทย ก็ไม่มีระบบตัวเขียน

การมีระบบตัวเขียนช่วยให้คนรุ่นหลังได้ทราบเรื่องราวในอดีต ความเป็นมา ชีวิต ความเป็นอยู่ของคนรุ่นก่อนๆ และเป็นหลักฐานสำคัญย่างหนึ่งในการสันนิษฐานอารยธรรม แรกๆ ของมนุษย์ได้สมบูรณ์เช่น

8.1 วิวัฒนาการของตัวเขียน

ได้กล่าวไว้ในตอนต้นว่า มีภาพวาดหรือสลักหินบนผนังถ้ำในยุโรปถ่ายแห่งเป็นรูปสัตว์บ้าง รูปอื่นที่ศิลปะหมายไม่ออกบ้าง ภาพวาดและสลักหินเหล่านี้ ผู้เขียนชาวญี่ปุ่น การอ่านเรื่องกันว่าคงแสดงความเชื่อบางอย่าง หรืออาจเป็นการเขียนภาพเพื่อความสุนทรีย์ และคงไม่มีความเกี่ยวข้องกับภาษา อย่างไรก็ตามรูปเขียนบางรูปของพวกริบเดียนแครง สังสารบอกเนื้อความบางอย่าง เช่น ภาพคนเขียนม้าหกคันเมื่อรูปแพะยืนเอียงๆ อยู่ข้างๆ ที่เป็นภาพวาดอยู่ใกล้ๆ กันทางซ้ายขวาเป็นของพวกริบเดียนแครงในนิวเมกซิกो

รูปภาพนี้เห็นได้ว่ามีเทคนิคการสังสารว่า "ทางซ้ายขวาเป็นแต่แพะ" คนเขียนม้าควรระวังถ้าจะใช้ทางนี้" สักษณะการสังสารเช่นนี้เห็นได้ว่าเป็นการสังสารที่บอกความคิดรวมๆ และไม่มีความเกี่ยวข้องกับภาษาพูดหรือกับเสียง รูปเขียนที่สังสารแบบรวมโดยไม่เกี่ยวข้องกับภาษานี้ เรียกว่า ภาพความคิด (ideogramme)

ภาพความคิดเช่นนี้ถ้าพิจารณาแล้วจะเห็นได้ว่า อาจสังสารถึงผู้ใดก็ได้โดยไม่จำกัด ว่าผู้นั้นจะพูดภาษาใด ป้ายจราจร เช่น

1. บอกความว่า "ถนนเลี้ยว"
2. บอกความว่า "เป็นทางเดิน"

ก็มีลักษณะเป็นภาพความคิดเช่นเดียวกัน ป้ายจราจรเหล่านี้สามารถสื่อสารกับผู้ที่พูดภาษาใดก็ได้

ได้กล่าวแล้วว่า ภาพความคิดข้างต้นนี้ยังไม่มีความสัมพันธ์กับภาษาโดยตรง กล่าวคือ ยังไม่มีความเกี่ยวข้องกับความหมายของคำใดคำหนึ่ง หรือเสียงของคำใดคำหนึ่งโดย สัญลักษณ์ที่เริ่มนี้มีความสัมพันธ์กับภาษา คือ สัญลักษณ์รูปคล้าย หรือ logogramme สัญลักษณ์รูปคล้ายอาจมีได้หลายแบบ แบบแรกเป็นสัญลักษณ์ที่แทนสิ่งของหรือวัตถุนั้นโดยตรง ตั้งนั้นจึงสื่อความหมายของคำนั้นไปด้วย เช่น ⓧ เป็นสัญลักษณ์ที่แทนดวงอาทิตย์ ที่ใช้แทนคำว่า "มีความหมายว่า ดวงอาทิตย์" ⚡ เป็นสัญลักษณ์แทนน้ำ ใช้แทนคำที่มีความหมายว่า "น้ำ" เป็นต้น สัญลักษณ์รูปคล้ายอีกแบบหนึ่ง คือแบบที่ใช้รูปวัตถุหรือสิ่งของแต่ไม่ได้ให้ความหมายที่ตรงกับรูปนั้น กลับให้ความหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น สัญลักษณ์รูปคล้ายดวงอาทิตย์ มีได้มีความหมายถึง "ดวงอาทิตย์" เท่านั้น แต่หมายถึง "กลางวัน" ซึ่งมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับดวงอาทิตย์ หรือ อาจมีความหมายว่า "สว่าง" ซึ่งมีความหมายเกี่ยวข้องกับดวงอาทิตย์ ก็ได้

สัญลักษณ์รูปคล้ายนี้มีหลายกลุ่มที่ใช้ ได้แก่ พากศูมีเรียน ซึ่งอาศัยอยู่ในเขตเมโสโปเตเมีย พากอียิปต์ และพากจีน สัญลักษณ์รูปคล้ายที่กลุ่มนี้เหล่านี้ใช้เป็นสัญลักษณ์รุ่นแรกๆ จะเห็นได้จากตัวอย่างข้างล่างนี้

	พากศูมีเรียน	อียิปต์	จีน
ดวงดาว	*	X	□ □
พระอาทิตย์	⌚	○	□
น้ำ	⤒	⤓	⤔
วัว	⤖	⤗	⤘

จะเห็นได้ว่าสัญลักษณ์เหล่านี้มีรูปคล้ายของจริง อย่างไรก็ตามต่อมาสัญลักษณ์เหล่านี้ก็ได้มีวิวัฒนาการห่างจากของจริงมากขึ้น อักษรรูปลิ่ม (cuneiform) ของพากศูมีเรียนสมัยหลัง แสดงวิวัฒนาการการเขียนที่ใช้การกดโคนใบอ่อนลงในเบี้ยดินเหนียว ทำให้มีลักษณะเหมือนรูปลิ่ม ยังเป็นที่มาของคำกริยา cuneiform ตั้งตัวอย่างต่อไปนี้

(2)

(รัว)

"รัว 2 ตัว"

"พระอาทิตย์"

จากตัวอย่างจะเห็นได้ว่า อักษรรูปลิ่มได้เคลื่อนห่างจากอักษรรูปภาพแทนความคิดในสมัยแรกของชาวอียิปต์เรียน ดังที่แสดงไว้ในตารางข้างบน

สำหรับพากอีปต์โบราณ พากที่ใช้สัญลักษณ์รูปคล้ายคือพากพระ ดังนั้น สัญลักษณ์เหล่านี้จึงได้ชื่อว่า hieroglyphic อันเป็นภาษากรีกหมายถึง "อักษรศักดิ์สิทธิ์" สัญลักษณ์รูปคล้ายของอียิปต์ หรือ hieroglyphic ของอียิปต์ในสมัยแรกๆ ก็เป็นเช่นเดียวกับสัญลักษณ์รุนแรงของพากอียิปต์เรียน คือมีรูปใกล้เคียงกับของจริง แต่ต่อมา สัญลักษณ์รูปคล้ายของอียิปต์ก็มีวิวัฒนาการห่างจากรูปเดิม

กลุ่มนี้อีกชาติหนึ่งซึ่งใช้สัญลักษณ์รูปคล้ายก็คือชนชาติจีน สัญลักษณ์ของชนชาติจีน ถึงแม้จะมีวิวัฒนาการเปลี่ยนแปลงห่างจากรูปเดิม และถึงแม้จะมีสัญลักษณ์บางรูปใช้แทนเสียงของพยางค์ แต่ชนชาติจีนก็ยังคงใช้สัญลักษณ์ตัวเขียนที่เป็นรูปคล้ายแทนความหมายของคำอยู่แม้ในปัจจุบัน ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างข้างล่างนี้

แบบเก่า

แบบใหม่

木 (林)

ต้นไม้ (ป่า)

門

ประตู

田

นา

ถ้าเราพิจารณาสัญลักษณ์รูปคล้ายก็จะเห็นว่า สัญลักษณ์แบบนี้มีรีดจำกัด มาก เพราะสัญลักษณ์จะเป็นไปได้เฉพาะคำนามที่เป็นรูปธรรมซึ่งมีรูปร่างเขียนได้ ถ้าคำนามนั้น

แสดงความหมายที่เป็นนามธรรมหรือคำที่แสดงคำกริยา เช่น หิว เปื้อ คิด การเขียนรูป เป็นสัญลักษณ์แทนก็เป็นไปได้ยาก ปัญหาเหล่านี้ทำให้เกิดการใช้สัญลักษณ์แทนความหมาย ของคำๆ หนึ่งสำหรับคำอื่นๆ หนึ่งที่มีเสียงเหมือนกัน แต่มีความหมายต่างกันด้วย กล่าว ยกนัยหนึ่งมีการใช้สัญลักษณ์เดียวกันสำหรับคำพ้องเสียง (homonyms) เช่น สมมติว่าในภาษาไทยใช้สัญลักษณ์รูปคล้าย หมายถึง ภาษา เรายาจนำสัญลักษณ์รูปคล้ายนี้มาใช้ หมายถึง สรรพนาม "เขา" ซึ่งมีเสียงเหมือนกันได้ วิธีการตั้งกล่าวนี้เป็นขั้นตอนสำคัญ เพราะเป็นการเริ่มใช้สัญลักษณ์มาสัมพันธ์กับเสียง สัญลักษณ์ที่ใช้แทนเสียงนี้ เรียกว่า สัญลักษณ์เสียงของคำ (robust) เราอาจเขียนประโยคภาษาไทยโดยใช้สัญลักษณ์เสียงของคำเป็นตัวอย่างได้ดังนี้

(ตัวผู้ขอตาม)

เนื่องจากคำบางคำในภาษาเป็นคำพยางค์เดียว ตั้งนั้นสัญลักษณ์ที่ใช้แทนเสียงของคำก็เท่ากับเป็นสัญลักษณ์ที่แทนเสียงของพยางค์ด้วย ต่อมาจึงเกิดการใช้สัญลักษณ์แทนเสียงพยางค์ (syllabary) และหลังจากนั้นก็มีการใช้รูปสัญลักษณ์แทนแต่ละเสียงพยัญชนะตัวของคำหรือพยางค์ เช่น พวක อิบป์ ซึ่งคิดเห็นโดยใช้รูปสัญลักษณ์นี้

แทนคำว่า mulov "นกสูก" ต่อมาก็ใช้สัญลักษณ์เดียวกันนี้ แทนเสียง /m/ ซึ่งเป็นเสียงพยัญชนะต้นของคำ

จะเห็นได้ว่าวิวัฒนาการที่สัญลักษณ์เริ่มแทนเสียงของคำ แทนเสียงของพยางค์ และแทนเสียงพยัญชนะต้น เช่นนี้ นำมาสู่ระบบการใช้สัญลักษณ์แทนเสียงแต่ละเสียงในภาษาหรือระบบตัวอักษร (Alphabet writing system) ในที่สุด

ระบบตัวเขียนที่ใช้อักษรแทนเสียงที่ใช้กันอยู่ในภาษาต่างๆ ในปัจจุบันนี้ กล่าวได้ว่า มีต้นกำเนิดจากระบบตัวเขียนของพวกเชไม่ (Semitic) ตัวอักษรของพวกเชไม่เองก็ได้ วิวัฒนาการมาจากสัญลักษณ์ที่ใช้แทนเสียงพยัญชนะต้นของพวกอิบป์ ตัวอย่างเช่นพวก เชไม่ใช้ **א** (ซึ่งมีรูปคล้ายหัวรัว) แทนเสียง /?/ ในคำ /alef/ ซึ่งมีความหมายว่า "รัว" และใช้ **ב** (ซึ่งมีรูปคล้ายบ้าน) แทนเสียง /b/ ในคำ /bet/ ซึ่งมีความหมายว่า "บ้าน" อักษรแทนเสียงเหล่านี้มีชื่อรึเรียกตามเสียงของคำนั้น เช่น **א** ก็เรียก alef เป็นต้น ต่อมาพวกพีนิเชียน (Phoenician) ซึ่งเป็นพวกเดินเรือค้าขายสำคัญใน

สมัยโบราณได้นำอักษรของพากเชไมท์ไปถ่ายทอดให้กับพากกรีก ซึ่งได้คิดคิดแบ่งอักษรบางตัวของพากเชไมท์มาแทนเสียงสระในภาษาของคน เนื่องจากในภาษาของคนไม่มีเสียงพยัญชนะนั้นๆ เช่น อักษร **Α** กีເເມາແທນເສີຍສະ /a/ ເສີຍ ເປັນຕົ້ນ ແລະພາກກ්ຣິກກີມຢືນວ່າອັນດຸກຂະໜາດວ່າພາກກ්ຣິກເສີຍເປັນ alpha ในภาษากรีก ໃນກີ່ສຸດໄດ້ເຮັດວຽກຫັ້ງຫຼຸດອັນດຸກຂະໜາດວ່າ alphabet ອັນເປັນຫຼືກີ່ໄດ້ຈາກຕົວອັກຂະໜາດຕົວແຮກ ຄືອ alpha **Α** ແລະ beta **Β** ຕອໄປນີ້ເປັນຕົວອຳນວຍອັກຂະໜາດວ່າພາກກ්ຣິກໃນ 2 ຕົວແຮກ

ອັກຂະໜາດວ່າພາກກ්ຣິກ

ອັກຂະໜາດວ່າພາກກ්ຣິກປະມານ 500 B.C.

Α	A
Β	B
Γ	C
Δ	D
Ε	E
Η	H
Κ	K

พากໂຮມນซຶ່ງໄດ້ຮັບອີກທີ່ພລກາງວັດນຫຣມຈາກພາກກ්ຣິກ ກີ່ໄດ້ຮັບຮະບນຕົວອັກຂະໜາດພາກກ්ຣິກມາດັດແປລັງ ໃນປັຈຸບັນຮະບນຕົວອັກຂະໜາດປະເທດໃນຍໂຣປ່ວ່າງໃໝ່ ຍກເວັນບັດແກເຮີຍ ຮັສເຕີຍ ແລະກ්ຣິກ ກີ່ເປັນຮະບນຕົວອັກຂະໜາດທີ່ສືບທອດມາຈາກຮະບນອັກຂະໜາດໂຮມນສໍາຮັບຮະບນຕົວອັກຂະໜາດໃນແນບເອເຊີຍຄາເນຍໜັ້ນ ກ່າວໄດ້ວ່າມີຈຳນວນໄຟ້ນ້ອຍທີ່ໄດ້ຮັບຕັ້ນເຄົານາຈາກອັກຂະໜາດເຖວາກ (Devanagari) ປຶ້ງເຊື່ອກັນວ່າໄດ້ຕັ້ນເຄົານາຈາກອັກຂະໜາດພາກເຊີນທີ່ອັກທອດທີ່ນີ້ ສໍາຮັບອັກຂະໜາດໄທຍ່ງໜ່ອງຂຸນຮາມຄໍາແໜ່ງມຫາຮາຊ ທຽບປະຕິບັດຮູ້ເມືອງປີ ພ.ສ. 1826 ນັ້ນ ຜູ້ເຊີ່ຍວ່າຫຼຸງກາງຕົວອັກຂະໜາດຄວາມເຫັນວ່າດັດແປລັງມາຈາກຕົວອັກຂະໜາດຫວັດ ປຶ້ງມີຕັ້ນເຄົາຈາກອັກຂະໜາດບັດລວງ ອົງອັກຂະໜາດອິນເຕີຍຜ່າຍໃຕ້

8.2 ຮະບນຕົວເຂົ້າໃນພາກາຕ່າງໆໃນປັຈຸບັນ

ໄດ້ກຳລັງນາແລ້ວຂ້າງຕັ້ນວ່າມີໃໝ່ພາກາພຸດທຸກພາກາຕ້ອງມີຮະບນຕົວເຂົ້າໃນ ແຕ່ສໍາຮັບພາກາທີ່ມີຮະບນຕົວເຂົ້າໃນນັ້ນ ສາມາຮັດແປ່ງໄດ້ເປັນ 2 ກຸລົມໃໝ່ ຄືອ ພາກາທີ່ມີຮະບນຕົວເຂົ້າໃນ

เป็นระบบตัวอักษร (Alphabetic system) และภาษาที่มีระบบตัวเขียนแบบสัญลักษณ์รูปคล้ายหรือสัญลักษณ์แทนพยางค์ (Logographic writing หรือ Syllabic Writing)

ระบบตัวเขียนแบบที่ 1 หรือระบบตัวอักษรนั้นก่อลาไว้ว่าเป็นระบบที่ใช้ในภาษา
เขียนส่วนใหญ่ ในระบบชนิดนี้ตัวอักษรตัวหนึ่งมีักษะแท่นเสียงหนึ่ง¹ พยางค์ซึ่งประกอบ
ตัวเสียงมากกว่า 1 เสียง ก็จะประกอบตัวย่อตัวอักษรหลายตัวในเวลาเขียน ระบบตัวเขียน
แบบที่ใช้อักษรแท่นเสียงนี้เป็นระบบที่มีประสิทธิภาพสูงกว่าระบบอื่นๆ เพราะใช้อักษร
จำนวนจำกัด แต่สามารถเอาตัวอักษรเหล่านั้นมาประกอบกันเป็นพยางค์ต่างๆ ได้มากมาย
เท่าที่ต้องการ การที่มีตัวอักษรจำนวนจำกัดนี้เองทำให้ สามารถมีเครื่องพิมพ์ดีดได้ และทำ
ให้การพัฒนาทางด้านการพิมพ์ดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ภาษาที่มีระบบตัวเขียนเป็นตัวอักษรนี้ยังมีลักษณะแตกต่างกันออกไปใน จำนวน
ตัวอักษรและอักษรร่วม ระบบตัวเขียนภาษาไทย และภาษาอังกฤษ และของภาษาอื่นๆส่วน
ใหญ่ของการเรียนตัวเขียนจากซ้ายไปขวา แต่บางภาษา เช่น ภาษาอาหรับ เรียนจากขวา
มาซ้าย

គំរូយោងការសិនភាពរាមវប្បធម៌

أحـبـ فـصـلـ الشـتـاءـ بـتـايـلـانـدـ الـمـعـتـدـلـ جـوـهـ الـمـبـلـونـ أـلـوـانـ أـورـاقـ أـشـجـارـهـ

ฉันชอบหน้าหน้าวในเมืองไทย อากาศไม่ร้อน ใบไม้ก็เปลี่ยนสี ดูแปลกตา

สำหรับภาษาที่เขียนจากซ้ายไปขวาแม้จะเขียนเรียงไปในทิศทางเดียวกัน แต่การเรียงตัวอักษรก็อาจมีลักษณะแตกต่างกันได้ เราลองพิจารณาภาษาไทยและภาษาอังกฤษข้างล่างนี้เป็นตัวอย่าง

ເມື່ອທຸກຄົນໄດ້ເຫັນກາພ

When all have seen the picture

จะเห็นได้ว่าภาษาไทยและภาษาอังกฤษ มีการเรียงตัวอักษรไม่เหมือนกัน ในภาษาไทย รูปประโยคได้ทั้งหน้า หลัง บน ล่าง หรือล้อมรอบพยัญชนะ ในภาษาอังกฤษ รูปประโยคที่ลัง พยัญชนะต้น (ส្តาฟ) ถ้าไม่มีพยัญชนะต้น สระก็จะเกิดต้นคำ

๑ ในตอนแรกตัวอักษรจะใช้แทนเสียง ๆ หนึ่งโดยเฉพาะ แต่เมื่อภาษาพูดมีการเปลี่ยนแปลง ทำให้เสียงบางเสียงรวมกันเป็นเสียงเดียวกัน หรือบางเสียงสูญไป ตัวเขียนแบ่งเสียงช้ากว่าและมักคงรูปคิมไว้ จึงเกิดลักษณะนี้ ตัวอักษรบางตัวอาจแทนเสียงได้หลายเสียง เช่น c ในภาษาอังกฤษ ใช้แทนเสียง /k/ ใน cat แต่แทนเสียง /s/ ใน certain ในการกลับกัน ตัวอักษรหนาโดยตัวก็อาจแทนเสียงเดียวได้ ตัวอักษรที่นี้ ก และ ค ต่างแทนเสียง /kh/ ในภาษาไทย

ภาษาที่ใช้ระบบตัวเขียนแบบที่ 2 หรือระบบตัวเขียนที่มีสัญลักษณ์รูปคล้ายหรือสัญลักษณ์แทนพยางค์ ได้แก่ ภาษาจีน ภาษาจีนเป็นภาษาที่มีระบบตัวเขียนแบบสัญลักษณ์รูปคล้ายแทนความหมายของคำหรือเสียงของพยางค์ (logographic writing and syllabic writing) นอกจากนี้วิธีเรียงตัวเขียนในการเขียนแบบเดิมจะเรียงจากบนลงล่าง และเริ่มจากขวาไปซ้ายของกระดาษมาก่อน ดังตัวอย่าง

ฉันชอบหน้าหนาวในเมืองไทย

เพราะอากาศไม่ร้อน ใบไม้ก็

เปลี่ยนสีคุ้มคลา

我喜歡泰國的冬
天，天氣不熱，樹葉
變了顏色，予人一種
新的感覺。

ในปัจจุบันจีนได้คัดแปลงวิธีการเขียนโดยเรียงเป็นบรรทัดจากซ้ายไปขวา ดังนั้น สัญลักษณ์จากตัวอย่างข้างบนจะสามารถเรียงด้วยวิธีแบบใหม่ได้เป็นดังนี้

我喜歡泰國的冬天，天氣不熱，樹葉
變了顏色，予人一種新的感覺。

ระบบตัวเขียนของจีนซึ่งมีสัญลักษณ์รูปคล้ายแทนความหมายนี้ ทำให้ผู้พูดภาษาจีนในห้องถีนค่าน้ำใจของจีนติดต่อสื่อสารเข้าหากันได้ แม้ว่าผู้พูดภาษาเหล่านี้จะออกเสียงสัญลักษณ์ต่างกัน ตัวอย่างเช่น "ตันไน" ภาษาจีนกลางบังกิ้ง ออกเสียง tan แต่ภาษาจีนแต่จีว่าออกเสียงว่า bak ภาษาจีนยกเทียนออกเสียงเป็น baw ไม่ว่าจะออกเสียงต่างกันอย่างไร สัญลักษณ์ ก็สามารถทำให้คนจีนที่พูดภาษาจีนบังกิ้ง คนจีนที่พูดแต่จีว คนจีนที่พูดยกเทียนเข้าใจตรงกันว่ากำลังสื่อสารเรื่องตันไน การใช้ระบบตัวเขียนแบบสัญลักษณ์รูปคล้ายนี้ช่วยทำให้จีนสามารถรักษาความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของประเทศໄว่ได้ ถ้าจีนใช้ระบบตัวเขียนแบบอักษรแล้วก็อาจเกิดปัญหาได้ เพราะภาษาถีนของจีนแตกต่างกันอย่างมากจนบางครั้งเก็บเหมือนคนละภาษา ถ้าใช้ระบบตัวเขียนแบบอักษรแล้ว ก็จะต้องเลือกระบบที่ใช้ของภาษาถีนใดถีนหนึ่งซึ่งเป็นต้นแบบ ซึ่งจะมีผลทำให้ผู้พูดภาษาถีนต่างๆของจีนต้องศึกษาระบบที่ใช้ของภาษาถีนแบบนั้น ปัญหาที่เกิดขึ้นก็คือการที่จะต้องตัดสินเลือกระบบที่ใช้ของภาษาพูดของถีนหนึ่งซึ่งเป็นภาษาต้นแบบ อันเป็นการตัดสินที่ทำได้ยาก และอาจก่อให้เกิดปัญหาทางการเมืองได้

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วตั้งแต่ต้นอาจสรุปได้ว่า ระบบตัวเขียนมีกำเนิดขึ้นจากความต้องการที่จะจดบันทึกภาษาพูดในบางเรื่องไว้ เช่นเรื่องเหตุการณ์สำคัญ การติดต่อซื้อขาย ก็ระบบตัวเขียนที่ใช้สัญลักษณ์รูปคล้าย และระบบตัวเขียนแบบตัวอักษรต่างก็มีวิวัฒนาการขึ้นอย่างนานและต่างกัน มีข้อดีข้อเสียของมัน สำหรับระบบตัวเขียนแบบตัวอักษรที่ภาษาส่วนใหญ่ใช้นั้น แม้ในบางภาษาจะไม่ได้มีวิวัฒนาการต่อเนื่องตั้งแต่ต้นจนสุดท้ายดังที่บรรยายไว้ข้างต้นนี้ แต่ก็เริ่มต้นจากการใช้แม่แบบตัวอักษรเดียวกัน คือตัวอักษรที่สืบทอดกันมาจากการใช้ตัวอักษรของพากเชื่อในที่

8.3 ตัวเขียนกับเสียง

แม้ว่าสัญลักษณ์ที่ใช้ในการเขียนจะถูกประคิษฐ์ขึ้นด้วยความมุ่งหมายให้แทนเสียงพูดก็ตาม แต่ถ้าเราพิจารณาการสะกดคำต่างๆ ในภาษาปัจจุบัน เราอาจจะเห็นว่ามีการออกเสียงที่ไม่ตรงกับตัวเขียน มีตัวเขียนที่เราไม่ออกเสียงในคำบางคำ มีรูปพยัญชนะหรือสารตัวเดียวที่ออกเสียงได้หลายเสียง และมีรูปพยัญชนะหรือสาร拉丁字母ที่ออกเสียงเป็นเสียงเดียว เช่น

ตัวเขียน	การออกเสียง
ชิง	[ชิง] ตัว ร ไม่ออกเสียง
ศรี	[ศี] ตัว ร ไม่ออกเสียง
ສ-ศรี-ჟ	[ສී] ตัว ส, ෂ, ຊ ออกเสียงเหมือนกัน
ไทร-ไทย	[ไช-ໄທ] ตัว ท ออกเสียงเป็น ช ກීໂດ ຖ ගීදා

ในภาษาอังกฤษตัวสะกดกับการออกเสียงที่ไม่ตรงกัน เช่น Maughm ย่านออกเสียงเหมือน Mom Worcester ออกเสียงเหมือน wooster night ออกเสียงเหมือน nite เป็นตน การที่ตัวเขียนหรือการสะกดคำไม่ตรงกับการออกเสียงนี้เป็นปัญหาสำหรับการเรียนอ่านกับผู้เรียนเรียนเสมอ ได้มีผู้พยากรณ์แก่ในเรื่องนี้อยู่เสมอ ที่เป็นที่กล่าวถึงมากที่สุดก็คือ George Bernard Shaw ซึ่งได้แสดงความคิดเห็นอย่างพรahl ถายว่าสมควรทำการปฏิรูประบบการเขียนภาษาอังกฤษให้สอดคล้องกับภาษาพูดจริง ในประเทศไทยเองก็มีผู้ประ韶อย่างเดียวันนี้อยู่ไม่น้อย ด้วยเหตุนี้จึงสมควรจะกล่าวถึงเรื่องนี้ไว้บ้างว่ามีเหตุผลหลายประการที่ควรพิจารณา ในการจะคิดปฏิรูประบบตัวเขียนให้ตรงกับเสียงคือ

1. ภาษาพูดที่ใช้ในชีวิตประจำวันย่อมมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ การปฏิรูปตัวเขียน การสะกดให้ตรงกับเสียงของคำในปัจจุบัน จะมีผลในช่วงระยะเวลาหนึ่งเท่านั้น เมื่อ

ภาษาเปลี่ยนแปลงไปเกี่ยวยกการลักษณ์อังกฤษ การปฏิรูปการสะกดคำจะต้องเกิดขึ้นอยู่เรื่อยไป

2. การไม่แก้ไขตัวสะกดทำให้สามารถสืบประวัติของคำได้ว่าคำนี้เคยใช้ในสมัยใด มีความหมายใด การเขียนคำว่า night แทน nite ช่วยทำให้เราทราบว่าคำนี้มีใช้มาตั้งแต่สมัย Chaucer คำว่า ถนน ถ้าจะเขียนให้ตรงกับเสียงเป็น *ถนนละมาก ก็ทำให้ไม่เห็นรากศัพท์คำนี้และทำให้เข้าใจความหมายของคำนั้นผิดพลาดไปได้

3. ตัวเขียนเป็นตัวเขื่อมภาษาถี่น้ำต่างๆเข้าไว้ด้วยกันอย่างหนึ่ง การที่เราใช้ตัวเขียนแบบไทยกรุงเทพฯนั้น ทำให้คนพูดไทยถี่นั้นเห็น ถี่นักลัง ถี่นไค ถี่นตะวันออกเฉียงเหนือ เข้าใจกันได้หมด แต่นอนที่เขายาวย่านออกเสียงคำว่า พ่อ โดยเสียงภาษาถี่นของเขางেะ ต่างกันไป ถ้าเราบังคับให้ตัวเขียนตรงกับเสียงที่ออกแล้ว ทุกภาษาถี่นจะต้องมีการเขียนที่แตกต่างกัน ผลที่ได้รับอาจจะเป็นความยุ่งยากทางการปกครอง ในเรื่องนี้ถ้าเราพิจารณาตัวอย่างของตัวเขียนจีนก็อาจจะเห็นได้ชัดว่า สัญลักษณ์คล้ายรูปที่คนจีนใช้ในภาษาเขียนนั้น มีได้มีความสัมพันธ์กับเสียงโดยตรง และด้วยเหตุนั้นจึงสามารถใช้ได้กับทุกภาษาถี่นของจีนได้ และทำให้การติดต่อสื่อสารสำหรับชาวจีนในท้องถิ่นต่างๆเป็นไปได้ ถ้าเราพิจารณาการเขียน คำว่าการใช้ตัวอักษรของไทยในลักษณะเดียวกันนี้กับเรื่องภาษาถี่นแล้ว เราอาจจะเห็นว่าการปฏิรูปตัวเขียนให้ตรงกับเสียงในภาษามาตรฐานนั้นอาจทำให้เกิดผลกระทบทางการเมืองได้

อย่างไรก็ตี ในการศึกษาภาษาทางภาษาศาสตร์นั้น ผู้ศึกษาจะต้องบรรยายเสียงในภาษาให้แม่นตรง จึงเกิดความจำเป็นที่จะต้องมีสัญลักษณ์แทนเสียงที่อยู่ในลักษณะหนึ่งต่อหนึ่ง หรือที่เรียกว่า ส�팅อักษร (Phonetic Alphabet) สทอักษรเหล่านี้ นักภาษาศาสตร์ตั้งขึ้นเพื่อใช้ในการถ่ายเสียงมนุษย์ที่มีอยู่ในภาษาต่างๆ ดังนั้นเสียงที่มีลักษณะเดียวกันนี้ในภาษาไทย อังกฤษ เอสกิโม ก็จะถ่ายออกด้วยสัญลักษณ์เดียวกัน และไม่ว่าเสียงนั้นจะเป็นเสียงในปี 1826 หรือ 1960 หรือ 1987 ถ้าเป็นเสียงเดียวกันก็จะใช้สัญลักษณ์เดียว เพราะฉะนั้น [p] ก็แทนเสียงต้นในคำว่า เป็น หรือเสียงที่สองในคำว่า spy และถ้ามีเสียงตั้งกล่าวไม่ว่าในสมัยใดก็จะใช้สัญลักษณ์นี้ทั้งสิ้น ด้วยเหตุนี้สทอักษรจึงเป็นตัวเขียนที่จะไม่ถูกกระบวนการระเทือนด้วยการเปลี่ยนแปลงในภาษาแต่อย่างใด และจึงเป็นตัวเขียนแทนเสียงที่มีคุณสมบัติแตกต่างไปจากตัวเขียนในภาษาเขียนทั่วไป

สรุปได้ว่า ตัวอักษรที่ใช้ในระบบตัวเขียนนั้นมีได้แทนเสียงพุคในปัจจุบันได้ชนิดหนึ่ง คือหนึ่ง จึงเกิดการลักษณ์ในเรื่องตัวสะกดและการออกเสียง ถ้าจะลดการออกเสียงออกเป็นอักษรชนิดหนึ่งต่อหนึ่ง ก็จะเป็นต้องใช้สทอักษร เช่น

ถนน ถอดเสียงโดยตรงโดยสทอักษร เป็น [sathonlamaak]

การใช้สทอักษรเพื่อให้ออกเสียงได้ถูกต้องนี้ เราจะพบในพจนานุกรมทั่วไป

8.4 ภาษาเขียนกับภาษาพูด

ปอยครั้งที่เราเคยได้ยินการพูดว่า คนนั้น "พูดเหมือนภาษาเยียน" หรือ "เยียนเหมือนภาษาพูด" การพูดเช่นนี้แสดงให้เห็นว่าภาษาเขียนกับภาษาพูดไม่ใช่สิ่งเดียวกัน หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือแม้ว่าภาษาเขียนจะใช้ระบบสัญลักษณ์ที่แทนเสียงในภาษาพูดก็ตาม แต่ภาษาเขียนก็ไม่อาจถ่ายทอดทุกสิ่งในภาษาพูดได้ทั้งหมด ยิ่งกว่านั้นภาษาเขียนเองก็มีลักษณะเฉพาะของมันเอง

ที่ว่าภาษาเขียนไม่สามารถถ่ายทอดภาษาพูดได้ทั้งหมดนั้นเราจะเห็นได้จากการที่สารบางอย่าง อาทิ สารที่แสดงอารมณ์ เช่น ความไม่พอใจ ซึ่งในเวลาพูดเราใช้ท่วงท่าของเสียงแสดงนั้น ไม่มีสัญลักษณ์ใดที่แทนได้โดยตรง ในการถ่ายทอดเรื่องใช้ภาษาเขียนว่า "ด้วยความไม่พอใจ" มืออยู่บังเมื่อนกันที่ในภาษาเขียนมีสัญลักษณ์หรือเครื่องหมายที่ถ่ายทอดอารมณ์ แต่ก็น้อยมาก เช่น ! ถ่ายทอดความตกใจ หรือ ? ถ่ายทอดความแปลกใจ หรือสงสัย เช่น ตาย! เข้าเดินเข้ามาแล้ว! หรือ เข้าเดินเข้ามาแล้ว ?

ประโยคเขียนภาษาอังกฤษว่า John whispered the message to Bill and then he whispered it to Mary. นั้น ย่านแล้วกำกวน เพราะอาจเป็นได้ทั้ง John หรือ Bill ที่ไปกระซิบบอก Mary ถ้าเป็นภาษาพูด ถ้าผู้พูดลงเสียงหนักที่ he ก็ต้องหมายความว่า Bill เป็นผู้กระซิบบอก Mary แต่ถ้าผู้ธรรมชาติไม่ได้ลงเสียงหนักที่ he ก็หมายความว่า John เป็นผู้กระซิบ ในการนี้เช่นนี้ภาษาเขียนไม่สามารถจะแสดงได้ยกเว้นแต่จะมีการชี้เดินให้หรือลงตัวหนักที่ he

จากตัวอย่างข้างบนนี้แสดงให้เห็นว่า แม้ภาษาเขียนจะพยายามถ่ายทอดภาษาพูดให้ได้ใกล้ที่สุดเท่าได้ก็ตาม ก็ยังไม่สามารถที่จะถ่ายทอดได้อย่างบริบูรณ์ ภาษาเขียนจึงมีลักษณะเฉพาะซึ่งต่างจากภาษาพูด นอกจากนั้นในด้านการใช้คำภาษาเขียนก็ต่างจากภาษาพูด คำว่า เท่าใด หรือ เท่าไร เมื่อใด หรือ เมื่อไร จะถูก翻开เป็น "เท่าไหร" หรือ "ท่าไหร" และ "เมื่อไหร" หรือ "เมื่อไร" ในภาษาพูด ประโยคในภาษาเขียนจะระบุและมักมีการใช้คำมากกว่าเพื่อให้เกิดความชัดเจนดังตัวอย่างต่อไปนี้

ภาษาเขียน

เมื่อเวลาประมาณ 9.00 นาฬิกา ในเขตอำเภอทุ่งสง มีฝนตกหนักและพายุกระซอก ทำให้บ้านเรือนราษฎรในเขตนี้เสียหายไปหลายหลังค่าเรือน

ภาษาพูด

"เมื่อตอน 9 โมงที่อำเภอทุ่งสง ฝนตกหนักแล้วก็มีพายุด้วย บ้านพังไปหลายหลัง"

สรุปได้ว่าเมื่อพูดถึงภาษาเขียนนั้น เรายาจ妮กถึงภาษาเขียนซึ่งต้องการ ถ่ายทอดภาษาพูดโดยตรง หรือภาษาเขียนซึ่งมีลักษณะเฉพาะแตกต่างจากภาษาพูดเป็นภาษาซึ่งต้องการการผูกพันและความรำนาญ ซึ่งต้องเรียนรู้ต่างหากจากความสามารถทางภาษาพูด

บทที่ 9

โครงสร้างของภาษา : ว่าด้วยเสียง

ในบทที่ 7 เราได้เห็นแล้วว่าภาษาต่างๆในโลกอาจจับกันเข้าเป็นภาษาในคระງุลภาษาต่างๆกัน ภาษาที่อยู่ในคระງุลภาษาเดียวกันก็จะมีความคล้ายคลึงกันมากกว่าภาษาที่อยู่ในคระງุลภาษาที่ต่างกัน ความคล้ายคลึงส่วนใหญ่จะเห็นได้จากการที่คำในภาษาเหล่านั้น มีเสียงและความหมายใกล้เคียงกัน หากจะมีความแตกต่างในเรื่องเสียงของคำ ความแตกต่างเหล่านั้นก็จะสามารถถอดรหัสออกได้ย่างมีระบบ พิจารณาตามแนวโน้มเช่นนี้คุณเมื่อันว่าภาษาที่อยู่ในคระງุลภาษาต่างกันจะต้องมีความแตกต่างกันเหล่านั้น จริงอยู่ถ้าเราเอาผู้พูดภาษาจากคระງุลภาษาที่ต่างกัน เช่น เอาผู้พูดภาษาจีน ซึ่งอยู่ในคระງุลชีโน-ทิเบตัน มาพูดกับผู้พูดภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นภาษาในคระງุลอินโดยุโรปียน โดยต่างคนต่างพูดภาษาของตนแล้ว ผู้พูดทั้ง 2 ภาษาจะไม่เข้าใจกัน อย่างไรก็ตามถ้าเราพิจารณาผ่านความต่างนี้ไปแล้ว เราจะเห็นว่าภาษาที่มนุษย์ใช้อยู่ในโลกนี้ไม่ว่าจะอยู่ในคระງุลภาษาเดียวกันหรือต่างคระງุลกัน ก็มีความละม้ายคล้ายคลึงกันในองค์ประกอบหลัก ในลักษณะเดียวกับที่มนุษย์ให้ไว้ผ่านโคตรสร้างของมนุษย์เหมือนกัน เช่นมีแขน 2 แขน ชา 2 ชา ตา 2 ตา หู 2 หู มีผอม ชุมก ฯลฯ ในโครงสร้างหลักนี้อาจมีลักษณะแตกต่างกันได้ เช่น พาก อารยันมีชุมกต่อ ขณะที่พากมองโกเลียนจะมีชุมกแบบกว่า หรือขณะที่พากมองโกเลียนมีผอม สีดำเท่านั้น พากอารยันอาจจะมีผอมสีทอง สีแดงหรือสีดำก็ได้ แต่ไม่ว่าจะต่างกันอย่างไร มนุษย์ทุกคนก็ต้องมีชุมก และต้องมีผอม

ในบทต่อไปนี้ เราจะมาศึกษากันถึงองค์ประกอบหลักของภาษาว่ามีอะไรบ้าง เมื่อได้ทราบลักษณะขององค์ประกอบหลักแล้ว เราจะสามารถถอดลักษณะของภาษาต่างๆในองค์ประกอบหลักที่ปรากฏในภาษาต่างๆอย่างชัดเจนยิ่งขึ้น

ภาษาทุกภาษาประกอบขึ้นด้วยเสียงและความหมาย ทั้งสองส่วนนี้มีความสัมพันธ์กัน แต่ก็อาจพิจารณาแยกจากกันได้ มีผู้เปรียบเสียงและความหมายของภาษาว่าเหมือนกับค้าน 2 ค้านของเรียบง่ายเดียวกัน แม้ไม่อาจแยกจากกันได้ เพราะเป็นส่วนประกอบของเรียบง่ายเดียวกับความของแยกจากกันได้

ระหว่างเสียงกับความหมายเราจะเห็นได้ว่า เสียงมีลักษณะที่เป็นรูปธรรมมากกว่าความหมาย ทั้งนี้เพราะเรารายได้ยินเสียงได้ในขณะที่ความหมายไม่อาจได้ยินหรือเห็นได้ ดังนั้นเมื่อเทียบกับเสียงแล้ว ความหมายก็อยู่ในลักษณะนามธรรม

บทนี้จะว่าด้วยเรื่องเสียงก่อน เพื่อจะได้ทราบว่าเมื่อพูดถึงเสียงในโครงสร้างของภาษาหนึ่นเราต้องถืออะไรกันบ้าง

9.1 เสียงในภาษา

ในทุกภาษาผู้พูดมีคำเปล่งเสียงที่จะเสียง แต่เปล่งเสียงอย่างมาเป็นคำหรือกลุ่มคำ เช่น

เพญศรี : ทำไม่นาสาย (กลุ่มคำ)

ราศรี : รถติดเป็นบ้าเลย (กลุ่มคำ)

เพญศรี : พรุ่งนีจะเข้ามาหรือเปล่า (กลุ่มคำ)

ราศรี : มา (คำ)

จากตัวอย่างข้างบนเราจะเห็นได้ว่าหน่วยที่สั้นที่สุดก็คือ มา ซึ่งเป็นคำ นอกจากนั้นก็เป็นกลุ่มคำทั้งสิ้น เสียงคำว่า มา ซึ่งเราเห็นว่าสั้นที่สุดแล้วนั้น แท้จริงยังประกอบด้วยเสียงต่างๆ ที่เล็กลงไปอีก เราจะเห็นความจริงข้อนี้ได้ถ้าเราเทียบ มา กับ ตา เราจะเห็นได้ว่าทั้ง 2 คำนี้มีความแตกต่างกันที่เสียงพยัญชนะ เมื่อเราเทียบ มา กับ มี เราจะเห็นว่าความนี้ความต่างไม่อยู่ที่เสียงพยัญชนะแต่อยู่ที่เสียงสรร และถ้าเราเทียบ มา กับ ม้า เวลาจะเห็นว่าความต่างอยู่ที่เสียงวรรณยุกต์ จากตัวอย่างการเปรียบเทียบคำ 3 คู่นี้ ทำให้เห็นได้ว่าคำที่ว่าเล็กที่สุดนั้นยังอาจแตกออกได้เป็นเสียงพยัญชนะ เสียงสรร และเสียงวรรณยุกต์ และเมื่อเสียงเหล่านี้รวมกัน ก็ทำให้เกิดเป็นกลุ่มของเสียงซึ่งอาจเป็น พยางค์ ซึ่งไม่มีความหมาย หรือ คำ ซึ่งมีความหมาย

นอกจากการรวมของเสียงพยัญชนะ เสียงสรร และเสียงวรรณยุกต์เข้าเป็นพยางค์ หรือบางครั้งก็เป็นคำด้วยแล้ว ในเวลาเราพูดเรายังมีการลงเสียงหนักเบาและการหุคพุค ประกอบด้วย นอกจากรสเสียงหนักเบาแล้วก็ยังมีการออกเสียงสูงต่ำของถ้อยคำอีกด้วย เช่น ราศรีพูดว่า มา โดยใช้เสียงสูงต่ำได้ 2 แบบ แบบแรกเป็นเสียงสูงต่ำที่ให้ข้อมูลตามธรรมชาติ อีกแบบหนึ่งเป็นเสียงสูงต่ำที่แสดงการเน้นคำเป็นพิเศษ ด้วยเหตุนี้จึงอาจสรุปได้ว่า ในการพูดถึงเสียงในภาษาหนึ่น เราจะต้องกล่าวถึง

ก. เสียงพยัญชนะ เสียงสรร และเสียงวรรณยุกต์

ข. พยางค์

ค. การลงเสียงหนักเบา และการหุคพุค

ง. ทำนองเสียง

9.2 เสียงพยัญชนะ เสียงสรระ และเสียงวรรณยุกต์

เสียงพยัญชนะ เสียงสรระ และเสียงวรรณยุกต์ เป็นหน่วยในภาษาที่มีขนาดเล็กที่สุด เราไม่สามารถจำแนกถ้อยคำในภาษาได้ ยกเป็นหน่วยที่มีขนาดเล็กลงไปกว่าหน่วยเหล่านี้ ไม่ได้อีก เราสามารถหาหน่วยที่เล็กที่สุดในภาษาได้ภาษาหนึ่งได้คือวิธีง่ายๆ คือ ใช้การ เทียบคำที่มีเสียงคล้ายคลึงกัน แต่มีความหมายต่างกัน แล้วหาดูว่ามีส่วนใดของคำที่เหมือน กันและส่วนใดที่ต่างกัน ต่อไปนี้เป็นตัวอย่างของการหาหน่วยคั่งกล่าวในภาษาไทย เราอาจ เริ่มโดยเทียบคำว่า สาย กับ หาย

สาย - "เวลาระหว่างเข้ากับเที่ย"

หาย - "สูญ, หายไม่พบ, ไม่ปรากฏ"

จะได้ยินว่า ส่วนที่ต่างกันของคำหั้งสองได้แก่เสียงพยัญชนะต้น ส่วนที่เหมือนกันได้แก่ เสียงสรระ เสียงพยัญชนะท้ายและเสียงวรรณยุกต์ ดังนั้นเสียงพยัญชนะต้นของคำหั้งสอง คือ เสียงที่แทนควยตัวอักษร ส และ ห ตามลำดับจึงเป็นหน่วยเสียงพยัญชนะ 2 หน่วย เสียงในภาษาไทย

หากเทียบคำว่า พิช กับคำว่า เพชร

พิช - "สิ่งที่ร้ายเป็นอันตรายแก่ร่างกาย"

เพชร - "ชื่อแก้วที่แข็งที่สุดและมีน้ำแพร่แพร่ไว้กว่าพลอยอื่นๆ"

จะได้ยินว่า ส่วนที่ต่างกันของคำหั้งสองได้แก่เสียงสรระ ส่วนที่เหมือนกันได้แก่เสียงพยัญชนะ ต้น เสียงพยัญชนะท้ายและเสียงวรรณยุกต์ ดังนั้นเสียงสรระของคำหั้งสอง คือ สรร = และสรร =-ะ ตามลำดับจึงเป็นหน่วยเสียงสรระ 2 หน่วยเสียงในภาษาไทย

และหากเทียบคำว่า หน้า กับ น้ำ

หน้า - "ส่วนของศีรษะตั้งแต่หน้าผากลงมาจนถึงคาง"

น้ำ - "น้องของแม่"

จะได้ยินว่า ส่วนที่ต่างกันของคำหั้งสองคือเสียงวรรณยุกต์ ส่วนที่เหมือนกันได้แก่เสียงพยัญชนะ ต้น และเสียงสรระ ดังนั้นเสียงวรรณยุกต์ของคำหั้งสอง คือเสียงวรรณยุกต์โภและเสียง วรรณยุกต์ครีตามลำดับจึงเป็นหน่วยเสียงวรรณยุกต์ 2 หน่วยเสียงในภาษาไทย

หากเราใช้วิธีการเปรียบเทียบดังกล่าวกับคำชุดอื่นๆ ในภาษาไทยอีกหลายชุด ใน ที่สุดเราจะได้หน่วยที่มีขนาดเล็กที่สุดในภาษาไทยทั้งหมด และหากเราทดลองใช้วิธีการ เคียงกันนี้กับคำในภาษาอื่นๆ ที่ละภาษา เราจะได้ผลในลักษณะเดียวกัน ต่อไปนี้จะยก ตัวอย่างจากภาษาอังกฤษ เราอาจเริ่มโดยเทียบคำว่า pen กับ ten

pen - "ปากกา"

ten - "สิบ"

จะได้ยินว่า ส่วนที่ต่างกันของคำทั้งสองได้แก่เสียงพยัญชนะต้น ส่วนที่เหมือนกันได้แก่เสียงสาระ และเสียงพยัญชนะท้าย ดังนั้นเสียงพยัญชนะต้นของคำทั้งสอง คือ เสียงที่แทนด้วยตัวอักษร p และ t ตามลำดับ จึงเป็นหน่วยเสียงพยัญชนะ 2 หน่วยเสียงในภาษาอังกฤษ

และหากเทียบคำว่า cut กับ cat

cut - "ตัด"

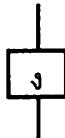
cat - "แมว"

จะได้ยินว่า ส่วนที่ต่างกันของคำทั้งสองได้แก่เสียงสาระ ส่วนที่เหมือนกันได้แก่เสียงพยัญชนะต้น และเสียงพยัญชนะท้าย ดังนั้นเสียงสาระของคำทั้งสอง คือ เสียงที่แทนด้วยตัวอักษร n และ a ตามลำดับ จึงเป็นหน่วยเสียงสาระ 2 หน่วยเสียงในภาษาอังกฤษ

หน่วยที่มีขนาดเล็กที่สุดในภาษาเรียกว่า "หน่วยเสียง" ภาษาทุกภาษา มีหน่วยเสียงสาระและหน่วยเสียงพยัญชนะ หน่วยเสียงวรรณยุกต์นั้นมีอยู่ในบางภาษาเท่านั้น เช่น ภาษาไทย ภาษาจีน ภาษาบันตูในทวีปแอฟริกาและภาษาเมืองเชโกในประเทศเม็กซิโก

หน่วยเสียงแต่ละหน่วยไม่ว่าจะเป็นหน่วยเสียงพยัญชนะ หน่วยเสียงสาระ หรือหน่วยเสียงวรรณยุกต์มีบทบาทเหมือนกัน คือจำแนกความหมายของคำในภาษานั้นๆ ตัวอย่าง เช่น เสียงพยัญชนะที่แทนด้วยตัวอักษร g เป็นหน่วยเสียงในภาษาไทย หากใช้หน่วยเสียงนี้ แทนที่เสียงพยัญชนะต้นของคำ can จะได้คำงาน ซึ่งเป็นคำอีกคำหนึ่งในภาษาไทยที่มีความหมายแตกต่างออกไป ดังในแผนภูมิต่อไปนี้

can - "ไม่สำหรับทำหรือหามสิ่งของต่างๆ"

งาน - "สิ่งหรือเรื่องที่ทำ"

ถ้าใช้หน่วยเสียงนี้แทนที่เสียงพยัญชนะตัวสะกดก็จะได้คำ งาน ซึ่งเป็นอีกคำหนึ่งและมีความหมายอีกความหมายหนึ่ง

กาน - "ไม่สำหรับหานหรือหามสิ่งของต่างๆ"

กาง - "ส่วนของร่างกายที่อยู่ใต้ปาก"

ในภาษาอังกฤษก็เรียนเดียวกันเสียงพยัญชนะที่แทนคำว่าศัพด์ ณ เป็นหน่วยเสียง เมื่อใช้แทนเสียงพยัญชนะศัพด์ของคำ ban จะได้คำใหม่คือ man และเมื่อใช้แทนเสียงพยัญชนะท้ายของคำ run จะได้คำใหม่คือ rn

คำในภาษาอาชาแตกต่างกันเพียง 1 หน่วยเสียง เร่น คำในคู่คำว่าย่างต่อไปนี้ จะเห็นได้ว่าคำในแต่ละคู่มีความหมายต่างกันออกไป

рок	-	ลอก	(ต่างกันที่เสียงพยัญชนะศัพด์)
จีบ	-	เจ็บ	(ต่างกันที่เสียงสระ)
สอน	-	สอน	(ต่างกันที่เสียงพยัญชนะท้าย)
รอง	-	ร้อง	(ต่างกันที่เสียงวรรณยุกติ)
hat	-	rat	(ต่างกันที่เสียงพยัญชนะศัพด์)
fin	-	fun	(ต่างกันที่เสียงสระ)
bill	-	bitch	(ต่างกันที่เสียงพยัญชนะท้าย)

คำในภาษาอาชาแตกต่างกันมากกว่า 1 หน่วยเสียงก็ได้ เร่น

เพียง	-	เพี้ยน	(ต่างกันที่เสียงพยัญชนะท้ายและเสียงวรรณยุกติ)
ตั้ง	-	สับ	(ต่างกันที่เสียงสระและเสียงพยัญชนะท้าย)
เชื่อ	-	เรื่อ	(ต่างกันที่เสียงพยัญชนะศัพด์และเสียงวรรณยุกติ)
ร้าน	-	ແຕງ	(ต่างหมวดก้างเสียงพยัญชนะศัพด์ เสียงสระ เสียงพยัญชนะท้าย และเสียงวรรณยุกติ)
church	-	catch	(ต่างกันที่เสียงพยัญชนะศัพด์และเสียงสระ)
soap	-	sing	(ต่างกันที่เสียงสระและเสียงพยัญชนะท้าย)
come	-	red	(ต่างหมวดก้างเสียงพยัญชนะศัพด์ เสียงสระ และเสียงพยัญชนะท้าย)

กล่าวไว้ว่า คำในภาษาถ้าไม่ใช่คำพ้องเสียง (homonym)¹ ก็จะมีความแตกต่างทางเสียงอย่างน้อย 1 ที่เสมอ จึงสรุปได้ว่า หน่วยเสียงเป็นหน่วยสำคัญที่ทำให้มีความหมายต่างกัน

9.3 พยางค์

หน่วยเสียงพยัญชนะและหน่วยเสียงสรร รวมกันเป็นกลุ่มเสียงที่มีขนาดใหญ่ขึ้น เรียกว่า พยางค์ ในบางภาษา เช่นภาษาไทยพยางค์ประกอบขึ้นด้วยหน่วยเสียงวรรณยุกติอีก ด้วย พยางค์เป็นหน่วยในภาษาที่เป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไป เจ้าของภาษาสามารถออกได้ถูก ต้องเสมอว่าคำๆหนึ่งประกอบด้วยพยางค์จำนวนกี่พยางค์ ตัวอย่าง เช่น

<u>ภาษาอังกฤษ</u>	<u>ภาษาไทย</u>	<u>จำนวนพยางค์</u>
ten	ครู่	1 พยางค์
paper	คำรำว	2 พยางค์
bicycle	ประชารชน	3 พยางค์
automatic	ผู้พิพากษา	4 พยางค์
university	ผู้แทนราษฎร	5 พยางค์
generalization	นายกรัฐมนตรี	6 พยางค์ เป็นต้น

ภาษาทุกภาษา มีกฎเกณฑ์ในการรวมหน่วยเสียงเข้าเป็นพยางค์ กฎเกณฑ์ที่ทุกภาษา มีเหมือนกันคือ พยางค์แต่ละพยางค์ต้องมีหน่วยเสียงสรรอย่างน้อย 1 หน่วยเสียง ส่วน

¹ ในภาษา มีคำที่มีความหมายต่างกันแต่มีเสียงเหมือนกันอยู่จำนวนหนึ่ง เราเรียกคำเหล่านี้ว่า คำพ้องเสียง เช่น คำว่า ตา ในภาษาไทย คำเหล่านี้ต้องอาศัยปริบหึงจะทำให้สามารถทราบได้ว่าผู้พูดต้องการคำ ใด ดังนี้

ญาณสัมมาภิเษก ("อวยขะที่ไร้รอง" ได้จากปริบหึงคำว่า สัม)

ญาณพุดเง่งจัง ("พ่อของแม่" ได้จากปริบหึงคำว่า พุด)

ในบางครั้งถ้าปริบหิงไม่ต่างกัน ประโยชน์นี้จะมีความจำกัดมากขึ้น

ญาณมองไม่ค่อยเห็น

ประโยชน์ค้างกส่าวาอาจมีความหมายได้ 2 ความหมาย คือ

1. "พ่อของแม่มองไม่เห็น เพาะอาญา"

2. "อวยขะที่ไร้รองของฉันไม่คี"

หน่วยเสียงพยัญชนะที่อยู่ในคำแห่งข้างหน้าและ/หรือข้างหลังหน่วยเสียงสาระนั้นแตกต่างกันไปในภาษาต่างๆ ทั้งในเรื่องตัวหน่วยเสียงเอง และจำนวนของหน่วยเสียงที่ปรากฏในคำแห่งนั้นๆ ภาษาทุกภาษาจะมีข้อกำหนดค่าว่า ในคำแห่งข้างหน้าสาระหรือคำแห่งต้นพยางค์และในคำแห่งหลังสาระหรือท้ายพยางค์จะมีหน่วยเสียงพยัญชนะปรากฏได้มากที่สุดเท่าใด หน่วยเสียงใดบ้างที่ปรากฏโดยที่ได้ในแต่ละคำแห่ง และหน่วยเสียงใดบ้างที่ปรากฏรวมกันเป็นกสุ่มได้ในแต่ละคำแห่ง เพื่อที่จะให้เห็นได้ชัดเจนเรื่องดูดซึมของพยางค์ในภาษาไทย และภาษาอังกฤษ

ขณะที่ภาษาไทยกำหนดค่าว่า ในคำแห่งต้นพยางค์มีพยัญชนะต้นได้จำนวนไม่เกิน 2 หน่วยเสียง ภาษาอังกฤษจะมีพยัญชนะต้นได้ถึง 3 หน่วยเสียง ในคำแห่งท้ายพยางค์ของภาษาไทยมีพยัญชนะได้เพียง 1 หน่วยเสียง แต่ภาษาอังกฤษมีได้มากถึง 4 หน่วยเสียง เช่น

ภาษาไทย

ภาษาอังกฤษ

คำแห่งต้นพยางค์

พยัญชนะต้น	1 หน่วยเสียง	<u>คิ้ง</u>	<u>hat</u>
"	2 หน่วยเสียง	<u>ปลีก</u>	<u>stop</u>
"	3 หน่วยเสียง	<u>×</u>	<u>splash</u>

คำแห่งท้ายพยางค์

พยัญชนะท้าย	1 หน่วยเสียง	<u>ปีด</u>	<u>man</u>
"	2 หน่วยเสียง	<u>×</u>	<u>left</u>
"	3 หน่วยเสียง	<u>×</u>	<u>desks</u>
"	4 หน่วยเสียง	<u>×</u>	<u>twelfths</u>

นอกจากกฎเกณฑ์ในเรื่องจำนวนหน่วยเสียงที่อาจจะปรากฏในคำแห่งต้นพยางค์ และท้ายพยางค์ดังในดูดซึมของภาษาอังกฤษแล้ว ยังมีกฎเกณฑ์ในเรื่องที่ว่าตัวหน่วยเสียงใดจะปรากฏได้ในคำแห่งต้นพยางค์หรือท้ายพยางค์ เช่น หน่วยเสียงที่แทนด้วยตัวอักษร m ในภาษาไทย และ m ในภาษาอังกฤษ สามารถปรากฏในคำแห่งต้นพยางค์ก็ได้ ท้ายพยางค์ก็ได้ในทั้งสองภาษา เช่นในคำ มาก ตาม meet jam เป็นต้น แต่หน่วยเสียงที่แทนด้วยตัวอักษร g ในภาษาไทย และ ng ในภาษาอังกฤษนั้นจะปรากฏในคำแห่งต้นพยางค์ก็ได้หรือท้ายพยางค์ก็ได้ในภาษาไทย เช่น งาน นาง เป็นต้น แต่ในภาษาอังกฤษหน่วยเสียงนี้ปรากฏได้เฉพาะในคำแห่งท้ายพยางค์เท่านั้น ตัวในคำ thing,

young ในคำแห่งศัพท์ภาษาอังกฤษจะไม่เคยปรากฏคือจะไม่มีคำ เช่น *ngup¹ *ngouse ในภาษาอังกฤษ

นอกจากเรื่องตัวหน่วยเสียงแล้วจำนวนหน่วยเสียงดังกล่าวมีแล้ว ยังมีกฎเกณฑ์ของ การปรากฏร่วมกันของหน่วยเสียงอีกด้วย ตัวอย่าง เช่น ในภาษาไทยหน่วยเสียงที่แทนคำว่า ตัวอักษร พ ปรากฏร่วมกับหน่วยเสียงที่แทนคำว่าตัวอักษร ล ได้ในคำแห่งต้นพยางค์ เช่นในคำ เพลง พลิก ขณะที่หน่วยเสียงที่แทนคำว่าตัวอักษร ท จะไม่ปรากฏร่วมกับ หน่วยเสียงที่แทนคำว่าตัวอักษร ล ในคำแห่งตังกล่าว ดังนั้นจึงจะไม่มีคำว่า *กลาง *ใกล ในภาษาไทย ในภาษาอังกฤษนั้น ตัวอย่างในลักษณะเดียวกันคือ หน่วยเสียงที่แทน คำว่าตัวอักษร f ปรากฏร่วมกับหน่วยเสียงที่แทนคำว่าตัวอักษร l ได้ในคำแห่ง ต้นพยางค์ เช่นในคำ flag flee แต่หน่วยเสียงนี้จะไม่ปรากฏร่วมกับหน่วยเสียงที่แทน คำว่าตัวอักษร m ในคำแห่งดังกล่าว ทำให้มีคำว่า *fmat *fmin ในภาษา อังกฤษ เป็นต้น

9.4 การลงเสียงหนักเบาและการหยุด

เมื่อพยานค์รวมตัวกันเป็นกลุ่มพยานค์ ก็มีเรื่องทางเสียงอีก 2 ประเพท ที่จะต้องกล่าวถึง ได้แก่ การลงเสียงหนักเบาและการหยุด ในการออกเสียงกลุ่มพยานค์ เราไม่ได้ออกเสียงโดยให้น้ำหนักแก่พยานค์ทุกพยานค์เท่ากันแต่เรามีการลงเสียงหนักเบาตามกฎเกณฑ์ในภาษาแต่ละภาษา ตัวอย่างเช่น ในภาษาอังกฤษผู้พูดจะลงเสียงหนักที่สุดในพยานค์หนึ่งพยานค์โดยของคำ paper, ready, important เป็นต้น ผู้พูดจะลงเสียงหนักเฉพาะที่พยานค์ที่ริบเดินได้เท่านั้น ในการพูดภาษาเช่นภาษาอังกฤษนี้ ถ้าหากเราออกเสียงพยัญชนะอะไรให้อย่างถูกต้อง แต่ลงเสียงหนักเบาผิดกฎเกณฑ์ในภาษานั้น คำพูดที่เราจะพูดอาจเป็นคำพูดที่ไม่ถูกต้องและเข้าของภาษาแม้จะพังไม่รู้เรื่อง ตัวอย่างเช่น คำ paper และ emergency ในภาษาอังกฤษ เป็นต้น คนอังกฤษจะลงเสียงหนักที่พยานค์ที่ 1 ของคำแรก และ ที่พยานค์ที่ 2 ของคำหลัง แต่ผู้พูดที่พูดภาษาไทยนักลงเสียงหนักที่พยานค์สุดท้ายซึ่งผิดและทำให้เกิดปัญหาในการสื่อสาร

การลงทะเบียนของคนอังกฤษ การออกเสียงของคนไทย

paper

ପ୍ରମେତ୍ୟ

emergency

អីនេរោង

¹ เครื่องหมาย * ใช้เงินข้างหน้าคำหรือข้อความเพื่อแสดงว่าคำหรือข้อความนั้นเจ้าของภาษาไม่ใช่

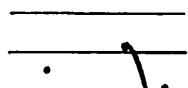
ในภาษาไทยนั้นมีการลงเสียงหนักเบาเช่นเดียวกับภาษาอื่นๆ เช่น คำว่า "ประชَاชน" ผู้พูดจะออกเสียงโดยไม่ลงเสียงหนักที่พยางค์ที่หนึ่งและลงเสียงหนักที่พยางค์ที่สองและสาม คำว่า "น้ำมันะพร้าว" ผู้พูดจะไม่ลงเสียงหนักที่พยางค์ที่หนึ่งและสามและลงเสียงหนักที่พยางค์ที่สองและสี่ ในกรณีที่พูดเร็วนามากผู้พูดอาจจะลงเสียงหนักเฉพาะที่พยางค์สุดท้ายเท่านั้นในคำทั้งสองคำ

นอกจากเรื่องของการลงเสียงหนักเบาแล้ว ยังมีเรื่องของการหยุดชั่วครู่อีกเรื่องหนึ่ง การหยุดมีหน้าที่หลักคือเพื่อแบ่งความ ตัวอย่างต่อไปนี้เป็นตัวอย่างในภาษาไทยที่แสดงให้เห็นว่า การหยุดต่างๆที่กันทำให้เกิดความหมายต่างกัน ขอให้สังเกตด้วยว่าการหยุดที่ต่างกันมักมีเรื่องการลงเสียงหนักเบาควบคู่ไปด้วย

ก. คุณ ตา แดง มา	(ผู้พูดเรียกผู้ฟังด้วยคำว่า คุณ เพื่อจะบอกว่าคนที่ชื่อ ตา แดง มา)
คุณ ตา แดง มา	(ผู้พูดบอกคุณตาว่าคนที่ชื่อ แดง มา)
คุณ ตา แดง มา	(คุณตาของคนที่ชื่อว่า แดง มา)
ข. น้ำ แข็ง หมค แล้ว	(น้ำแข็งที่เป็นก้อนๆหมคแล้ว)
น้ำ แข็ง หมค แล้ว	(น้ำลายเป็นน้ำแข็งหมคแล้ว)

9.5 ทำนองเสียง

เรื่องของเสียงประเภทสุดท้ายที่จะกล่าวถึงในที่นี้ได้แก่ ทำนองเสียง ทำนองเสียง เป็นเรื่องของระดับเสียงสูงต่ำของคำพูดเช่นเดียวกับวรรณยุกต์ แต่ทำนองเสียงต่างกับ วรรณยุกต์ ขณะที่วรรณยุกต์เป็นระดับเสียงสูงต่ำซึ่งเกี่ยวข้องกับความหมายหลักของคำ ทำนองเสียงเป็นระดับเสียงสูงต่ำที่ไม่ส่วนเกี่ยวข้องกับความหมายหลักของคำ แต่เกี่ยวข้อง กับการแสดงออกทางอารมณ์ความรู้สึก และเกี่ยวข้องกับการจำแนกประเภทของสารทาง ค่านารมณ์ความรู้สึกนั้น เราสามารถใช้ทำนองเสียงแสดงความคืบหน้า ความโกรธ ความ สนใจ ความไม่สนใจ เป็นต้น ส่วนทางค้านการจำแนกประเภทของสารนั้น ต้องค่าหนึ่ง อาจส่งสารแสลงความบอกเล่าก็ได้ ค่าถามก็ได้ ปฏิเสธก็ได้ ซึ่งอยู่กับแบบต่างๆของทำนอง เสียง เป็นต้น ตัวอย่าง เช่น ประโยค It's raining. ถ้าพูดโดยใช้ระดับเสียงกลางๆตั้ง แต่ต้นไปลดค่าในตอนท้าย คือ

It's raining.

ประโยชน์จะส่งสารว่าฝนกำลังตก แต่ถ้าพูดโดยใช้ระดับเสียงกล่างๆ ในตอนต้นแล้วการคับเสียงให้สูงขึ้นในตอนท้ายคือ

ประโยชน์จะส่งสารว่า ฝนกำลังตกใช้ไหน เป็นต้น ข้อแตกต่างอีกประการหนึ่งระหว่างทำนองเสียงกับวรรณยุกต์คือทำนองเสียงปรากฏในทุกภาษาในโลก แต่วรรณยุกต์ปรากฏเฉพาะในภาษาบางภาษาเท่านั้น

กฎเกณฑ์การใช้ทำนองเสียงในภาษาต่างๆ มีส่วนคล้ายคลึงกันอยู่บ้าง ยกตัวอย่าง เช่น ระดับเสียงกล่างๆ ในตอนต้นและกลางต่อไปในตอนท้าย มักจะเป็นทำนองเสียงของ การบอกความ ส่วนระดับเสียงกล่างๆ ในตอนต้นและยกเว้นสูงในตอนท้าย มักจะเป็นทำนองเสียงภารตาม เป็นเห็น อย่างไรก็ได้ภาษาแต่ละภาษามักจะมีกฎเกณฑ์เฉพาะของภาษานั้นอยู่ ค่ายเฉพาะอย่างยิ่งภาษาที่มีวรรณยุกต์ กฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการใช้ระดับเสียงในภาษาเหล่านี้มักจะถูกยกเว้าภาษาอื่นๆ เพราะมีการใช้ระดับเสียงทั้งในແร่องวรรณยุกต์ และในແร่องทำนองเสียงปะปนกันไป

9.6 สรุปโครงสร้างทางเสียง

สรุปได้ว่า เสียงในภาษานั้นก็มีโครงสร้างประกอบขึ้นด้วยหน่วยเล็กๆ ที่เรียกว่า หน่วยเสียง หน่วยเสียงบางหน่วยเสียงอาจเกิดเดียวได้ แต่ก็เป็นส่วนน้อย ส่วนใหญ่หน่วยเสียงจะเกิดรวมกันเป็นหน่วยที่ใหญ่กว่า เรียกว่าพยางค์ การรวมตัวของหน่วยเสียงเข้าเป็นพยางค์นี้เป็นไปอย่างมีหลักเกณฑ์ แต่ละภาษาต่างก็มีหลักเกณฑ์แตกต่างกันออกไป สำหรับตัวหน่วยเสียงเองนั้นก็เช่นกัน ภาษาแต่ละภาษาต่างก็มีจำนวนหน่วยเสียงไม่เท่ากัน ตัวหน่วยเสียงเองในแต่ละภาษา ก็อาจมีที่เหมือนกันและไม่เหมือนกัน เช่น ภาษาไทยมีจำนวนหน่วยเสียงพยัญชนะ 21 หน่วย ภาษาอังกฤษมีพยัญชนะ 20 หน่วย ในภาษาอังกฤษมีหน่วยเสียงที่แทนด้วยอักษร th, z, g, v ฯลฯ ซึ่งไม่มีในภาษาไทย ส่วนภาษาไทยก็มีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ ซึ่งภาษาอังกฤษไม่มี ถึงแม้ว่าภาษาต่างๆ จะมีจำนวนหน่วยเสียงและตัวหน่วยเสียงแตกต่างกันออกไป แต่เสียงในภาษาอนุษายั้นก็มีหน่วยเสียงที่เหมือนกันเป็นส่วนใหญ่ ผู้ที่ศึกษาภาษาหรือนักภาษาศาสตร์จะได้กำหนดระบบอักษรแทนหน่วยเสียงชื่อ มาตรฐานนั่นเอง เรียกว่า สักอักษร (phonetic alphabet) สักอักษรนี้ตั้งขึ้นมาให้สามารถแทนเสียงที่มนุษย์ในโลกนี้ใช้พูดทุกเสียง สักอักษรประดิษฐ์ขึ้นมาได้เนื่องจากภาษาทุกภาษามีลักษณะร่วมกันเป็นหลักและมีความต่างเป็นปกติอยู่เท่านั้น

บทที่ 10

โครงสร้างของภาษา : หน่วยคำและคำ

เราได้กล่าวถึงหน่วยเสียงและพยางค์ ซึ่งเป็นหน่วยที่ไม่มีความหมายในภาษามาแล้ว ในบทที่ 1 และบทที่ 11 เราจะกล่าวถึงหน่วยต่างๆที่มีความหมายในภาษา โดยจะกล่าวถึงคำและหน่วยที่มีขนาดเล็กกว่าคำในบทนี้ และกล่าวถึงหน่วยที่มีขนาดใหญ่กว่าคำซึ่งได้แก่ วลีและประโยคในบทสุดท้าย

10.1 หน่วยคำ (Morpheme)

จากกล่าวได้ว่าโดยทั่วไปเจ้าของภาษาสามารถลบออกได้ว่าประโยคแต่ละประโยคจะประกอบด้วยคำที่คำ และมีคำอะไรบ้าง ผู้พูดภาษาไทยทุกคนสามารถลบออกได้ว่า สุค อึ้งเก่ง เป็น 1 ประโยค และประโยคนี้มีอยู่ 3 คำ คือ สุค อึ้ง และ เก่ง ผู้พูดภาษาอังกฤษสามารถลบออกได้ว่า Mary is charming. เป็น 1 ประโยค ประกอบด้วยคำ 3 คำ คือ Mary, is และ charming คำใดเมื่อนำจะเป็นหน่วยเล็กที่สุดที่มีความหมายในภาษาตามความเข้าใจของคนทั่วไป อย่างไรก็ได้หากพิจารณาภาษาต่างๆ อย่างละเอียดจะพบว่า ยังมีหน่วยในภาษาอังกฤษที่เป็นหน่วยที่มีความหมายซึ่งมีขนาดเล็กกว่าคำ โดยทั่วไปไม่ถือว่าผู้กล่าวถึงหน่วยดังกล่าวเป็นมากนัก แต่หน่วยดังกล่าวก็มีความสำคัญมากเท่าเทียมกับหน่วยในภาษาประเภทอื่นๆ ก่อนที่จะอธิบายว่าหน่วยที่ว่านี้คืออะไร จะให้คำในภาษาอังกฤษชุดหนึ่งเป็นตัวอย่าง ตัวเลขที่ให้ไว้กับตัวอย่างแต่ละตัวอย่างเป็นตัวเลขที่แสดงว่าคำที่นั้น ประกอบด้วยหน่วยประเภทนี้จำนวนกี่หน่วย

farm	1 หน่วย
farmer	2 หน่วย
farmers	3 หน่วย

ถ้าเราพิจารณาขึ้นมาคำว่า farm ซึ่งเขียนกำกับไว้ว่าประกอบด้วยหน่วย 1 หน่วย กับ farmer ซึ่งกำกับไว้ว่าประกอบด้วย 2 หน่วย เราอาจจะเห็นว่ารูปที่เพิ่งเขียนจาก farm คือ -er ถ้าเทียบ farm และ farmers ทางความหมายก็เห็นได้ว่า farmer มีความหมายเป็น 2 หน่วย คือ ความหมายของ farm กับความหมายของของ -er คำว่า farm เราทราบความหมายอยู่แล้ว ส่วน -er ก็อาจจะมีความ

หมายว่า "ผู้ทำ" เพราะฉะนั้นจึงสรุปได้ว่า farm และ -er ต่างก็มีทั้งรูปและความหมายทั้งคู่ หน่วยทั้งสองนี้ เราไม่สามารถแยกกันไปเป็นหน่วยที่มีความหมายที่เล็กลงกว่านี้ ได้อีก เราเรียกหน่วยเช่นนี้ว่า หน่วยคำ farm และ -er มีฐานะเท่าเทียมกัน คือเป็น หน่วยคำทั้งคู่ คำว่า farm นอกจากเป็นหน่วยคำแล้วยังเป็นคำอิกรด้วย เพราะสามารถ เกิดเดี่ยวได้ ส่วน -er เป็นหน่วยคำแค่ไม่ใช่คำ เพราะเกิดเดี่ยวไม่ได้ ถ้า farmer ประกอบด้วย 2 หน่วยคำ farmers ก็ประกอบขึ้นด้วย 3 หน่วยคำ คือ farm, -er, และ -s ถ้าเกี่ยบความหมายระหว่าง farmer กับ farmers เราถึง ทราบว่า รูป -s มีความหมายว่า "มากกว่าหนึ่ง"

ถ้าเราพิจารณาหน่วยคำในແรັງຂອງรูปเราจะเห็นว่าหน่วยคำอาจเป็น 1 พยางค์ ใหญ่กว่า 1 พยางค์ หรือเล็กกว่า 1 พยางค์ก็ได้ ลองศึกษาดูอย่างต่อไปนี้

clean	1 พยางค์ (clean)	1 หน่วยคำ (clean)
showed	1 พยางค์ (showed)	2 หน่วยคำ (show-ed)
able	2 พยางค์ (a-ble)	1 หน่วยคำ (able)
farmers	2 พยางค์ (far-mers)	3 หน่วยคำ (farm-er-s)
unable	3 พยางค์ (un-a-ble)	2 หน่วยคำ (un-able)
กระเปา	2 พยางค์ (กระ-เปา)	1 หน่วยคำ (กระเปา)
นาฬิกา	3 พยางค์ (นา-ฬิ-กາ)	1 หน่วยคำ (นาฬิกา)
ชุดรับแขก	3 พยางค์ (ชุด-รับ-แขก)	3 หน่วยคำ (ชุด-รับ-แขก)

จากตัวอย่างจะเห็นได้ว่า 1 หน่วยคำอาจมีขนาดตั้งแต่ 1 พยางค์ขึ้นไป จนถึง นานาชนิด ก็ได้ แต่ 1 พยางค์ก็มีขนาดตั้งแต่ 1 หน่วยคำ ถ้าเราพิจารณา น้ำหนักน้ำหน่วยคำยังอาจเล็กกว่าพยางค์เสียอีก ในตัวอย่าง farmers มี 3 หน่วยคำ คือ farm-er-s หน่วยสุดท้ายคือ -s ไม่ใช่ 1 พยางค์ แม้จะเป็น 1 หน่วยคำ เพราะฉะนั้น เราจึงอาจสรุปได้ว่า

หน่วยคำเป็นหน่วยเล็กที่สุดที่มีความหมาย ซึ่งอาจมีขนาดตั้งแต่ 1 หน่วยเสียง ไปจนถึงหลายพยางค์

"ได้ก้าวมาบ้างแล้วว่าหน่วยคำบางหน่วยเป็นคำได้ด้วย เช่น farm แต่บาง หน่วยคำก็ไม่ใช่คำ เป็นเพียงส่วนของคำ เช่น -er หรือ -s ถ้าเราพิจารณา พยางค์ หน่วยคำ และ คำ พร้อมกัน เราจะแลเห็นว่าข้อความหนึ่งข้อความไม่จำเป็นต้องมีจำนวน หน่วยทั้ง 3 หน่วยเท่ากัน ตั้งตัวอย่างต่อไปนี้"

	พยางค์	หน่วยคำ	คำ
cat	1	1	1
played	1	2	1
writers	2	3	1
ประดุ	2	1	1
โรงเรียน	2	2	1
งานกระดาษ	3	2	2

นอกจากหน่วยคำจะมีขนาดต่างๆ กันดังได้กล่าวมาแล้ว หน่วยคำหนึ่งๆ ยังอาจมีรูปไปร์หลายรูปอีกด้วย ขอยกตัวอย่างภาษาอังกฤษอีกครั้งหนึ่ง

	เอกสาร	พหูพจน์
1.	hat	hats
	book	books
2.	dog	dogs
	table	tables
3.	horse	horses
	church	churches
4.	man	men
5.	goose	geese
6.	child	children
7.	sheep	sheep

จากตัวอย่างข้างบนนี้ หน่วยคำที่บอกความหมายพหูพจน์ หรือมากกว่านั้นมีหลายรูป คือ -s ในคำชุดที่ 1 -z ในคำชุดที่ 2¹ -iz ในคำชุดที่ 3 ส่วนในคำ

¹ โปรดสังเกตว่าถึงแม้จะใช้ตัวสะกด -s เหมือนชุดที่ 1 แต่ในการระบุรูปของหน่วยคำ เรายุที่การออกเสียงไม่ใช้ตัวสะกด ตัว s ท้ายคำในชุดที่ 2 ออกเสียงเป็น -z

ชุดที่ 4-6 ความหมายที่บอกพูพจน์ต่างก็มีรูปแตกต่างของไปอีก ในคำชุดที่ 7 ความหมายบอกพูพจน์ก็มองไม่เห็นรูปเสียด้วยซ้ำ เพราะฉะนั้นจึงอาจสรุปได้ว่าหน่วยคำเดียวอาจมีรูปหลายรูปก็ได้

นอกจากหน่วยคำอาจมีรูปแตกต่างกันแล้ว หน่วยคำในภาษาต่างๆยังมีความแตกต่างกันในเรื่องการปรากฏ สามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ๆคือ

ประเภทที่หนึ่งได้แก่ หน่วยคำที่ปรากฏโดยๆได้ หรือ อาจเรียกว่า "หน่วยคำ อิสระ" หน่วยคำในภาษาไทยส่วนใหญ่เป็นหน่วยคำประเภทนี้ ตัวอย่างของหน่วยคำประเภทนี้ในภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ได้แก่ ปลา เรือ ประดุ tree, mountain, vegetable เป็นต้น จะเห็นได้ว่าหน่วยคำประเภทนี้จะประกอบด้วย 1 พยางค์หรือหลายพยางค์ก็ได้ แต่จะเทียบเท่ากับคำ 1 คำ

ประเภทที่สองได้แก่ หน่วยคำที่ไม่สามารถปรากฏโดยๆได้ หรืออาจเรียกว่า "หน่วยคำไม่อิสระ" หน่วยคำประเภทนี้ต้องเกาะกับหน่วยคำอื่น หรือแทรกอยู่ในหน่วยคำอื่น ตัวอย่างหน่วยคำประเภทนี้ในภาษาไทยและในภาษาอังกฤษ ได้แก่

นักแสดง	นักเรียน	นักประพันธ์
ผู้คุม	ผู้ประภาก	ผู้รับผิดชอบ
<u>uncertain</u>	<u>unfair</u>	<u>unpleasant</u>
<u>rewrite</u>	<u>rethink</u>	<u>recycle</u>
<u>mislead</u>	<u>misunderstand</u>	<u>miscalculate</u>
<u>kindness</u>	<u>happiness</u>	<u>sadness</u>
<u>writer</u>	<u>driver</u>	<u>player</u>
<u>ended</u>	<u>shouted</u>	<u>planted</u>

นอกจากนี้หน่วยคำไม่อิสระ ยังแบ่งเป็นประเภทอยู่ได้อีก คือหน่วยคำไม่อิสระประเภทที่เกาะอยู่ข้างหน้าของหน่วยคำอีกหน่วยคำหนึ่ง หรือเรียกว่า หน่วยคำเติมหน้า ได้แก่ นัก- ผู้- un- re- mis- ในตัวอย่างข้างบน อีกประเภทหนึ่งคือหน่วยคำไม่อิสระประเภทที่เกาะอยู่ข้างหลังของหน่วยคำอีกหน่วยคำหนึ่ง หรือเรียกว่า หน่วยคำเติมหลัง ได้แก่ หน่วยคำ -ness -er และ -ed ตั้งปรากฏในตัวอย่างข้างบน นอกจากนี้ยังมีหน่วยคำไม่อิสระอีกประเภทหนึ่งเรียกว่า หน่วยคำเติมกลาง หน่วยคำประเภทนี้ปรากฏแทรกอยู่ภายในหน่วยคำอีกหน่วยหนึ่ง หน่วยคำประเภทนี้มีมากนักในภาษาต่างๆ

ตัวอย่าง เช่น ในภาษาญี่ปุ่น ซึ่งเป็นภาษาอินเดียในทวีปอเมริกาเหนือ มีคำ sepolah หมายถึง "ทุ่ง (ເອກພານ)" กับคำ segepolah หมายถึง "ทุ่ง (ພຸພານ)" หน่วยคำ ge คือ หน่วยคำเดิมกลางบอกความหมายพุพาน สำหรับภาษาไทยนั้น คำเดียว เป็นคำที่ประกอบด้วย 2 หน่วยคำ คือ เกิด กับ -ان หน่วยคำที่สองมีความหมายว่า "ทำให้" ดังนั้น คำ คำเดียว จึงมีความหมายว่า "ทำให้เกิด" หน่วยคำ -ان เป็นหน่วยคำเดิมกลาง คือเดิมเข้าไปในคำว่า "เกิด"

10.2 คำ (Word)

เมื่อเรารู้ว่าภาษาประกอบขึ้นด้วยเสียงและความหมายนั้น หน่วยที่ผู้พูดภาษาโดยทั่วไปถือว่าเป็นหน่วยเล็กที่สุดที่ประกอบขึ้นด้วยเสียงและความหมายก็คือ คำ แม้ว่าผู้ศึกษาภาษาจะชี้ให้เราเห็นว่าหน่วยเล็กที่สุดที่มีความหมายในภาษาคือ หน่วยคำ (คุ 10.1) มีใช้คำก็ตาม ความจริงข้อนี้จะเห็นได้จากการที่เด็กเริ่มเรียนภาษาที่เรียนเป็นคำ มีใช้หน่วยเสียงหรือหน่วยคำ พจนานุกรมของภาษาได้ก็ตามกับรูจุคำในภาษา มีใช้หน่วยคำ หรือในเวลาที่มีการยืนยันว่าภาษา การยืนยันเป็นการยืนยันคำเป็นส่วนใหญ่ (คุบทที่ 7) เพราะฉะนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าคำเป็นหน่วยที่มีความหมายที่สำคัญในความคิดของผู้พูดภาษา

เมื่อเรารู้ว่าภาษาประกอบขึ้นด้วยคำ ก็ตาม คำก็เป็นหน่วยที่ใหญ่กว่าคำ เช่น วสิหรือประโยชน์ เราถ้าเห็นว่าคำจะเป็นหน่วยสำคัญในโครงสร้างเหล่านั้น ดังนั้นคำจึงมีใช้เป็นเพียงหน่วยสำคัญในความคิดของผู้พูดภาษาที่มีใช้คำศัพท์ภาษา หรือ นักภาษาศาสตร์ แต่เป็นหน่วยสำคัญในโครงสร้างประโยชน์หรือวสิคัตว์

10.3 โครงสร้างคำ

แม้ว่าเรารู้ว่าคำคือในท้ายแต่ละคำโดยตรงว่ามีลักษณะองค์ประกอบอย่างไร การพิจารณาการสร้างคำและการพิจารณาคำว่าคำเกิดร่วมกับคำอื่นๆอย่างไร ในตอนแรกนี้เราจะพิจารณาลักษณะองค์ประกอบหรือโครงสร้างคำเสียก่อน

ถ้าเราเปรียบเทียบคำในภาษาต่างๆ ในเรื่องโครงสร้าง เราอาจจะเห็นว่า คำในภาษาต่างๆ มีลักษณะโครงสร้างแตกต่างกันเป็นหลายแบบ ลองคุยกันดูว่ายังต่อไปนี้

ภาษาไทย	หนา คอดกเบี้ย	แนว โรงไฟฟ้าพลังน้ำ	เพื่อน
---------	------------------	------------------------	--------

ภาษาอังกฤษ	friend	friendly	
	unfriendly	unfriendliness	
	unite	united	disunited
ภาษาเดอร์กิช	lokanta	"กัตตาการ"	lokantada
	oda	"ห้อง"	odada

ตัวอย่างคำในภาษาไทยที่เป็นคำที่มีพยางค์เดียว เช่น หนา แมว เพื่อน คำเหล่านี้แยกย่อยเป็นส่วนที่มีความหมายลงไปอีกໄ่ได้ กล่าวคือคำเหล่านี้เป็นส่วนที่มีความหมายที่เล็กที่สุด หรือเป็นหน่วยคำชนิดที่เราเรียกว่าหน่วยคำอิสระ ส่วน โรงไฟฟ้าพลังน้ำ แม้จะแยกออกเป็น โรง-ไฟ-ฟ้า-พลัง-น้ำ ได้ แต่ส่วนที่แยกออกมากทั้งหมดนี้ต่างก็เป็นหน่วยคำอิสระ หรือเป็นคำที่ปราศจากโครงสร้างที่ต้องรวมคำห้า 5 ไว้จึงจะเกิดความหมายได้ เพราะฉะนั้นก็อาจกล่าวได้ว่า คำ โรงไฟฟ้าพลังน้ำ เป็นคำ 1 คำที่เกิดจากการรวมคำ 5 คำเข้าไว้ด้วยกัน ไม่อาจแยกออกจากกันได้ เพราะถ้าแยกคำโดยอกไปก็จะไม่มีความหมายเท่าเดิม ถ้าเกี่ยวกับตัวอย่างคำในภาษาอังกฤษ friend กับ unite อาจเกี่ยบได้กับตัวอย่างคำในภาษาไทยในลักษณะที่แยกฐานออกໄ่ได้ แต่คำ united (unite-ed) disunited (dis-unite-ed) friendly (friend-ly) unfriendly (un-friend-ly) unfriendliness (un-friend-ly-ness) ต่างก็สามารถแยกย่อยลงเป็นส่วนที่มีความหมาย หรือหน่วยคำได้ ถ้าเกี่ยนคำในภาษาอังกฤษกับภาษาไทยก็เห็นได้ว่าโครงสร้างคำในภาษาไทยส่วนใหญ่ ถ้าไม่ใช่คำยืมจากภาษาบาลีสันสกฤตแล้วก็จะไม่มีการประกอบขึ้นจากหน่วยคำ แต่อาจประกอบขึ้นจากการเอาคำมารวมกัน การที่ภาษาไทยมีลักษณะโครงสร้างคำในลักษณะเป็นคำเดียวๆ เช่นนี้ จึงมีผู้จัดให้อยู่ในภาษาประเภทภาษาคำโคล ภาษาอื่นที่มีคำอยู่ในลักษณะประเภทเดียวกันนี้ก็มีภาษาจีน สำหรับภาษาอังกฤษคำภาษาอังกฤษแบบเดียวกับคำในภาษาไทยก็ได้ เช่น dog window หรือเกิดจากการรวมคำแบบ โรงไฟฟ้าพลังน้ำ ก็ได้ เช่น light-house slide-rule แต่คำจำนวนไม่น้อยในภาษาอังกฤษที่มีหน่วยคำไม่อิสระประกอบอยู่ด้วย เช่น friendly ประกอบด้วยหน่วยคำอิสระ friend และหน่วยคำไม่อิสระ -ly หรือบางที่ก็ประกอบด้วยหน่วยคำไม่อิสระหัวนำ de- และ -ceive ใน deceive ลักษณะโครงสร้างคำเช่นนี้ไม่ปราศจากในคำภาษาไทยนอกจากในคำยืม และคำไทยที่เกิดจากการเลียนแบบคำยืมไม่กี่คำตั้งกล่าวแล้ว

ถ้าพิจารณาคำภาษาเดอร์กิช ก็จะเห็นลักษณะที่แบ่งออกໄปอีก คำ odada ประกอบขึ้นจาก oda "ห้อง" และ da "ใน" odada นั้นถือเป็น 1 คำ ถ้าจะพูดอย่างเดียวกันนี้ในภาษาอังกฤษหรือในภาษาไทยก็จะต้องเป็นวิธี คือ in the room หรือ ในห้อง

ตัวอย่างคำจากภาษาไทย อังกฤษ และเตอร์กิช ทำให้เห็นได้ว่าคำในภาษาต่างๆ อาจมีโครงสร้างแตกต่างกันไปได้ ในขณะที่ภาษาหนึ่งใช้การรวมคำเข้าด้วยกันเพื่อทำให้เกิดคำใหม่ อีกภาษาหนึ่งอาจสร้างคำใหม่ด้วยวิธีการรวมหน่วยคำ และ อีกภาษาหนึ่งอาจใช้การรวมหน่วยคำเข้าด้วยกันที่เทียบเท่ากับวิธีประโยคในภาษาอื่นๆ

10.4 การสร้างคำ

ถ้าเราเทียบจำนวนหน่วยเสียงในภาษาหรือจำนวนหน่วยคำไม่อิสระในภาษา หรือจำนวนแบบรูปประโยคหรือวิธีในภาษา กับจำนวนคำในภาษาแล้ว คำก็อยู่ในประเภทที่ไม่มีศักดิ์ คือสามารถเกิดคำใหม่ขึ้นได้เรื่อยๆ ในขณะที่จำนวนเสียงก็คือ จำนวนหน่วยคำไม่อิสระ จำนวนแบบรูปประโยคก็คือ มากเมื่อจำนวนคงที่ในช่วงเวลาหนึ่ง เช่น จำนวนหน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาไทยก็มีอยู่ 21 หน่วยเสียงในปัจจุบัน¹ แต่คำในภาษานั้นจะไม่คงที่ มีคำเกิดขึ้นใหม่อยู่เสมอ ทั้งนี้ เพราะในชีวิตประจำวันมีสิ่งเกิดขึ้นใหม่ที่ต้องการการเรียกชื่อ การสร้างคำใหม่ขึ้นใหม่ในภาษาจึงเป็นสิ่งจำเป็น วิธีการหลัก ๆ ที่ใช้ในการสร้างคำได้แก่

ก. การประสมคำ (word compounding) วิธีการนี้ได้แก่การนำเอาคำที่มีอยู่แล้วรวมกัน ทำให้เกิดคำใหม่ที่มีความหมายแตกต่างออกไปจากคำที่มา รวมกันนั้น เช่น น้ำแข็ง ภาษาตุ้ยเย็น หนังสือพิมพ์ eye-glasses standpoint housewife light-house วิธีการประสมคำเป็นวิธีการสร้างคำใหม่ที่ใช้กันมากในภาษาต่างๆ

ข. การประสมหน่วยคำ (derivation) ได้แก่การสร้างคำโดยอาศัยการเติมหน่วยคำเดิมหน้า หน่วยคำเดิมหลัง หรือหน่วยคำเดิมกลาง หรือรวมหน่วยคำไม่อิสระเข้าด้วยกัน เช่น

re- + write	> rewrite
beauty + -ful	> beautiful + -ly > beautifully
dream + -er	> dreamer
count + -able	> countable
de + ceive	> deceive
re + volve	> revolve

¹ แต่ถ้าศึกษาในช่วงเวลาต่างกัน จำนวนหน่วยเสียงก็คือ จำนวนหน่วยคำอิสระก็คือ จำนวนรูปแบบประโยคหรือวิธีก็คือ อาจมีการเปลี่ยนแปลงได้

ก. การซ้ำคำ (reduplication) ได้แก่ การซ้ำคำหรือพยางค์ของคำทำให้เกิดคำใหม่ที่มีความหมายแตกต่างออกไปจากเดิม เช่น

fiddle-faddle	mish-mash
เบื้องเบื้อง	เค็กเค็ก

การซ้ำคำเป็นวิธีการสร้างคำชี้งบวนมากในภาษาทางแต่เดิม เช่น เรียกตะวันออกเฉียงใต้มากกว่าในส่วนอื่นของโลก

ก. การเปลี่ยนหมวดคำ (conversion) ได้แก่ การที่คำในหมวดคำหนึ่งเปลี่ยนไปเป็นคำในหมวดคำอื่นโดยไม่มีการเปลี่ยนแปลงรูปคำ เช่น

ประสาท(คำนาม)	เช่น	<u>ประสาท</u> ของเขามีตี
ประสาท(กริยา)	เช่น	เขา <u>ประสาท</u>
fun (คำนาม)	เช่น	It is a great <u>fun</u> .
fun (คุณศัพท์)	เช่น	a <u>fun</u> game

10.5 หมวดคำ

คำทุกคำในภาษาจะต้องอยู่ในหมวดคำใดหมวดคำหนึ่ง การที่คำอยู่ในหมวดคำใดนี่เองเป็นคุณสมบัติทางไวยากรณ์ของคำ คุณสมบัติทางไวยากรณ์ของคำเป็นเครื่องชี้บอกว่าคำจะไปปรากฏในโครงสร้างใดได้บ้าง และการปรากฏของคำนั้นจะอยู่ในตำแหน่งใดในโครงสร้างนั้น เช่น white อยู่ในหมวดคำคุณศัพท์ หรือเรารู้ว่าเป็นคำคุณศัพท์ การที่มันอยู่ในหมวดคำคุณศัพท์ทำให้มันมีคุณสมบัติทางไวยากรณ์ กด่าวก็อ ต้องไปประกอบคำนาม หรือ เกิดหลังกริยา be ในการที่คุณศัพท์จะประกอบคำนามนั้นมันจะต้องเกิดในตำแหน่งหน้าคำนาม ในภาษาอังกฤษ cat เป็นคำในหมวดคำนามซึ่งจะต้องปรากฏหลังคำคุณศัพท์ถ้ามีคำคุณศัพท์ เช่น a white cat หรือ อาจเกิดเดียวก็ได้ถ้าไม่มีคำคุณศัพท์มาประกอบ

ภาษาต่างๆในโลกแสดงประเททของหมวดคำใกล้เคียงกัน ทุกภาษาจะมีคำนาม คำกริยา หมวดคำต่อไปนี้มักมีในภาษาต่างๆ คือ คำช่วยหน้ากริยา คำคุณศัพท์ กริยา วิเศษณ์ คำบุพบท คำสันธาน และหมวดคำต่อไปนี้มักพบในบางภาษาแต่ไม่พบในภาษาอื่นๆ เช่น คำลักษณะ (classifier) คำบอกจำกัด (article) คำลงท้าย (final particles) ในบรรดาหมวดคำเหล่านี้ หมวดคำนาม คำกริยา คำคุณศัพท์

กริยาวิเศษน์ จะเป็นหมวดคำเปิด คือจะมีคำใหม่เกิดขึ้นในหมวดคำได้เสมอ ถ้าเทียบกันแล้ว หมวดคำเช่น คำสันฐาน คำบุพนก คำบอกจากคำนาม จะเป็นหมวดคำปิด คือมักจะไม่มีคำเกิดขึ้นใหม่ในหมวดคำนั้น

ตั้งได้ก็ถ้ามาแล้วในตอนเดียวว่าคำในหมวดคำที่ต่างกันจะมีคำแห่งต่างกันในประโยคหรือวิลัย ในบางภาษาคำในหมวดคำที่ต่างกันยังแสดงการเปลี่ยนแปลงรูปรูปเพื่อบอกกับคำนามที่มีเพศต่างกัน เช่น ในภาษาฝรั่งเศส คำคุณศัพท์จะมีการเปลี่ยนแปลงรูปเมื่อประกอบกับคำนามที่มีเพศต่างกัน เช่น ถ้าคำนามเป็นเพศชาย le garçon "เด็กชาย" คำคุณศัพท์ petit "เล็ก" ก็ไม่เปลี่ยนรูป คือ le petit garçon ถ้าคำนามเป็นเพศหญิง la fille "เด็กหญิง" คำคุณศัพท์ petit จะเปลี่ยนเป็น petite คือ la petite fille ดังนั้นถ้าเราเห็นคำที่มีการเปลี่ยนแปลงรูปในลักษณะนี้ เราถึงอาจจัดคำนั้นๆ เป็นคำคุณศัพท์ ในภาษาอย่างกฤษคำที่เปลี่ยนรูปโดยการเติม -s หรือ es เพื่อบอกความหมายพหุพจน์ถ้าจัดให้ว่าเป็นคำนาม

สรุปได้ว่าในบทนี้เราได้พูดถึงหน่วยที่มีความหมายในภาษา 2 แบบคือ หน่วยคำ และ คำ เมื่อเปรียบเทียบห้อง 2 ประเภทนี้ คำเป็นหน่วยที่มีความหมายในภาษา ซึ่งผู้พูดภาษาโดยทั่วไปรู้จักมากกว่า อย่างไรก็ตามเราก็ได้เห็นแล้วว่าแม้หน่วยคำจะไม่เป็นที่รู้จักเท่าคำ แต่ก็มีได้หมายความว่าหน่วยคำมีความสำคัญในภาษาหน่อยไปกว่าคำแต่อย่างใด

บทที่ 11

โครงสร้างของภาษา : โครงสร้างเนื้อคำ

เรารายจะเคยสังเกตว่า เด็กเล็กๆที่เริ่มหัดพูดจะพูดเป็นคำๆ แต่คำเหล่านั้นมีความหมายมากกว่าความหมายประจำคำ เช่น แม่! นน! มีความหมายว่า "แม่ หูหิวน" หรือ "แม่ หูอยากกินนน" อย่างไรก็ตามเราก็จะเห็นได้ว่าเด็กเหล่านั้นจะพัฒนาการพูดของเขามาเป็นการพูดที่ยาวกว่าคำ เป็นวลี หรือประโยคเมื่อเวลาโตขึ้น เพราะฉะนั้นจึงอาจสรุปได้ว่าโดยทั่วไปผู้พูดภาษาจะใช้ภาษาในรูปที่ใหญ่กว่าคำขึ้นไป

11.1 หน่วยในภาษาที่ใหญ่กว่าคำ

หน่วยทางภาษาที่มีขนาดใหญ่กว่าคำเป็นหน่วยทางภาษาซึ่งใช้กันเสมอนี้ มีใช้เกิดจากเพียงเอกสารรวมเข้าด้วยกันเท่านั้น แท้จริงการที่คำมาอยู่ด้วยกันนั้นมีกฎหลักเกณฑ์ ตัวอย่างเช่น วลี แมวขาวอ้วนตัวนั้น มีใช้เป็นการนำเอาคำ แมว, ขาว, ตัว, อ้วน, นั้น มาเรียงกันเฉยๆ แต่คำต้องอยู่ในลำดับที่ถูกต้องด้วย ***แมวน้ำขาวตัวอ้วน*** ไม่เป็นที่ยอมรับว่าถูกไวยากรณ์ ***อ้วนแมวขาวตัว*** ก็ไม่ใช้ลีในภาษาไทย จึงกล่าวได้ว่า โครงสร้างในภาษาที่เรียกว่าลีในภาษาไทยนั้นมีกฎการเรียงลำดับคำศัพท์ดังนี้

1. คำนาม - 2. คุณศัพท์บวกลี - 3. คุณศัพท์บวกกรุปร่าง -
- 4. คำลักษณะ - 5. คำบอกกำหนด

การสับที่ของคำในตำแหน่งที่ 2 และ 3 เป็นไปได้ แต่ให้ความหมายไม่เหมือนกัน

แมวขาวอ้วนตัวนั้น หมายความว่า "อาจมีแมวขาวหล่ายตัว แต่จะจะเจาะเจาะตัวที่อ้วน"
แมวอ้วนขาวตัวนั้น หมายความว่า "มีแมวตัวหนึ่งที่อ้วนและสีขาวด้วย" คำในตำแหน่งที่ 1 แล้วก็ต้องมีตัวอ้วน เช่น ***แมวอ้วนขาวตัวนั้นคัว*** ***อ้วนขาวแมวตัวนั้น*** ***นั้นแมวอ้วนขาว*** ล้วนไม่เป็นลีในภาษาไทย

กฎเกณฑ์ของคำในโครงสร้างที่เหนือคำขึ้นมาอันนี้อาจแตกต่างกันไปในภาษาต่างๆ กัน ภาษาไทยและภาษาอังกฤษเป็นตัวอย่างของภาษาที่มีการกำหนดตำแหน่งของคำนาม กับคำขยายคำนามไว้อย่างแน่นอน แต่ตำแหน่งของคำในภาษาทั้งสองนี้แตกต่างกัน ในภาษาไทยคำขยายคำนามจะมาหลังคำนาม เช่น ผู้หญิงสวย เด็กอ้วน โตะกลม เป็นต้น และใน

ภาษาอังกฤษคำขยายคำนามจะมาข้างหน้าคำนาม เช่น a good story, the tall girl, a red pencil เป็นต้น ภาษาอีกกลุ่มนึงมีลักษณะที่แตกต่างออกไป ในภาษาอุตุนี้คำขยายคำนามจะมาก่อนหรือหลังคำนามก็ได้ เช่นในภาษาละติน ทั้งว่า rosa alba และว่า alba rosa หมายความเหมือนกันว่า "กุหลาบขาว"

11.2 โครงสร้างของประโยค

สำหรับโครงสร้างที่เป็นประโยคนั้น ภาษาทุกภาษามีหลักเกณฑ์ควบคุมการประกอบของคำประเทกต่างๆอย่างชัดเจน ประโยคแต่ละประโยค่มีคำกริยาเป็นแกนกลาง คำนามที่ปรากฏในประโยคอาจทำหน้าที่ต่างๆกัน เป็นประธานของประโยคก็ได้ หรือ เป็นกรรมก็ได้ การเรียงลำดับคำที่ทำหน้าที่เหล่านี้ในประโยคในภาษาต่างๆ อาจแบ่งออกได้เป็น แบบใหญ่ๆดังนี้

แบบแรกได้แก่ การที่คำนามที่ทำหน้าที่เป็นประธานและเป็นกรรม สามารถ ปรากฏในลำดับอย่างไรก็ได้ในประโยค ภาษาที่จัดอยู่ในประเภทนี้ ได้แก่ภาษาที่คำเปลี่ยน แปลงรูปไปตามหน้าที่ทางไวยากรณ์ กล่าวคือ คำนามจะมีรูปหนึ่งถ้าทำหน้าที่เป็นประธาน ของประโยค และอีกรูปหนึ่งถ้าทำหน้าที่เป็นกรรมของประโยค ดังนั้นคำนามเหล่านี้จึง ปรากฏในตำแหน่งใดก็ได้และหมายความหมายของประโยคจะไม่เปลี่ยนไป ตัวอย่างเช่น ในภาษา ยังการียน a kutya หมายถึง "สุนัข" az ember หมายถึง "ผู้ชาย" lat หมายถึง "เห็น" ประโยค 2 ประโยคต่อไปนี้มีความหมายเหมือนกันคือ "สุนัขดูเห็นผู้ชายคนนั้น"

1. A kutya lat az embert.
2. Az embert lat a kutya.

แต่ประโยคต่อไปนี้มีความหมายว่า "ผู้ชายคนนั้นเห็นสุนัขดูนั้น"

Az ember lat a kutyat.

เห็นได้ว่าหน่วยคำที่แทนด้วยอักษร "t" ที่เดิมเข้าหลังคำนามมีความหมายว่า "ทำหน้าที่เป็นกรรม" คำนามที่มีหน่วยคำนี้เดิมหลังจะทำหน้าที่เป็นกรรมของประโยคเสมอ ดังนั้นไม่ว่าคำนามนั้นจะปรากฏในตำแหน่งใดๆ ถ้ามีรูปเช่นที่กล่าวมา ก็จะทำหน้าที่เป็น กรรมอยู่เสมอ ดังนั้นประโยคต่อไปนี้ก็ยังคงมีความหมายว่า "ผู้ชายคนนั้นเห็นสุนัขดูนั้น" เช่นเดิม

A kutyat lat az ember.

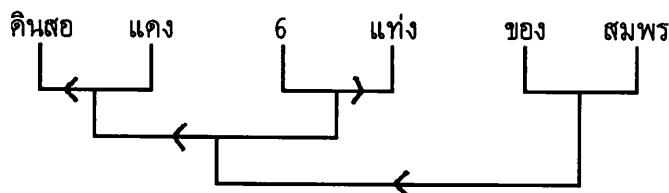
2. Sansei-ga	seito-ni	hon-o	ageta.
"ครู"	"แก่นักเรียน"	"หนังสือ"	"ໄຕໄହ"

ประโยชน์แรกมีความหมายว่า "ท่าโกรไครับประทานແອປເປີດ" ส่วนประโยชน์ที่สองมีความหมายว่า "ครูໄຕให้หนังสือแก่นักเรียน" เห็นได้ว่าการเรียงลำดับคำในภาษาญี่ปุ่น แตกต่างจากการเรียงลำดับคำในภาษาไทยกับในภาษาอังกฤษ ตรงที่กิริยาในภาษาญี่ปุ่น หมายประโยชน์ แต่ในภาษาไทยและภาษาอังกฤษกิริยามะหระหว่างประธานกับกรรม

11.3 โครงสร้างและความสัมพันธ์ของหน่วยในโครงสร้าง

ได้กล่าวมาบ้างแล้วในตอนต้นของบทนี้ว่า คำที่เข้ามาร่วมอยู่ในโครงสร้างไม่ว่าจะเป็นโครงสร้างวลี โครงสร้างประโยชน์ หรือโครงสร้างที่ใหญ่กว่าประโยชน์ จะต้องอาศัยกฎเกณฑ์ของการเกิดร่วมของคำในโครงสร้างอาทิ ตำแหน่งคำ จึงจะทำให้เกิดโครงสร้างที่ถูก ไวยากรณ์ได้ ในตอนนี้เราจะมาพิจารณาโครงสร้างวลีและประโยชน์ ในเบื้องของความสัมพันธ์ของหน่วยต่างๆในโครงสร้าง ซึ่งจะช่วยให้เข้าใจได้ว่า ความหมายของโครงสร้างเหล่านั้นมีความเป็นมาอย่างไร

หน่วยต่างๆในโครงสร้างวลี หรือโครงสร้างประโยชน์มีความสัมพันธ์แบบแนวอนจากซ้ายไปขวาหรือขวาไปซ้ายเท่านั้น แท้จริงแล้วยังมีความสัมพันธ์แบบแนวตั้งด้วยคือเป็นความสัมพันธ์ที่ซ้อนเป็นชั้นชั้นไปจากพื้นฐานที่ประกอบด้วยคำเป็นหน่วยเล็กที่สุด ตัวอย่างต่อไปนี้แสดงโครงสร้างของนาม วลี และความสัมพันธ์ของหน่วยเล็กที่สุดในโครงสร้างในภาษาไทย

แผนภูมิข้างบนนี้แสดงให้เห็นว่าโครงสร้างวลี คินโซແຄງ 6 ແທ່ງຂອງສມພຣ ประกอบด้วย โครงสร้างเล็กๆที่ซ้อนกันเป็นชั้น ในการเข้าใจความหมายของวลีนี้ เราเข้าใจความหมายแยกเป็นโครงสร้างใหญ่ 2 โครงสร้าง คือ คินโซແຄງ 6 ແທ່ງ กับ ຂອງສມພຣ โดยมีโครงสร้าง ຂອງສມພຣ เป็นตัวขยาย ส่วน 6 ແທ່ງ นั้น ขยาย คินโซແຄງ ในโครงสร้าง คินโซແຄງ เองก็มีคำว่า ແຄງ ขยาย คินโซ ทำให้เราทราบว่าไม่ใช่คินโซอีก ส่วนในโครงสร้าง 6 ແທ່ງ นั้น 6 ขยาย ແທ່ง ทำให้เราทราบว่า 6 ແທ່ງไม่ใช่ 4 หรือ 3 ແທ່ງ ถ้าเราพิจารณาโครงสร้าง คินโซແຄງ 6 ແທ່ງຂອງສມພຣ คินโซແຄງ 6 ແທ່ງ และ

คินสอนแดง เราก็จะเห็นว่าโครงสร้างทั้ง 3 นี้มีลักษณะคล้ายกันตรงที่ว่าเป็นโครงสร้างที่มีส่วนหลักและส่วนขยาย (ในแผนภูมิใช้ชื่อบอกว่าส่วนท้ายของถูกครับเป็นตัวขยายส่วนหลักซึ่งอยู่หัวถูกครับ) ส่วนโครงสร้าง ขอยสมพร นั้นแตกต่างออกไป คือ ไม่มีหน่วยใดเลยที่เป็นส่วนขยายหรือส่วนหลัก เพราะฉะนั้นจึงกล่าวได้ว่าหน่วยที่อยู่ในโครงสร้างนามวัลี จะมีความสัมพันธ์กันแบบหน่วยหลัก-หน่วยขยาย หรือหน่วยที่ทำให้มันไม่ใช่เป็นหน่วยหลักหรือหน่วยขยาย

โครงสร้างในภาษาหนึ่งๆ มีอยู่หลายระดับ นับแต่ระดับวัลีซึ่งมีหลายแบบ ตัวอย่างข้างบนเป็นโครงสร้างระดับวัลีเพียง 2 แบบเท่านั้น นอกจากโครงสร้างระดับวัลีแล้วก็ยังมีระดับอนุพากย์แบบต่างๆ และระดับประโยคแบบต่างๆ ในแต่ละระดับหน่วยที่อยู่ในโครงสร้างก็มีความสัมพันธ์แตกต่างกันไป ความสัมพันธ์เหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งของความหมายของโครงสร้าง และเป็นเครื่องกำหนดการเรียงลำดับคำแห่งของหน่วยซึ่งทำให้โครงสร้างเป็นโครงสร้างที่ถูกต้องทางไวยากรณ์ในภาษาหนึ่งๆ

สรุปได้ว่า ในการใช้ภาษาพูดในการสื่อสารนั้น หน่วยต่างๆ ในภาษาที่เข้ามาเกี่ยวข้องอยู่ใน 3 ระดับคือ ระดับเสียง ซึ่งรวมหน่วยเสียงและการรวมหน่วยเสียงเข้าเป็นพยางค์ อย่างมีระบบ ระดับหน่วยคำซึ่งรวมหน่วยคำเข้าเป็นคำอย่างมีระบบ และระดับโครงสร้าง เนื่องคำซึ่งรวมคำเข้าเป็นวัลีหรือประโยค¹ อย่างมีกฎเกณฑ์ในการพูดภาษา ผู้พูดผู้ฟังใช้ระบบต่างๆ ใน 3 ระดับอย่างอัตโนมัติ อย่างไรก็ตีความเป็นอัตโนมัติเหล่านี้จึงเป็นที่จะต้องวางแผนของระบบที่ผู้พูดผู้ฟังรู้ว่าจะกันอย่างแน่นอน มีฉะนั้นความเข้าใจระหว่างผู้พูดและผู้ฟังก็คงจะไม่บังเกิดขึ้น ระบบต่างๆ นี้เราได้กล่าวถึงมาแล้วในบทที่ 9-11

¹ ยังมีโครงสร้างเนื้อประโยคซึ่นนำไปอีก ได้แก่ โครงสร้างข้อความต่อเนื่อง ซึ่งมีระบบเข้าเดียวกัน แต่ไม่ใช่กล่าวถึงในที่นี้

บทที่ 12

ความหมาย

ในบทที่ 9 เรายังกล่าวว่า ภาษาหนึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบใหญ่ 2 องค์ประกอบ คือ เสียงและความหมาย สำหรับความหมายนั้นเรารายจากล่ามได้ว่ามีอยู่ 2 ลักษณะ คือ ลักษณะที่หนึ่งได้แก่ ความหมายของหน่วยต่างๆ เช่น หน่วยคำและคำ และอีกลักษณะหนึ่งได้แก่ความหมายที่เกิดจากความสัมพันธ์ของหน่วยต่างๆ เช่น ความหมายของประโยค

12.1 ความหมายของคำ

ในทุกวิชาคำแต่ละคำมีได้หลายความหมาย ความหมายเหล่านี้เราสามารถนำมาจัดเป็นประเภทได้ดังต่อไปนี้

12.1.1 ความหมายพื้นฐาน คำทุกคำมีความหมายพื้นฐาน ไม่ว่าจะปรากฏในลักษณะใดคำเหล่านี้จะมีความหมายนั้นอยู่ ตัวอย่างเช่น คำว่า ครุ มีความหมายว่า "ผู้ถ่ายทอดความรู้ให้แก่ศิษย์" คำๆ นี้มีความหมายดังกล่าวใน ประโยคนี้ทุกประโยค

ครูสมควรสอนวิชาภาษาไทยขั้นประถมปีที่ 5

วิทยาลัยครุแห่งนี้ตั้งมาได้หลายสิบปีแล้ว

ศิลปินไทยมีความเคราะห์ครุสูงมาก

เด็กๆนำดอกไม้รูปเกียรติมาร่วมพิธีไหว้ครุ

เป็นศิษย์อย่าคิดลังครุ

คำหนึ่งอาจมีความหมายพื้นฐานได้หลายความหมาย เช่น คำว่า จับ อาจหมายถึง ก) อาการที่ใช้มือแตะต้องสิ่งหนึ่งสิ่งใด ตลอดจนกำไว้ยืดไว้ เช่น จับแขน ข) เกาะ เช่น นกจับคอน ค) ติด เช่น เย็บจับกันหม้อ ง) เริง เช่น จับเรืองตั้งแต่ตอนคืน จ) เกาะกุมตัวไม่ให้หนี เช่น จับผู้ร้าย เป็นต้น ความหมายเหล่านี้ล้วนแต่เป็นความหมายพื้นฐานของคำว่า จับ ทั้งสิ้น

ในทุกภาษาคำอาจมีความหมายประเทกอื่นๆ นอกเหนือไปจากความหมายพื้นฐาน ได้แก่ ความหมายแฝง และ ความหมายในปรินท เรื่องของความหมายแฝงและความหมายในปรินทนี้ เป็นเรื่องที่ผู้เรียนภาษาครรษณิศึกษา เพราะในการใช้ภาษาหากเราไม่รู้ว่าคำๆ หนึ่งมีความหมายแฝงอย่างไร หรือมีความหมายในปรินทอย่างไร เราอาจเลือกใช้คำผิดในการถ้าที่เราเป็นผู้ส่งสาร หรืออาจเข้าใจผิดในการถ้าที่เราเป็นผู้รับสารได้

12.1.2 ความหมายแฝง ได้แก่ความหมายที่คำๆ หนึ่งอาจมีเพิ่มขึ้นจากความหมายพื้นฐาน ความหมายที่เพิ่มขึ้นนี้มักจะบอกให้รู้ถึงความรู้สึกของผู้พูด ดังตัวอย่างต่อไปนี้

คำ เล่า กับ โน้ ในประโยค เขา~~เล่า~~เรื่องที่บ้านให้เพื่อนฟัง กับ เขาย์เรื่องที่บ้านให้เพื่อนฟัง มีความหมายพื้นฐานเหมือนกัน คือ "บอกเรื่องราวให้ผู้อื่นฟัง" แต่คำ 2 คำนี้มีความหมายแฝงต่างกัน ขณะที่คำ เล่า เป็นคำที่แสดงว่าเรามีความรู้สึกธรรมชาติเมื่อพูดถึงเขา คำ โน้ เป็นคำที่แสดงให้เห็นว่าเราไม่ชอบการกระทำครั้งนี้ของเข้า

คำ ประหดค กับ ชี้เห็นยว ในประโยค เขายเป็นคนประหดค กับ เขายเป็นคน~~ชี้เห็นยว~~ มีความหมายพื้นฐานเหมือนกัน คือ "ไม่ใช้จ่ายอย่างสุรุ่ยสุร่าย" แต่คำ 2 คำนี้มีความหมายแฝงต่างกัน คำ ประหดค แสดงว่าเรา尼ยมชมชอบคนๆนั้น แต่คำ ชี้เห็นยว แสดงว่าเราไม่ชอบคนๆนั้น

คำบอกอาชีพ มักจะมีความหมายแฝงแบบทั้งสิ้น ซึ่งมีทั้งดีและไม่ดี ได้แก่ ช่างนา พ่อค้าคนกลาง ข้าราชการ ตำรวจ นักการเมือง นักศึกษา พยาบาล เป็นต้น

12.1.3 ความหมายในปรินท ทุกภาษามีคำอยู่จำนวนหนึ่งที่มีความหมายพื้นฐานที่ค่อนข้างกว้าง เมื่อคำเหล่านี้ปราภูร่วมกับคำอื่นๆ จะมีความหมายเพิ่มเติม หรือแอบลงกว่าความหมายพื้นฐาน ยกตัวอย่าง เช่น คำว่า ดี มีความหมายพื้นฐานว่า "มีลักษณะที่เป็นไปในทางที่ต้องการ น่าประทับน่าพอใจ" เมื่อคำๆนึงปราภูร่วมกับคำอื่นๆ จะมีความหมายเพิ่มขึ้น ดังนี้

ความหมายที่เพิ่มขึ้น

<u>เด็กดี</u>	"ว่าอนสอนง่าย"
<u>ข้าราชการดี</u>	"ไม่คดโกง ชัยัน และรับผิดชอบในหน้าที่การทำงาน"
<u>ห้องเรียนดี</u>	"ไม่มีเสียงรบกวน ไม่มีเครื่องดื่ม"
<u>ดวงดี</u>	"รุ่งโรจน์ ไม่มีเคราะห์"

<u>ເສີ່ງຕື່</u>	<u>"ໄພເຮັດ"</u>
<u>ສຸກາພົດີ</u>	<u>"ໄມ່ໂຮກ"</u>

ความหมายที่คำๆนั้นมีเพื่อสืบสานความหมายพื้นฐานเมื่อปรากร่วมกับคำอื่น เช่นที่ยกตัวอย่างข้างบนนี้ เป็นกรณีหนึ่งของความหมายในปริบท แต่ความหมายในปริบทอาจหมายถึงการที่คำกู่สูงหนึ่งมีความหมายพื้นฐานร่วมกัน แต่การปรากร่วมกับคำอื่นของคำเหล่านั้นมีข้อจำกัดแตกต่างกันไป ข้อจำกัดดังกล่าวทำให้ความหมายของคำแต่ละคำ แตกต่างกันเพิ่มขึ้นจากความหมายร่วมพื้นฐาน ยกตัวอย่าง เช่น

ก. หล่อ กับ สาย มีความหมายพื้นฐานร่วมกันว่า "งานน่าพึงพอใจ" แต่คำหล่อ ปรากร่วมกับคำ ผู้ชาย เท่านั้น ส่วนคำ สาย ปรากร่วมกับคำต่างๆได้ หมายค่า เช่น ผู้หญิง แมว ดอกไม้ และ บ้าน ทำให้เราได้ความหมายของคำหล่อ กับ สาย เพิ่มขึ้น คือ หล่อ นั้นต้องเป็นความงามของผู้ชาย และ สาย เป็นความงามของผู้หญิง สครว พช หรือสิ่งไม่มีชีวิตก็ได้

ข. ປຶ້ງ ອ່ອຍ ແລະ ມีความหมายพื้นฐานว่า "มาก" เมื่อคำเหล่านี้ปรากร่วมกับคำอักษรสามารถปรากร่วมกับเพียงบางคำเท่านั้น ดังนี้

ໃຫ້ໄດ້	ໃຫ້ໄມ້ໄດ້
ເຈິ້ວປຶ້ນ	ຂາວປຶ້ນ ເໜີລິ່ອນປຶ້ນ
ເໜີລິ່ອນອ່ອຍ	ຂາວອ່ອຍ ດ້າຍ່ອຍ
ແຄງແຈ່	ດໍາແຈ່ ເຈິ້ວແຈ່

เราได้ความหมายของคำ ປຶ້ງ ອ່ອຍ ແລະ ແຈ່ เพิ่มเติมขึ้น จากปริบทดังนี้ ປຶ້ງ หมายถึง "มากในลักษณะเข้ม" อ່ອຍ หมายถึง "มากในลักษณะสดใส" ແລະ หมายถึง "มากในลักษณะจัด"

ความหมายในปริบทเหมือนกับความหมายແຜງตรงที่ความหมายทั้งสองประเภท เป็นความหมายที่เพิ่มขึ้นจากความหมายพื้นฐานของคำ ในทุกภาษา คำทุกคำมีความหมายพื้นฐาน แต่ไม่ใช่ทุกคำที่มีความหมายແຜງหรือความหมายในปริบท

12.2 การจัดกลุ่มของคำตามความหมาย

ถ้าเรานำความหมายพื้นฐานของคำมาพิจารณา เราจะเห็นว่าคำบางคำมีความหมายใกล้เคียงกัน คำบางคำมีความหมายแตกต่างกันแบบตรงข้าม ถ้าเรายึดความคล้ายคลึงและความแตกต่างของความหมายเป็นเกณฑ์ เราจะสามารถจัดคำในภาษาอ่องออกเป็นกลุ่มๆ ได้ดังนี้คือ

12.2.1 คำพ้องความหมาย ในภาษาต่างๆ คำบางคำมีความหมายคล้ายคลึงกัน เราเรียกคำเหล่านี้ว่าคำพ้องความหมาย ตัวอย่างของคำประเทกนี้ในภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ได้แก่

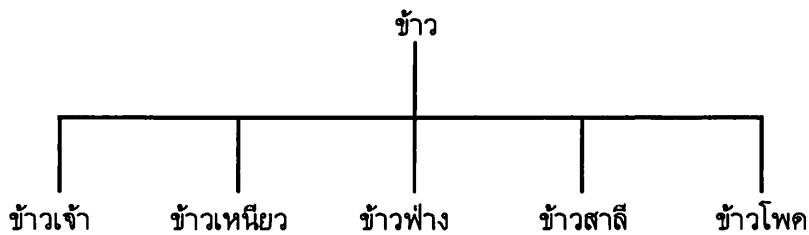
- (1) ผู้ชาย บุรุษ
- (2) กิน ทาน รับประทาน
- (3) ทุ ข้า ฉัน ข้าพเจ้า
- (4) เพื่อน มิตร สาย เกลอ
- (5) all, whole, total, gross, entire
- (6) to end, to close, to finish, to terminate, to conclude
- (7) pleased, glad, gratified, delighted
- (8) danger, peril, risk, jeopardy, hazard

คำพ้องความหมายในแต่ละชุดนี้ แม้จะมีความหมายคล้ายคลึงกัน แต่จะมีการใช้แตกต่างกัน เช่น รับประทาน กับ กิน แม้จะมีความหมายคล้ายกันแต่ รับประทาน จะใช้ในภาษาที่สุภาพ หรือเป็นทางการมากกว่า กิน เป็นต้น

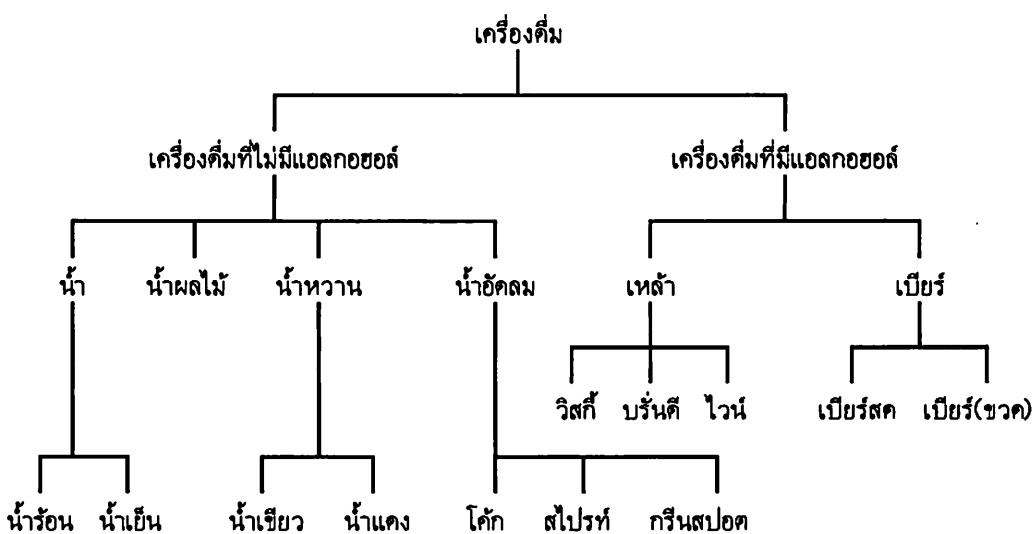
12.2.2 คำแย้งความหมาย คำในภาษาอาจมีความหมายที่แตกต่างกันในลักษณะตรงกันข้าม เราเรียกคำเหล่านี้ว่าคำแย้งความหมาย ตัวอย่างเช่น ศี-ເລວ หອນ-ເໜີນ ບຸຜູ-ບາປ ຄໍາຮມ-ຄໍາຕີ white-black rich-poor useful-useless agreement-disagreement เป็นต้น

12.2.3 คำที่อยู่ในกลุ่มความหมายเดียวกัน มีคำจำนวนหนึ่งซึ่งจัดรวมอยู่ในกลุ่มเดียวกัน โดยที่ความหมายของคำเหล่านั้นมีความสัมพันธ์กันแบบลูกกลุ่มกับจ่ากลุ่ม กล่าวคือ ความหมายของคำบางคำ(จากกลุ่ม)ครอบคลุมความหมายของคำอีกคำหนึ่ง(ลูกกลุ่ม) ตัว

อย่างเช่น ในกลุ่ม ข้าว ข้าวเจ้า ข้าวเหนียว ข้าวฟ่าง ข้าวสาลี ข้าวโพด คำว่า ข้าว เป็นคำที่มีความหมายกว้างที่สุด กล่าวคือ ครอบคลุมความหมายของคำอื่นๆในชุดได้ ทั้งหมด คำต่อไปนี้ จึงบันจากแสดงด้วยแผนภูมิได้ดังนี้

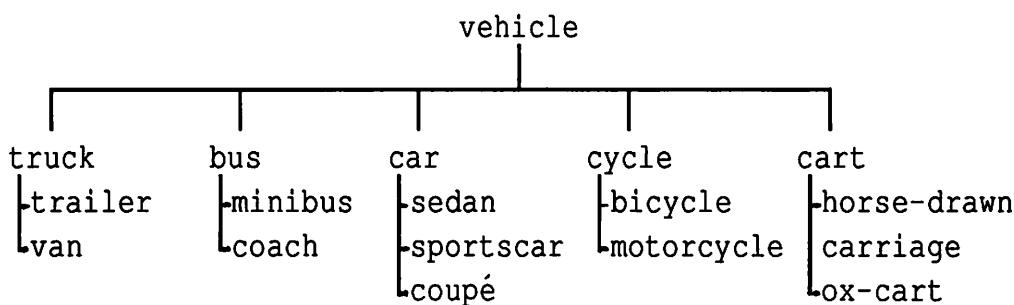
กลุ่มที่สอง เครื่องคึ่ม เครื่องคึ่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์ น้ำ น้ำร้อน น้ำเย็น น้ำผลไม้ น้ำส้ม น้ำส้มขุ่น น้ำส้มคั้น น้ำมะนาว น้ำพุตรา น้ำกระเจี๊ยบ น้ำหวาน น้ำเขียว น้ำแดง น้ำอัดลม โค� สไปร์ท กวินสปอร์ต ชา ชาเขียว ชาอ่อน ชาเย็น ชาฝรั่ง ชามะนาว ชาใบอนุ่ม โอลัลเดิน โอลัลเดินร้อน โอลัลเดินเย็น กาแฟ กาแฟร้อน กาแฟดำ กาแฟใบอนุ่ม กาแฟเย็น โอลิลลี่ กาแฟเย็นในสวน เครื่องคึ่มที่มีแอลกอฮอล์ เหล้า วิสกี้ บรันดี ไวน์ ไวน์ขาว ไวน์แดง เบียร์ เบียร์สด เบียร์(ขาว) เราสามารถแสดงความสัมพันธ์ทางความหมายระหว่างคำเหล่านี้ได้ด้วยแผนภูมิที่แสดงไว้ข้างล่าง

ตัวอย่างทั้งสอง 2 ตัวอย่างที่นำมาบันทึกไว้ได้รวมคำทุกคำที่อาจปรากฏอยู่ในกลุ่มแต่ละกลุ่ม เราสามารถทำแผนภูมิและแผนภูมิให้ละเอียดกว่านี้ได้ถ้าต้องการ ในที่นี้คำที่

ให้มาข้างบนเป็นเพียงตัวอย่างที่แสดงว่าในภาษาไทยมีคำเป็นชุดซึ่งแสดงความสัมพันธ์กันในลักษณะที่คำในชุดมีความหมายແບກกว้างกว่ากัน

ในภาษาทุกภาษา มีคำประเกทที่มีความสัมพันธ์ด้านความหมายแบบถูกกลุ่มกับจ่ากุ่ม เช่นน้อยๆ เช่น ในภาษาอังกฤษ คำที่เรียกยานพาหนะ เช่น vehicle, truck, trailer, van, bus, minibus, coach, car, sedan, coupé, sportscar, cycle, motorcycle, bicycle, cart, horse-drawn carriage และ ox-cart เราสามารถแสดงความสัมพันธ์ด้านความหมายของคำเหล่านี้ เป็นแผนภูมิได้ดังนี้

12.3 ความหมายของประโยค

12.3.1 ความหมายของรูปประโยค

ในการจะเข้าใจความหมายของประโยคนั้น เรายารบกวนแล้วว่ามีใช้แต่เพียงรูปความหมายของคำทุกคำในรูปประโยคนั้นเท่านั้น แต่จะต้องเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างคำและระหว่างโครงสร้างหลักของประโยคด้วย ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างหลักได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่าง คำนามหรือนามวสีกับคำกริยาหรือกริยาลี ความสัมพันธ์ดังกล่าวมีหลายแบบ แบบที่เรารู้จักกันคือความสัมพันธ์ในลักษณะประธานของกริยา กรรมของกริยา เช่นในประโยคภาษาอังกฤษ John wrote a book. John มีความสัมพันธ์กับ wrote ในฐานะประธานของกริยา wrote และ a book มีความสัมพันธ์กับกริยาในฐานะกรรมของกริยา wrote นอกจากความสัมพันธ์ในแบบประธาน กรรม กริยา แล้ว ยังมีความสัมพันธ์อีกแบบหนึ่งที่ควรรู้จัก คือ ความสัมพันธ์ระหว่างคำนามหรือนามวสี กับคำกริยา ในฐานะผู้กระทำ ผู้รับการกระทำ เป็นเครื่องมือ เป็นสถานที่ (ที่เหตุการณ์ ค่างๆ ชี้งบอกด้วยกริยาเกิดขึ้น) บอกรเวลา (ของเหตุการณ์ค่างๆ ชี้งบอกด้วยกริยา)

โดยทั่วไปถ้าประโยค มีความต่างกันในเรื่องคำและ/หรือความสัมพันธ์ของคำ ความหมายของประโยคก็ต้องค่างกันอย่างแน่นอน ประโยค พีแกล้งน้อง และ น้องแกลังพี

แม้จะไม่มีความแตกต่างในเรื่องคำ แต่มีความต่างในเรื่องความสัมพันธ์ของคำ ในประโยค พี่แกลังน้อง พี่มีความสัมพันธ์กับคำกริยาในฐานะผู้กระทำการ ในขณะที่ในประโยคน้องแกลังพี่ พี่มีความสัมพันธ์กับคำกริยาในฐานะผู้รับการกระทำ

อย่างไรก็ตามมีกรณีที่ไม่ธรรมดากล่าวก็คือ ประโยคที่ต่างกันอาจมีความหมายเหมือนกัน หรือประโยคเหมือนกันอาจมีความหมายต่างกัน ตั้งจะได้อธิบายต่อไปนี้

ก) ความหมายเหมือนกัน โครงสร้างประโยคต่างกัน

ถ้าประโยคไม่มีความต่างในเรื่องคำและไม่มีความต่างในเรื่องความสัมพันธ์ของหน่วยในประโยคกับคำกริยาแล้ว ประโยคที่ไม่มีความหมายต่างกัน แม้จะมีรูปประโยคที่ไม่เหมือนกัน ลองดูตัวอย่างประโยคต่อไปนี้

1. ก. ฉันจะซื้อรถขึ้นไปเรียงใหม่พรุ่งนี้
ข. พรุ่งนี้ฉันจะซื้อรถขึ้นไปเรียงใหม่
2. ก. They have known each other for ten years.
ข. For ten years they have known each other.
3. ก. My cousin gave me that piece of antique.
ข. That piece of antique was given to me by my cousin.
4. ก. นักเรียนทุกคนถูกครุ待
ข. นักเรียนถูกครุ待ทุกคน

ในตัวอย่าง 2 ชุดแรก คำขยายบอกเวลา ได้แก่ พรุ่งนี้ และ for ten years อยู่ในคำแห่งนัยทับประโภคกับในคำแห่งต้นประโภค ส่วนในตัวอย่างชุดที่ 3 ข้อแตกต่างระหว่างประโภคอยู่ที่ประโภคแรกเป็นประโภคกรรคาวาจก ประโภคหลังเป็นประโภคกรรรวม-วาจก ในตัวอย่างชุดที่ 4 ข้อแตกต่างอยู่ที่คำแห่งนัยของคำขยาย ข้อแตกต่างทั้งหมดนี้ไม่ได้เปลี่ยนความสัมพันธ์ระหว่างคำ ประโภคในตัวอย่างแต่ละชุดจึงมีความหมายเหมือนกัน ข้อแตกต่างอาจมีบ้างในเรื่องของการเน้นย้ำคำในประโยค เช่น ในประโยค 1 ข. ผู้พูดเน้นคำว่า พรุ่งนี้ ในขณะที่ในประโยค 1 ก. ไม่มีการเน้นดังกล่าว เป็นต้น ทั้งนี้อยู่ในขอบเขตที่ไม่ทำให้ความสัมพันธ์ของหน่วยในประโยคเปลี่ยนไป

๙) ความหมายต่างกัน โครงสร้างประโยคเมื่อเทียบกัน (ความหมายกำกับ)

บอยครั้งที่เรารักด้วยประโภคซึ่งอาจมีความหมายได้หลายนัย ประโภคเช่นนี้บางที่เรียกว่าประโภคกำกับ ประโภคกำกับอาจเกิดได้จากการที่คำในประโภคไม่ได้หมายความหมาย เช่น ตายของฉันเจ็บ (ตา - อวัยวะที่ใช้มอง หรือ ตา - พ่อของแม่) แต่บอยครั้งที่ประโภคกำกับมิได้เกิดจากคำหดกลางความหมาย ลงคุประโภคต่อไปนี้

1. เข้าถังเนื้อในชาม

ความหมายแรก : "เข้าถังเนื้อที่อยู่ในชาม"

ความหมายที่สอง : "เขานำเนื้อไปล้างในชาม"

2. แม่เอ็คธุกที่นอนดึก

ความหมายแรก : "แม่เอ็คธุกคนที่นอนดึก"

ความหมายที่สอง : "แม่เอ็คธุกเพราะลูกนอนดึก"

3. He likes entertaining guests.

ความหมายแรก : "เขารับรู้บ้องแขก"

ความหมายที่สอง : "เขารับแขกที่คุยสนุก"

4. The doctor won't be here until this afternoon.

ความหมายแรก : "ขณะนี้หมอไม่ได้อยู่ที่นี่ แต่จะอยู่ที่นี่บ่ายนี้"

ความหมายที่สอง : "หมอกำลังอยู่ที่นี่ แต่หมอจะไม่อยู่จนถึงบ่ายนี้"

จะเห็นได้ว่าความหมาย 2 ความหมายที่ให้ไว้สำหรับแต่ละรูปประโภคนั้น แสดงให้เห็นความสัมพันธ์ที่แตกต่างกันของหน่วยในประโภค ในประโภคที่ 1 ถ้า ในชาม ประกอบ เนื้อ หรือมีความสัมพันธ์กับ เนื้อ ในฐานะผู้นำขยาย เราจึงได้ ความหมายแรก ถ้า ในชาม มีความสัมพันธ์กับกริยา ล้าง ในฐานะบอกสถานที่ เราจึงได้ความหมายที่สอง

สรุปได้ว่า ความหมายของประโภคขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ของหน่วยในประโภค

12.3.2 ความหมายของประโยชน์ในแง่ของเจตนา

เท่าที่กล่าวมาข้างต้น เรายิ่งทราบความหมายของประโยชน์ในแง่มุมของความหมายพื้นฐานของประโยชน์ แต่ปอยครั้งที่เราพบว่าผู้พูดพูดประโยชน์นั่งแส่น้ำใจให้หมายความตามความหมายของรูปประโยชน์นั้น ในการณ์เข่นนี้ความหมายของประโยชน์จะเข้าใจได้ก็โดยน่าเจตนาของผู้พูดเข้ามาพิจารณาด้วย เราสามารถแบ่งประเภทของประโยชน์ออกได้เป็น 2 ประเภทตามเกณฑ์ของเจตนาของผู้พูด คือ

1. ประโยชน์ที่มีความหมายพื้นฐานตรงกันกับเจตนาของผู้พูด
2. ประโยชน์ที่มีความหมายพื้นฐานไม่ตรงกันกับเจตนาของผู้พูด

กรณีแรกเป็นกรณีที่ผู้พูดใช้ถ้อยคำที่มีความหมายตรงไปตรงมา ไม่พูดอ้อมค้อม เช่น ประโยชน์ คุณพ่อครับ ผู้ขอเงินร้อยหนึ่งได้ใหม่ครับ ประโยชน์นี้มีความหมายพื้นฐาน เป็นคำราม เจตนาของผู้พูดก็เป็นการถามด้วย ในประโยชน์ คำว่าจับผู้ร้ายไม่ได้ ทั้งความหมายพื้นฐานและเจตนาของผู้พูดเป็นการปฏิเสธ ในประโยชน์ ชี้กลัวแบบนี้ไม่มีทางหางานทำได้หรอก ทั้งความหมายพื้นฐานและเจตนาของผู้พูดเป็นการเย็บหยัน เป็นต้น ตัวอย่าง ทั้งสามตัวอย่างที่ให้มາข้างบนนี้จัดเป็นประโยชน์ประเภทที่หนึ่ง ได้แก่ พวากที่มีความหมายพื้นฐานตรงกันกับเจตนาของผู้พูด แต่ถ้าเราต้องการขอยืมเสื้อของเพื่อนเพื่อใส่ไปงานและพูดว่า เชยมีเสื้อสวยๆเดิมตู้เลยละ ฉันบังไม่มีเสื้อจะใส่ไปงานคืนนี้เลย ความหมายพื้นฐาน ของถ้อยคำนี้เป็นการบอกเล่า แต่ผู้พูดมีเจตนาที่จะซื้อเสื้อให้เพื่อนยกเสื้อให้ตนขอยืมใส่ไปงานสักๆหนึ่ง เห็นได้ว่าในกรณีนี้ ความหมายพื้นฐานไม่ตรงกับเจตนาของผู้พูด ต่อไปนี้เป็นตัวอย่างอีกส่วนของประโยชน์ก่อตุณที่สองนี้

1. พิชัยของฉันเป็นนักภารยันะ

พื้นฐาน : บอกเล่า เจตนา : ชู่

2. ช่วยไปซื้อยาให้หน่อยได้ไหม (นายจ้างพูดกับลูกจ้าง)

พื้นฐาน : ถาม เจตนา : สั่ง

3. เชยชักจะออกเที่ยวบ่ายนະหมุนິ

พื้นฐาน : บอกเล่า เจตนา : ดำเนิน

4. รถของฉันเสียค่ะ ฉันเข็นรถเข้าข้างทางไม่ไหว

พื้นฐาน : บอกเล่า เจตนา : ขอร้อง

5. เชยไปคุลະครรที่หอดศิลป์ราชครีหรือยัง ?

พื้นฐาน : ถ้า เทคนา : ชักชวน

6. คุณเห็นป้ายที่สั่งห้ามสูบบุหรี่ไหมคะ?

พื้นฐาน : ถ้า เทคนา : คำหนี

7. ไปไหนมาคะ

พื้นฐาน : ถ้า เทคนา : ทักทาย

การใช้ถ้อยคำที่มีความหมายพื้นฐานความหมายหนึ่งแต่ผู้พูดมีเทคนาก็จะสื่อสารอีกเรื่องหนึ่ง เช่นที่ยกตัวอย่างมาข้างบนนี้มีปรากฏในทุกภาษา ตั้งนั้นในการติดต่อสื่อสารไม่ว่าจะเป็นภาษาอะไร เราจำเป็นต้องรู้ถึงความหมายพื้นฐานของประโยชน์ และเทคนาของผู้พูด การสื่อสารนั้นจึงจะประสบความสำเร็จ เทคนาของผู้พูดที่ยกตัวอย่างมาข้างบน ได้แก่ ถ้า ปฏิเสธ เย็บหยัน ชี้แนะ ชี้ สั่ง คำหนี ขอร้อง ชักชวน และทักทาย ยังมีเทคนาอื่นๆอีก ได้แก่ บอกความ คาดคะเน แสดงความมุ่งหมาย สัญญา ชักชวน ท้าทาย และชมเชย เป็นต้น การเข้าใจเทคนาของผู้พูดเป็นเรื่องที่ค่อนข้างยาก เราต้องพิจารณาปรับตั้งทั้งหมดของการสนทนาระบบที่สำคัญเสมอ เช่น ผู้พูดเป็นใคร ผู้ฟังเป็นใคร และสถานการณ์ของการสื่อสารเป็นอย่างไร

บทที่ 13

การรับรู้ภาษา และการเรียนรู้ภาษา

ในบทที่ 9-12 เราได้มองดูภาษาในแง่ของตัวภาษาเอง ได้แก่ ค้านโครงสร้างและความหมาย เราได้พิจารณาหน่วยต่างๆ ในภาษาตั้งแต่หน่วยที่เล็กที่สุดคือ เสียง ขึ้นไปจนถึง ประโยค ส่วนประกอบต่างๆ ของภาษาที่กล่าวมาแล้วทั้งหมดมีไว้จะเป็นเสียง คำ ประโยค ส่วนแต่สามารถเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา (ตั้งกล่าวแล้วในบทที่ 6-7) และมีการประเมืองใช้ในสังคม (บทที่ 3-5) ในบทนี้เราจะหันมามองภาษาในส่วนที่เกี่ยวกับกระบวนการที่เกิดขึ้นในสมองของมนุษย์ ในฐานะที่เป็นผู้พูด (ผู้ส่งสาร) และผู้ฟัง (ผู้รับสาร) นั่นคือ เราจะมุ่งความสนใจไปที่กระบวนการรับรู้และเรียนรู้ภาษา

13.1 ส่วนของสมองและการรับรู้ภาษา

อวัยวะที่ทำให้มนุษย์สามารถรับรู้เรื่องราวต่างๆ หรือเข้าใจสรรพสิ่งต่างๆ รอบตัว ได้ก็คือสมอง สมองของมนุษย์แบ่งได้เป็นสองส่วนเหมือนกับอวัยวะอีกหลายอย่างในร่างกาย ของมนุษย์ ที่มีทั้งซึ้งช้ำยและซึ้งขวา อย่างไรก็สมองซึ้งช้ำยและซึ้งขวาต่างจากอวัยวะที่มี เป็นช้ำยเบื้องขวา เช่น มือช้ำย มือขวา หูช้ำย หูขวา ในลักษณะที่ว่า สมองทั้ง สองซึ้งไม่ได้ปฏิบัติการในลักษณะเดียวกัน กล่าวคือ สำหรับมือสองช้ำยของเรานั้น ถ้ามือช้ำยหยิบของ ได้มือขวา ก็หยิบของໄได้ แต่สมองส่วนช้ำยไม่สั่งการเหมือนสมองช้ำงขวา สมองช้ำงช้ำยไม่สั่ง การให้มือเคลื่อนไหว แต่จะสั่งการในเรื่องภาษา ในทำนองเดียวกัน สมองส่วนขวา ก็จะไม่สั่ง การเรื่องภาษา แต่จะสั่งการในเรื่องอื่นๆ

การทดลองเพื่อทดสอบว่าสมองซึ้งช้ำยเป็นซึ้งที่รับรู้และสั่งการเรื่องภาษานั้น นักpsychology ใช้กรณีของคนไข้ที่ได้รับการกระแทกกระเทือนทางสมองมาเป็นเครื่องมือแล้ว ยังได้มีการทดลองแบบอื่นๆ อีก เช่น ทดลองกับคนไข้ที่การเชื่อมระหว่างสมองสองซึ้งถูกตัด โดยให้ฟังเสียงจากหูฟัง ให้หูแต่ละช้ำยได้ยินเสียงต่างกัน ในคนปกตินั้น หู และตา ช้ำงขวา จะสัมพันธ์กับสมองซึ้งช้ำย และในทางตรงกันข้ามหูและตาช้ำงช้ำยจะสัมพันธ์กับสมองซึ้งขวา ทำการทดลองโดยให้คนไข้ได้ยินเสียงสองเสียงที่ไม่ใช่ภาษา คือ เสียงเลื่อนของกบเสียงน้ำ หายค โดยให้หูแต่ละช้ำยได้ยินเสียงต่างกัน ผลการทดลองปรากฏว่าคนไข้สามารถตอบรับได้โดยใช้ช้ำยที่ได้ยินเสียงต่างกัน ผลการทดลองปรากฏว่าคนไข้สามารถตอบรับได้โดยใช้ช้ำยที่ได้ยินเสียงต่างกัน นั่นแสดงว่าสมองที่ไม่ได้สั่งการเรื่องภาษาคือสมองซึ้งขวา จะรับรู้สิ่งที่ไม่ใช่ภาษาได้ดีกว่า แต่หากเปลี่ยนให้คนไข้ได้ยินเสียงที่เป็นภาษา เช่น ให้หูช้ำยได้ ยินเสียงคำว่า "คน" หูขวาได้ยินคำว่า "มา" ผลปรากฏว่าคนไข้สามารถตอบคำที่ได้ยินทางหู

ข้าคือคำว่า "มา" ได้ศึกษาเพราการรับรู้ทางทุขว่าสัมพันธ์กับสมองซึ่งมีหน้าที่สังการในเรื่องภาษานั้นเอง

นอกจากจะมีการศึกษาว่าสมองซึ่งมีหน้าที่สังการในเรื่องภาษาแล้ว ยังมีการศึกษาเรื่องการรับรู้ภาษาที่เสื่อมลง หรือที่มีปัญหา (aphasia) คนไข้ที่มีปัญหาการสื่อสารในการรับรู้ภาษานั้นมีหลายประเภท บางคนออกเสียงตัวแต่ฟังไม่เป็นภาษา บางคนฟังได้แต่ฟังไม่ออก จริงๆแล้วเราเองก็คงเคยมีประสบการณ์ในการที่ไม่สามารถนึกคำที่ต้องการจะพูดได้ในบางครั้ง เช่น นึกได้แต่เสียงต้นของคำ แต่นึกทั้งคำไม่ได้ ประสบการณ์เช่นนี้ของเรานั้นเป็นชั่วคราว แต่สำหรับผู้ป่วยนั้นจะนึกคำทั้งคำไม่ออกເຫາเลย การศึกษาเรื่องการเสื่อมในการรับรู้ภาษานี้ทำให้อาจล่าโถวยรวมๆได้ว่า นอกจากสมองซึ่งมีหน้าที่แตกต่างกันออกไปในการรับรู้ภาษานั้นมีไกคือที่เดียวทั้งหมด แต่เสื่อมเป็นบางเรื่องบางดูคิดได้

ได้มีผู้ทดลองเรื่องการรับรู้ภาษาระหว่างที่ว่าส่วนของภาษาที่ต่างกันอยู่รับรู้โดยสมอง ต่างกัน กล่าวคือ คำนามกับคำกริยาแตกต่างกันในเรื่องการรับรู้โดยสมอง เมื่อให้ผู้ป่วยที่ตัดการเสื่อมระหว่างสมองสองซึ่งแต่ละดูคำนามและคำกริยาคัวใจตามชัย ซึ่งจะรับรู้คัวใจสมอง ซึ่งกวาง ปรากฏว่าคนไข้สามารถรับรู้คำนามและคำกริยาได้รับรู้คัวใจสมองซึ่งจะรับรู้คำนามแต่คนไข้ไม่สามารถออกเสียงคำนามที่รับรู้คัวใจสมองซึ่งช่วยได้ การทดลองจึงแสดงว่า การรับรู้ของสมองระหว่างคำนามและคำกริยาไม่เท่ากัน และสมองซึ่งมีหน้าที่เป็นชิกที่ควบคุมการเปล่งเสียงในภาษาหรือการพูดภาษา

นอกจากนี้ ได้มีผู้พยายามศึกษาว่าสมองซึ่งมีหน้าที่เริ่มปฏิบัติการตั้งแต่เกิดหรือไม่ ในเรื่องนี้เรื่องนี้กันว่าเมื่อแรกเกิดนั้นสมองซึ่งมีหน้าที่เริ่มสัมผัสร่องรอยทางเดียวทันไม่ได้ แต่เมื่อเวลาเริ่มเรียนภาษา สมองจะเริ่มสั่งการต่างกันโดยซึ่งมีหน้าที่เริ่มสั่งการแต่เฉพาะภาษาเท่านั้น เพราะฉะนั้นจึงเรียกว่าการเรียนรู้ภาษานั้นเกิดขึ้นพร้อมๆกับการเริ่มสั่งการเฉพาะเรื่องภาษาของสมองซึ่งมีหน้าที่เรียนรู้ภาษา

13.2 การเรียนรู้ภาษา

เราได้ทราบแล้วว่าความสามารถในการเรียนรู้ภาษาเป็นความสามารถเฉพาะของมนุษย์เท่านั้น สัตว์ชนิดอื่นๆ อาจเรียนรู้ระบบสัญลักษณ์ที่ใช้สื่อความหมายกว้างๆได้ แต่จะไม่สามารถสร้างรูปสัญญาณใหม่ๆขึ้นมาได้เช่นเดียวกับมนุษย์ มนุษย์ที่มีสมองและมีวัยจะในการรับรู้สัมผัสด้วยตัวเอง เป็นปกติทุกคนจะสามารถเรียนรู้ภาษาโดยอัตโนมัติ นอกจากภาษาแล้วเขายังเรียนรู้ระบบสัญลักษณ์อื่นๆไปพร้อมกันด้วย ส่วนใหญ่เขายังเรียนรู้ระบบสัญลักษณ์อื่นๆ โดยใช้ภาษาเป็นเครื่องมือสำคัญ คนบางคนที่เกิดมาพิการทางสมอง (mentally

retarded) จะไม่สามารถเรียนรู้ภาษาได้ หากพิการไม่นำก็อาจเรียนรู้ระบบสัญลักษณ์ง่ายๆ ที่ไม่ซับซ้อนได้ แต่ถ้าเข้าเกิดมาพิการทางอวัยวะอื่นๆ เช่น หูหนวก ตาบอด เข้าก็จะยังสามารถเรียนรู้ภาษาได้โดยผ่านระบบสัญลักษณ์ที่ต่างจากของคนที่มีอวัยวะในการรับสัมผัสรอบตัวเป็นปกติ เช่น เด็กหูหนวกจะใช้การเรียนรู้ภาษาท่าทาง (body language) และภาษามือ (sign language) หรือใช้การสังเกตการเคลื่อนไหวของอวัยวะในการเปล่งเสียงจนสามารถอ่านริมฝีปาก (lip read) เด็กที่พิการทางตาแต่ทุกเป็นปกติจะใช้หูเรียนรู้ภาษาที่เป็นเสียงพูด (vocal language) ได้ แต่ไม่สามารถเรียนรู้ระบบสัญญาณที่รับได้ด้วยตา เช่น ภาษาท่าทางหรือตัวอักษรที่เขียนตามปกติได้ อย่างไรก็ตาม เข้าก็สามารถใช้ประสาทสัมผัสเรียนรู้ระบบอักษรตัวบุนชิงใช้จุดนูน (Braille writing system) ในการอ่านได้

13.2.1 การเรียนรู้โครงสร้างภาษา

ในเรื่องการเรียนรู้ภาษาของเด็กนั้น กล่าวได้ว่ามีแนวคิดอยู่ 3 แนวใหญ่ๆ คือ

ก.) **แนวคิดของกลุ่มพฤติกรรมนิยม** (Behaviorist) กลุ่มนี้มีแนวคิดว่า การเรียนรู้ภาษาเป็นเรื่องของการเลียนแบบต้นแบบ เด็กจะเปล่งเสียงตามรูปแบบของเสียงที่เป็นต้นแบบ และกระบวนการเรียนรู้ภาษาจะเกิดจากการที่มีต้นแบบ และการเลียนแบบเกิดซ้ำกันจนเคยชิน แนวความคิดนี้อยู่ในช่วงปี 1930-1965 และได้มีอิทธิพลต่อวิธีสอนภาษาแบบเน้นการเลียนแบบท่องจำและการฝึกออกเสียงตาม (pattern drills) เป็นอย่างมาก อย่างไรก็ได้ ได้มีผู้คัดค้านทฤษฎีการเรียนรู้ภาษาของกลุ่มพฤติกรรมนิยม โดยมีข้อโต้แย้งที่สำคัญคือ

ถ้ากระบวนการเรียนรู้ภาษาเป็นกระบวนการเลียนแบบและท่องจำ รูปภาษาของเด็กก็ไม่ควรจะผิดหรือแตกต่างไปจากภาษาของผู้ใหญ่ แต่ในความเป็นจริงเด็กๆ จะพูดประโยคต่อไปนี้

* คุณตาจะไปเท่าไหร่วัน¹

* I goed to school.

* Many mouses.

รูปภาษาผู้ใหญ่คือ คุณตาจะไปกี่วัน I went to school. และ Many mice. ตามลำดับ

¹ ตัวอย่างภาษาอังกฤษจาก Crystal, D. 1976. Child Language Learning and Linguistics. Edward Arnold. ตัวอย่างภาษาไทยจากบุคลากรสาวของ พก.ดร.สุภาพร สักกษ์เตีย-นาวิน

ข้อเท็จจริงเช่นตัวอย่างดังกล่าวทำให้เกิดสงสัยว่า มีการเลียนแบบภาษาผู้ใหญ่ในการเรียนรู้ภาษาของเด็กจริงหรือ เพาะเจ้าเด็กเลียนแบบจริง กัน่าจะเลียนแบบประโยคที่ถูกต้องของผู้ใหญ่ และดังนั้นจึงไม่ควรพูดคิด

ช.) แนวคิดของกลุ่มไวยากรณ์แปรรูป (Transformationalist) ตามแนวคิดนี้เด็กทุกคนจะมีความสามารถทางภาษาที่ติดตัวมาแต่กำเนิด ซึ่งเรียกว่า กลไกในการเรียนรู้ภาษา (Language Acquisition Device หรือ LAD) ภาษาแม่หรือภาษาต้นแบบเป็นเพียงข้อมูลให้กับผู้เรียนภาษา เด็กทุกคนไม่ว่าจะเป็นชาติใด ภาษาใด จะมีกลไกซึ่งเป็นหลักและโครงสร้างของการเรียนรู้ภาษาซึ่งเป็นสถาล กลไกนี้จะทำให้เขาสามารถสร้างข้อสรุปหรือกฎต่างๆ ที่ใช้ในการสร้างรูปภาษาขึ้นมา ข้อสรุปและกฎต่างๆ เหล่านี้รวมเป็นสมรรถนะภาษา (linguistic competence) ที่เขาเก็บไว้ในสมองส่วนที่เป็นความสามารถทางภาษาของเข้า และจากข้อสรุปและกฎที่เขาระบุขึ้นจากข้อมูลภาษาผู้ใหญ่นี้ เขายังสามารถสร้างรูปภาษาของมาได้ ในระยะแรกๆ ข้อสรุปและกฎจะมีลักษณะที่กว้างมาก และไม่ครอบคลุมข้อยกเว้นต่างๆ ซึ่งเป็นรายละเอียดเล็กย่อยที่พับในไวยากรณ์ของภาษาผู้ใหญ่ เพาะจะนั้นประโยค เช่น “*คุณตาไปเท่าไหร่วัน *I goed to school. *Many mouses.” จึงเกิดขึ้นได้ทั้งๆ ที่รูปภาษานั้นผู้ใหญ่ไม่เคยเป็นช่นนี้ เด็กจะพัฒนาข้อสรุปและกฎของเข้าไปเรื่อยๆ จากข้อมูลภาษาผู้ใหญ่ที่เขารู้เพิ่มมากขึ้นจนมีรายละเอียดเล็กย่อยครบถ้วน และในที่สุดสามารถสร้างรูปภาษาได้ เช่นเดียวกับภาษาผู้ใหญ่

ค.) แนวคิดของกลุ่มหน้าที่นิยม (Functionalist) กลุ่มนี้เน้นเรื่องหน้าที่ของภาษาในการสื่อสาร โดยไม่สนใจว่ารูปภาษานั้นมีโครงสร้างทางไวยากรณ์อย่างไร เป็นคำ หรือประโยค หรือวลี หรือเป็นโครงสร้างใดๆ ของภาษา สิ่งที่เขานิยมใจคือรูปภาษาหนึ่งๆ ซึ่งอาจเป็นเสียงที่ไม่ใช่คำ เช่น แอ๊ะๆ อี้ๆ หรือเป็นคำ เช่น พ่อ แม่ หรือเป็นวลี เช่น ไปเที่ยว เตินนา หรือเป็นประโยค เช่น พ่อไปเที่ยว นกบิน เหล่านี้เป็นรูปภาษาที่เด็กใช้เพื่อวัดถูประสงค์ต่างๆ ทั้งสิ้น การสื่อความหมายหนึ่งๆ อาจใช้รูปภาษาได้หลายรูป และในทางกลับกันรูปภาษาหนึ่งๆ อาจใช้สื่อความหมายต่างๆ กันไปได้หลายความหมาย แล้วแต่สถานการณ์การใช้ภาษานั้นๆ

รูปภาษาที่หนึ่งๆ อาจมีความหมายได้มาก-many เช่น “Daddy down phone.” อาจมีความหมายได้ต่างๆ กันคือ

- Daddy I Go down. There is a phone.

- Daddy went downstairs to answer the phone.

- Daddy went downstairs to telephone someone.

หรืออื่นๆ อีกมาก

นักหน้าที่นิยมเช่น อัลลิดี้ (Halliday 1973) เสนอว่า เด็กใช้ภาษาเพื่อวัตถุประสงค์ต่างๆ การใช้ภาษาเพื่อวัตถุประสงค์ต่างๆเหล่านี้มีการพัฒนาไปทีละขั้น แต่ละขั้นจะควบคู่กันไปอย่างกัน

วัตถุประสงค์หลักของการใช้ภาษารูปแบบเด็กอาจจำแนกได้เป็น 6 ชนิดดังนี้

(ก) ใช้เป็นเครื่องมือให้เกิดการกระทำบางอย่างที่คนต้องการ (Instrumental) เช่น

"เที่ยว" (ฉันอยากไปเที่ยว)

"Biki." (I want some biscuits)

(ข) ใช้เป็นคำสั่งหรือเชิญชวน (Regulatory) เช่น

"ไป" (ไปเที่ยวกัน)

"Orange." (Sing the song "Oranges and lemons.")

วัตถุประสงค์ข้อ (ก) และ (ข) แตกต่างกันคือ ในการใช้ภาษาแบบ (ก) ผู้ใช้เน้นที่ผลของการกระทำ แต่ถ้าใช้เป็นแบบ ข หรือแบบคำสั่งหรือเชิญชวน ผู้ใช้จะเน้นที่ผู้ฟังหรือผู้ที่คนต้องการให้กระทำเป็นสำคัญ

(ค) ใช้ก่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์ (Interactional) เช่น

"จ้า" -- จ้า (ทักษะ)

"ธุ" (ทักษะหรือจาก)

"Hello" (ทักษะ)

"Nana" (Anna-ทักษะ)

(ง) ใช้แสดงความรู้สึกและอารมณ์ต่างๆ (Emotive) เช่น ศรีใจ สนใจ ตกใจ เกลียด ช่วยเหลือ และอื่นๆ เช่น

"อ่า" (ไม่เอา น่ากลัว)

"เอ่อ" (แปลกรัง)

"That !" (That's interesting.)

"mm... I." (That's funny. Look, where it's gone.)

(จ) ใช้สร้างความเข้าใจกับสิ่งต่างๆ (Heuristic) คือใช้ภาษาเพื่อถามว่าสิ่งต่างๆ รอบตัวคืออะไร เป็นอะไร หรือปั่งว่าสิ่งต่างๆ เหล่านั้นคืออะไร หรือคนจัดให้สิ่งนั้นเป็นสิ่งเดียวกับสิ่งที่คนรู้จักหรือแล้วอย่างไร เช่น

"อะไร" (เห็นสิ่งใหม่ที่คนไม่เคยพบเห็นมาก่อน)

"นี่มี" (จับศักดิ์ตามาที่พึงได้มามาใหม่ แต่เรียกว่า "มี"

เหมือนศักดิ์ตามาตัวเก่าที่เป็นศักดิ์มาใหม่)

"What's that?" (What is that called?)

"Biki" (It's a biscuit)

"Dada" (A male person or a person who looks like daddy.)

(ก) ใช้ในการสมมติหรือยกถ่ายสิ่งที่ยังไม่ได้เกิดขึ้นในขณะนั้น หรือ ณ ที่นั้น (Imaginative) เช่น

"กูกฯ" (สมมติว่าตนเองกับศักดิ์ตามาตัวหนึ่งเป็นไป)

"I go shopping." (I am pretending. I am going shopping.)

เด็กทุกคนจะมีพัฒนาการในการใช้ภาษาเพื่อวัตถุประสงค์ต่างๆตามลำดับ ในระยะแรกรูปภาษาหนึ่งๆจะมีหน้าที่เพียงอย่างเดียว แต่ต่อมาฐานรูปภาษาหนึ่งๆจะมีหน้าที่หลายหน้า ที่ การที่จะทราบวัตถุประสงค์หรือความหมายที่แท้จริงของภาษาหนึ่งๆ จะต้องอาศัยปริบบที่เกี่ยวข้องมาใช้ในการศึกษา เช่น ที่ได้ยกตัวอย่างมาให้เห็นแล้วในประโยคที่ว่า "Daddy down phone."

การเรียนรู้ภาษาดังกล่าวมาแล้วทั้งหมดหมายถึงการเรียนรู้ภาษาแม่ ซึ่งเป็นการเรียนรู้ระบบสัญลักษณ์ของเด็กที่ยังไม่รู้ระบบสัญลักษณ์อื่นใดมาก่อน เด็กทุกคนที่มีสมองปกติ จะมีกลสีกอกที่จะเรียนรู้ภาษาหรือระบบสัญลักษณ์ที่ใช้ในการสื่อสารได้แม้จะมีความพิการทางกาย เช่น กรณีเด็กหูพิการ เด็กเหล่านี้แม้จะเรียนรู้ระบบสัญลักษณ์เป็นเสียงไม่ได้ แต่ก็สามารถเรียนรู้ภาษาที่ใช้สื่อหรือสัญญาณที่ไม่ใช่เสียง แต่เป็นสัญญาณที่รับได้ด้วยตา เช่น ภาพตัวอักษร ทำทาง สัญลักษณ์รูปป้าก เหล่านี้แทนได้ หรือในกรณีเด็กตาพิการ แม้เขาจะเรียนรู้ระบบสัญลักษณ์ที่ใช้สื่อหรือสัญญาณที่รับได้ด้วยตาไม่ได้ แต่เขา ก็สามารถเรียนรู้ระบบ

สัญลักษณ์ที่เป็นเสียง คือ ภาษาที่เป็นเสียง (vocal language) ได้ การเรียนรู้คำอักษรที่ใช้ระบบสัญลักษณ์ที่รับได้จากสัมผัสทางผิว เช่น อักษรเบรลล์เป็นสำคัญ การที่มนุษย์ทุกคนที่มีสมองและจิตเป็นปกติสามารถเรียนรู้ระบบสัญลักษณ์หรือภาษาได้แม้ว่าจะมีความพิการทางกายต่างๆ ก็เนื่องมาจากกลไกในการเรียนรู้ภาษา กับความต้องการที่จะสื่อสารเป็นสำคัญนั่นเอง

13.2.2 พัฒนาการความสามารถในการสื่อสารคุยภาษา

การเรียนรู้ภาษาของเด็กนั้นจะมีใช้การเรียนรู้ศัพท์ภาษา เช่น เสียง คำ หรือรูปใบยากรณ์เท่านั้น แต่ตัวอย่างภาษาซึ่งเป็นข้อมูลที่ป้อนเข้าไปนั้นยังมีเรื่องการสื่อสารคือ ครุพดกับครรดวัย ในข้อนี้หมายความถึงการพัฒนาทางภาษาหนึ่นไม่ใช้การพัฒนาสมรรถนะภาษา (linguistic competence) คือ สร้างรูปภาษาของมาให้ถูกต้องเท่านั้น แต่ยังเป็นการพัฒนาความสามารถในการสื่อสารซึ่งเรียกว่าสมรรถนะการสื่อสาร (communicative competence) ไปพร้อมกันด้วย

เด็กที่มีประสบการณ์ทางภาษามาก กล่าวว่าคือมีบุคคลแวดล้อมมาก มักจะมีรูปภาษาหรือใช้ภาษาแปลกๆ จนบางครั้งเป็นเรื่องน่าขำและน่าเอียนๆสำหรับผู้ใหญ่ รูปภาษา และการใช้ภาษาแปลกๆ ที่ต่างไปจากภาษาผู้ใหญ่ซึ่งเป็นต้นแบบนี้เกิดขึ้นจากการเรียนภาษาอันเป็นธรรมชาติของมนุษย์ซึ่งอ่อนนุ่มให้เด็กปกติทุกคนพัฒนาความสามารถทางไวยากรณ์และความสามารถในการสื่อสาร โดยสร้างข้อสรุปและกฎเกณฑ์ในการสร้างรูปและการใช้ภาษาในการสื่อสารของคนอื่นมาเอง รูปแบบเหล่านี้อาจจะมีรูปหรือการใช้ตัวจากภาษาของผู้ใหญ่ เรายาจะพบเด็กเล็กๆอายุประมาณ 2-3 ขวบ ซึ่งยังคงไม่ชัดเจนของยังอยู่ในระหว่างพัฒนาการทางเสียงอยู่ สร้างรูปภาษาแปลกๆ แปลกทั้งในแบบรูปไวยากรณ์และบางครั้งก็แปลกในแบบของการใช้คำวาย เช่น เด็กบางคนจะมีคำสอนติดปาก จนพ่อแม่คิดใจ แต่ต่อมาสืบสานเข้ากับพูดว่า คนขับรถชอบสนใจเวลาเด็กไปไหนๆ หรือเด็กบางคนใช้ภาษาที่ผู้สูงอายุใช้กัน เช่น พอดเห็นเด็กหาว ผู้ใหญ่ถามาว่า "ง่วงนอนหรือ" เด็กตอบว่า "หัวลงหัวแลงไปรังนอง" หรือเด็กบางคนอุทานยาวๆแบบผู้ใหญ่ จนพังคุน่าขัน เป็นต้น

การพัฒนาสมรรถนะการสื่อสารนั้นยังมีองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องอื่นอีกมาก หากเด็กมีประสบการณ์ทางภาษาที่เป็นที่ยอมรับ เด็กก็จะพัฒนาการใช้ภาษาซึ่งเป็นที่ยอมรับของสังคมนั้นๆ ได้เร็ว

ความสามารถทางภาษาที่สามารถตัวคิดอย่างไร การที่เราจะกล่าวว่า บุคคลใดบุคคลหนึ่งมีความสามารถทางภาษาที่เรามีเกณฑ์อะไรไว้ วัด เรื่องนี้เป็นที่ตักเตียงกันมาก ในแต่ละการเรียนการสอนภาษา ให้มีผู้สนใจว่าเราอาจจะแบกรับด้วยความสามารถทางภาษา ได้เป็น 3 ระดับคือ

1. ความสามารถในการสร้างภาษาที่ถูกต้องไม่ผิดไวยากรณ์
2. ความสามารถในการใช้ภาษาสื่อ "สาร" ที่คนต้องการสื่อให้ชัดเจน
3. ความสามารถในการใช้ภาษาในการสื่อสารในปริบบท่างๆ

ผู้ที่จะได้รับความสามารถทางภาษาที่แท้จริงจะต้องมีความสามารถในทั้ง 3 ระดับนี้ ก่อนที่จะเริ่มรู้ภาษาที่ใช้นั้นต้องไม่ผิดไวยากรณ์ และรู้ภาษาแน่นๆ ใช้สื่อ "สาร" ที่คนต้องการได้ชัดเจน และที่สำคัญที่สุดคือรู้ภาษาเหล่านี้มีการใช้อย่างถูกต้องและเหมาะสม กับปริบทในการสื่อสารด้วย

ในเรื่องของปริบทในการสื่อสารนั้น เราอาจพูดถึงปริบทวัฒนธรรม (context of culture) ซึ่งเป็นส่วนสำคัญมากในการสื่อสาร ผู้ที่อยู่ในวัฒนธรรมต่างกันมีการให้คำ แก้สิ่งต่างๆ หรือจำแนกสิ่งต่างๆ ไม่เหมือนกัน ภาษาซึ่งเป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่งก็อยู่ในข่าย เคี่ยวกัน ลองคุยกันอย่างการใช้ภาษาเพื่อการทักทายและการลากจาก เมื่อคนไทยพบกัน ซึ่งมัก ใช้คุยกับลักษณะการกระทำอื่นๆ ซึ่งแสดงวัฒนธรรมเข่นกัน ถ้าคนไทยหันสองอยู่ระหว่างคันเดียว กัน ก็จะหักท้ายด้วยการยิ้มและคำพูด เช่น "ไปไหนมา" หรือ "เป็นไงบยาดีหรือ" และ ถ้าคนหันสองอยู่คนละระดับที่อยู่บนอาชูโสกกว่ามักจะหักท้ายโดยการแสดงความเคารพด้วยการ ไหว้ ถ่วงการทักทายด้วยคำพูดนั้นผู้มีอาชูโสกจะเป็นผู้เริ่มก่อน จะเห็นได้ว่าในปริบท วัฒนธรรมไทยสำหรับการทักทายนั้น ผู้ใช้ภาษาจึงต้องคำนึงถึงความสัมพันธ์เชิงสังคม เช่น อาชูโสกหรือความสนใจที่กันทางสังคม นอกจากนี้ถ้าผู้หญิงไทยพบเพื่อนผู้ชายแม้จะสนใจกัน ก็จะไม่ทักทายว่า "อะไร?" เช่นนี้ก็ถ้าได้ว่ามีองค์ประกอบทางสังคมคือเพศเข้ามามีส่วนใน การเลือกใช้ภาษาและยังมีฐานะทางสังคม และบทบาททางสังคมอีกด้วยที่มีบทบาทในการเลือก ใช้รูปภาษา (ดูบทที่ 4) องค์ประกอบทางสังคมที่เข้ามามีบทบาทในการเลือกใช้รูปภาษา เหล่านี้ ส่วนเป็นองค์ประกอบทางวัฒนธรรมทั้งสิ้น องค์ประกอบดังกล่าวมักแตกต่างกัน ระหว่างวัฒนธรรมของแต่ละชาติ การใช้รูปภาษาที่ไม่เหมาะสมกับปริบททางวัฒนธรรมนี้ อาจก่อให้เกิดความไม่พอใจ และเป็นการสร้างศัตรูแทนที่จะสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกัน เพราะฉะนั้นผู้ที่มีความสามารถในการใช้ภาษานอกจากจะเป็นผู้ที่สามารถสร้างรูปภาษาที่ ถูกต้องไม่ผิดไวยากรณ์สื่อ "สาร" ที่คนต้องการจะสื่อให้ชัดเจนแล้วยังต้องสามารถใช้ภาษาให้ เหมาะสมกับปริบทวัฒนธรรมด้วย

ปริบทการสื่อสารที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งก็คือ ปริบทเกี่ยวกับประสบการณ์ของผู้สื่อ และผู้รับ ผู้ที่มีความสามารถทางภาษาจะต้องทราบหนักว่า 'ผู้รับ' ซึ่งเป็นเป้าหมายในการ สื่อสารของเขามีเป็นไคร มีประสบการณ์อะไรบ้าง มีความรู้หรือความเชื่อตั้งเดิมในเรื่อง ต่างๆ อย่างไร ประสบการณ์เหล่านี้แตกต่างจากเขารึไม่อย่างไร เขาก็จะสามารถสื่อสาร ได้อย่างประสบความสำเร็จ การสื่อสารกับเด็กเล็กก็จะต้องเลือกประสบการณ์ที่เหมาะสมกับ เด็กจึงจะช่วยสื่อสารให้เด็กเข้าใจได้ มีใช้ประสบการณ์ของผู้ใหญ่ เป็นต้น

ในการศักดิ์สินว่าผู้ใดมีความสามารถทางภาษา โดยปกติจึงมีได้ศักดิ์สินเฉพาะที่รูปภาษาของเขาย่างเดียว แต่จะต้องพิจารณาถึงความสามารถในการที่จะสื่อ "สาร" ที่ตนต้องการสื่อได้อย่างชัดเจน และเหมาะสมกับบริบทในการสื่อสารต่างๆ ดังกล่าวแล้วด้วย ถ้าผู้เขียนนิทานสำหรับเด็ก ไม่สามารถจะคิดอย่างเด็ก หรือเข้าใจความรู้สึกนึกคิดของเด็กได้ ก็คงยากที่จะเขียนนิทานให้เด็กย่างเข้าใจและชอบได้

นักอักษรศาสตร์ซึ่งเป็นผู้ที่มีความสามารถทางภาษา จึงต้องเรียนรู้ทั้งในเรื่องรูปภาษาที่ถูกต้องไวยากรณ์ การใช้ภาษาลักษณะต่างๆ วัฒนธรรมของผู้ใช้ตัดสินใจเรื่องราวเกี่ยวกับความรู้สึกของมนุษย์ผ่านทางวิชาปรัชญา ประวัติศาสตร์ศิลป์ วรรณคดี จิตวิทยา รวมทั้งรู้เรื่องราวเกี่ยวกับความเป็นไปในโลกภัยภาพแต่ละยุคแต่ละสมัยด้วย นักเขียนนวนิยายที่มีชื่อเสียงจำนวนจะต้องศึกษาเรื่องที่เกี่ยวกับเรื่องที่เกี่ยวข้องเป็นอย่างต่ำก่อนจะลงมือเขียน นักเขียนอาชีพระดับໂ碌กบ้างคนมีผู้ช่วยวิจัยที่คอยป้อนข้อมูลให้และส่วนใหญ่จะเดินทางท่องเที่ยวอยู่ตลอดเวลาเพื่อที่จะหาประสบการณ์เกี่ยวกับมนุษย์และโลกภัยภาพในที่ต่างๆ

การเรียนรู้ภาษาจึงมีได้หลายระดับ คือจากการเรียนรู้ภาษาพ่อที่จะสื่อสารในชีวิตประจำวันไปจนถึงขั้นที่มีความสามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพในทุกบริบทในการสื่อสาร ความสามารถดังกล่าวเนี้ยมีได้มีในผู้พูดภาษาคนใดก็ได้ แต่ต้องอาศัยการฝึกฝนการใช้ภาษา ความรอบรู้และประสบการณ์ในชีวิต

บทที่ 14

ทัศนคติของคนในสังคมต่อภาษา

เราได้ทราบแล้วตั้งแต่ในบทที่ 7 ว่า ส่วนประกอบที่สำคัญของภาษา ก็คือผู้พูดภาษา ถ้าภาษาปราศจากผู้พูด ภาษาที่เป็นภาษาที่เคยแล้วเท่านั้น ผู้พูดภาษาซึ่งใช้ภาษาอยู่ทุกเมื่อเชื่อวันนั้นก็เป็นธรรมชาติที่จะมีความคิดความรู้สึกต่อภาษาตามรายหดยาประการ ทัศนคติที่ผู้พูดภาษาไม่ต่อภาษานั้นอาจแยกได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ คือ ทัศนคติที่ผู้พูดภาษาไม่ต่อภาษาพื้นเมือง และทัศนคติที่ผู้พูดภาษาไม่ต่อภาษาต่างประเทศ

14.1 ทัศนคติที่ผู้พูดมีต่อภาษาพื้นเมือง

ภาษาพื้นเมืองในที่นี้หมายถึงภาษาที่คนในชุมชนหนึ่งๆใช้ในชีวิตประจำวันของคน เป็นภาษาที่เรียนรู้จากบรรพบุรุษและใช้สืบต่อกันมาเป็นเวลานาน เช่นคนที่อาศัยอยู่ในเขตภาคเหนือของไทย จะใช้ภาษาล้านนาเป็นภาษาพื้นเมือง ผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตสกyclan บริเวณ หมู่บ้านใช้ภาษาผู้ไทเป็นภาษาพื้นเมืองของตน เป็นต้น

ทัศนคติของผู้พูดภาษาพื้นเมืองนี้มีได้เป็น 2 ลักษณะใหญ่คือ ในลักษณะที่เห็นว่า ภาษาพื้นเมืองของคนเป็นภาษาที่ໄพเราะก่าว่าภาษาอื่นและควรจะต้องทำนุบำรุงไว้ ความต้อง การปูดักษาความรักถิ่นหรือถิ่นนิยมน์ เรายังเห็นได้จากการพื้นฟูเอกสารลักษณ์ทางวัฒนธรรม ประจำถิ่น เช่น การพ่อน้ำ ศิลปะประจำถิ่น การละเล่นประจำถิ่น ภาษาที่จัดเป็นหนึ่งในเอกลักษณ์ของถิ่นด้วย เราจะเห็นว่ามีกิจกรรมเกี่ยวกับการทำนุบำรุงภาษาพื้นเมืองอยู่ เช่น พจนานุกรมคำพทภาษาถิ่น สำนวนภาษาถิ่นต่างๆของไทยจำนวนมาก พจนานุกรมหรือ สำนวนเหล่านี้ส่วนใหญ่เป็นการรวบรวมจากผู้พูดภาษาถิ่นพื้นเมืองนั้นเอง ถ้าเราพิจารณา เวลาปัจจุบันเราจะเห็นว่าโลกเรานี้มีการสื่อสารมวลชนที่ทันสมัย ดังนั้นภาษาพื้นเมืองจึงได้ รับการกระทบกระเทือนจากภาษาราชการหรือภาษาประจำชาติ เพราะคนส่วนใหญ่จะใช้ หรือได้ยินภาษาราชการหรือภาษาประจำชาติมากขึ้น ภาษาพื้นเมืองจึงมีแนวโน้มที่จะได้ รับการอนุรักษ์ไว้โดยคนเพียงบางกลุ่มเท่านั้น

อีกลักษณะหนึ่งก็คือ การที่ผู้พูดภาษาพื้นเมืองมองเห็นว่าภาษาของตนด้อยกว่า ภาษาราชการหรือภาษาประจำชาติ ในประเทศไทยคนทุกภาคจะมองภาษากรุงเทพฯซึ่งเป็น ภาษาราชการว่าเป็นภาษาที่ໄพเราะ เป็นภาษาของผู้มีการศึกษาสูง คนในภาคต่างๆบางคน จึงถึงกับไม่ยอมพูดภาษาถิ่นแม้แต่ในพวงเดียวกัน เพราะเห็นว่าภาษาพื้นเมืองของคนด้อย

กว่า การที่คนที่พูดภาษาพื้นเมืองประจักษ์ในของตนพพยายามพูดภาษากรุงเทพฯให้ได้นี้ ทำให้เกิดภาวะสองภาษา (bilingualism) ขึ้นในตัวคนเหล่านั้น เมื่อพูดคิ้ว 2 ภาษา ทั้ง 2 ภาษาถูกเก็บปิดกัน มีการยิบข้ามภาษาเข้า คนที่พูดภาษาถิ่นอย่างล้านช้าง คำ หรือรูปประโยคบางอย่างจากภาษากรุงเทพฯเข้าไปไว้ในภาษาถิ่นพื้นเมืองของตน และในทางกลับกัน ก็อาจนำลักษณะบางประการที่ติดจากภาษาถิ่นพื้นเมืองเข้ามาใช้ในเวลาพูดภาษากรุงเทพฯก็ได้ กระบวนการเช่นนี้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเรื่องในภาษาทั้ง 2 ได้

14.2 ทัศนคติของผู้พูดภาษาต่อภาษาต่างประเทศ

ในโลกปัจจุบันการติดต่อระหว่างประเทศมีมาก คนในแต่ละประเทศก็แลเห็นความสำคัญในการที่จะต้องพูดภาษาระหว่างอีกฝ่ายหนึ่งให้ได้ แต่การที่จะต้องเรียนรู้ภาษาต่างประเทศทั้งหมดนั้นเป็นไปได้ยาก เพราะฉะนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีภาษากลางเพื่อให้สามารถติดต่อกันได้โดยทั่วไป ภาษากลางที่คนในโลกยอมรับก็คือภาษาอังกฤษ เพราะฉะนั้นในสถานศึกษาส่วนใหญ่ในโลกมีการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ได้มีความพยายามจะสร้างภาษากลางที่ไม่ใช่ภาษาของชาติใดเลยอยู่บ้าง เช่น มีผู้เสนอภาษา Esperanto ซึ่งเป็นภาษาที่คิดประคิดขึ้นใหม่ แต่ปรากฏว่าภาษา Esperanto นี้ก็ยังไม่มีลักษณะที่เป็นกลางตามที่ผู้ประคิดสรุปไว้ และจนถึงปัจจุบันการยอมรับภาษานี้ว่าเป็นภาษากลางก็อยู่ในขั้นต่ำ

การที่ภาษาอังกฤษเป็นที่ยอมรับกันว่าเป็นภาษาสามัญ ทำให้เกิดทัศนคติสูตรโต่ง 2 ค้านี้ คนส่วนมากเห็นความสำคัญของภาษาอังกฤษที่มีต่อกัน ความก้าวหน้าของการศึกษา และอาชีพ แต่ก็มีคนบางกลุ่มต่อต้านว่าภาษาอังกฤษมีส่วนทำให้ภาษาของชาติตนเองเสียไป ในประเทศไทยแม้ไม่เป็นภาษาของทางราชการที่ใช้จริง แต่ภาษาต่างประเทศที่นักศึกษาในระดับอุดมศึกษาต้องเรียนเป็นวิชาบังคับก็คือ ภาษาอังกฤษ

นอกจากภาษาอังกฤษ ซึ่งอาจถือว่าเป็นภาษาต่างประเทศของชนจำนวนมากในโลกแล้วทำให้เกิดทัศนคติคึ้งได้กล่าวมาแล้ว เรา�ังจากล่าสุดถึงความคิดเห็นของคนต่อภาษาอื่นๆ ทัศนคติต่อภาษาต่างประเทศอื่นๆ ไม่เหมือนกัน โดยทั่วไปสำหรับคนในเชิงโลกตะวันตก ภาษาตะตินได้เชื่อว่าเป็นภาษาของผู้คงแก่เรียน เป็นภาษาที่สมบูรณ์แบบ ภาษากรีก (โดยเฉพาะตัวเขียน) เป็นภาษาที่ยุ่งยากซับซ้อน จนมีสำนวนในภาษาอังกฤษที่กล่าวถึงสิ่งที่ย่านไม่เข้าใจ ย่านไม่ออกหรือเข้าใจยาก ว่า "เป็นภาษากรีก" นอกจากนี้สำหรับคนในเชิงโลกตะวันตกผู้ที่พูดภาษาແดนอยเชียดวันออกเสียงได้ หรือภาษาอินเดียนแดงได้ ก็มักมีผู้หันถือว่าเป็นคนเก่ง นักภาษาศาสตร์ทางเชิงโลกตะวันตกจำนวนไม่น้อยจะใช้ภาษาไทย ภาษาญี่ปุ่น ภาษาอินโดเนเซียน เป็นตัวอย่างของภาษา "ที่แปลกออกไป" เพื่อแสดงถึงความรู้ของตน สำหรับคนไทยส่วนใหญ่ ภาษาบาลี สันสกฤตนั้นถือว่าเป็นภาษาศักดิ์สิทธิ์ เป็นภาษาพระ ผู้ยังคงผ้าประเจียดก็มีตัวเขียนเป็นภาษาบาลี ในภาษาที่เป็นภาษาทางการ

เข่นในประการของทางราชการ คำสุดติ่ง ๆ เรายังเห็นว่ามีศัพท์ที่ยึดมานาจากภาษาบาลี สันสกฤตอยู่มาก ลักษณะเช่นนี้สะท้อนทัศนคติของคนไทยที่ว่าศัพท์บาลีสันกฤตเป็นศัพท์ของผู้มีการศึกษาสูง แต่ในปัจจุบันภาษาอังกฤษมีบทบาทสูง นักวิชาการจำนวนมากมีความรู้ สึกว่าคำศัพท์เฉพาะสาขาวิชานั้นเมื่อใช้กับศัพท์จะสื่อสารกันได้ตรงกว่า แม้เมื่อมีศัพท์ บัญญัติแล้วก็ยังไม่ใช้ศัพท์บัญญัตินั้น เพราะฉะนั้นจึงมีนักวิชาการจำนวนหนึ่งซึ่งจะพูดภาษาไทยในลักษณะที่มีคำภาษาอังกฤษปะปนอยู่มาก การที่นักวิชาการซึ่งเป็นผู้มีการศึกษาสูง ใช้คำศัพท์ภาษาอังกฤษปะปนเวลาพูดภาษาไทยก็ทำให้เกิดทัศนคติว่าการพูดภาษาอังกฤษปะปน ไทยแสดงว่ามีภูมิปัญญา จึงมีการพูดภาษาไทยปะปนอังกฤษ หรือพูดภาษาไทยเพียงแบบฟรัง อญี่ปุ่นหมุนไทยจำนวนไม่น้อย ลักษณะสถานการณ์เช่นนี้ ทำให้เกิดก่อตุ่นต่อต้านรัฐบาลเพื่ออนุรักษ์ภาษาไทยขึ้นในรูปแบบต่างๆ กัน

14.3 ทัศนคติของผู้พูดภาษาต่อภาษามาตรฐาน

นอกจากทัศนคติต่อภาษาพื้นเมืองและต่อภาษาต่างประเทศตามที่กล่าวมาแล้วก็ ยังมีทัศนคติต่อภาษาของสมาร์ทในสังคมเช่นว่า การพูดแบบใดจะดี ถูกต้อง เก่ง ทันสมัย ความชอบหรือความนิยมรูปแบบของภาษาธุรกิจหรือภาษาที่ใช้กันอยู่ในภาษา ในการครั้งรูปแบบที่ใช้มากนี้เป็นรูปแบบที่ไม่ถูกต้องตามอักษรธุรกิจหรือหลักภาษา แต่มีผู้นิยมใช้มากจนกลายเป็นรูปแบบถูกต้อง เป็นมาตรฐานไปก็มี

นอกจากนี้ความต้องการให้เกิดความแปลกแยกเพื่อที่ดึงคุณใจคน หรือเพื่อเป็นช่องทางให้แสดงความรู้สึกพิเศษก็ทำให้มีการนิยมรูปแบบภาษาที่เรียกว่าภาษาแสง ภาษาเฉพาะกุ่ม เช่น คำว่า เหีย เป็นภาษาแสงและที่ผู้พูดวัยรุ่นใช้เพื่อแสดงความรู้สึกของเขาว่ามีต่อของสิ่งหนึ่งที่เขาคิดว่าไม่ทันสมัยและไม่ดี คำว่า เชย ที่ใช้กันอยู่ก็ไม่สามารถสื่อความรู้สึกพิเศษนี้ได้ คำว่า เว่อ ที่ผู้พูดวัยรุ่นใช้บรรยายการกระทำได้ก็ตามที่เกินความพอดีไปก็เป็นคำแสงที่เกิดใหม่ แทนคำว่า แอ็ค ซึ่งเคยเป็นคำแสงที่มีความหมายคล้ายคลึงกันนี้ คำอย่างที่ยกมาเนี้ยแสดงทัศนคติของคนที่มีต่อภาษาในลักษณะที่ว่า คำที่ใช้อยู่แต่เดิมนั้นเป็นคำพื้นๆ ไม่สื่อสารได้ตรงกับความรู้สึกได้ชัดเจน

ภาษาโฆษณาเป็นภาษาที่ต้องการความแปลกเพื่อดึงดูดความสนใจ การพูดว่า "ความสุขที่คุณต้องได้" ก็คือ "เบียร์สดใหม่" ก็คือ ล้วนเป็นภาษาที่แหวกแนวไปจากภาษาปกติ ทั้งสิ้น ผู้ทำโฆษณาจึงใช้ภาษาที่แหวกแนวออกไปเพื่อให้เป็นที่ดึงดูดความสนใจ สำหรับผู้ที่มีทัศนคติว่าภาษาปกติเป็นภาษาที่ถูกต้องໄพเราะอยู่แล้วเห็นว่า ภาษาโฆษณาคือ ภาษาแสงก็คือ เป็นลักษณะที่นำไปสู่ความวิบัติทางภาษาทั้งสิ้น

ในท่ามกลางทัศนคติต่างๆของผู้พูดภาษาและในท่ามกลางการใช้ภาษาแบบต่างๆ เหล่านี้ก็มีความจำเป็นที่จะต้องมีภาษาที่เป็นมาตรฐานที่เป็นแบบในการอ้างอิง ภาษามาตรฐานคือ ภาษาที่เป็นที่ยอมรับของสังคมว่าเป็นภาษาที่ถูกต้อง มักเป็นภาษาที่มีศักดิ์ศรีกว่าภาษาอยู่ต่างๆ โดยปกติภาษามาตรฐานของประเทศใดมักได้แก่ภาษาประจำชาติหรือภาษาราชการของประเทศนั้น แต่การกำหนดภาษาประจำชาตินั้นไม่ใช่เรื่องง่าย บัญหาการเลือกภาษาใดภาษาหนึ่งขึ้นเป็นภาษาประจำชาตินั้นเป็นบัญหาสำคัญของประเทศ ประเทศที่เคยเป็นอาณานิคมของมาหลายทางตะวันตก เช่น มาเลเซีย อินเดีย เวียดนาม ฯลฯ ได้ใช้ภาษาอังกฤษ หรือ ภาษาฝรั่งเศสในการติดต่อทางราชการและในการเรียนการสอนมาเป็นเวลากว่า ครั้นเมื่อได้รับอิสรภาพแล้ว ประเทศเหล่านี้ก็มักเห็นว่าควรจะยกภาษาพื้นเมืองขึ้นเป็นภาษาประจำชาติ ทัศนคติเช่นนี้เป็นทัศนคติที่ใช้ภาษาเป็นเครื่องปฐกผังความภูมิใจในชาติ ประเทศบางประเทศ เช่น ตุรกี สามารถเปลี่ยนแปลงเลิกใช้ภาษาตัวเองเขียนแบบเบอร์เซียที่ใช้กันมาแต่เดิมและหันมาใช้ตัวโรมัน ในการเขียนภาษาตุรกีให้สำเร็จ และสามารถทำให้ภาษาตุรกีเป็นภาษาประจำชาติได้ บางประเทศเช่นฝรั่งเศสเมืองหลายภาษา เช่น อินเดีย ก็เกิดบัญหาว่า จะเลือกภาษาใดเป็นภาษาประจำชาติ เพราะการเลือกภาษาใดภาษาหนึ่งก็จะทำให้คนอีกกลุ่มหนึ่งไม่พอใจ นอกเหนือไปในบางประเทศที่มีการใช้ภาษาอังกฤษอยู่แล้ว และการที่ภาษาอังกฤษก็เป็นภาษาสำคัญอยู่แล้ว การใช้ภาษาอังกฤษ เป็นภาษาประจำชาติจึงเหมาะสม เพราะฉะนั้นบางประเทศเช่นสิงคโปร์ซึ่งมีภาษาอังกฤษใช้เป็นภาษาประจำชาติแทนที่จะเป็นภาษาจีนหรือภาษามาเลย์

นอกจากบัญหาในการเลือกภาษาใดขึ้นเป็นภาษาประจำชาติแล้ว ผู้พูดภาษาโดยทั่วไปมีทัศนคติว่า ภาษาประจำชาตินั้นเป็นภาษามาตรฐานคือเป็นภาษาที่ได้รับการยกย่องว่าถูกต้องและเป็นบรรทัดฐาน ด้วยเหตุนี้ผู้ที่พูดภาษาประจำชาติหรือภาษามาตรฐานได้รับการนับถือมากกว่าผู้ที่พูดภาษาถิ่นอื่นๆ เช่น ผู้พูดภาษาไทยกรุงเทพฯ ได้รับเงินก็มีหน้ามีความก้าวผู้พูดภาษาอีสาน เพราะภาษาไทยกรุงเทพฯ ถูกกำหนดให้เป็นภาษามาตรฐาน คนกลุ่มนี้อาจพูดถึงคนอีสานว่าพูดภาษาไทยเท่านั้น เป็นต้น

14.4 กิจกรรมทางภาษาของมนุษย์ที่เป็นผลต่อเนื่องจากทัศนคติของภาษา

ทัศนคติต่างๆ ที่ผู้พูดภาษามีต่อภาษาตามที่กล่าวมาข้างต้นนี้ทำให้เกิดกิจกรรมทางภาษาต่างๆ เช่น การกำหนดนโยบายภาษา (language policy) การวางแผนภาษา (language planning) และการทำนุบำรุงภาษา

14.4.1 การกำหนดนโยบายภาษา

การกำหนดนโยบายภาษาเป็นกิจกรรมที่สำคัญอย่างหนึ่งของมนุษย์ในสังคม โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะกำหนดหน้าที่และบทบาทของภาษาต่างๆ ในสังคม เพื่อให้สามารถใน

สังคมมีความเข้าใจสอดคล้องกัน หลายประเทศมีการวางแผนนโยบายภาษาอย่างชัดเจนและเป็นทางการว่าให้ใช้ภาษาอะไร ในโอกาสใด เป็นต้น โดยเฉพาะประเทศที่มีภาษาใช้หลายภาษาหรือมีคนหลายกลุ่มชาติพันธุ์อยู่ เช่น ประเทศไทยในโคนี้เชิญ ซึ่งมีการประกาศให้ใช้ภาษาฯ เป็นภาษาราชการ ส่วนในโอกาสอื่นก็อาจใช้ภาษาแต่ละกลุ่มได้ ประเทศฟิลิปปินส์ ก็มีการกำหนดนโยบายให้ภาษาตากาลิฟเป็นภาษาประจำชาติและภาษาราชการ แต่ในทางปฏิบัติ ฟิลิปปินส์ยังคงใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาราชการอยู่

ในบางประเทศนโยบายภาษาไม่ได้วางไว้อย่างชัดเจน หรือระบุไว้ในกฎหมายรัฐธรรมนูญ แต่เป็นที่รู้กันในหมู่ประชาชนและผู้บริหารประเทศ เช่น ประเทศไทยเป็นต้น ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีนโยบายที่จะให้ทุกคนสามารถพูดภาษาไทยมาตรฐานได้ คนไทยที่พูดภาษาอื่นต่าง ๆ ที่ต่างจากภาษาไทยกรุงเทพฯ หรือชนบทกลุ่มน้อยที่พูดภาษาอื่น เช่น คนจีน คนแขก ชาวเขา ชาวเขมร ฯลฯ ก็ต้องเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อใช้ติดต่อสื่อสารในประเทศไทย เมื่อคุณนโยบายภาษาของประเทศไทยแล้ว อาจกล่าวได้ว่าประเทศไทยเน้นภาษาหนึ่งภาษา (*monolingualism*) ประเทศสหราชอาณาจักรก็มีนโยบายเน้นภาษาหนึ่งภาษา เช่นเดียวกัน คือคนทุกกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศสหราชอาณาจักรต้องพูดภาษาอังกฤษได้ จึงจะสามารถเรียนในโรงเรียนหรือสมัครงานได้

บางประเทศมีนโยบายที่ไม่เอ็นเอียงเข้ากับภาษาหนึ่งภาษาใดในสังคม เช่น ประเทศแคนาดา ภาษาที่ถือว่าเป็นภาษาประจำชาติและใช้เป็นภาษาราชการ คือ ภาษาอังกฤษและภาษาฝรั่งเศส เอกสารทางราชการและทางวิชาการมักพิมพ์ออกเผยแพร่เป็น 2 ภาษาเสมอ ในประเทศฟิจิ ซึ่งเป็นเกาะอยู่ในมหาสมุทรแปซิฟิกตอนใต้ มีนโยบายให้ประชาชนใช้ 3 ภาษา เป็นภาษาราชการ คือ ภาษาฟิจิyan (ภาษาพื้นเมืองของชาวฟิจิ) ภาษาอังกฤษและภาษาอินดोศานี (ภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์อินเดีย) เหตุที่ฟิจิเป็นประเทศ 3 ภาษา ก็เนื่องมาจากการณ์ทางประวัติศาสตร์ ฟิจิเคยเป็นเมืองขึ้นของอังกฤษ และในสมัยอาณานิคม อังกฤษได้อพยพชาวอินเดียเป็นจำนวนมากเข้าไปทำไร่ในฟิจิ ชาวอินเดียเหล่านั้นถึงแม้ว่าจะมีสิทธิกลับประเทศได้มีการทำงานครรภเวลารามตัญญา แต่ส่วนใหญ่ชอบที่จะตั้งกรากในฟิจิมากกว่ากลับประเทศอินเดีย ชาวอินเดียพากันส่วนใหญ่พูดภาษาอินดิศานี ด้วยเหตุนี้เองฟิจิจึงเป็นศูนย์กลาง 3 ภาษา และรัฐบาลฟิจิหลังจากได้เอกสารจากประเทศอังกฤษแล้ว ก็ได้ประกาศให้ใช้ 3 ภาษาเท่าเทียมกัน

จะสังเกตได้ว่าการกำหนดนโยบายภาษาหนึ่งเป็นสิ่งที่มุ่งยั่งใจทำเพื่อให้เกิดผลโดยตรงต่อภาษา ภาษาใดที่ถูกกำหนดให้พูด ให้ใช้ ให้มีความสำคัญ ย่อมมีโอกาสพัฒนาหรือเปลี่ยนแปลงอย่างเต็มที่ ภาษาใดที่ไม่ได้รับการเปิดโอกาสให้มีความสำคัญ เช่น ภาษาของชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ นับวันก็จะมีผู้พูดน้อยลงและอาจหายไปในที่สุด ดังเห็นตัวอย่างจากภาษาอินเดียนแดงในอเมริกา

14.4.2 การทำนุบำรุงภาษา

ทัศนคติที่ว่าภาษาที่มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมเป็นภาษาที่กำลังเสื่อมลง และทัศนคติที่ว่าควรมีภาษาที่ได้มาตรฐานเพื่อให้สามารถใช้เป็นแบบแผนได้นั้นได้ทำให้เกิดกิจกรรมเพื่อทำนุบำรุงภาษา เช่น การตั้งหน่วยงานที่มีหน้าที่คุ้มครองแบบแผนหรือมาตรฐานของภาษา กิจกรรมเหล่านี้มีตัวอย่างในประเทศไทย อาทิ

(1) การปฏิรูติระบบการเขียน ริเริ่มโดยรัชกาลที่ 6 ซึ่งมุ่งที่จะทำให้ภาษาไทยมีระบบการเขียนแบบมาตรฐาน คือสร้างและพัฒนาอักษรทัดเดียวแก้ และสร้างตามหลังพัฒนาอักษร แต่โครงการนี้ไม่ประสบผลสำเร็จ

(2) การปฏิรูปตัวสะกด ริเริ่มโดยขออภัย พ.พินุลสิงaravel (นายกรัฐมนตรีของประเทศไทย พ.ศ.2481-2488 และ พ.ศ.2491-2500) ซึ่งมุ่งที่จะทำให้ภาษาไทยมีระบบการสะกดค่าตรงกับการออกเสียง เช่น คำว่า "ภาษา" ที่ให้เขียนเสียใหม่เป็น "พາສາ" โครงการนี้ก็ไม่ประสบผลสำเร็จเช่นกัน

(3) การตั้งราชบัณฑิตยสภา และกิจกรรมที่กลุ่มนักศึกษาที่รับผิดชอบ เช่น การทำพจนานุกรม การบัญญัติศัพท์ การออกกฎหมายที่เกี่ยวกับการถอดตัวอักษรไทยเป็น罗马字 เป็นต้น หน่วยงานนี้ในปัจจุบันก็ยังดำเนินงานอยู่ งานของราชบัณฑิตยสถานเป็นงานที่ใช้อ้างอิง เช่น พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน เป็นต้น

(4) การจัดรายการโทรทัศน์และวิทยุ ที่มุ่งแก้ไขสิ่งที่ผิด หรือให้ความรู้เกี่ยวกับภาษา เช่น รายการ "ภาษาไทยวันละคำ" รายการ "ภาษาไทยไข่ขาน" เป็นต้น

(5) การเขียนเรื่องลงหนังสือพิมพ์เพื่อเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับภาษาไทย เพื่อตอบปัญหาเกี่ยวกับการใช้ภาษาไทย หรือเพื่อวิพากษ์วิจารณ์การใช้ภาษาผิดๆ ของผู้อื่น เป็นต้น

ทั้งหมดนี้ถือได้ว่าเป็นกิจกรรมการทำนุบำรุงภาษา ซึ่งอาจมีผลกระทบโดยตรงต่อภาษาและอาจเป็นปัจจัยกำหนดทิศทางการเปลี่ยนแปลงของภาษาได้

บรรณานุกรม

กัลยา ติงศักดิ์ (พ.ร.ว.) และ อมรา ประสิกธีรรัตน์. 2531. การใช้คำเรียกชาน ในภาษาไทยสมัยกรุงรัตนโกสินทร์. โครงการเผยแพร่องค์ความรู้ทางวิชาการ. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ปาลีรัฐ ทรัพย์ปูง. 2535. การแปรของเสียง (ร) ในภาษาถิ่นสงขลา เอเชียนชนเมือง ตามปัจจัยทางสังคม. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525. กรุงเทพฯ : ราชบัณฑิตยสถาน.

แสงจันทร์ ตรียุคล. 2529. การแปรของ ร และ ล ในภาษาไทยกรุงเทพฯตามวัฒนเลส : การศึกษาการออกเสียงของผู้ประกาศข่าวประจำสถานีวิทยุกระจายเสียงภาค เอฟ.เอ็ม. ใน ก.ท.ม. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Crystal, D. 1976. *Child Language Learning and Linguistics*. London : Edward Arnold.

Goldstein, Bernice Z. and Kyoko Tamura. 1975. *Japan and America : A Comparative Study in Language and Culture*. Tokyo : Charles E. Tuttle Co.

Halliday, M.A.K. 1973. *Learning How to Mean : Explorations in the Development of Language*. London : Edward Arnold.

Joos, Martin. 1961. *The Five Clocks, a Linguistic Excursion into the Five Styles of English Usage*. New York : Harcourt, Brace and World.

Labov, William. 1972. *Language in the Inner City*. Philadelphia : University of Pennsylvania Press, and Oxford : Blackwell.

- Prasithrathsint, Amara. 1985. Change in the passive constructions in written Thai during the Bangkok Period. Ph.D. dissertation, University of Hawaii.
- Shuy, Roger. 1970. The sociolinguists and urban language problems. In Williams F. (ed.). *Language and Poverty : Perspectives on a Theme*. Chicago : Markham.
- Smith, Henry Lee (Jr.). 1970. Dialects of English. In William Morris (ed.). *The American Heritage Dictionary of the English Language*. New York : The American Heritage Publishing Co., Ltd.
- Trudgill, Peter. 1974. *Sociolinguistics : An Introduction*. Harmondsworth, Middlesex : Penguin Books, Ltd.

พิมพ์ที่โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โทร. 2153626
นายประเสริฐ ศีลพิพัฒน์ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา ธันวาคม 2540
4014-145/1,000(2)